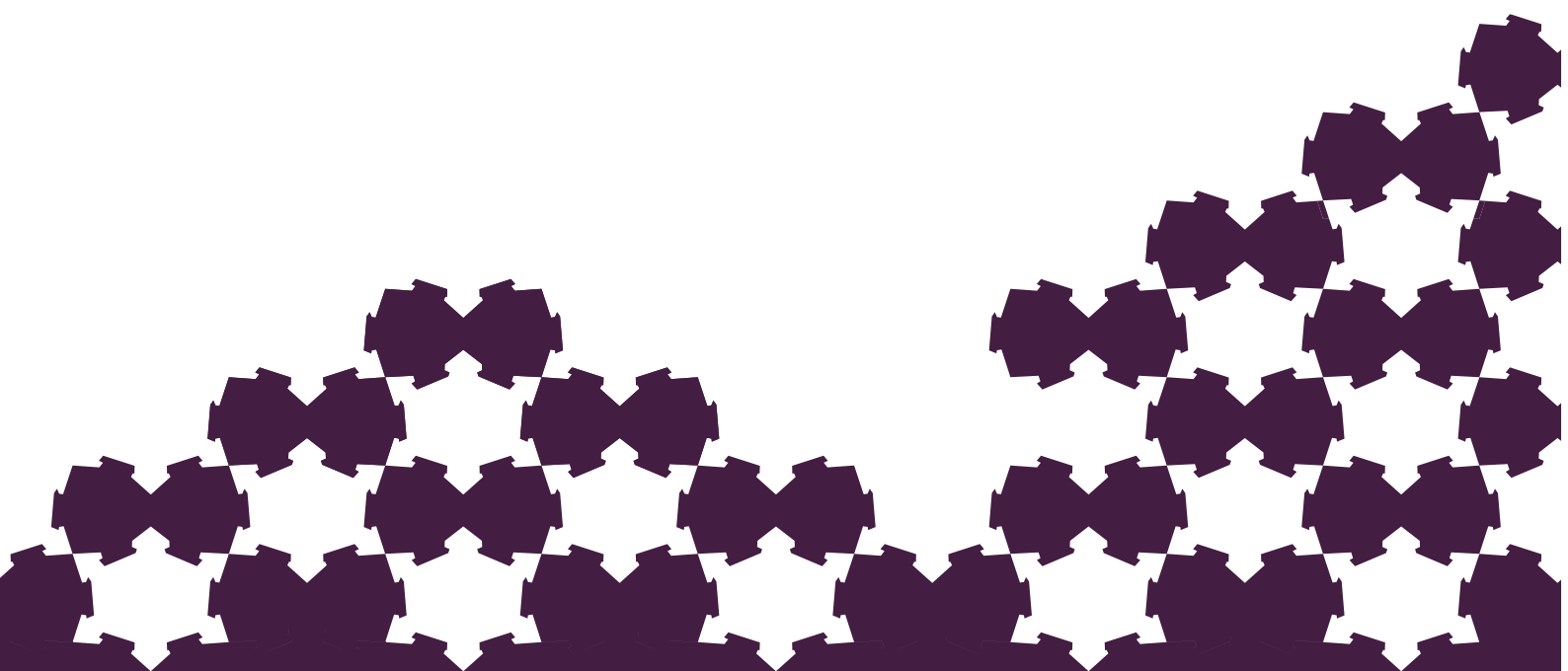

Jaarstukken 2023

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	4
Voorwoord	6
Hoofdpijnen	7
Beleid	7
Financiën	11
Leeswijzer	14
Programma 1 Voor en van iedereen.....	15
1.1. Gezondheid	15
1.2. Sport & bewegen	16
1.3. Welzijn	18
1.4. Maatschappelijke & culturele voorzieningen	21
Programma 2 Kansrijk opgroeien	25
2.1. Jeugdbeleid.....	25
2.2. Jeugdzorg	26
2.3. Onderwijs & onderwijshuisvesting.....	27
Programma 3 Passend wonen in een groene omgeving.....	31
3.1. Wonen.....	31
3.2. Buitenruimte & leefomgeving	32
3.3. Duurzaamheid.....	34
3.4. Ruimtelijke ontwikkeling.....	37
Programma 4 Economisch vitaal en bereikbaar	46
4.1. Economie	46
4.2. Toerisme & cultureel erfgoed.....	48
4.3. Werk & inkomen	49
4.4. Mobiliteit	50
Programma 5 Duidelijke en transparante dienstverlening	57
5.1. Dienstverlening & communicatie.....	57
5.2. Veiligheid & handhaving	58
5.3. Bestuur & organisatie	60
5.4. Bestuurlijke samenwerking	63
Programma 6 Financieel gezond	67

6.1. Financiën	67
6.2. Vastgoed	68
6.3. Grondbeleid	68
6.4. Belastingen.....	69
Financiële recapitulatie	74
Paragrafen	76
Paragraaf Lokale heffingen.....	76
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	84
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.....	92
Paragraaf Financiering.....	102
Paragraaf Bedrijfsvoering	107
Paragraaf Verbonden partijen.....	113
Paragraaf Grondbeleid	128
Jaarrekening 2023	130
Leeswijzer	130
1. Balans	131
2. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	133
3. Toelichting op de balans	136
4. Overzicht van baten en lasten	158
5. Toelichting op overzicht van baten en lasten.....	160
6. SiSa verantwoording.....	169
7. Gebeurtenissen na balansdatum	194
8. Rechtmatigheidsverantwoording.....	194
9. Controleverklaring	195
Bijlagen	196
Bijlage 1 Overzicht investeringen.....	196
Bijlage 2 Taakvelden.....	206
Bijlage 3 Indicatoren	207

Voorwoord

Aan de raad

Met gepaste trots presenteren wij u de jaarstukken van het jaar 2023 van Gooise Meren. Een jaar dat gekenmerkt werd door politieke dynamiek, financiële uitdagingen en vooral ook door vooruitgang. We zijn met volle energie en toewijding aan de slag gegaan met ons nieuwe ambitieuze College Uitvoeringsprogramma, dat als doel heeft het realiseren van een nog betere leefomgeving voor al onze inwoners.

We kunnen melden dat we het jaar hebben afgesloten met een voordelig resultaat van 9,5 miljoen euro, dat vooral terug te voeren is op incidentele voordelen. De financiële situatie van de gemeente is goed; ons rapportcijfer voor de financiële kengetallen over 2023 blijft met een 8,3, net als in 2022, boven de streefwaarde.

Terugkijkend op het afgelopen jaar stellen we met tevredenheid vast dat we belangrijke stappen hebben gezet. De focus lag op uitvoering van ambities, plannen en beleid; in verbinding met onze inwoners.

Het behaalde positieve resultaat is niet alleen financieel van aard, maar weerspiegelt ook de tastbare vooruitgang die we hebben geboekt in het realiseren van onze doelstellingen. We mogen er in dat verband trots op zijn dat de organisatie in deze krappe arbeidsmarkt een redelijke bezetting kent. Een organisatie die bovendien voldoende flexibel is om de ambities van ons college vorm te geven naast de reguliere taken en de extra wettelijke taken. Dan gaat het over bijvoorbeeld de opvang van Oekraïners en de uitkering van de energietoeslag.

Namens het gemeentebestuur wil ik alle betrokkenen bedanken voor hun inzet, betrokkenheid en vertrouwen in het afgelopen jaar. Laten we samen blijven bouwen aan een gemeente waar het goed samen wonen, werken en recreëren is.

Met vriendelijke groet,

Namens college van burgemeester en wethouders,

Mark Marshall

Wethouder Financiën

Hoofdpijnen

Beleid

Inleiding

Het vertrekpunt bij de begroting 2023 was om verstandig gebruik te maken van de tijdelijke financiële ruimte die er in 2023 tot en met 2025 is. Vanaf 2026 heeft het Rijk veel minder financiële ruimte begroot voor gemeenten. Vanwege de grote terugloop in beschikbare middelen na 2025, moeten gemeenten terughoudend zijn met het aangaan van nieuwe structurele verplichtingen. We dienen kortom rekening te houden met de beperkingen die het zogeheten 'ravijnjaar' ons oplegt. De tijdelijk beschikbare ruimte hebben we enerzijds ingezet om te investeren in de organisatie. Daarmee zorgen we ervoor dat we onze reguliere taken en het bestaande beleid op een goed niveau uitgevoerd kan blijven. Daarnaast benutten we de verkregen ruimte om in 2023 een start te maken met het uitvoeren van ambities uit het coalitieakkoord: investeren in zorg, gezondheid en cultuur, stappen maken op het gebied van klimaat en energie, de woonvoorraad beter afstemmen op de woonbehoeften en uitvoering geven aan onze mobiliteitsvisie.

Het coalitieakkoord *Gooise Meren op koers* dat is opgesteld voor deze coalitieperiode, volgt 6 hoofdthema's, die als basis dienen voor de nieuwe programma-indeling van onze begroting. Hierbij staan de maatschappelijke effecten centraal; datgene wat we de komende jaren willen bereiken voor onze gemeente en onze inwoners.

Hieronder volgt een samenvatting van hetgeen hiervan in 2023 is bereikt.

Sociaal domein

De eerste twee programma's, 'Voor en van iedereen' en 'Kansrijk opgroeien', hebben betrekking op het sociale domein in onze gemeente. Dit betreft het gezond en prettig leven van onze inwoners in de gemeente, het mee kunnen doen in de maatschappij en het kansrijk opgroeien van alle kinderen. Centraal staan hierbij het zoveel mogelijk preventief werken, de zorg voor goede en toegankelijk informatie, realisatie van passende basisvoorzieningen, en het bieden van adequate zorg waar dat nodig is. Bij de ontwikkeling van beleid betrekken we onze inwoners zoveel mogelijk.

Vanuit de insteek om preventief te werken zodat zwaardere (geïndiceerde) zorg voorkomen wordt, hebben we het afgelopen jaar in samenwerking met de zorg- en welzijnspartijen Valpreventie opgezet. Ook is de pilot Welzijn op Recept in Muiderberg positief afgerond en het is de bedoeling dat deze aanpak in 2024 in alle gemeenten binnen onze regio wordt gerealiseerd. Er zijn voorbereidingen getroffen voor een samenwerkingsverband tussen zowel de zorg- en welzijnspartijen als de gemeente. Daardoor kunnen we preventief, en dus eerder, ondersteunen waarbij de autonomie van de inwoner behouden blijft.

Onze oudere inwoners zijn ook in 2023 geïnformeerd over activiteiten en diensten door middel van de in het gemeentehuis georganiseerde seniorenmarkt, via digitale informatie in de wachtkamers van zorg- en welzijnspartners en via een nieuwsbrief. Daarnaast hebben er huisbezoeken bij 75-plussers plaatsgevonden, door vrijwilligers vanuit de welzijn- en vrijwilligerspartijen en door onze gemeentelijke uitvoeringsdienst. Hierdoor is er inzicht in de gezondheid en welzijn van de senioren, op basis waarvan verdere acties kunnen worden ontwikkeld.

In 2023 vormde naast het GALA (gemeentelijke uitvoering) ook het IZA (Integraal Zorgakkoord) een belangrijk beleidskader. Het IZA heeft als doel om de gevolgen van de vergrijzing tegen te gaan, de zorg te ontlasten en samen te werken aan preventie. In 2023 is de gemeente Gooise Meren betrokken geweest bij het opstellen van het zogenoemde Regioplan. De opzet in het Regioplan is meer wijkgericht te gaan werken in een lokaal wijknetwerk, aangevuld met expertisenetwerken. Daarnaast zijn er aanbevelingen gedaan voor het opzetten van samenwerking in de keten. Gooise Meren heeft hier de trekkersrol voor Valpreventie en Welzijn op Recept. In 2023 hebben we met alle betrokken interne en externe partijen een plan opgesteld rond het GALA. Dit plan is in september 2023 opgeleverd en daarmee hebben wij de SPUK-gelden voor 2023-2026 gekregen ter ondersteuning van de onderwerpen die in het GALA beschreven staan.

Wat de basisvoorzieningen betreft zijn we gestart met een onderzoek naar de financiële en ruimtelijke haalbaarheid van een nieuwe zwemvoorziening bij Naarderheem, ter vervanging van zwembad de Lunet. We zijn ook gestart met een verkenning rondom de binnensportvoorziening op het sportpark Naarden (renovatie/nieuwbouw/uitbreiding van de huidige sporthal de Lunet). Hiertoe hebben we dit jaar de eerste oriënterende gesprekken gevoerd met belangrijke stakeholders zoals Vivium, Sportfondsen Naarden en de betrokken sportverenigingen.

We zijn daarnaast bezig met het maken van globale ruimtelijke schetsen voor een mogelijke herinrichting van het sportpark Naarden, waarbij we ook rekening houden met aspecten zoals parkeren, verkeersveiligheid en beeldkwaliteit.

Op het gebied van zorg en welzijn hebben we in 2023 extra aandacht besteed aan vroegsignalering waarbij we werken volgens het principe: hoe groter het probleem lijkt, hoe intensiever de benaderingswijze. Daarbij is ook de aangepaste en uitgebreide aanpak van schuldhulpverlening toegepast. In de eerste helft van 2023 is de Energietoeslag 2022 uitgekeerd (€ 1.800) aan 2500 huishoudens. Daarmee is ongeveer ruim 80% van de doelgroep (huishoudens op 130% van de bijstandsnorm) bereikt. In december 2023 is gestart met het uitkeren van de Energietoeslag 2023 (€ 800). Deze kan worden aangevraagd tot 1 juli 2024.

Op het vlak van beleidsontwikkeling is de cultuurvisie *Natuurlijk Cultuur!* in mei vastgesteld en het uitvoeringsprogramma is voorbereid. De pilot met twee cultuurregisseurs is in 2023 gestart en positief afgerond. De cultuurregisseurs hebben onder andere de podia in kaart gebracht en hebben ingezet op samenwerking tussen cultuurnetwerk, welzijn en educatie. Daarnaast is eind 2023 een samenwerkingsovereenkomst met de bibliotheek ondertekend voor de herontwikkeling van het huidige bibliotheekgebouw.

We hebben grote stappen gezet in de ontwikkeling van het integrale beleidsplan jeugd. Dit beleidsplan betreft alle aspecten van opgroeien en opvoeden in Gooise Meren. Van speeltuinen, sport en cultuur (inclusief muziek), tot onderwijs en van jeugd en jongerenwerk tot jeugdbescherming. Ter voorbereiding op de besluitvorming in 2024 is de raad hierbij betrokken door middel van het 'Werkprogramma Gemeenteraad Jeugdzorg bij opgroeien en opvoeden in Gooise Meren'.

De jeugd is in 2023 op verschillende manieren betrokken bij ons beleid. Zo heeft zij haar mening kunnen geven en ideeën kunnen inbrengen bij de realisatie van 4 speeltuinen en de renovatie van skatebanen. Daarnaast hebben we ons aangesloten bij het Child Friendly Cities Initiative (CFCI) van UNICEF en hebben jongeren deelgenomen aan bijeenkomsten van de 'Youth Committee Gooise Meren', waar gesproken is over uiteenlopende onderwerpen waar de jongeren zelf de doelgroep van zijn, en over het structureel vormgeven van jeugdparticipatie.

De jeugdzorg heeft op verschillende fronten een kwantitatieve en kwalitatieve impuls gekregen. Zo is het jeugdteam van de Uitvoeringsdienst Sociaal Domein versterkt, is samen met jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen een plan van aanpak ontwikkeld om de wachttijden in de jeugdzorg te verkorten en is het onderzoek gestart naar de verwijzingen van huisartsen naar individuele jeugdhulp. Ook zijn de aanbevelingen uit het Verbeterplan Versterkte procesregie uitgevoerd.

De visie op onderwijshuisvesting is uitgewerkt en het concept voor het nieuwe Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor onderwijshuisvesting is opgesteld. De gezamenlijke visie met schoolbesturen resulteert in een up-to-date langetermijnbeeld, waarbij verouderde keuzes uit het IHP van 2018 worden herzien. Besluitvorming vindt plaats in 2024.

Fysiek domein

Programma 3 en 4, 'Passend wonen in een groene omgeving' en 'Economisch vitaal en bereikbaar', hebben betrekking op het fysieke domein van de gemeente. Dit gaat met name over het bieden van passende woonruimte aan onze inwoners, het behoud en versterken van de (groene) kwaliteit van de leefomgeving, het bieden van voldoende werkgelegenheid, de instandhouding van het voorzieningenniveau voor onze bedrijven en inwoners en de zorg voor mobiliteit. Bij al deze thema's staat duurzaamheid en anticiperen op de toekomst centraal.

In 2023 hebben we – in het kader van de invoering van de nieuwe Omgevingswet – een hele belangrijke basis voor de toekomstige inrichting en ontwikkeling van onze gemeente gelegd door onze gemeentelijke Omgevingsvisie vast te stellen. De Omgevingsvisie geeft aan waar we met de leefomgeving van Gooise Meren

naar toe willen. We gebruiken de omgevingsvisie bij het beoordelen van nieuwe plannen en projecten in onze leefomgeving.

Ter voorbereiding op de ontwikkeling van een aantal gebieden in onze gemeente zijn bestemmingsplannen in procedure gebracht. Denk aan Crailo, de BORgronden en het voormalig Hocras terrein. Deze bestemmingsplannen worden onderdeel van het gemeentelijk Omgevingsplan en geven aan wat in deze gebieden kan worden gerealiseerd.

Op het gebied van wonen zijn het afgelopen jaar de Woonzorgvisie, (in regioverband) de nieuwe huisvestingsverordening en de doelgroepenverordening vastgesteld. De nieuwe Woonvisie is voorbereid en zal in 2024 aan de raad worden voorgelegd. Voor de huisvesting van Oekraïense vluchtelingen zijn de huurcontracten van de vier bestaande opvanglocaties tegen aangepaste voorwaarden verlengd en zijn er twee extra locaties gevonden die in 2024 worden opgeleverd.

We hebben uitvoering gegeven aan het biodiversiteitsplan door onder meer op verschillende locaties bonte bermen aan te brengen die zorgen voor meer biodiversiteit en kleur gedurende een lange periode. Ook is de 'duurzaam ontwikkelen tool' gereedgekomen. Hiermee kunnen collega's, bewoners en projectontwikkelaars op eenvoudige wijze zien welke maatregelen er genomen kunnen/moeten worden op hun terrein om o.a. de biodiversiteit te vergroten. Daarnaast is per 1 september de stadsecoloog gestart.

Binnen Samen Sneller Duurzaam is in 2023 door de gemeente en inwoners/partners aan verschillende duurzaamheidsthema's gewerkt. De aandacht lag daarbij vooral bij Voedsel, Zwervuul en Circulaire economie.

Op het gebied van energietransitie zijn huishoudens actief geïnformeerd en gestimuleerd om energie te besparen. Ook zijn huishoudens met (risico op) energiearmoede ondersteund bij het nemen van kleine en grotere energiebesparende maatregelen. Energiecoöperatie Wattnu is hierbij een belangrijke samenwerkingspartner. Het convenant met Wattnu is daarom verlengd tot 2030. Naast energiebesparing is ook gewerkt aan energieopwek, zoals de ontwikkeling van Solar Carport De Kuil, de zonnegeluidswal, het programma Opwek Energie Rijksvastgoed (OER), project Gooimeer Energie en het Duizend Dakenplan.

In 2023 zijn voorbereidingen getroffen voor het opstellen van een wijkuitvoeringsplan (WUP) voor Muiderberg dat, afhankelijk van de besluitvorming in de gemeenteraad, in de loop van 2024 kan worden opgeleverd. De complexiteit van het project Muiderberg heeft ertoe geleid dat er nog niet gestart is met een tweede WUP. Samen met ondernemers en de vastgoedbranche zijn er stappen gezet om het kernwinkelgebied Bussum aantrekkelijk te maken om te winkelen en te verblijven. Op basis van een tweetal bijeenkomsten en een brede enquête zijn de bouwstenen voor het Beeldkwaliteitsplan voor het centrum gereed. In november is gestart met een onderzoek naar de behoefte van ondernemers in relatie tot de gemeente. Begin 2024 wordt een advies opgeleverd.

Gemeente Gooise Meren is in regioverband de trekker van het stimuleren van de circulaire ketenprojecten in de bouw. Hiertoe is een aanjaagteam gestart met vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, de financiële sector, gemeenten en een woningbouwcoöperatie. In november 2023 is bij Kansen voor West een subsidieaanvraag ingediend voor een pilotproject circulaire badkamers.

Het regionale arbeidsprogramma Werken aan Werk, dat bestaat uit leerwerktrajecten en instrumenten die bijdragen aan de uitstroom naar werk of opleiding, ligt op koers om de doelstellingen t/m 2024 te halen. Via lokale re-integratietrajecten zijn in 2023 60 personen uitgestroomd uit ons uitkeringsbestand. Bij Tomingroep, dat een transitie doormaakt naar een leer-werkbedrijf, werken eind 2023 45 inwoners in een Wsw-dienstverband, 3 inwoners in een 'nieuw-beschut'-baan en 10 inwoners in een leer-werkbaan.

Op het gebied van mobiliteit is aan diverse zaken gewerkt die in 2024 een vervolg krijgen. Daarbij gaat het onder andere om de inventarisatie van risicoplekken met betrekking tot de verkeersveiligheid, uniforme inrichting voor schoolomgevingen, het project Moderniseren Parkeerketen; een middel om de dominantie van autogebruik en parkeren af te remmen en zo de balans te bewaken tussen leefbaarheid en bereikbaarheid, een visie op de hoofdwegenstructuur en het projectplan autoluw Naarden Vesting.

Dienstverlening en bedrijfsvoering

Programma 5 en 6, 'Duidelijke en transparante dienstverlening' en 'Financieel gezond', hebben betrekking op de kwaliteit van de dienstverlening van de gemeente voor onze inwoners, op veiligheid en samenwerking met

onder andere inwoners en het behoud van een financieel gezonde gemeente. Kernwoorden zijn hier: continu verbeteren en integraal samenwerken.

In 2023 zijn continue klanttevredenheidsonderzoeken gedaan over de toegankelijkheid van balie en telefonie. Iedere baliebezoeker of beller is gevraagd naar zijn/ haar ervaring wat betreft de dienstverlening van Gooise Meren. Het baliecontact is door de inwoners in 2023 gewaardeerd met een cijfer 8,6, telefonie is gewaardeerd met een cijfer 6,9. Verbeterpunten die uit de onderzoeken komen zijn daar waar mogelijk direct opgepakt. In 2023 is ook een projectplan opgesteld om de digitale toegankelijkheid te bevorderen.

In september 2023 is gestart met onderzoek, naar onze servicenormen, de uniformiteit hierin en het informeren van inwoners en ondernemers over de status van hun aanvraag. In februari 2024 zal een advies aan het college worden opgeleverd. Het advies zal inzicht geven in welke oplossingen er zijn om in Gooise Meren meer uniforme servicenormen te hanteren en inwoners en ondernemers beter te informeren over de afhandeling van hun vraag of verzoek.

Op het gebied van veiligheid zijn er, in het kader van het bestrijden van ondermijning, diverse integrale controle- en handhavingsacties uitgevoerd. Hierdoor is er meer inzicht verkregen op criminele samenwerkingsverbanden en kwetsbaarheden voor ondermijnende criminaliteit. De capaciteit voor de uitvoering van de Wet Bibob is uitgebreid met een Bibob-coördinator, waarbij het aantal Bibob-onderzoeken in 2023 aanzienlijk is toegenomen. De pilot met het Bestuurlijk Interventieteam (BIT) is geëvalueerd en wordt gecontinueerd in 2024.

Ook op een ander manier heeft Gooise Meren bijgedragen aan veiligheid. In 2023 heeft de gemeente Gooise Meren verspreid over vier locaties opvang gerealiseerd voor gemiddeld 430 Oekraïense vluchtelingen. Daarnaast verbleven er gemiddeld 145 Oekraïense vluchtelingen bij particulieren thuis. De opvang beperkte zich niet alleen tot het realiseren van huisvesting, maar heeft ook inzet gevraagd op het terrein van onder andere bevolkingszorg, sociale zaken, gezondheidszorg en onderwijs. Omdat de vraag naar opvangplekken onverminderd hoog is, zijn in 2023 eveneens de mogelijkheden voor het ophogen van de capaciteit en het aantal opvanglocaties onderzocht. In 2024 kunnen hierdoor nog eens ruim 200 Oekraïense vluchtelingen extra in de gemeente worden opgevangen. Het opvangen van Oekraïense ontheemden is overgebracht van de crisisorganisatie naar de reguliere organisatie. Er is een vast team en manager Opvanglocaties aangesteld.

Wat samenwerking met inwoners betreft zijn in 2023 de eerste stappen gezet voor het herijken van de participatievisie. Daarvoor zijn we op diverse manieren en op verschillende momenten met medewerkers van de gemeente, inwoners, raadsleden en organisaties in gesprek gegaan over hoe we met elkaar willen samenwerken. De resultaten zullen worden gebruikt voor een koersdocument waarmee in 2024 de richtingen worden bepaald voor de lokale democratie. Vervolgens zal later in 2024 een herijkte participatievisie worden opgesteld.

Om de participatie en de betrokkenheid van de inwoners binnen de gemeente te vergroten en hen de mogelijkheid te bieden direct invloed te kunnen uitoefenen op de politieke agenda is in 2023 een Verordening Burgerinitiatief opgesteld.

In maart 2023 is het portefeuilleplan Vastgoed vastgesteld. Daarna is de uitvoering opgepakt om de eerste panden, die overbodig zijn verklaard, te gaan verkopen.

Financiën

Ieder jaar bij de jaarrekening kijken we terug op onze financiën en beoordelen we ons financiële beleid. In de jaarstukken 2023 leest u hoe we met onze middelen zijn omgegaan; wat we hebben bereikt, wat we daarvoor hebben gedaan en wat dat heeft gekost en wat dat betekent voor onze financiële positie.

Rekeningresultaat

Het financiële resultaat is het saldo van de verschillen tussen de begroting na wijziging (als gevolg van besluiten in de raad om de begroting aan te passen) en de jaarrekening. Na besluitvorming over de Decemberwijziging 2023 bedroeg het geraamde begrotingssaldo € 6.974.000. De jaarrekening 2023 sluiten we uiteindelijk af met een voordelig resultaat van € 9.522.000.

Het verschil (€ 2.548.000) wordt voornamelijk veroorzaakt door zaken die we niet direct konden voorzien en zijn ontstaan na de reguliere bijstellingsmomenten (Voortgangsverslagen en Decemberwijziging) of waarvan de omvang op die momenten nog niet reëel kon worden geraamd. Het resultaat wordt veroorzaakt door diverse incidentele voor- en nadelen. Op hoofdlijnen wordt het saldo verklaard door de volgende oorzaken:

1. *Saldo begrotingswijzigingen tot en met Decemberwijziging 2023 (V 7,0 mln.)*
Op basis van begrotingswijzigingen uit o.a. de voorjaars- en najaarsnota was een voordeel van € 6.974.000 begroot. Dit voordeel maakt onderdeel uit van het rekeningresultaat en is onder andere ontstaan uit budgetoverheveling (V € 1.879.000), Opvang Oekraïners (V € 3.674.000), Mei- en Septembercirculaire (V € 1.656.000 + € 524.000), arbitrage project Krijgsman (N € 2.114.000) en cao-stijging (N € 1.315.000). Belangrijk daarbij is ook dat het negatieve saldo van het 1e Voortgangsverslag 2023 (€ 3.962.000) is gedekt door een onttrekking aan de Algemene reserve.
2. *Jeugd (N 1,9 mln.)*
De gedeclareerde kosten voor de inzet van individuele maatwerkvoorzieningen jeugd zijn ook in 2023 gestegen. Verklaring is de stijging van de vraag naar jeugdhulp. Er was sprake van een stijging (7%) van het aantal unieke cliënten in 2023 t.o.v. 2022, waarbij voor een deel van de cliënten ook zwaardere en daarmee duurdere vormen van individuele ondersteuning nodig bleek. Het bleek ook nodig om op lokaal niveau maatwerkcontracten af te sluiten voor de inzet van duurdere verblijfsvoorzieningen, GGZ voorzieningen zonder verblijf en specifieke voorzieningen dagbehandeling en dagbesteding.
3. *Salariskosten (V 1,0 mln.)*
De onderschrijding van € 952.000 (2%) op de afdelingsbudgetten (inclusief overheadkosten) wordt voornamelijk veroorzaakt doordat kosten voor eigen personeel gedekt konden worden door incidentele exploitatiebudgetten. Bijvoorbeeld (rijks)middelen voor opvang van Oekraïners, Energietransitie en Omgevingswet.
4. *Toevoeging voorziening pensioenen en wachtgeld wethouders (N 0,8 mln.)*
In overleg met de accountant is de berekeningswijze voor het bepalen van de benodigde hoogte van de voorziening Pensioenen en Wachtgeld wethouders aangepast. Hierdoor is een extra toevoeging aan de voorziening noodzakelijk.
5. *Omgevingsvergunningen (V 1,3 mln.)*
In overleg met de accountant rekenen we vanaf dit jaar de opbrengsten van omgevingsvergunningen toe aan het jaar waarin deze worden aangevraagd en niet meer aan het jaar waarin de legesnota wordt verstuurd. Deze gewijzigde toerekening betekent voor 2023 dat zowel opbrengsten van in 2021, 2022 en 2023 vergunde vergunningen als opbrengsten van in 2023 aangevraagde vergunningen worden verantwoord. Dit leidt tot een incidenteel voordeel in 2023.
6. *Noodopvang vluchtelingen (V € 0,7 mln.)*
Ten opzichte van bijgestelde (conservatieve) raming is er met betrekking tot de noodopvang van Oekraïners uiteindelijk sprake van € 214.000 lagere lasten en € 473.000 hogere baten.
7. *Overige posten (V € 0,6 mln.)*
Naast bovengenoemde posten zijn diverse kleinere voor- en nadelen te onderscheiden. Per saldo is sprake van een voordeel/nadeel. Deze afwijkingen worden bij de programma's nader toegelicht.

8. *Over te hevelen budget (V € 1,6 mln.)*

Een aantal andere budgetten is niet (volledig) uitgegeven. Anders gezegd: van enkele incidentele budgetten, waar in 2023 gemaakte afspraken aan ten grondslag liggen, zijn/worden de werkzaamheden later dan verwacht gestart en naar alle waarschijnlijkheid voortgezet in 2024. De financiële verplichtingen en dekking, die in 2023 zijn aangegaan, moeten hiertoe worden overgeheveld naar het boekjaar 2024. Dit levert in totaal een voordeel op van € 1,6 mln. Het gaat om de volgende posten:

- *Energietoeslag (V € 1,0 mln.)* Van het totaal in 2023 beschikbare budget voor de energietoeslag (€ 4,0 mln.), waarvan in december € 2,2 mln. is ontvangen, resteert per saldo nog € 1.018.000. Voorgesteld wordt om dit bedrag over te hevelen naar 2024.
- *Safehouses (V € 0,2 mln.)* Het betreft een incidentele uitkering uit de regionale reserve Bescherming en Opvang. Deze middelen zijn tot € 250.000 bestemd om de maatwerkvoorziening safehouses in 2024 te bekostigen.
- *Overige posten (V € 0,5 mln.)*: huisvesting wijkongeschikten, asfalt rijweg en fietsstroken Meerstraat, structuurvisie Bussum-Zuid, Waterpoort Vecht Muiden en uitvoeren woonzorgvisie.

Daarnaast is sprake van restantbudgetten die inclusief de dekking uit de reserves worden overgeheveld naar 2024. Omdat deze lasten gedekt worden uit reserves heeft de onderbesteding geen effect op het resultaat 2023. Het gaat hierbij om de asbestsanering van de Vondelschool, projectplan De Emmalocaties en masterplan Muiden Noordwest.

Voorstel resultaatsbestemming

Het voorstel is om het totaalresultaat ad. € 9,5 mln. als volgt te bestemmen:

- Overheveling budgetten naar 2024: € 1,6 mln.
- Toevoegen resterend resultaat 2023 aan de Algemene reserve: € 7,9 mln.

Ontwikkeling financiële positie

Weerstandsvermogen

De algemene reserve en bestemmingsreserves hebben als doel om specifiek gemeentelijk beleid te bekostigen en dienen als buffer om eventuele onverwachte tegenvallers op te vangen. Hierdoor wordt voorkomen dat bij tegenvallers direct moet worden bezuinigd of de belastingen moeten worden verhoogd. Gedurende 2023 is het eigen vermogen van de gemeente gestegen van € 54,5 mln. naar € 59,2 mln. Hierbij is het resultaat van deze jaarrekening meegenomen (€ 9,5 mln. voordeel).

Op basis van de financiële kengetallen, zoals opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen, kunnen we stellen dat de financiële situatie van de gemeente goed is. De kengetallen: schuldenlast, structurele exploitatieruimte en het grondexploitatie risico van Gooise Meren scoren goed ten opzichte van de normen. De solvabiliteit is ten opzichte van 2022 licht gestegen en valt nog steeds in de categorie 'matig risico'. De ratio belastingcapaciteit ligt iets boven het landelijk gemiddelde. Maar dit moet in verhouding worden gezien tot het ruime aanbod van voorzieningen in Gooise Meren.

Voor een duurzame balans in de begroting zijn een goede ratio weerstandsvermogen en een goed rapportcijfer kengetallen essentieel. Met de realisatie in 2023 blijft het rapportcijfer (8,3), net als in 2022, boven de streefwaarde (7).

Investerings

Investerings lopen vaak over meerdere jaren. Gedurende het jaar wordt de (financiële) voortgang van de investeringen gemonitord en hierover wordt via de planning- en control cyclus gerapporteerd. In de jaarstukken geven we aan welke investeringen in 2023 zijn afgesloten, wat de (financiële) stand van zaken is per 31 december en lichten we eventuele overschrijdingen van kredieten toe. Op basis van de analyse van de stand van zaken worden in het eerste voortgangsverslag van het nieuwe begrotingsjaar eventuele noodzakelijke bijstellingen van investeringskredieten voorgesteld. Datzelfde gebeurt, zo nodig, bij het tweede

voortgangsverslag. In de perspectiefnota en de begroting worden eventuele nieuwe investeringen voorgesteld, maar wordt ook de totale investeringsplanning beoordeeld op haalbaarheid qua uitvoering en financiële haalbaarheid. Een en ander mede in het licht van het kapitaallastenplafond.

Van de totale gevoteerde, nog niet afgeronde, investeringen ad. € 79 mln. is ultimo 2023 circa € 21 mln. (27%; 2022: 57% en 2021: 59%) uitgegeven. Kanttekening daarbij is dat er hierbij sprake is van een aantal grote investeringen waarvan de lasten met name in 2024 en volgende jaren zullen vallen zoals de renovatie van de Vondelschool (€ 9,9 mln.), nieuwbouw Tweemaster (€ 5,2 mln.) en Zonnegeluidswal (€ 2,3 mln.). De werkelijke uitgaven waren in 2023 € 12 mln. (2022: € 20 mln. en 2021 € 14 mln.).

Investeringen leggen een beslag op liquiditeiten; investeren kost nu eenmaal geld; de gemeente moet extra geld aantrekken om investeringen te bekostigen. Als uiteindelijk (veel) minder wordt geïnvesteerd dan is voorgenomen dan heeft dat uiteindelijk een gunstig effect op het financiële kengetal netto schuldquote. In 2023 is deze 35% lager dan geraamd (60,1% t.o.v. 93%). Dit komt niet alleen door lagere investeringsvolumen, maar ook doordat minder geld aangetrokken hoefde te worden door extra opbrengsten (bv. verkoop brandweerkazerne) en vooruitontvangen subsidies (o.a. CDOKE, DUMAVA en Energiearmoede). Ons streven is om het verschil tussen de kengetallen in de begroting en de jaarrekening zo klein mogelijk te houden.

Leeswijzer

Algemeen

In het kader van de voorbereiding van de fusie zijn richtlijnen ontwikkeld voor de producten uit de planning en control cyclus inclusief de jaarstukken. Deze richtlijnen worden sindsdien gehanteerd. De indeling en inhoud van de Jaarstukken 2023 is dan ook gelijk aan die van de Programmabegroting 2023-2026. In deze jaarstukken herkent u de opzet van de programmabegroting.

Antwoord op de drie W-vragen

Daar waar het bij de begroting draait om vragen als: Wat willen we bereiken?, Wat gaan we ervoor doen? en Wat mag het kosten, zoomen de jaarstukken in op: Wat hebben we bereikt?, Wat is daarvoor gedaan en Wat heeft het gekost? Per programma is aangegeven waar we naar streven (het maatschappelijke effect). Dit is per deelprogramma nader uitgewerkt in *Wat willen we bereiken*. Deze teksten zijn grotendeels overgenomen uit het coalitieakkoord. Onder *Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?* rapporteren we vervolgens per maatregel/ambitie uit het college-uitvoerings-programma over de resultaten van de voorgenomen maatregelen om de gestelde doelen te bereiken. In deze jaarstukken lichten wij op die manier toe of en waarom er afwijkingen zijn tussen de voorgenomen plannen uit de begroting en wat er daadwerkelijk gerealiseerd is.

Financiële toelichting per programma

Onder *Wat heeft het gekost?* worden de belangrijkste financiële over- en onderschrijdingen verklaard. In de tabellen van deze jaarrekening is sprake van afronding van getallen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

Paragrafen

De (verplichte) paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de jaarstukken. U vindt hier informatie over lokale heffingen, het weerstandsvermogen en de risicobeheersing, onderhoud van kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en het grondbeleid.

Indicatoren

Omdat de verplichte indicatoren over het algemeen niet voldoende zeggen over de effectiviteit van het beleid is met de raad afgesproken om eigen indicatoren te ontwikkelen die deze informatie wel bieden en die daarmee ook sturingsmogelijkheden geven. In de voorliggende Jaarstukken 2023 zijn voor Duurzaamheid en Wonen (Programma 3), Werk & Inkomen (Programma 4) en Veiligheid en Dienstverlening (Programma 5) indicatoren opgenomen. De vanuit de regelgeving verplichte beleidsindicatoren per programma zijn opgenomen in een bijlage.

Programma 1 Voor en van iedereen

Maatschappelijke effecten

De inwoners van Gooise Meren leven gezond en prettig in onze gemeente.

De inwoners van Gooise Meren kunnen een leven lang meedoen in onze samenleving.

1.1. Gezondheid

Wat willen we bereiken?

Als gemeente stimuleren we dat inwoners gezond leven. We zetten in op preventie, vroegsignalering en communicatie. We werken hierbij samen met relevante partners. We kijken bij gezondheid niet alleen naar individuele fysieke en mentale beperkingen, maar ook naar hoe iemand ermee omgaat en welke mogelijkheden de omgeving biedt voor de inwoners om passende keuzes te maken.

Daarom geven we extra aandacht aan:

- preventieve voorzieningen in de leefomgeving.
- een betere luchtkwaliteit en aan het verminderen van geluidsoverlast.
- een goed regionaal zorgcentrum en streven ernaar om in samenwerking met partners de zorg – formeel en informeel – anders te organiseren, bijvoorbeeld door andere woonvormen ('wonen met zorg') en zorgondersteuning op wijkniveau.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?

Actieplan nota gezondheidszorg

De uitgangspunten van het landelijke Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) sluiten direct aan bij onze lokale Nota Publieke Gezondheidszorg. Voor beide geldt de insteek om preventief te werken zodat zwaardere (geïndiceerde) zorg voorkomen wordt. Binnen Gooise Meren is in dit kader Valpreventie opgezet in samenwerking met de zorg- en welzijnspartijen. De pilot Welzijn op Recept in Muiderberg is positief afgerond en het is de bedoeling dat deze aanpak in 2024 in alle gemeenten binnen onze regio wordt gerealiseerd. Er zijn voorbereidingen getroffen voor een samenwerkingsverband van zowel de zorg- en welzijnspartijen als de gemeente. Daardoor kunnen we preventief, en dus eerder, ondersteunen waarbij de autonomie van de inwoner behouden wordt. Het idee is dit in de vorm van centrale punten in wijken te doen, waarnaar in 2024 verder onderzoek wordt gedaan. De werknaam van deze punten in Gooise Meren is STIP (Steun- en Informatie Punten).

Samenhang in aanpak

Er is ambtelijk aandacht geweest voor de verbinding tussen het sociaal en fysiek domein. Zo zijn er meerdere integrale overleggen geweest over bouw- of transformatieplannen in de publieke ruimte waarvoor het sociaal domein (gezondheid en welzijn) input heeft geleverd. We gaan dit in de aankomende jaren verder intensiveren.

Informeren senioren

Op 30 september was er een seniorenmarkt in het gemeentehuis. Deze markt werd georganiseerd door de Seniorenraad met ondersteuning van onze gemeente. Er waren veel (welzijns)organisaties aanwezig en veel inwoners hebben deze markt bezocht.

Op 10 oktober is Valpreventie officieel opgestart voor de inwoners. Vanaf dat moment zijn voor alle senioren in Gooise Meren informatiebijeenkomsten georganiseerd waar zij voorlichting krijgen over preventieve interventies. Inwoners kunnen ook een valpreventietest doen. Op basis van de uitkomst van deze test krijgen

zij advies hoe zij langer vitaal kunnen blijven. Voorlichting wordt ook digitaal verstrekt in de wachtkamers van zorg- en welzijnspartijen. Inwoners krijgen een nieuwsbrief met de meest recente informatie.

Naast informeren hebben er huisbezoeken bij 75-plussers plaatsgevonden, door vrijwilligers van de welzijn- en vrijwilligerspartijen. Ook onze gemeentelijke uitvoeringsdienst doet huisbezoeken. Hierdoor is er inzicht in de gezondheid en welzijn van de senior, op basis waarvan verdere acties kunnen worden ontwikkeld.

Verkenning verbeteren organisatie zorg

In 2023 vormde naast het GALA (gemeentelijke uitvoering) ook het IZA (Integraal Zorgakkoord) een belangrijk beleidskader. Het IZA heeft als doel om de gevolgen van de vergrijzing tegen te gaan, de zorg te ontlasten en samen te werken aan preventie. In 2023 is de gemeente Gooise Meren betrokken geweest bij het opstellen van het zogenoemde Regioplan. Dit Regioplan is december 2023 ter beoordeling ingediend bij de landelijke commissie. In dit Regioplan zijn 5 onderwerpen opgenomen, te weten: Gezond Leven en Preventie, Gezonde Jeugd, Gezond Ouder worden, Mentale Gezondheid en Acute zorg.

De opzet in het Regioplan is meer wijkgericht te gaan werken in een lokaal wijknetwerk, aangevuld met expertisenetwerken. Daarnaast zijn er aanbevelingen gedaan voor het opzetten van samenwerking in de keten. Gooise Meren heeft hier de trekkersrol voor Valpreventie en Welzijn op Recept. In 2024 wordt dit in een uitvoeringsplan zowel regionaal als lokaal verder uitgewerkt. We werken hierin samen met de VVT (Verpleeg- en Verzorgingstehuizen en Thuiszorg), de RHOGO (koepel huisartsen), de Welzijnsorganisaties, de prevalentie zorgverzekeraar in Gooi- en Vechtstreek; het Zilveren Kruis, de GGD, het ziekenhuis en de GGZ.

In 2024 kunnen we meer zeggen over de uitkomsten van deze samenwerking

Actieplan publieke gezondheid

Het actieplan Publieke Gezondheid (2023-2025) is niet volledig afgerond. In 2023 hebben we met alle betrokken interne en externe partijen een plan opgesteld rond het GALA. Dit plan is in september 2023 opgeleverd en daarmee hebben wij de SPUK-gelden voor 2023-2026 gekregen ter ondersteuning van de onderwerpen die in het GALA beschreven staan. In 2024 wordt het uitvoeringsplan GALA verder uitgewerkt. Dit is een samenwerking in preventie op jeugd, gezondheid, cultuur, welzijn, sport en bewegen. Het uitvoeringsplan GALA wordt samengevoegd met het actieplan Publieke gezondheid.

We hebben in 2023 geïnvesteerd in de samenwerking tussen de lokale partners op het gebied van welzijn en zorg. In 2024 wordt dit verder uitgewerkt in concrete actiepunten.

Actieplan mantelzorg (2022 – 2025)

De regionale site mantelzorggv.nl is tijdens de Dag van de Mantelzorg gelanceerd. Deze site geeft info over mantelzorgondersteuning aan zowel mantelzorgers als aan professionals. Ter voorbereiding zijn diverse professionals betrokken om daarmee de onderlinge samenwerking te bevorderen. Ook is het regionale communicatieplan over mantelzorg ver gevorderd. De communicatieafdelingen van de diverse gemeenten werken daarin samen. De gemeente Hilversum is de trekker en heeft daarvoor een projectleider aangesteld. Onze gemeente denkt mee in de voorbereiding van regionaal beleid.

De herijking van de lokale regeling mantelzorgwaardering is nog niet gedaan. De bedoeling is dat dit zoveel mogelijk in lijn is met de andere regiogemeenten die eveneens deze regeling zullen herzien.

1.2. Sport & bewegen

Wat willen we bereiken?

Als gemeente zorgen wij dat iedereen toegang heeft tot sport- en beweegmogelijkheden, zowel binnen als buiten in de openbare ruimte. Wij stimuleren het gebruik hiervan. Bij de inrichting van de openbare ruimte houden we rekening met deze voorzieningen. Ook kijken we naar de mogelijkheid van het gebruik van sportaccommodaties voor meerdere doeleinden. De komende vier jaar leggen we de nadruk op bewegen in de openbare ruimte en op de toegankelijkheid van sport voor inwoners voor wie sporten en bewegen niet

vanzelfsprekend is.

Daarom geven we extra aandacht aan:

- meer plekken in onze gemeente waar inwoners kunnen bewegen.
- het meer toegankelijk maken van sport en het stimuleren van doorstroming naar verenigingen, o.a. door inzet van de buurtsportcoaches.
- het bevorderen dat iedereen zoveel mogelijk deel kan nemen aan de sport naar eigen keuze.
- het streven naar de realisatie van een nieuwe zwemvoorziening in het Naarderheem, waarna het zwembad De Lunet gesloten kan worden.
- goede sportaccommodaties met multifunctioneel gebruik.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?

Geen bezuiniging voor team Gooise Meren Beweegt

Team Gooise Meren Beweegt heeft ook in 2023 de bestaande subsidie ontvangen voor het uitvoeren van de activiteiten. Er is voor dit jaar nog geen bezuiniging doorgevoerd.

Aanbesteding team Gooise Meren Beweegt

Er is voor gekozen om eerst de huidige Beweeg- en sportvisie te evalueren en een nieuwe visie vast te stellen voordat de opdracht voor Gooise Meren Beweegt aangescherpt wordt en een aanbestedingstraject gestart wordt.

Subsidiemogelijkheden voor sportactiviteiten en evenementen

Er zijn elf subsidies verstrekt aan diverse sportverenigingen voor het organiseren van een sportactiviteit.

Ledverlichting sportvelden

Het meerjarenonderhoudsplan voor ledverlichting op de sportvelden volgen we op en is meegenomen in de meerjarenbegroting. In 2023 is bij SC Muiderberg de veldverlichting vervangen door ledverlichting.

Onderhoud sportvelden

De veldrenovaties voor buitensportaccommodaties die gepland stonden voor 2023, zijn verplaatst naar 2024. Dit heeft te maken met het aankomende verbod op toegevoegde microplastics en de zoektocht naar het best passende alternatief. Inmiddels zijn voldoende alternatieven getest, om hierin tot een weloverwogen keuze te kunnen komen. De betreffende velden worden in de zomer van 2024 gerenoveerd.

Kleedkamers voetbalvereniging NVC

Voor de realisatie van nieuwe kleedkamers voor voetbalvereniging NVC is in 2023 een vleermuizenonderzoek uitgevoerd en de aanbesteding voor de realisatie is gestart en afgerond. De aannemer start met bouwen in februari 2024.

Inventarisatie beweegmogelijkheden in de openbare ruimte

Het inventariseren van beweegmogelijkheden in de openbare ruimte is nog niet uitgevoerd. In 2024 wordt dit opgepakt gelijktijdig met het vaststellen van de nieuwe Beweeg- en sportvisie.

Beweeg en sportvisie evalueren

De evaluatie van de huidige Beweeg- en sportvisie is bijna afgerond. De evaluatie is gebaseerd op input van binnen- en buitensportverenigingen en deelnemers van het programma van Team Gooise Meren Beweegt. De aanscherping van de opdracht voor Team Gooise Meren Beweegt volgt na het vaststellen van de nieuwe visie.

Verkenning project Lunet en Project Naarderheem

We zijn gestart met een onderzoek naar de financiële en ruimtelijke haalbaarheid van een nieuwe zwemvoorziening bij Naarderheem, ter vervanging van zwembad de Lunet. Dit is de eerste stap om in de toekomst een definitief besluit te kunnen nemen over de sluiting van de Lunet.

We zijn ook gestart met een verkenning rondom de binnensportvoorziening op het sportpark Naarden (renovatie/nieuwbouw/uitbreiding van de huidige sporthal de Lunet). Daarbij wordt ook naar andere wensen en functies gekeken, die mogelijk een plek zouden kunnen krijgen op het sportpark. Hiertoe hebben we dit jaar de eerste oriënterende gesprekken gevoerd met belangrijke stakeholders zoals Vivium, Sportfondsen Naarden en de betrokken sportverenigingen.

We zijn daarnaast bezig met het maken van globale ruimtelijke schetsen voor een mogelijke herinrichting van het sportpark Naarden, waarbij we ook rekening houden met aspecten zoals parkeren, verkeersveiligheid en beeldkwaliteit. De uitkomsten van deze verkennende studies leggen we in 2024 aan de raad voor in de vorm van een Startnotitie. Het raadsbesluit vormt dan de basis van het vervolgproject.

Harmonisatie binnensport

In 2023 zijn we gestart met de binnensportharmonisatie. We willen het beheer van de verschillende gymzalen en sporthallen harmoniseren, evenals de tariefstructuur. De huidige situatie is in 2023 in kaart gebracht.

Daarnaast zijn binnensportverenigingen bevestigd met een enquête over de huidige situatie en wensen voor de toekomst. Hierna volgen interviews met binnensportverenigingen en zal het vervolgproces ingezet worden.

1.3. Welzijn

Wat willen we bereiken?

Als gemeente ondersteunen we de kwetsbaren met als doel dat zij (weer) zo veel mogelijk zelfstandig kunnen deelnemen aan onze samenleving. We werken aan het voorkomen van armoede. We zien eenzaamheid en isolatie als een serieus maatschappelijk vraagstuk.

Daarom geven we extra aandacht aan:

- de effecten van armoede op kinderen en ouderen.
- eenzaamheid en isolement.
- de minimaregelingen waar we niet op gaan bezuinigen, en gaan onderzoeken of we onze voorzieningen bereikbaar moeten maken voor een grotere groep huishoudens met een smalle beurs om zo de armoede te bestrijden.
- preventie, zorg en advies. We hebben daarbij extra aandacht voor vroegsignalering. We voeren de recent aangepaste en uitgebreide aanpak van schuldhulpverlening uit. Daarbij sluiten we aan bij landelijke initiatieven.
- een meer effectieve aanpak in het bestrijden van analfabetisme en digibetisme, die we lokaal gaan inbedden, onder andere via de bibliotheek.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?

Iedereen doet mee

Vroegsignalering

De gemeente ontvangt van de zogenoemde vaste-lastenpartners (dit zijn aanbieders van primaire vaste lasten huur, energie, water en de zorgverzekering) een signaal dat er een achterstand is. Aan de hand van deze signalen doet de gemeente een aanbod voor financiële hulpverlening. In 2023 hebben we een samenwerkingsconvenant gesloten met de verschillende woningbouwcorporaties. Aanvankelijk kregen we weinig meldingen Vroegsignalering van hen, maar na het sluiten van het convenant is dit verbeterd.

In 2023 heeft de gemeente 2088 signalen gehad. We werken hierbij volgens het principe: hoe groter het probleem lijkt, hoe intensiever de benaderingswijze. De laagste intensiteit is dat we inwoners die worden gemeld een speciaal ontwikkelde infokaart sturen, met de uitnodiging om met de gemeente contact op te nemen. Als de problemen groter lijken, dan bellen we de inwoners. Wanneer er signalen zijn dat er serieuze financiële problemen zijn, leggen we een huisbezoek af. In 2023 hebben we naar alle betrokken inwoners (1900) deze kaart gestuurd. Daarnaast hebben we 252 inwoners gebeld en zijn we bij 132 inwoners op huisbezoek gegaan. Deze contacten hebben in 17 gevallen geleid tot een aanvraag voor schuldhulpverlening. Dit aantal lijkt misschien laag, maar het effect/bereik is groter dan het aantal aanvragen. Inwoners zien in veel gevallen zelf nog mogelijkheden om hun problemen op te lossen, of zij erkennen hun probleem nog niet. Mensen worden met vroegsignalering attent gemaakt op de mogelijkheid van hulp. De kracht van herhaling middels informatie en publicaties ook vanuit de netwerkpartners, maakt dat vaak in een later stadium wel hulp wordt gevraagd.

Schuldhulpverlening

In 2023 hebben we 140 aanvragen schuldhulpverlening ontvangen, waarvan 48 hebben geleid tot een schuldregeling. Niet elke aanvraag leidt tot een schuldregeling. De meeste vraagstukken worden met andere diensten opgelost, zoals met goede advisering, met een vrijwilliger die thuis helpt bij de administratie of met een traject voor budgetbeheer. De gemeente hanteert geen afwijzingsgronden maar gaat bij een aanvraag voor schuldhulpverlening altijd in gesprek over een passende oplossing.

Energietoeslag

In de eerste helft van 2023 is de Energietoeslag 2022 uitgekeerd (€ 1.800) aan 2.500 huishoudens. Daarmee is ongeveer ruim 80% van de doelgroep (huishoudens op 130% van de bijstandsnorm) bereikt. In september 2023 is door het rijk bepaald dat ook over het jaar 2023 een toeslag van € 800 verstrekt kan worden. Het college heeft de grens van het recht op de Energietoeslag 2023 wederom gesteld op 130% van bijstandsnorm. Daarmee is de doelgroep vergroot van 2.500 huishoudens (120% van de bijstandsnorm) naar 3.000 huishoudens. In december 2023 is gestart met het uitkeren van de Energietoeslag 2023. Deze kan worden aangevraagd tot 1 juli 2024.

Evaluatie minimabeleid m.b.v. armoedemonitor

Eind 2023 is de armoedemonitor opgeleverd. Daarin is een analyse gemaakt van de eigen gegevens over de minimaregelingen van gemeente Gooise Meren. Ook is er een vergelijking gemaakt tussen deze gegevens en algemene CBS-gegevens over onze gemeente. Daaruit blijkt onder meer dat het bereik van de verschillende minimaregelingen tussen de 45 – 80 % ligt. Op basis van de eerste bevindingen brengen wij de vervolgstappen in kaart om de minimaregelingen in 2024 te herijken. in kaart om de minimaregelingen in 2024 te herijken.

Toeslagenaffaire

De gemeente ontvangt van het rijk middelen voor het bieden van financiële of praktische ondersteuning aan getroffen en in de Toeslagenaffaire. We hebben in 2023 van de belastingdienst 11 nieuwe meldingen gehad van inwoners die zijn gedupeerd. Tot en met 2023 hebben wij aan 96 inwoners ondersteuning geboden. De hulpvragen zijn divers van aard en intensiteit. Om enkele voorbeelden te noemen: het bekostigen van orthodontie van een kind, het aanschaffen van een bed en nieuwe vloerbedekking, het bekostigen van psychosociale hulp of hulp van een life-coach.

Budgetcoaching statushouders

Sinds 2022 zijn de gemeenten verantwoordelijk voor het financieel ontzorgen van statushouders. Dit ontzorgen hebben wij gedaan door de financiën van statushouders voor een half jaar over te nemen. In 2023 heeft de minister besloten dat deze inzet niet het gewenste effect had, omdat dit tijdelijk budgetteren de nieuwkomers niet financieel zelfstandig maakt. Daarom bestaat het ontzorgen nu uit een goede begeleiding zonder te budgetteren; de statushouders verrichten zelf hun financiële handelingen. De diverse achtergronden van statushouders maakt dat de financiële vragen die ze hebben zeer verschillend zijn. Hoog opgeleide mensen hebben vaak meer vragen over hoe het Nederlandse financiële systeem werkt. Bij mensen die analfabeet zijn, wordt meer aandacht besteed aan basiskennis en -vaardigheden. In 2023 hebben we 57 statushouders geholpen met financiële begeleiding en budgetcoaching.

Hulp start in de wijk

De pilot Welzijn op Recept in Muiderberg is uitgevoerd. De aandachtspunten hierin worden meegenomen in het uitwerken van Welzijn op Recept in heel Gooise Meren. Dit is nu een onderdeel van het GALA en IZA geworden. De pilot wordt als een succes gezien door de betrokken inwoners, welzijnswerkers en huisartsen.

Voorkomen isolement

Inzet van voorliggende collectieve voorzieningen of geïndiceerd maatwerk, een paar voorbeelden:

- Laagdrempelige dagopvang van licht-dementerenden is opgenomen in de reguliere subsidie 2023 aan Versa Welzijn. Er wordt volop van deze groepen gebruikgemaakt.
- Met de partners van het netwerk Mentaal Welzijn Gooise Meren is in 2023 de aanpak GGZ Landing in de Wijk ontwikkeld. Deze aanpak wordt in lijn met de opgaven uit het Integraal Zorg Akkoord (IZA) als pilotproject uitgevoerd in de eerste helft van 2024.
- Automaatje (sociaal-recreatief vervoer van kwetsbare inwoners) is opgenomen in de reguliere subsidie 2023 aan Versa Welzijn. Het aantal inwoners dat hiervan gebruikmaakt is flink toegenomen, zo ook het aantal vrijwilligers dat de eigen auto inzet.
- Er is in 2023 een groter beroep gedaan op geïndiceerd Wmo-vervoer en op begeleiding, door o.a. inwoners met dementie.

Regionaal uitvoeringsplan bestrijding analfabetisme/ digibetisme

WEB (Wet Educatie en beroepsonderwijs)

In 2023 is er een regionaal verbeterplan WEB opgesteld. Zo zijn er nieuwe samenwerkingsafspraken met taalaanbieders, is er een betere monitoring, en zijn aanmeldprocessen verbeterd. De eerste resultaten laten zien dat we de NT2-doelgroep (Nederlands als 2de taal) goed weten te bereiken. De NT1-doelgroep (Nederlands als 1ste taal) wordt daarentegen nog niet goed bereikt.

Achtergrondinfo WEB

Op grond van de WEB ontvangen gemeenten middelen om in te zetten op educatie. Het budget van de WEB moet besteed worden aan opleidingen gericht op het verbeteren van de Nederlandse taal en rekenen, inclusief digitale vaardigheden. De regierol voor volwasseneneducatie is neergelegd bij de Regio Gooi en Vechtstreek waaronder de inkoop en het contractbeheer van de WEB-trajecten valt. De vraag naar de taaltrajecten is achtergebleven bij het aanbod.

Laaggeletterdheid algemeen

Op regionaal niveau bestaat er tot en met 2024 een uitvoeringsplan 'Taal is de sleutel' met als doel om 'laaggeletterdheid' terug te dringen. We zijn in 2023 gestart met een regionale werkgroep om (in 2024) tot een regionale uitvoeringsplan vanaf 2025 te komen.

Regionaal actieplan Dak- & Thuisloosheid

Het regionaal uitvoeringsplan voor de aanpak van dakloosheid wordt in februari 2024 opgeleverd. Het bevat concrete acties voor gemeenten, waarmee in de jaren 2024 en 2025 gewerkt kan worden binnen het huidige beleidskader. Er zullen ook aanbevelingen in staan om mee te nemen bij de voorbereidingen van de volgende beleidsperiode 2026 tot 2030.

Aanpak effectief inzetten subsidies

Het college heeft in het Uitvoeringsplan 2023-2026 vastgesteld dat we een plan van aanpak maken om de effectiviteit van onze subsidies te vergroten en dat het accounthouderschap hiertoe wordt aangepast. Vanaf september is daarom een projectleider 'effectiviteit grote subsidies' gestart. Hoewel het onderwerp 'effectiviteit' van belang is voor alle grote subsidieaccounts, is gestart met Versa Welzijn. Afgelopen maanden hebben we uitgezocht welke subsidie- en contractuele afspraken gelden, volgens welke cyclus de subsidies worden vastgesteld, wie vanuit de gemeente en Versa betrokken zijn bij het accounthouderschap, welke knelpunten worden geconstateerd, welke bedragen betrokken zijn bij de subsidies en de opdrachten die aan Versa zijn gegeven. Deze analyse heeft geleid tot een aantal aanbevelingen. Op basis hiervan volgt in februari 2024 een vast te stellen stappenplan. Met ingang van 2025 moet voor zowel de gemeente als voor Versa duidelijk zijn hoe het accounthouderschap wordt ingericht en wat dit betekent voor de subsidieafspraken.

Herstelgericht werken en inzet ervaringsdeskundigheid

In 2023 is de pilot herstelgericht werken en inzet ervaringsdeskundigheid uitgevoerd. Dit is een opgave uit het beleidsplan Bescherming en Opvang. Deze pilot wordt in 2024 verlengd. Op basis van de resultaten besluiten we hoe we ervaringsdeskundigheid daarna structureel gaan inzetten.

1.4. Maatschappelijke & culturele voorzieningen

Wat willen we bereiken?

Het aanbod aan maatschappelijke en culturele voorzieningen vormt het sociale hart van Gooise Meren voor iedereen. Daar waar initiatieven uit de samenleving komen, worden deze ondersteund.

Daarom geven we extra aandacht aan:

- een sterk lokaal netwerk. Daarom vragen we van welzijnsorganisaties dat zij van lokale verenigingen gebruikmaken of hierop aansluiten.
- het versterken van het lokale netwerk, aan het ondersteunen we initiatieven uit de samenleving die bijdragen aan verbinding en ontwikkeling.
- met partners werken aan laagdrempelige ontmoetingsplekken voor iedereen, zoals de Plataan. Hierbij leggen we de nadruk op cultuur en creativiteit.
- met cultuurcoaches bevorderen dat inwoners, met name jongeren, in aanraking komen met cultuur.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?

Welzijn en cultuur

De opvolger van Gooise Meren Marketing draagt zorg voor de promotie van de culturele voorzieningen. De cultuurregisseurs zetten ook in op samenwerking tussen cultuurnetwerk, welzijn en educatie, en hebben daar al goede resultaten mee bereikt. Zo zijn culturele organisaties de samenwerking aangegaan met scholen in het kader van CMK III en zijn culturele organisaties gekoppeld aan Versa Welzijn.

Inventarisatie maatschappelijke en culturele voorzieningen

Er heeft in 2023 een globale inventarisatie van laagdrempelige ontmoetingsplekken in de wijk plaatsgevonden. In de rapportage daarvan zijn verschillende aanbevelingen opgenomen, waaronder de aanbeveling om een visie op laagdrempelige ontmoetingsruimtes te ontwikkelen. Hiermee is eind 2023 een begin gemaakt.

De culturele organisaties zijn geïnventariseerd en betrokken bij de ontwikkeling van de cultuurvisie.

Uit-Wijk

De eigenaren van wijkcentrum de Uit-Wijk aan de Dr. Schaepmanlaan 10 te Bussum, Versa Welzijn en Show- & Marchingband ViJoS, hebben in 2023 aanvullend onderzoek laten uitvoeren naar de noodzaak van grote en levensduur verlengend onderhoud of sloop/nieuwbouw. Het college is daarover geïnformeerd. De boodschap van de eigenaren is dat het pand met een aantal kleine investeringen nog enkele jaren in gebruik kan blijven, maar dat sloop/nieuwbouw daarna de meest voor de hand liggende optie lijkt. In het kader van de gebiedsvisie Bussum-Zuid is een verkennend gesprek gepland begin 2024.

Programma van functies bibliotheek Bussum-Centrum

In samenwerking met de bibliotheek werken we het concept uit voor het realiseren van een Third Place in Bussum. De inzet is een multifunctioneel bibliotheek gebouw waarin diverse culturele, maatschappelijke en economische functies kunnen floreren. Een plek waar inwoners, bezoekers en ondernemers elkaar ontmoeten, informeren, inspireren en amuseren. In 2023 hebben verkennende gesprekken plaatsgevonden met de bibliotheek. Er zijn bovendien gesprekken geweest met een aantal cultuurspelers en de eigenaren van

de naastgelegen gebouwen. Eind 2023 bent u geïnformeerd over het ondertekenen van een samenwerkingsovereenkomst met de bibliotheek voor de herontwikkeling van het huidige bibliotheekgebouw.

Cultuurvisie

De Cultuurvisie Natuurlijk Cultuur! is eind mei vastgesteld. Ten behoeve van de begroting 2024 hebben we vervolgens een document "Contouren voor het uitvoeringsprogramma" opgesteld. Met deze contouren hebben we een start gemaakt voor het opstellen van het uitvoeringsprogramma dat we de eerste helft 2024 afronden.

Pilot Cultuurcoaches

In april en augustus zijn we gestart met een pilot voor twee cultuurcoaches. Omdat deze term de lading niet goed dekt noemen we ze cultuurregisseurs. De evaluatie van de eerste cultuurcoach is positief afgerond. De cultuurregisseurs hebben onder andere de podia in kaart gebracht en verwijzen culturele organisaties waar mogelijk naar beschikbare ruimtes.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	Prim. Begroting 2023	Begroting 2023 (na wijziging)	Realisatie 2023
Lasten				
628 Collectieve voorzieningen	4.241	4.067	4.843	4.611
629 Maatwerkvoorzieningen wmo	11.247	10.814	11.449	11.639
631 Opvang en beschermd wonen	1.394	2.000	-47	-392
632 Gezondheidszorg	2.969	2.881	3.715	3.255
633 Culturele vorming	1.712	1.783	1.839	1.818
634 Sport	3.283	3.676	3.907	3.604
635 Kunst	3.593	916	995	860
636 Monumenten en musea	185	200	200	188
647 Samenkracht en participatie	0	0	187	17
Totaal Lasten	28.624	26.337	27.087	25.599
Baten				
628 Collectieve voorzieningen	-78	0	-67	-81
629 Maatwerkvoorzieningen wmo	-648	-588	-627	-731
631 Opvang en beschermd wonen	-1.387	-2.000	-1.500	-1.618
632 Gezondheidszorg	-40	0	-416	-205
633 Culturele vorming	-1	0	-55	-55
634 Sport	-360	-796	-1.036	-561
635 Kunst	-5	0	0	-2
Totaal Baten	-2.518	-3.384	-3.700	-3.254
Resultaat voor bestemming	26.105	22.953	23.386	22.346
Onttrekkingen				
628 Collectieve voorzieningen	-136	0	-68	-68
634 Sport	-173	-171	-171	-171
Totaal Onttrekkingen	-308	-171	-239	-239
Resultaat na bestemming	25.797	22.781	23.147	22.107

Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen tussen Realisatie 2023 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2023		
Onderdeel programma 1	Vershil (x € 1.000)	V/N (V = Voordeel, N = Nadeel)
<i>Doorbelasting</i> Betreft doorbelastingskosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie programma 6.	-202	N
<i>Collectieve voorzieningen</i> Het budget voor collectieve voorzieningen is niet volledig besteed in 2023. Dit komt deels (€ 93.000) door onderbesteding op het project "Keerpunt Noord", een project om huisvesting voor wijkongeschikten te realiseren. Dit project wordt in 2024 afgemaakt.	332	V
<i>Maatwerkvoorzieningen WMO</i> Voor materieel maatwerk is een stijging van het aantal aanvragen te zien. Verder zien we een lichte daling van dagbesteding, doordat wij een voorliggende traject hebben opgetuigd. Hierdoor komen mensen niet in de WMO terecht maar worden ze via voorliggende voorzieningen geholpen. Doordat mensen niet gedurende het hele jaar hulp hebben gehad, zijn ze daardoor ook vrijgesteld van het betalen van de bijdrage over de specifieke maanden.	-131	N
<i>Maatwerkvoorzieningen WMO - bijdrage Regio Gooi en Vechtstreek</i> Btw-correcties over voorgaande jaren veroorzaken een incidenteel voordeel ter hoogte van € 240.000.	240	V
<i>Opvang en beschermd wonen - bijdrage Regio Gooi en Vechtstreek</i> Bij het vaststellen van laatste begrotingswijziging 2023 van de Regio is door het algemeen bestuur van de Regio besloten om ook het te verwachten voordeel op Bescherming en Opvang te verwerken. Dit leidt tot een voordeel van € 442.000 ten opzichte van onze bijgestelde begroting.	442	V
<i>Gezondheidszorg - bijdrage Regio Gooi en Vechtstreek</i> De bijdrage aan de Regio Gooi en Vechtstreek wordt over verschillende producten verdeeld. Op het product gezondheidszorg is sprake van een onderschrijding, maar dit wordt op andere programma's gecorrigeerd.	166	V
Overige verschillen < € 70.000	193	V
Totaal	1.040	V

Programma 2 Kansrijk opgroeien

Maatschappelijke effecten

Alle kinderen in Gooise Meren groeien kansrijk op.

De gemeente Gooise Meren faciliteert de onderwijsinstanties in het uitvoeren van hun taak.

2.1. Jeugdbeleid

Wat willen we bereiken?

Gooise Meren is met haar ligging en voorzieningen een prachtige gemeente om in op te groeien. Als gemeente willen wij dat alle kinderen de mogelijkheid krijgen dit kansrijk te doen, waarbij wij voorwaardenscheppend, stimulerend en toegankelijk zijn. We dragen bij aan de brede ontwikkeling van jeugdigen door een breed en inclusief aanbod aan onderwijs, opvang, sport, speelgelegenheid en kunst/cultuur. Zo is het staand beleid dat we speelplekken op verzoek inclusief toegankelijk maken, dat we jongeren ondersteunen bij initiatieven en de toegang tot sport en cultuur stimuleren.

Daarom geven we extra aandacht aan:

- we stellen de nota integraal jeugdbeleid vast en voeren deze uit.
- we betrekken jeugd steeds bij ons beleid en de keuze voor voorzieningen.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?

Doorontwikkelen jeugdbeleid

Wij ontwikkelden het integrale beleidsplan jeugd. Dit beleidsplan betreft alle aspecten van opgroeien en opvoeden in Gooise Meren. Van speeltuinen, sport en cultuur (inclusief muziek), tot onderwijs en van jeugd en jongerenwerk tot jeugdbescherming.

Wij hebben de gemeenteraad bij het ontwikkelen van het integrale beleidsplan jeugd betrokken door middel van het 'Werkprogramma Gemeenteraad Jeugdzorg bij opgroeien en opvoeden in Gooise Meren'. Dit werkprogramma is ter voorbereiding van de besluitvorming van de raad over het beleidsplan in 2024.

Voor de ontwikkeling van het beleidsplan hebben we aan de hand van bijeenkomsten, overleggen en vragenlijsten een participatietraject doorlopen met jongeren, ouders, adviesorganen en onze ketenpartners op het gebied van jeugd, welzijn, onderwijs, sport en cultuur.

Jeugd betrekken bij beleid

In 2023 hebben we 4 speeltuinen gerealiseerd na een online participatietraject door bureau Speelplan. Daarbij konden ouders een enquête invullen en de kinderen konden online hun eigen speeltuin ontwerpen met de "Speeltuinbouwer". Locaties: Eendrachtpark Bussum, Dr. J. Th. de Visserlaan Bussum, De Spiering Muiden en Flevolaan Muiderberg.

In 2023 hebben we opdracht gegeven om ontwerpen te maken voor de renovatie van de skatebanen in Bussum, Naarden en Muiderberg.

De ontwerpen zijn tot stand gekomen met behulp van ideeën van jongeren. De skatebanen in Bussum en Muiderberg worden in 2024 daadwerkelijk aangepast.

Wij hebben ons aangesloten bij het Child Friendly Cities Initiative (CFCI) van UNICEF en mogen ons als eerste Nederlandse gemeente 'kandidaat-Child Friendly City' noemen. Deelname aan dit initiatief helpt ons bij het verankeren van kinderrechten in ons lokale beleid en de uitvoering daarvan. Middelbare scholieren hebben via een vragenlijst hun mening gegeven over de kindvriendelijkheid van onze gemeente. Daarnaast hebben jongeren deelgenomen aan bijeenkomsten van de 'Youth Committee Gooise Meren', waar gesproken is over

uiteenlopende onderwerpen waar de jongeren zelf de doelgroep van zijn, en over het structureel vormgeven van jeugdparticipatie. De opgehaalde input is gebruikt bij de verdere ontwikkeling van de jeugdnota en draagt bij aan de CFCI situatieanalyse: waar staat onze gemeente als het om kindvriendelijkheid gaat.

Preventieve voorzieningen

We promoten de Maatschappelijke Diensttijd met enige regelmaat onder de ketenpartners.

Eind 2023 is de Stichting Buurtgezinnen gestart met de werving van een coördinator voor de pilot Buurtgezinnen in Gooise Meren. Dit is een project waarin gezinnen andere gezinnen ondersteunen.

Met de pilot Samen Oplopen zijn we nog niet begonnen. In de gemeente Eemnes loopt dit project een half jaar, we wachten de evaluatie af van deze pilot.

2.2. Jeugdzorg

Wat willen we bereiken?

In ons aandeel voor de zorg voor onze jeugd stimuleren we een snelle en adequate hulpverlening. Door instroom te verlagen en doorstroom en uitstroom te bevorderen willen we dat er minder kinderen in de jeugdzorg zitten. We investeren gericht in preventie en zetten in op normaliseren en de-medicaliseren. Zo waarborgen wij dat zorg beschikbaar blijft voor die kinderen die het echt nodig hebben.

Daarom geven we extra aandacht aan:

- we investeren in collectieve voorzieningen die preventief werken, zoals zorg voor passende hulp voor jeugdigen bij ingrijpende keuzes.
- we kijken o.a. bij verlengingen telkens kritisch of specifieke jeugdzorg nog steeds de beste oplossing is voor jeugdigen en gezinnen.
- we zorgen voor versterking van het gemeentelijk jeugdteam, zodat er meer tijd is om tot een op maat gesneden toeleiding te komen en de hulptrajecten te kunnen volgen.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?

Verder ontwikkelen collectieve jeugdzorg

Eind 2023 zijn we gestart met de stichting Buurtgezinnen, dit zal verder worden uitgerold in 2024. In het kader van het landelijke programma Kansrijke Start is eind 2023 ook besloten om regionaal te starten met de pilot: nu niet zwanger. Nu Niet Zwanger ondersteunt mensen (m/v) in kwetsbare omstandigheden een bewuste keuze te maken over het moment van hun kinderwens, zodat zij niet onbedoeld zwanger worden. Het programma helpt hulpverleners om met hun cliënten een open en eerlijk gesprek aan te gaan over kinderwens, seksualiteit en anticonceptie.

Versterken jeugdteam Uitvoeringsdienst Sociaal domein

Wij hebben het gemeentelijk jeugdteam van onze Uitvoeringsdienst Sociaal domein versterkt met de volgende maatregelen.

- Wij hebben de deskundigheid en de personele bezetting van het jeugdteam verstevigd door toevoeging van een gedragswetenschapper en twee jeugdconsulenten aan het jeugdteam.
- De gedragswetenschapper begeleidt de casuïstiekbespreking met het team. Ook nemen alle jeugdconsulenten deel aan begeleide intervisiebijeenkomsten.
- De gedragswetenschapper heeft met elke jeugdconsulent 1 maal per 4 weken een caseload-bespreking en er is regelmatig tussentijds overleg bij bijzonderheden of incidenten.
- Er is een geactualiseerde werkinstructie regievoering met en voor het jeugdteam ontwikkeld en ingevoerd. De werkinstructie borgt een meer inhoudelijke wijze van regievoering.

- Met het jeugdteam is een leer- en verbetertraject procesregie doorlopen om de eenduidige visie op inhoud en aanpak van de procesregie te borgen in het team.
- De leden van het jeugdteam volgen individueel en gezamenlijk deskundigheid bevorderende opleidingen en cursussen.

Verkorten wachttijden jeugdzorg

We hebben in verband van de Regio Gooi en Vechtstreek samen met jeugdhulp aanbieders en gecertificeerde instellingen een Plan van aanpak Wachttijden ontwikkeld. Inmiddels heet dit 'Programma Verbeteren Instroom, Doorstroom en Uitstroom Jeugd'. Dit programma biedt de basis voor een iteratieve aanpak van de geconstateerde problematiek bij instroom, doorstroom en uitstroom jeugdhulp. Doel is om jeugdigen tijdig beter passende jeugdzorg te bieden. Zodat de volgende risico's voorkomen worden: te lange wachttijden, verergerende problematiek, second best oplossingen en mogelijk uithuisplaatsingen door oplopende crisis tijdens het wachten.

Verbeterplan versterkte procesregie jeugdzorg

De aanbevelingen uit het Verbeterplan Versterkte procesregie zijn uitgevoerd. De aanbevelingen van de Rekenkamercommissie over de processen in de Jeugdzorg zijn grotendeels uitgevoerd. Alleen daar waar de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie samenhangen met beleidskeuzes te maken in het integrale beleidsplan jeugd, dat in ontwikkeling is, zijn de aanbevelingen deels nog niet uitgevoerd.

Wij hebben de gemeenteraad in een voortgangsrapportage in mei 2023 (RM449660) en in de tweede voortgangsrapportage in november 2023 (RM713442) geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen.

Onderzoek verwijzingen van huisartsen

We zijn gestart met het onderzoek naar de verwijzingen van huisartsen naar individuele jeugdhulp. Op basis van het onderzoek krijgen we steeds meer zicht op de verwijzroute van de huisarts naar individuele jeugdhulp. We verwachten het onderzoek in 2024 af te ronden. We gaan met ons jeugdteam, huisartsen en andere relevante netwerkpartners in gesprek om te kijken hoe we deze inzichten kunnen gebruiken om meer preventieve ondersteuning voor gezinnen te realiseren.

2.3. Onderwijs & onderwijshuisvesting

Wat willen we bereiken?

We willen dat kinderen vrije keuzes en gelijke kansen en behandeling krijgen in het onderwijs. We werken hierbij actief samen met de onderwijsinstanties. Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) is het richtsnoer voor onderwijshuisvesting. De arbeidskrapte en de stijging van de bouwkosten vragen om scherpere prioritering in de tijd. We kijken naar multifunctioneel gebruik van de huisvesting voor zowel onderwijs als voor activiteiten buiten schooltijd.

Daarom geven we extra aandacht aan:

- we stimuleren gelijke kansen voor alle kinderen bij de aanmeldprocedures voor scholen (PO & VO).
- het Integraal Huisvestingsplan (IHP) is het richtsnoer voor onderwijshuisvesting.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?

Vergroten gelijke kansen in het onderwijs

In de regiegroep Onderwijskansen zijn voorbereidende gesprekken gevoerd om te komen tot een evaluatie van het Onderwijskansenbeleid. De evaluatie zelf is verschoven naar de eerste helft van 2024.

Blijvend zijn we in gesprek met de schoolbesturen over de aanmeldprocedures voor scholen.

Update IHP en ontwikkelen programma-aanpak

De visie op onderwijshuisvesting is uitgewerkt en het concept voor het nieuwe Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor onderwijshuisvesting is opgesteld. De gezamenlijke visie met schoolbesturen resulteert in een up-to-date langetermijnvisie, waarbij verouderde keuzes uit het IHP van 2018 worden herzien. Besluitvorming vindt plaats in 2024.

De lopende projecten, waaronder de voorbereidingen voor de renovatie van de Vondelschool en de nieuwbouw van de Tweemaster, worden nauwlettend gemonitord.

Integraal plan lokalen bewegingsonderwijs uitwerken

In 2023 is de offerte uitvraag gedaan voor het opstellen van het IHP voor lokalen bewegingsonderwijs, op basis waarvan opdracht kan worden verleend. Het opstellen van dit IHP hebben wij doorgeschoven naar 2024, omdat wij de beschikbare capaciteit in 2023 vooral hebben ingezet op de uitwerking van de visie onderwijshuisvesting en het IHP voor de schoolgebouwen.

Onvoorziene kleine investeringen onderwijshuisvesting

Het budget voor het jaar 2023 is grotendeels ingezet om onvoorziene tegenvallers bij aanbestedingen voor schoolbesturen op te vangen. Vanwege stijgingen in de bouwkosten zijn veel oorspronkelijk geraamde stichtingskosten hoger uitgevallen dan aanvankelijk berekend.

Actieplan NPO-gelden

In 2023 is de voortzetting van het actieplan Nationaal Programma Onderwijs (NPO) door het college vastgesteld. We blijven investeren in verschillende goedlopende activiteiten en projecten die gericht zijn op het vergroten van gelijke kansen, onder andere voor kinderen uit kansarmere gezinnen.

Gezamenlijke aanpak lerarentekort

De regionale samenwerkingsagenda wordt vooral gedragen door de schoolbesturen, omdat het vooral voorziet in een gezamenlijke aanpak in het aantrekken en opleiden van leraren en valt onder de verantwoordelijkheid van de scholen zelf. We hebben met de schoolbesturen gekeken waar wij als gemeente Gooise Meren kunnen helpen om het makkelijker te maken om personeel aan te trekken en te behouden. Op dit moment ligt dit vooral bij het helpen met parkeerproblematiek en zijn we begonnen met een pilot om huizen beschikbaar te stellen voor het onderwijs.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	Prim. Begroting 2023	Begroting 2023 (na wijziging)	Realisatie 2023
Lasten				
626 Onderwijshuisvesting	4.022	3.592	4.455	3.896
627 Overige onderwijs	2.500	2.187	2.764	2.816
630 Maatwerkvoorzieningen jeugd	13.796	14.175	14.852	16.490
Totaal Lasten	20.319	19.954	22.071	23.201
Baten				
626 Onderwijshuisvesting	-92	0	-40	-122
627 Overige onderwijs	-675	-230	-443	-670
630 Maatwerkvoorzieningen jeugd	-95	0	0	-71
Totaal Baten	-862	-230	-483	-864
Resultaat voor bestemming	19.456	19.724	21.588	22.338
Toevoegingen				
626 Onderwijshuisvesting	134	0	0	0
627 Overige onderwijs	103	0	0	0
Totaal Toevoegingen	237	0	0	0
Onttrekkingen				
626 Onderwijshuisvesting	-443	-65	-309	-137
627 Overige onderwijs	-1	-26	-26	-26
Totaal Onttrekkingen	-444	-91	-335	-163
Saldo reserves	-207	-91	-335	-163
Resultaat na bestemming	19.249	19.634	21.253	22.175

Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen tussen Realisatie 2023 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2023		
Onderdeel programma 2	Vershil (x € 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
<i>Doorbelasting</i> Betreft doorbelastingskosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie programma 6.	303	V
<i>Onderwijshuisvesting</i> Op beheer en onderhoud is sprake van € 524.000 lagere lasten. Dit wordt voor € 250.000 veroorzaakt doordat de asbestsanering van de Vondelschool (gedekt uit de algemene reserve (Programma 6)) pas in 2024 wordt gerealiseerd. Ook de lasten voor de wissellocatie (gedekt uit de reserve Tijdelijke huisvesting onderwijs) en de exploitatielasten voor de tijdelijke huisvesting in de PC Hoofdschool Muiden vallen respectievelijk € 172.000 en € 71.000 lager uit. Op de overige beheer- en onderhoudsbudgetten is sprake van een voordeel van € 31.000.	524	V
<i>Overig onderwijs</i> Afrekeningen en btw-correcties over voorgaande jaren met betrekking tot volwasseneducatie en leerlingenvervoer veroorzaken een incidenteel voordeel.	171	V
<i>Jeugd</i> De gedeclareerde kosten voor de inzet van individuele maatwerkvoorzieningen jeugd zijn ook in 2023 gestegen. Verklaring is de stijging van de vraag naar jeugdhulp. Er was sprake van een stijging (7%) van het aantal unieke cliënten in 2023 t.o.v. 2022. Waarbij voor een deel van de cliënten ook zwaardere en daarmee duurdere vormen van individuele ondersteuning nodig bleek. Casussen zijn ook complexer worden en komen dus eerder voor inzet individuele voorzieningen in aanmerking en voor de inzet van meerdere voorzieningen per casus (gestapelde ondersteuning). Het bleek ook nodig om op lokaal niveau maatwerkcontracten af te sluiten voor de inzet van duurdere verblijfsvoorzieningen, GGZ voorzieningen zonder verblijf en specifieke voorzieningen dagbehandeling en dagbesteding. Deze waren naar aard zo specifiek, dat deze regionaal niet zijn ingekocht. En een lokaal maatwerkcontract is in de regel duurder dan een regionaal ingekochte voorziening. Ook is sprake van een hogere uitnutting van de geïndiceerde jeugdhulp.	-1.901	N
<i>Reservemutaties - reserve tijdelijke huisvesting onderwijs</i> De feitelijke onttrekkingen, ter dekking van specifieke activiteiten, zijn gebaseerd op de gerealiseerde (lagere) uitgaven. De uitgaven voor de tijdelijke huisvesting onderwijs waren € 172.000 lager dan geraamd en leiden daardoor in 2023 tot een lagere onttrekking van € 172.000.	-172	N
<i>Overige verschillen <€ 70.000</i>	153	V
Totaal	-922	N

Programma 3 Passend wonen in een groene omgeving

Maatschappelijke effecten

Gooise Meren biedt passende woonruimte.

De gemeente Gooise Meren is duurzaam, leefbaar en toekomstgericht.

De gemeente Gooise Meren groeit met behoud van de kwaliteit van de groene en veilige leefomgeving.

3.1. Wonen

Wat willen we bereiken?

De gemeente wil scherp blijven sturen op de vervulling van de lokale woningbehoefte. Daarom gaat zij de woonvisie actualiseren, zodat zij kaders kan stellen en voorwaarden heeft voor ontwikkelaars en woningcorporaties. Op hun beurt kunnen zij dan zorgen dat woningzoekenden binnen onze gemeente een passende woning kunnen vinden. De tekorten aan geschikte woningen gelden met name voor de lagere- en middeninkomensgroepen en voor spoedzoekers, jongeren, ouderen en mensen met een zorgbehoefte.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?

Actualiseren Woonvisie

De Woonvisie van Gooise Meren vormt het kader voor de woonopgave. Voor de totstandkoming van de nieuwe Woonvisie is onderzoek gedaan naar de woningvoorraad en de lokale woningbehoefte. Voor het opstellen van de visie zijn gemeentebreed en in alle kernen participatiebijeenkomsten gehouden met inwoners, woningcorporaties, ontwikkelaars en overige stakeholders. Daarnaast zijn verdiepingsavonden met de gemeenteraad gehouden. De gemeente streeft naar een rijk palet aan woningtypen en woonmilieus in een goede verhouding zodat voor iedere levensfase een passend en betaalbaar aanbod beschikbaar is in alle kernen. In de woningvoorraad sturen we op kleiner, meer gelijkvloers, duurzamer en een evenwichtige spreiding van sociale huurwoningen over wijken en buurten. In het tweede kwartaal van 2024 zal de nieuwe Woonvisie aan de raad worden voorgelegd.

Onderzoek naar beleidsinstrumenten die de positie van starters en andere kwetsbare doelgroepen op de woningmarkt effectief versterken

Het verhogen van kansen voor woningzoekenden is meegenomen in het onderzoek en de analyse voor de Woonvisie. Daarnaast is in regionaal verband ter voorbereiding van de nieuwe Huisvestingsverordening 2024 een onderzoek gedaan door onderzoeksbureau RIGO naar het nut en noodzaak van opkoopbescherming. Om de opkoopbescherming als instrument in te kunnen zetten moet nut en noodzaak van de maatregel expliciet worden aangetoond. Geconcludeerd is dat in Gooise Meren geen sprake is van aantoonbaar verdringing en schaarste voor starters en middeninkomens door het aankopen van woningen door investeerders. Omdat schaarste en verdringing op de regionale woningmarkt niet kan worden aangetoond is in regionaal verband geconcludeerd de invoering van opkoopbescherming niet op te nemen in de Huisvestingsverordening.

Nieuwe huisvestingsverordening

Eind 2023 heeft de gemeente in regioverband de nieuwe huisvestingsverordening vastgesteld. De Huisvestingsverordening zorgt voor een evenwichtige en rechtvaardige verdeling van woonruimte voor inwoners. De nieuwe Huisvestingsverordening geldt per 1 januari 2024.

Uitvoering geven aan de visie Wonen en Zorg

De Woonzorgvisie is in september 2023 vastgesteld door de gemeenteraad. Daarnaast is gestart met het opzetten van een stimulerings- en bewustwordingsprogramma voor senioren, gericht op: het levensloopbestendig maken van de huidige (koop)woning, of het verhuizen naar een geschikte woning. Dit programma wordt in samenwerking met de woningcorporaties uitgevoerd.

Opstellen doelgroepenverordening

De Verordening doelgroepen woningbouw Gooise Meren is in Q4 2023 door de gemeenteraad vastgesteld. Met deze verordening kan de gemeente scherper sturen op het bouwen van woningen voor de lokale behoefte voor woningzoekenden met lagere- en middeninkomens door woningcorporaties en ontwikkelaars.

Onderzoek locaties voor tijdelijke huisvesting van statushouders, Oekraïners en spoedzoekers

We hebben diverse acties uitgezet om voor de verschillende doelgroepen vluchtelingen (asielzoekers, vluchtelingen en statushouders) passende huisvesting binnen de gemeente te vinden. Samen met het COA is intensief gezocht naar een locatie voor opvang van asielzoekers, dit heeft nog niet geleid tot succes. Voor de huisvesting van Oekraïense vluchtelingen zijn de huurcontracten van de vier bestaande opvanglocaties tegen aangepaste voorwaarden verlengd en zijn twee extra locaties gevonden, die in 2024 worden opgeleverd.

Opstellen van structuurvisie Bussum-Zuid

Het proces om te komen tot een integrale visie voor het gebied in Bussum-Zuid is in 2023 in volle gang gezet. Participatie is ingezet volgens het participatiebeleid. Daarnaast is in regulier overleg met de klankbordgroep, waarin o.a. bewoners van Bussum-Zuid zitting hebben, samen met woningcorporaties gewerkt aan de een concepttekst van de structuurvisie. Daarin is o.a. aandacht voor bereikbaarheid, leefbaarheid en duurzaamheid. De structuurvisie gaat naar verwachting voor de zomer 2024 de bestuurlijke besluitvormingsprocedure in.

3.2. Buitenruimte & leefomgeving

Wat willen we bereiken?

De inrichting en het onderhoud van onze openbare ruimte zijn erop gericht dat deze groen, schoon en veilig is, bestand is tegen de effecten van de klimaatverandering en bijdraagt aan de biodiversiteit. We betrekken inwoners hierbij en stimuleren actieve bijdragen vanuit de samenleving. Zorg voor dierenwelzijn is voor ons een kwestie van beschaving. Organisaties die wettelijke taken uitvoeren bij het inzetten voor dierenwelzijn, moeten structureel ondersteund worden.

Daarom geven we extra aandacht aan:

- we realiseren en versterken natuurverbindingen, beschermen bomen en parken (door middel van een algemene kapvergunning) en voegen meetbaar groen en bomen toe.
- natuurhistorische parken krijgen onderscheidend aandacht bij het beheer en onderhoud van groen.
- we voeren het Biodiversiteitsplan uit en hebben speciale aandacht voor het verminderen van verharde, stenen ondergrond.
- we evalueren na twee jaar het effect van de keuze voor het huidige onderhoudsniveau en besluiten dan of het niveau omhoog moet.
- we zetten ons in om de faciliteiten voor opvang en het bevorderen van dierenwelzijn in samenwerking met gemeenten in de regio structureel te regelen en tevens dat de dierenopvang naar Crailo terugkeert.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?

Uitvoeringsplan en beheerplan het Mouwtje

Eind 2023 is een projectleider ingehuurd om het uitvoeringsplan op te stellen. Een eerste indruk is dat het terugbrengen van historische kenmerken en onderhouden niet hetzelfde is als regulier onderhoud uitvoeren. De verwachting is dat het terugbrengen van de historische kenmerken met de reguliere onderhoudsbudgetten een langdurig traject gaat worden. In 2024 wordt verder uitgezocht hoe een versnelling mogelijk is en welke budgetten daarvoor benodigd zijn. De eerste fase van de uitvoering van het bomenplan wordt in het eerste kwartaal van 2024 uitgevoerd.

Uitvoering geven aan Biodiversiteitsplan Gooise Meren

Op meerdere locaties zijn bonte bermen aangebracht die vanaf 2024 zorgen voor meer biodiversiteit en kleur gedurende een lange periode. Na de zomer zijn we gestart met de coördinatie op en uitvoering van het Programma Biodiversiteit uit de omgevingsvisie. Verder is een start gemaakt met het opstellen van een monitoringsplan om de vergroening te kunnen meten, evalueren en bijsturen. Dit plan wordt in 2024 afgerond.

Vergroten kennis op gebied van ecologie

In 2023 is de 'duurzaam ontwikkelen tool' gereedgekomen. Hiermee kunnen collega's, bewoners en projectontwikkelaars op eenvoudige wijze zien welke maatregelen er genomen kunnen/moeten worden op hun terrein om o.a. de biodiversiteit te vergroten. Verschillende collega's in de uitvoering hebben een opleiding gevolgd 'handelen volgens wet natuurbescherming'. Om onze inwoners te informeren over de stedelijke ecologie verschijnt er maandelijks een artikel met een actueel onderwerp op het gebied van biodiversiteit/ecologie op de gemeentepagina. Daarnaast is per 1 september 2023 de stadsecoloog begonnen die een bijdrage zal leveren aan het vergroten van de biodiversiteit in het stedelijk gebied en de kennis hierover.

Hemelwater afkoppelen en vasthouden

Wij hebben gewerkt aan de voorbereiding van verschillende projecten waaronder de Spiegelstraat e.o., en de Graaf Wichmanlaan e.o. in Bussum. Hierbij hebben wij mogelijkheden aangegrepen om regenwater te scheiden van afvalwater en lokaal te infiltreren in de bodem.

Inwoners betrekken

Wij hebben subsidie verstrekt aan AltijdWerkplaats voor het openen van een 'Groen-Blauw loket'. Ook is de gemeente Gooise Meren in 2023 ingeschreven voor het NK Tegelwippen en deelname aan dit evenement gepromoot. Hiermee maken wij inwoners duidelijk dat ook hun bijdrage in het schoon houden en vasthouden van hemelwater van belang is voor een gezonde en klimaatbestendige leefomgeving.

Beeldkwaliteit vanuit bewonersperspectief meten

We willen weten hoe de inwoners het onderhoud van de openbare ruimte beleven. Met een Enquête Onderhoud Buitenruimte is de mening over het onderhoud van de buitenruimte bij inwoners gepeild. De vragen gingen over het onderhoud in de gemeente in het algemeen, over het onderhoud in de eigen leefomgeving en afsluitend over groen. De resultaten van deze enquête worden begin 2024 aan de raad teruggekoppeld en meegenomen in de besluitvorming over het onderhoud van de buitenruimte voor de komende paar jaar.

Beeldkwaliteit volgens normen meten

We willen ook de 'feitelijke' beeldkwaliteit buiten weten. Dat laten we minimaal 6 keer per jaar door een externe partij meten, volgens de CROW methodiek met de afgesproken kaders voor het onderhoudsniveau. De resultaten geven ons inzicht in de prestaties en we kunnen bijsturen op het onderhoud. Jaarrond voldoen

we voor de meeste onderdelen aan het vastgestelde ambitieniveau beeldkwaliteit. Bij afwijkingen sturen we bij.

Communicatie over beheer openbare ruimte & gebouwen

We willen beter communiceren over het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. We geven vooral uitleg over wat we als gemeente doen in de buitenruimte. Naast diverse nieuwsberichten over komende activiteiten buiten (snoeien, strooien) hebben we dit ook gedaan met filmpjes op diverse social media, waarin we medewerkers volgden in hun werk (Op pad met ...). We hebben inzicht gekregen in de respons en stellen daarmee voor het volgende jaar weer een aangepaste communicatiekalender op.

Vergroten inzicht in technische staat riolering

In 2023 hebben wij 48 km rioolleiding geïnspecteerd. Omdat, in het kader van integraal werken, informatie over de beheeropgaven in Naarden-Vesting en Keverdijk nodig is, hebben wij dit jaar ook nog deze gebieden geïnspecteerd. Hierdoor hebben wij uiteindelijk meer geïnspecteerd dan de voorgenomen 38 km.

Vergroten inzicht in functioneren rioolstelsels

Wij zijn in 2023 niet gestart met het opstellen van een Systeemoverzicht Stedelijk Water (SSW), omdat wij andere prioriteiten hebben gesteld. Door dit uitstel hebben wij (iets) minder actueel inzicht in de prestaties van onze riolering. Dit is niet wenselijk, maar levert ook niet direct grote risico's op. De start hebben wij gepland in 2024. Het SSW moet ons inzicht geven in de regenwaterbestendigheid van de bebouwde omgeving.

Dierenwelzijn

In 2023 heeft de gemeente besloten om in 2023 en in 2024 extra middelen beschikbaar te stellen voor de Dierenambulance Gooi- en Vechtstreek en het Vogelhospitaal Midden-Nederland, waarmee wij samenwerkingsovereenkomsten hebben.

Daarnaast is er besloten om vanaf 2025 de zorg voor dieren structureel en regionaal te organiseren en de af te nemen diensten van dierenwelzijnsorganisaties kostendekkend te financieren. Vanaf 2025 zal de gemeente naast een samenwerkingsovereenkomst met het Vogelhospitaal en de Egelopvang ook de samenwerking aangaan met het Gooische Nest. Het Gooische Nest is ontstaan door een fusie van de Dierenambulance Gooi- en Vechtstreek met Dierenasiel Crailo.

3.3. Duurzaamheid

Wat willen we bereiken?

De gemeente Gooise Meren onderschrijft de landelijke klimaatdoelstellingen om in 2050 volledig duurzaam, energieneutraal en circulair te zijn.

Daarom geven we extra aandacht aan:

- we geven prioriteit aan waarbij wij als gemeente het hoogste klimaat- en/of milieurendement kunnen realiseren gegeven de beperkte middelen.
- duurzaamheid is niet alleen een zaak van de overheid. Daarom stimuleren we dat iedereen mee kan doen en dat ook doet. We werken samen met lokale partijen en stimuleren particuliere initiatieven.
- we zetten in op energieneutraliteit en de klimaatdoelen door de nadruk te leggen op isolatie voor alle huizen, opwek door zonnepanelen op daken, kiezen voor vergroening (van openbare gebouwen, bedrijfsterreinen en van onze centra) en bevorderen meervoudig ruimtegebruik.
- we betrekken ook onze monumenten bij de verduurzamingopgave, mede met het oog op het behoud ervan.
- we zijn tegen een biomassacentrale in Diemen.

- bij de herinrichting van de openbare ruimte houden we rekening met klimaatverandering (opwarming, hittestress, langdurige droogte en meer regen in korte tijd).
- we geven uitvoering aan de vastgestelde Transitievisie Warmte en aan onze ambities in het kader van Regionale Energiestrategie (RES).

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?

We blijven samenwerken rond duurzame thema's met Samen Sneller Duurzaam

Binnen Samen Sneller Duurzaam is in 2023 door gemeente en inwoners/partners aan verschillende duurzaamheidsthema's gewerkt. De aandacht lag vooral bij Voedsel, Zwerfvuil en Circulaire economie.

In 2023 is begonnen met het ontwikkelen van een Voedselvisie. Diverse belanghebbenden zijn in beeld gebracht en gesproken. Enkele voorbeelden zijn: lokale initiatieven en ondernemers die voedsel (willen) verbouwen, voedselproducenten en verkoop- of distributiepunten van voedsel.

Daarnaast is in de gemeentelijke organisatie gesproken met verschillende beleidsteams en collega's. Hiermee is duidelijk geworden waar beleidsvelden elkaar kunnen versterken en waar kansen zijn voor samenwerking bij toekomstige projecten en activiteiten.

Verder zijn in november 2023 zowel college als raad bijgepraat over het belang van een Voedselvisie voor Gooise Meren. In december 2023 is gestart met de voorbereiding van twee Voedselvents in februari 2024. Deze events vinden plaats om met inwoners en belanghebbenden in gesprek te gaan over Voedsel. In 2024 wordt de Voedselvisie ter vaststelling aan de raad aangeboden.

Eind 2022 was niet duidelijk of het Afvalfonds Verpakkingen geld beschikbaar zou stellen voor projecten die zwerfafval voorkomen. Door een bijdrage uit het Initiatievenfonds kon het lokale initiatief Gooise Meren 100% zwerfvuilverrij in 2023 echter worden voortgezet. Met de bijdrage van het Initiatievenfonds heeft Gooise Meren 100% zwerfvuilverrij het netwerk van zwerfvuilambassadeurs uitgebreid. Er zijn 414 zwerfvuilambassadeurs actief die met 507 helpers zwerfafval opruimen op 565 plekken in Gooise Meren.

Het onderwerp Circulaire economie komt in paragraaf 4.1 aan bod.

Gooise Meren is in maart 2023 voor de derde keer Fairtrade Gemeente geworden. De titel is uitgereikt omdat diverse ondernemers, inwoners en lokale overheid fairtrade een warm hart toedragen. Deze titel geldt voor 2023 en 2024. De werkgroep Fairtrade Gooise Meren heeft in 2023 een promotiefilmpje gemaakt over fairtrade in Gooise Meren. Deze is via verschillende social media verspreid. Daarnaast is door de werkgroep een lessenserie over Fair Fashion voor het voortgezet onderwijs gemaakt.

Opstellen strategisch document duurzaamheid

In 2023 is er gewerkt aan het verbeteren van de meetbaarheid en doelmatigheid van ons duurzaamheidsbeleid en in het bijzonder voor het programma energietransitie. Er is ambtelijk vooronderzoek verricht in samenwerking met een externe expert welke indicatoren passend zijn om de voortgang van het programma energietransitie te monitoren.

In september 2023 heeft een extern bureau de opdracht gekregen om de gemeente te ondersteunen bij het opstellen van een strategische agenda duurzaamheid voor 2024 -2050 met bijbehorende doelen. De ambitie die nu gehanteerd wordt is "een volledig duurzame, circulaire en (netto) energieneutrale gemeente in 2050."

Eind 2023 is de eerste ronde met interviews en beleidsdocumentenanalyse door het externe bureau afgerond. In 2024 wordt de strategische agenda duurzaamheid afgerond.

Samen werken aan de energietransitie

Binnen het beleidsveld van de energietransitie werkt de gemeente intensief samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Samenwerking is op alle thema's van groot belang. Naast woningcorporaties, welzijnsorganisaties en netwerkbeheerders is energiecoöperatie Wattnu een belangrijke samenwerkingspartner. In 2023 heeft gemeente Gooise Meren een nieuw convenant gesloten met Wattnu waarin de afspraken over de samenwerking zijn vastgelegd. De samenwerking strekt zich uit over een groot aantal projecten en activiteiten. In samenwerking met Wattnu zijn inwoners op verschillende momenten

geïnformeerd over de energietransitie en wat zij zelf kunnen bijdragen. Bestuurlijk is er elk kwartaal overleg. Bedrijven binnen de gemeente worden in het kader van landelijke wetgeving door de omgevingsdienst gestimuleerd om rendabele duurzaamheidsmaatregelen te nemen door middel van het project stimulerend toezicht. Daarnaast zijn er gesprekken over verduurzaming met groepen ondernemers op de verschillende bedrijventerreinen. Zo wordt bijvoorbeeld samen met de bedrijven op de bedrijventerreinen Gooimeer-Noord en Gooimeer-Zuid onderzocht welke maatregelen genomen kunnen worden in het kader van netcongestie. In 2023 is het team energietransitie uitgebreid. Daarmee heeft de gemeente meer capaciteit beschikbaar om de taken die vanuit het Rijk op de gemeente af komen te vervullen.

Verminderen energieverbruik

In 2023 hebben we van het Rijk middelen ontvangen om huishoudens met (risico op) energiearmoede te helpen met energiebesparing. Huishoudens die in aanmerking kwamen voor energietoeslag hebben een brief ontvangen en kregen ondersteuning van de Energieklussers van Wattnu bij het nemen van kleine energiebesparende maatregelen, zoals tochtstrips, radiatorfolie en waar nodig het vervangen van witgoed door een energiezuinige variant. Daarnaast zijn er diverse acties gestart om inwoners te stimuleren om structureel energie te besparen. Hiermee zijn in 2023 zo'n 425 huishoudens bereikt.

In 2023 hebben we samen met Wattnu een plan van aanpak opgesteld voor het ondersteunen van alle huishoudens met een d-, e-, f- of g-label. We richten ons bij deze aanpak voornamelijk op koopwoningen met lagere WOZ-waarde. Op basis van dit plan van aanpak, heeft het Rijk ons ook voor de komende jaren een subsidie toegekend om inwoners te helpen met het isoleren van hun woningen.

Op verschillende manieren is bovendien gewerkt aan het vergroten van de bewustwording over energie besparen en isoleren. Elk kwartaal zijn er themapagina's over de energietransitie verschenen in de huis-aan-huisbladen en er is een toegankelijke samenvatting van de transitievisie warmte gemaakt. Tijdens de nationale Klimaatweek, in november 2023, hebben alle inwoners van Gooise Meren de Slimme Isolatiegids ontvangen met daarin praktische informatie over energiebesparing en isolerende maatregelen die inwoners zelf kunnen toepassen.

Beleidsontwikkeling en uitvoering opwekken duurzame energie

In 2023 is aan diverse opwekprojecten gewerkt. Een aantal generieke zoekgebieden benoemd in de RES 1.0 zijn geconcretiseerd in projecten. Zo hebben we de ontwikkeling van Solar Carport De Kuil begeleid en gefaciliteerd en hebben we verder gewerkt aan de planvorming voor de zonnegeluidswal bij het Naarderwoudbos. Daarnaast zijn we samen met andere overheidspartners het programma Opwek Energie Rijksvastgoed (OER) gestart om te onderzoeken of er opwek langs de A1, de A6 en het spoor mogelijk is. Ook is het project Gooimeer Energie van start gegaan, waarbij we samen met ondernemers en energiecoöperatie Wattnu oplossingen ontwikkelen voor een toekomstbestendige energiehuishouding op bedrijventerreinen. De uitvoering van het Duizend Dakenplan is ook in 2023 voortgezet. Inmiddels hebben ruim 130 pandeigenaren zich laten adviseren over het realiseren van zonnepanelen op grote daken.

Convenant Wattnu vernieuwen

Het convenant waarin de samenwerking met Energiecoöperatie Wattnu is vastgelegd, is vernieuwd. De Energietransitie is een intensief proces waar nog decennia lang aan wordt gewerkt. Daarom is gekozen voor een convenant met een looptijd tot 2030. Ook is tot en met 2025 een subsidie toegekend om Wattnu in staat te stellen haar organisatie te verstevigen en de wijze van verantwoording te professionaliseren.

Plan van aanpak oplossingen verduurzamen van erfgoed

In 2023 zijn we concreet aan de slag gegaan met nieuwe beleidsregels voor zonnepanelen op monumenten en in dorps- en stadsgezichten. Deze zijn inmiddels vastgesteld. Hierover is ook een flyer opgesteld voor inwoners die hiermee te maken hebben. Daarnaast is de website vernieuwd, zodat hier de meest actuele informatie te vinden is over verduurzaming van monumenten en woningen in beschermd dorps- en stadsgezicht. Samen met energiecoöperatie Wattnu hebben we hier op verschillende momenten uitgebreid over gecommuniceerd.

De transitievisie warmte uitvoeren

In 2023 zijn voorbereidingen getroffen voor het opstellen van een wijkuitvoeringsplan (WUP) voor Muiderberg dat, afhankelijk van de besluitvorming in de gemeenteraad over de gemeentelijke betrokkenheid en de planning, in de loop van 2024 kan worden opgeleverd.

De complexiteit van het project Muiderberg heeft ertoe geleid dat er nog niet gestart is met een tweede WUP. Wel is in 2023 een voorstel over de gemeentelijke betrokkenheid bij het warmtenet in Muiderberg voorbereid, is de samenwerking met Warmtebedrijf Muiderberg geïntensiveerd en is een informatieavond voor bewoners georganiseerd. In aanvulling op de TVW is in 2023 onderzoek gedaan naar de gewenste rolname van de gemeente in de warmtetransitie. Een onderbouwde visie hierop is in ontwikkeling; deze zal in de eerste helft van 2024 worden opgeleverd.

Wijkaanpakken opstellen als uitvoering van de transitievisie warmte (waaronder Muiderberg)

Na de vaststelling van Transitievisie Warmte (TVW) in 2022 hebben we in 2023 de uitvoering van deze visie voorbereid. Veel aandacht is besteed aan voorlichting van bewoners over de TVW, aan beantwoording van bewonersvragen en aan de voorbereiding van een wijkuitvoeringsplan (WUP) voor Muiderberg.

Op basis van de TVW is gewerkt aan het prioriteren van wijken en buurten die nader worden verkend en waarvoor na Muiderberg een WUP wordt voorbereid. Dit gaat zowel om buurten waarvoor de TVW voorsortert op een warmtenet als buurten die voorsorteren op zogeheten individuele oplossingen met warmtepompen.

Regionale Energiestrategie

In 2023 zijn de voorbereidingen gestart voor een herijking van de RES 1.0 vast te kunnen stellen. Voor gemeente Gooise Meren betekent dit vooral een concretisering van de generieke zoekgebieden 'zon op dak', 'zon op parkeerplaatsen' en 'zon langs infrastructuur' en het ontwikkelen van kaders voor participatie en lokaal eigendom. Daarnaast hebben we met Liander gekeken naar de gevolgen van netcongestie voor alle geplande en toekomstige projecten.

EU-actieplan geluid

In 2023 is de EU geluidbelastingkaart vastgesteld. Een geluidsbelastingkaart laat zien hoeveel geluid belangrijke geluidsbronnen als wegen, spoorwegen en luchthavens veroorzaken in de omgeving. Naar aanleiding van de geluidsbelastingkaart wordt het EU-actieplan opgesteld. In 2024 zal het EU-actieplan geluid waarin het gaat om maatregelen voor lokale wegen verder uitgewerkt worden.

3.4. Ruimtelijke ontwikkeling

Wat willen we bereiken?

In Gooise Meren benutten we de beperkte ruimte voor groei optimaal. Binnen onze schaarse ruimte kiezen we voor duurzame ontwikkeling, met oog voor de natuur, de historische waarde en de leefbaarheid in de bestaande woongebieden. We groeien, waar mogelijk, om in woningbehoefte te voorzien en zorgen dat het aanbod van bedrijfsruimte niet afneemt. We onderzoeken, samen met de betreffende bedrijven, of overlast gevende bedrijvigheid uit de kernen verplaatst kan worden en plaats kan maken voor andere bedrijvigheid of woningbouw. Bij nieuwbouw kijken we ook naar de voorzieningen en bij (her)inrichting van de openbare ruimte kijken we of er kansen zijn voor buitensport of spel.

Daarom geven we extra aandacht aan:

- we nemen de huidige parkeernormen en -richtlijnen opnieuw onder de loep en werken aan een transparant kader waarin maatwerk mogelijk is. Deze normen en richtlijnen hangen nauw samen met de binnenstedelijke ontwikkeling en zijn nauw gerelateerd aan de kwaliteit van de leefomgeving.
- we blijven zoeken naar locaties voor woningen en bedrijven. We bouwen niet in de natuur en breiden, als dat past, wel in. Op inbreidlocaties worden uiterlijk en massa goed afgestemd op de omgeving.

- we passen de rol van de commissie ruimtelijke kwaliteit aan in het licht van de Omgevingswet.
- voortvarende ontwikkeling en (verdere) uitvoering van lopende ruimtelijke projecten, zoals BORgronden, Naarderheem, Crailo, Krijgsman en Hocras.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?

Programma van Eisen Parkeergarage de Olmen

In 2023 is gestart met het uitvoeren van onderzoeken om te bepalen welke mogelijkheden er zijn voor de ontwikkeling van de nieuwe parkeergarage De Olmen. Met een op te stellen startnotitie worden de vervolgstappen verder onderzocht en uitgewerkt.

Omgevingswet voorbereiden

In 2023 is door de rijksoverheid definitief besloten om de nieuwe Omgevingswet in te laten gaan per 1 januari 2024. De Omgevingswet bundelt 26 wetten en veel verschillende regels en voorschriften over onze fysieke leefomgeving in één wet. De wet regelt verder een digitaal stelsel dat helpt bij het inzichtelijk maken welke regels er in een bepaald gebied gelden en biedt een digitaal omgevingsloket waar vergunningen kunnen worden aangevraagd. In 2023 hebben wij na een aantal jaar voorbereiding de laatste belangrijke voorbereidingen gedaan om per 1 januari 2024 volgens de nieuwe wet te kunnen werken. Procedures zijn ingericht, onze gegevens zijn beschikbaar gemaakt in het digitale stelsel en we zijn aangesloten op alle ICT voorzieningen om via het digitale loket vergunningen te kunnen verlenen.

In 2023 hebben we een hele belangrijke basis voor de toekomstige inrichting en ontwikkeling van onze gemeente gelegd door onze gemeentelijke Omgevingsvisie vast te stellen. De omgevingsvisie is een belangrijk instrument dat hoort bij de nieuwe Omgevingswet. De Omgevingsvisie geeft aan waar we met de leefomgeving van Gooise Meren naar toe willen. Wat we willen verbeteren, maar ook wat we willen behouden of beschermen. We gebruiken de omgevingsvisie bij het beoordelen van nieuwe plannen en projecten in onze leefomgeving. Ook initiatiefnemers kunnen de omgevingsvisie daarvoor gebruiken.

Samen met de Omgevingsvisie zijn ook de besluiten voor bindend adviesrecht, verplichte participatie en de commissie CRKE genomen. Hiermee is de rol voor de raad bij omgevingsvergunningen vastgelegd, de rol van gemeente en initiatiefnemer bij participatie voor nieuwe plannen en projecten en de rol van de commissie CRKE bij de beoordeling van plannen.

Voorbereidingen zijn getroffen in 2023 om met de verdere uitwerking van het Omgevingsplan voor onze gemeente aan de slag te kunnen. Dat is een opgave waar we de komende jaren nog mee bezig zijn.

Bestemmingsplannen

In 2023 hebben we, samen met initiatiefnemers, nieuwe initiatieven mogelijk gemaakt met het in procedure brengen van ontwerp bestemmingsplannen en het definitief vaststellen van bestemmingsplannen. Met de Omgevingswet in aantocht hebben we ingezet om de plannen voor veel lopende initiatieven nog voor het einde van het jaar in procedure te brengen. Denk aan het parapluplan voor kleine bouwwerken in onze gemeente, het bestemmingsplan voor het project Hocras, het bestemmingsplan voor de ontwikkeling van de BORgronden, het bestemmingsplan voor het Naarderbos, het bestemmingsplan voor bedrijventerrein Gooimeer-Zuid, het bestemmingsplan voor ontwikkelingen aan de Huizerstraatweg en verschillende plannen voor kleinere initiatieven in de verschillende kernen van onze gemeente. Onze dienstverlening is hierin adequaat geweest, ondanks de druk van de omgevingswet. Op deze manier kunnen we blijven groeien met behoud van kwaliteit.

Welstandsnota aanpassen

De beleidsregels zijn vastgesteld. De nota zelf zal in 2024 worden herzien.

Ruimtelijke projecten

Het college is voortvarend aan de slag met de ontwikkeling en uitvoering van lopende ruimtelijke projecten, zoals de BORgronden, Naarderheem, Crailo, Krijgsman en Hocras. Daarbij willen we het samenspel tussen raad, college en inwoners verbeteren.

Het ontwerp bestemmingsplan en Beeldkwaliteitsplan BORgronden zijn in het najaar van 2022 ter inzage gelegd. In 2023 is er veel geïnvesteerd in een uitgebreide beantwoording van de vele ingediende zienswijzen. Deze zienswijzennota is samen met het bestemmingsplan voor de BORgronden begin 2024 voorgelegd aan de raad.

In het project Naarderheem staat in 2023 hard gewerkt aan de voorbereiding van de start van de bouw van het nieuwe zorgcentrum en de huisvesting van het uit Huizen terugkerende hoofdkantoor. Als eerste is gestart met de uithuizing van de cliënten naar de tijdelijke locatie, daarna wordt gestart met de sloop en het bouwrijp maken waarna de daadwerkelijke bouw aanvangt. In 2023 is capaciteit vrijgemaakt om een impuls te geven aan de planvorming betreffende de invulling van het sportvolume met (revalidatie) zwembad.

In Crailo is in 2023 het eerste deelgebied (de Palmkazerne) uitgegeven aan een ontwikkelende partij, BPD ontwikkeling 2023 stond in het teken van de vergunningverlening aan de eerste initiatiefnemers in de buurtschap Crailo: BPD ontwikkeling, de Groene Stenen (voorheen de Groene Afslag), Bosburen en Klein Crailo.

In de Krijgsman zijn in 2023 opnieuw enkele honderden woningen opgeleverd. Daarnaast is er een eindvonnis gewezen in de lopende arbitragezaak tussen de KNSF en de gemeente. Het plan voor de Hocras locatie wordt verder voorbereid. Het bestemmingsplan voor de Hocras is eind 2023 ter inzage gelegd.

Verder is in 2023 het ontwerp voor de verlegde Mariahoeveweg verder uitgewerkt. Uw raad heeft ingestemd met het voorstel om naast de verlegde Mariahoeveweg een vrijliggend fietspad aan te leggen.

Begin 2022 heeft uw raad ook een krediet gevoteerd voor de planvoorbereidingsfase van het initiatief Natuurboulevard 2.0. Het opknappen van de Natuurboulevard kan grotendeels worden gedekt vanuit subsidies. In 2023 is het voorstel voor de Natuurboulevard 2.0 verder uitgewerkt in combinatie met het voorstel om een vrijliggend fietspad onder aan de dijk te realiseren in het verlengde van het Jan Kerstenpad.

In reactie op de motie van de raad (d.d. 6 juli 2022 die is aangenomen bij de behandeling van het bestemmingsplan Naarderheem) werkt het college aan een voorstel voor het opknappen van de parkeerplaats de Abri.

De gemeentewerf aan de Tesselschadelaan 47 in Muiderberg wordt gesloten in verband met de bouw van het IKC De Meerstroom. Voor de twee overgebleven gemeentewerven wordt een plan voorbereid waarin aandacht wordt gevraagd voor het toekomstbestendig maken van deze twee werven om zo haar BORG-activiteiten nu en in de toekomst te kunnen blijven uitoefenen. In 2023 is een bureau geselecteerd dat een programma van eisen voor het opknappen van beide werven uitwerkt.

Uitvoeringsprogramma havens Muiden

In 2023 is gewerkt aan de uitvoering van verschillende deelprojecten uit het uitvoeringsprogramma. Op 20 november is over de voortgang gerapporteerd aan het zogenaamde brede havenoverleg, waarin alle belanghebbenden zijn vertegenwoordigd. De planvorming rond de eventuele aanleg van een binnenhaven loopt minder snel dan gehoopt vanwege het feit dat de grondoverdracht van Rijkswaterstaat naar het Rijksvastgoedbedrijf van de beoogde locatie meer tijd vraagt.

Definitief ontwerp Zonnegeluidswal

In 2023 zijn de volgende werkzaamheden verricht om de zonnegeluidswal naar de volgende processtap te brengen:

- Uitvoeren en afronden van diverse aanvullende onderzoeken zoals: flora en fauna, vleermuizen onderzoek, stabiliteitsberekeningen e.d.
- Het afronden van alle definitief ontwerpen voor de grondwal.
- Het houden van geluidsmetingen en verkeerstellingen in de wijken Thijsssepark en Keverdijk.
- Het opstellen van de benodigde documenten om diverse vergunningen en ontheffingen aan te kunnen vragen.
- De aanvraag van de vergunningen en ontheffingen.
- Het opstellen van de bestuurlijke overeenkomst met Rijkswaterstaat en de daarbij behorende juridische aspecten.
- Het bespreken van UNESCO raakvlakken met de Provincie en het uitwerken van diverse mogelijkheden voor de zonnepanelen op de grondwal en UNESCO-gebied Naarder Vesting.
- Het verzorgen van de grondaankoop voor de provincie. Het opstellen van de WBR-vergunningen voor Rijkswaterstaat voor de geleiderail en bouwterrein.

Opstellen Investeringsprogramma gemeentewerven

De eerste stappen zijn daar voor gezet afgelopen jaar. Komend jaar gaan we daar mee verder en ronden we deze fase af en gaan we door met de volgende stappen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	Prim. Begroting 2023	Begroting 2023 (na wijziging)	Realisatie 2023
Lasten				
607 Wegen en straatmeubilair	8.068	8.470	9.414	10.030
612 Beheer gemeentelijke gebouwen	800	482	578	649
613 Ruimtelijke ontwikkeling	2.457	6.527	4.111	2.771
614 Projecten	1.142	868	2.985	3.142
615 Bouwen	2.406	1.245	2.652	2.558
616 Afval en afvalstoffenheffing	6.555	6.721	6.838	6.809
617 Riolering en rioolheffing	4.631	4.842	5.046	4.724
618 Begraven	1.161	1.216	1.292	1.465
619 Water	1.206	617	597	600
620 Groen	4.254	4.972	5.049	5.262
621 Natuur en milieu	2.099	2.096	2.233	2.384
642 Speelvoorzieningen	398	605	579	549
643 Ongediertebestrijding	49	44	46	52
645 Duurzaamheid	2.696	2.164	1.579	1.495
Totaal Lasten	37.922	40.867	42.998	42.490
Baten				
607 Wegen en straatmeubilair	-605	-188	-713	-847
612 Beheer gemeentelijke gebouwen	-82	-21	-19	-63
613 Ruimtelijke ontwikkeling	-2.304	-4.734	-1.864	-1.144
614 Projecten	-2.113	-1.147	-1.147	-161
615 Bouwen	-2.667	-1.253	-4.238	-6.578
616 Afval en afvalstoffenheffing	-8.068	-8.260	-8.354	-8.348
617 Riolering en rioolheffing	-6.032	-6.263	-6.331	-6.428
618 Begraven	-889	-817	-817	-907
619 Water	-115	-29	-27	-32
620 Groen	-184	-342	-206	-120
621 Natuur en milieu	-449	-1	-4.894	-5.221
642 Speelvoorzieningen	-3	0	-25	-23
643 Ongediertebestrijding	-1	0	0	0
645 Duurzaamheid	-769	-824	-300	-407
Totaal Baten	-24.280	-23.878	-28.933	-30.280
Resultaat voor bestemming	13.642	16.989	14.064	12.211
Toevoegingen				
621 Natuur en milieu	0	0	4.777	4.777
Onttrekkingen				
614 Projecten	0	0	-429	-429
620 Groen	-39	0	-81	-81
Totaal Onttrekkingen	-39	0	-510	-510
Saldo reserves	-39	0	4.267	4.267
Resultaat na bestemming	13.603	16.989	18.331	16.478

Toelichting financiële verschillenverschillen

Toelichting verschillen tussen Realisatie 2023 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2023		
Onderdeel programma 3	Vershil (x € 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
<i>Doorbelasting</i> Betreft doorbelastingskosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie programma 6.	326	V
<i>Wegen en straatmeubilair - degeneratievergoedingen</i> De opbrengsten van de degeneratievergoedingen (voor graafwerkzaamheden van nutsbedrijven) zijn moeilijk vooraf te bepalen omdat we afhankelijk zijn van de planning en voortgang van de uitvoering door de nutsbedrijven. Voor 2023 betekent dit een incidenteel voordeel van € 166.000.	166	V
<i>Wegen en straatmeubilair - straatreiniging</i> De lasten voor straatreiniging zijn € 251.000 hoger dan geraamd. Dit komt met name door extra inhuur van veegmachines (door uitval eigen veegmachine) voor het verwijderen van onkruid in goten, de gevolgen van storm Poly en door de inzet van extra capaciteit om goten vrij te maken van afgevallen bladeren in verband met het natte najaar.	-251	N
<i>Wegen en straatmeubilair - openbare verlichting</i> De eindafrekening van de energielasten voor openbare verlichting over 2023 leiden op basis van het nieuwe leveringscontract tot een overschrijding.	-288	N
<i>Ruimtelijke ontwikkeling - algemeen</i> De lasten voor het projectplan voor de Emmalocatie en het masterplan Muiden Noordwest vallen respectievelijk € 137.000 en € 71.000 lager uit dan geraamd. Deze lasten worden gedekt uit de algemene reserve grondexploitatie en de algemene reserve (Programma 6). De budgetten voor de Structuurvisie Bussum-Zuid en Waterpoort Vecht Muiden laten een onderbesteding zien van per saldo € 164.000. Omdat deze projecten doorlopen in 2024 wordt voorgesteld deze budgetten over te hevelen. Daarnaast zijn € 63.000 minder opbrengsten uit anterieure overkomsten binnen gekomen dan geraamd en tot slot is er sprake van een rentevoordeel van € 170.000.	479	V
<i>Projecten - De Krijgsman</i> De lasten voor project De Krijgsman zijn met name als gevolg van juridische kosten € 194.000 hoger dan geraamd.	-194	N
<i>Bouwen</i> In overleg met de accountant rekenen we vanaf dit jaar de opbrengsten van omgevingsvergunningen toe aan het jaar waarin deze worden aangevraagd en niet meer aan het jaar waarin de legesnota wordt verstuurd. Deze gewijzigde toerekening betekent voor 2023 dat zowel opbrengsten van in 2021, 2022 en 2023 vergunde vergunningen als opbrengsten van in 2023 aangevraagde vergunningen worden verantwoord. Dit leidt tot een incidenteel voordeel in 2023.	1.300	V

<p><i>Afval en afvalstoffenheffing</i></p> <p>Bij de afvalstoffenheffing is 100% kostendekking het uitgangspunt. Bij de bepaling van de kostendekking voor 2023 zijn de toe te rekenen kosten hoger dan begroot. Hierdoor wordt in plaats van de geraamde storting van € 94.000 in de egalisatievoorziening (lasten voor de begroting) uiteindelijk € 23.000 aan de voorziening onttrokken (baten voor de begroting). Voor een nader onderbouwing van de kostendekking zie de paragraaf Lokale heffingen.</p>	117	V
<p><i>Riolering en rioolheffing</i></p> <p>Bij de rioolheffing is 100% kostendekking het uitgangspunt. Bij de bepaling van de kostendekking voor 2023 zijn de toe te rekenen kosten hoger dan begroot. Hierdoor wordt in plaats van de geraamde storting van € 134.000 in de egalisatievoorziening (lasten voor de begroting) uiteindelijk € 72.000 aan de voorziening onttrokken (baten voor de begroting). Voor een nader onderbouwing van de kostendekking zie de paragraaf Lokale heffingen. Daarnaast is er ook sprake van lager dan geraamde lasten (€ 198.000) voor met name het jaarlijkse onderhoud van pompen en gemalen door de overgang naar de nieuwe aannemer.</p>	404	V
<p><i>Groen</i></p> <p>De lasten voor het groenonderhoud zijn € 245.000 hoger dan geraamd. Dit komt onder andere doordat er extra capaciteit is ingehuurd voor de pilot om samen met Tomin onderhoud openbaar groen uit te voeren. Daarnaast zijn de lasten hoger door de gevolgen van storm Poly en de bestrijding van exoten zoals de Japanse duizendknoop en een inhaalslag bij het maaien van slootkanten. Op de activiteit Snippergroen is door een combinatie van extra inhuur voor grondzaken en tegenvallende opbrengsten sprake van een nadeel van € 103.000.</p>	-348	N
<p><i>Overige verschillen < € 70.000</i></p>	142	V
Totaal	1.853	V

Indicatoren

Eigen indicatoren Duurzaamheid

Nr.	Omschrijving indicator	2020	2021	2022	2023	Streefwaarde	Bron
1	% woningen met geregistreerde zonnepanelen op het dak	9,0%	12,0%	13,2%	14%	n.v.t.	Klimaatmonitor Rijkswaterstaat
2	% circulaire inkoop (euro's) ten opzichte van totale inkoop door eigen organisatie	-	zilver	goud	zilver	2025: goud	Spend Analyse, contractregistratie, afd. Inkoop
3	CO ₂ Footprint eigen organisatie	-	-	412,6 ton CO ₂	nog niet bekend	2050: energieneutraal	Milieubarometer
4	Groenindex	-	0,516	0,499	0,557	0,5	zie toelichting

Toelichting:

- Hiermee wordt aangegeven welk percentage van de woningen voorzien is van geregistreerde zonnepanelen. De cijfers worden jaarlijks geüpdatet via luchtscans op zonnedakje.nl.
- De meetmethodiek van de MRA is dusdanig opgezet dat gewerkt wordt met bandbreedtes:
Zilver: tussen 20 en 49% wordt circulariteit meegenomen in inkoopopdrachten.
Goud: tussen 50 en 79% wordt circulariteit meegenomen in inkoopopdrachten.
De verrassende score in 2022 voor Circulair inkopen en opdrachtgeverschap was Goud (50-79% circulair). Dit jaar zitten we weer op de prognose voor 2023, namelijk Zilver (20-49% circulair).
Vorig jaar was hoger doordat de twee grootste inkooppakketten samen een ongebruikelijk groot inkoopvolume kenden en beiden circulair ingekocht. De verwachting is dat we met de ingezette koers en enkele aanvullende maatregelen weer Goud (50-79% circulair) gaan scoren volgens onze ambitie, minstens 50% circulair in 2025.
- In 2023 is de milieubarometer over 2022 ingevuld. Dit betreft de uitstoot van de eigen organisatie. De cijfers over 2023 worden dit jaar onderzocht.
- Gebaseerd op satellietbeelden en afhankelijk van klimatologische omstandigheden. Bosperceel = 1,0; een versteende wijk zonder groen en tuinen = 0,0.
Met als toelichting:
De gemiddelde groenheid in Gooise Meren in 2023 is ongeveer 10% hoger dan in 2022 (0.557 in 2023 versus 0.499 in 2022). Dit verschil is grotendeels te verklaren door het groeizame weer in de zomer van 2023, met relatief veel regen en normale (niet extreem hoge) temperaturen. De groenindex waarde van 2023 ligt hiermee in hetzelfde bereik als in 2016 en 2017. De jaren hierna lieten relatief lagere waardes zien door het droge warme weer in deze zomers.
Op wijkniveau zijn ook alle wijken groener in 2023 dan in 2022. Wel is het zo dat de wijken met relatief weinig groen (Bussum Centrum en het bedrijventpark) ook maar weinig stijgen en de groenere wijken duidelijk meer. Hieruit kunnen we daadwerkelijk opmaken dat de stijging vooral te maken heeft met het groeizame weer in de zomer van 2023.
De nieuwe wijk Krijgsman laat al twee jaar op rij een duidelijke stijging zien; hier krijgt het groenbeleid in de wijk duidelijk resultaat. Interessant is om te kijken waar de uiteindelijke groenindex van Krijgsman stabiliseert de komende jaren; in de middenmoot of bovengemiddeld?
Nemen we de voorlopige drempelwaarde van 0.5 (dit is ongeveer het gemiddelde van geheel Gooise Meren), dan is er nog werk aan de winkel in 3 bestaande wijken (Bussum Centrum, Keverdijk + Jac P. Thijsssepark, en Muiden Vesting); daar waar dit vorig jaar nog 6 bestaande wijken betrof. Vraag is uiteraard wel in hoeverre het weer hierop van invloed is. De komende jaren zal hierover meer duidelijk worden.

Eigen indicatoren Wonen

Nr.	Omschrijving indicator	2020	2021	2022	2023	Streefwaarde 2024 en 2040	Bron
1.	Aantal geclusterde woonvormen GM totaal	-	-	-	1.018	2024: 1.066 2040: 2.750	Gegevens van woningcorporaties gemeente Gooise Meren gemeente Gooise Meren

Toelichting:

- Aantal geclusterde woningen GM van woningcorporaties in 2022 + nieuwbouw in 2023.
Keverdijk 40 geclusterde appartementen van Dudok Wonen: opgeleverd januari 2024 dus tellen niet mee voor 2023.
Het Anker 42 geclusterde appartementen van G&O: opgeleverd in 2023.
Totaal in 2023 is $976 + 42 = 1.018$

Kengetallen

Kengetallen Duurzaamheid

Nr.	Omschrijving	2020	2021	2022	2023	Streefwaarde	Bron
1.	Totaal elektriciteitsgebruik woningen (kWh)	75,8 mln. kWh	78,8 mln. kWh	74,3 mln. kWh	nog niet beschikbaar	n.v.t.	Klimaatmonitor Rijkswaterstaat
2.	Totaal aardgasverbruik woningen (m3) (temperatuur gecorrigeerd)	41,4 mln. m3	41,6 mln. m3	37,3 mln. m3	nog niet beschikbaar	2050 aardgasvrij	Klimaatmonitor Rijkswaterstaat
3.	Opbrengst zonneprojecten Wattnu	154.631 kWh	146.197 kWh	218.015 kWh	384.498 kWh	n.v.t.	Wattnu
4.	Aantal duurzaamheidsleningen	57	24	61	48	n.v.t.	Afdeling M&O

Toelichting:

- Dit cijfer geeft het totaal elektriciteitsgebruik weer van alle woningen in de gemeente Gooise Meren. In werkelijkheid is het elektriciteitsverbruik hoger, omdat stroom geleverd door zonnepanelen op het dak niet zijn meegerekend. Cijfers van de klimaatmonitor zijn in Q1 2024 beschikbaar tot en met 2022.
- Dit cijfer geeft het totaal aardgasgebruik weer van alle woningen in de gemeente Gooise Meren. In de cijfers is rekening gehouden met de invloed van temperatuurschommelingen. Het daadwerkelijke gasverbruik ligt dus hoger of lager, omdat in een jaar veel meer koude dagen heeft geteld. Of juist heel weinig aantal koude dagen telt. Cijfers van de klimaatmonitor zijn in Q1 2024 beschikbaar tot en met 2022.
- Dit betreft de werkelijke opwekopbrengst in 2023 van de coöperatieve daken van energiecoöperatie Wattnu.
- Duurzaamheidsleningen: 48 verstrekt in 2023. Vanaf de start van de lening in 2020 zijn in totaal 188 leningen verstrekt.

Programma 4 Economisch vitaal en bereikbaar

Maatschappelijke effecten

De werkgelegenheid en het voorzieningenniveau voor onze bedrijven en inwoners blijven in stand. Wij zetten onze natuur en ons culturele erfgoed in om onze economie te versterken. De gemeente Gooise Meren stimuleert de arbeidsparticipatie in deze krappe arbeidsmarkt. Inwoners en ondernemers kunnen veilig op weg in een goed bereikbaar én leefbaar Gooise Meren.

4.1. Economie

Wat willen we bereiken?

We stimuleren de bedrijvigheid en levensvatbaarheid van onze winkelgebieden en bedrijfsterreinen en houden daarmee ook ons voorzieningenniveau op peil.

Daarom geven we extra aandacht aan:

- we zorgen dat de winkelgebieden en bedrijventerreinen goed bereikbaar, veilig, groen en toegankelijk zijn en blijven. Er blijft voldoende bedrijfsruimte beschikbaar om de werkgelegenheid op peil te houden.
- we vergroten onze economische mogelijkheden door samen te werken in de Regio Gooi en Vechtstreek en in de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Dat is in gang gezet met onze regionale samenwerkingsagenda (RSA) en MRA-agenda. Binnen onze netwerken maken we ons met name sterk voor mobiliteit, duurzaamheid en economie.
- we streven naar een circulaire economie. We besteden lokaal aan binnen wat wettelijk mogelijk is.
- we zorgen voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven en ondernemers.
- we stimuleren innovatief ondernemerschap en zien kansen in de zorgsector om werkgelegenheid te creëren. Eventuele nieuwe vormen van ondernemen kunnen in onze gemeente een plek krijgen mits ze op een geschikte en veilige manier kunnen worden ingepast.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?

Beeldkwaliteitsplan Centrumgebied Bussum

Samen met ondernemers en de vastgoedbranche zijn er stappen gezet het kernwinkelgebied Bussum aantrekkelijk te maken om te winkelen en te verblijven. Op basis van een tweetal bijeenkomsten en een brede enquête zijn de bouwstenen voor het Beeldkwaliteitsplan voor het centrum gereed. Het beeldkwaliteitsplan is erop gericht de uitstallingen, reclame-uitingen aan gevels en een gevelaanzicht te verbeteren.

Richting geven aan ontwikkeling van commerciële voorzieningen

De druk op de woningmarkt zorgt ervoor dat er veel verzoeken binnenkomen om winkelpanden om te vormen naar woningen of andere functies. Dit zorgt ervoor dat de woningmarkt concurreert met (formele) werklocaties, wat ook invloed heeft op de werkgelegenheid in centrumgebieden. Om deze transformatie-initiatieven afgewogen en eenduidig te kunnen beoordelen is in 2023 een concept afwegingskader afgerond. Het afwegingskader is in nauw overleg met de ondernemers(verenigingen) en vastgoedeigenaren tot stand gekomen.

Manager vitale kernen

De Manager Vitale Kernen /Centrummanager heeft een verbindende rol en heeft zich onder andere ingezet voor het verbeteren van de communicatie en de samenwerking tussen ondernemers, vastgoedpartijen en gemeente. Zowel binnen ieder van de vier kernen, als tussen de vier kernen onderling. De centrummanager die zeer recent is gestart helpt ondernemers samen te werken en heeft belangrijke initiatieven in de feestmaand opgepakt.

Samenwerking ondernemers en gemeente onderzoeken

In november 2023 is gestart met een onderzoek naar de behoefte van ondernemers in relatie tot de gemeente. In 2023 is de inventarisatiefase afgerond en in januari 2024 is gestart met de onderzoeksfase. Eind februari 2024 wordt een advies voor het college opgeleverd.

Meer ondersteuning voor ondernemers

Momenteel wordt bezien hoe invulling gegeven gaat worden aan accounthouderschap voor ondernemers. Daarbij wordt gedacht aan een meer strategische/beleidsmatige invulling.

Winkeltijden actualiseren

Op 20 september 2023 heeft de gemeenteraad de Winkeltijdenverordening Gooise Meren 2023 vastgesteld. Aanpassing van de Winkeltijdenverordening Gooise Meren heeft tot gevolg gehad dat alle winkels op zon- en feestdagen geopend mogen zijn van 09.00-20.00 uur.

Ontwikkelen visie op en bouwen van een netwerk rond Circulaire Economie

In maart 2023 spraken alle regiogemeenten en de Regio Gooi en Vechtstreek ambtelijk over Circulaire Economie. De uitkomst was een eerste schets voor een uit te werken uitvoeringsprogramma Circulaire Economie. De volgende drie onderdelen zijn benoemd:

- stimuleren circulaire ketenprojecten in de bouw
- stimuleren Circulair Ambachtscentrum/bedrijvigheid
- stimuleren van circulaire bedrijventerreinen

Gooise Meren trekt het stimuleren van de circulaire ketenprojecten in de bouw. Hiervoor is een aanjaagteam gestart met vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, de financiële sector, gemeenten en een woningbouwcoöperatie. In november 2023 is bij Kansen voor West een subsidieaanvraag ingediend voor een pilotproject circulaire badkamers. Het doel is om bij renovatieprojecten van Gooi en Omstreken en De Alliantie (penvoerder aanvraag) circulaire badkamers te installeren. Bouwbedrijf Intersell uit Naarden is bedenker en installateur van de circulaire badkamer. In december 2023 is een Kwartiermaker circulaire ketens in de bouw aangetrokken. De kwartiermaker gaat samen met het aanjaagteam verschillende ketenprojecten in de bouw aanjagen. Bij de andere twee onderdelen (stimuleren Circulair Ambachtscentrum/bedrijvigheid en circulaire bedrijventerreinen) is Gooise Meren ambtelijk vertegenwoordigd.

In september 2023 is Green Business Club Nederland gestart met een onderzoek naar betrokkenheid van grotere bedrijven in de regio bij circulariteit en duurzaamheid. De resultaten geven inzicht in de samenwerkingsmogelijkheden die er lokaal en regionaal rond circulaire economie zijn.

In oktober 2023 heeft de raad de notitie 'Stand van zaken beleidsterrein circulaire economie' ontvangen.

Informerende en communicatie met ondernemers over circulariteit

Op twee manieren is contact gezocht met ondernemers om de bewustwording rond circulaire economie te stimuleren.

Vijftien inwoners van Gooise Meren zijn opgeleid tot circulaire coach. Deze coach bezoekt en spreekt lokale ondernemers over circulariteit. De coach zoekt zelf contact met een ondernemer die hij of zij wil spreken. Tijdens dit gesprek wordt een circulaire scan ingevuld. De scan levert ondernemers een eerste advies op welke stappen te zetten.

Daarnaast zijn de coaches en betrokken ambtenaren van de gemeente aanwezig op netwerkbijeenkomsten van ondernemers in Gooise Meren. De ondernemers werd persoonlijk gevraagd of er interesse is voor een gesprek met een circulaire coach.

In 2023 zijn 35 gesprekken met ondernemers gevoerd, 31 ondernemers vonden het gesprek met de coach bruikbaar. De deelnemende ondernemers ontvingen als dank het boek Deelen met de Green Deal, editie Gooise Meren.

4.2. Toerisme & cultureel erfgoed

Wat willen we bereiken?

We koesteren het erfgoed en bevorderen toerisme en recreatie die zorgen voor economische activiteiten en voorzieningen in onze gemeente. Zo blijven we aantrekkelijk voor onze eigen inwoners en bezoekers van buiten. En zo blijft onze gemeente fijn om in te wonen en te recreëren en zorgen recreanten en toerisme voor extra werkgelegenheid in onze gemeente.

Daarom geven we extra aandacht aan:

- we benutten de belevingswaarde van cultureel erfgoed beter door bestemmingen aantrekkelijker te maken door ze te verbinden en te promoten bij doelgroepen die daar het meest ontvankelijk voor zijn, zoals bijvoorbeeld natuur- en cultuurliefhebbers, wandelaars en fietsers.
- we werken hiervoor als gemeente proactief samen binnen de MRA. We positioneren ons als groene, culturele en open ruimte binnen de regio en spelen in op de toenemende behoefte aan recreatie als gevolg van de toenemende verstedelijking om ons heen. Vanwege leefbaarheid, natuurwaarde, recreatie en cultuurhistorie streven wij ernaar dat nieuwe verbindingswegen ondergronds worden aangelegd, vooral bij een eventuele extra verbinding naar Flevoland.
- we zorgen samen met onze partners dat de toename van het toerisme en recreatie niet leidt tot schade aan onze natuur en ons erfgoed.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?

Verhogen subsidie onderhoud gemeentelijke monumenten

De subsidie voor de instandhouding van gemeentelijke monumenten is verhoogd, waardoor er meer aanvragers geholpen kunnen worden. Er is een nieuw portaal ingericht waardoor eigenaren gemakkelijker de subsidies kunnen aanvragen. Het aantal uitgekeerde subsidies is verdubbeld in 2023 ten opzichte van 2022.

Plan voor verduurzaming van monumenten

De nieuwe beleidsregels voor zonnepanelen op monumenten en in beschermde stadsgezichten zijn vastgesteld. Duurzame energieopwekking passend bij de beleidsdoelen van de energietransitie is nu ook mogelijk op monumentale gebouwen en in de vier beschermde stadsgezichten van Gooise Meren. Hierbij wordt de installatie alleen toegestaan als dit op niet bijzondere dakvlakken en op reversibele manier wordt toegepast.

Voetgangersbewegwijzering (Wayfinding)

Samen met vertegenwoordigers uit alle kernen zijn de uitgangspunten voor de voetgangersbewegwijzering bepaald. Aan de hand daarvan is gezamenlijk een keuze gemaakt in het ontwerp van de voetgangersbewegwijzering, de plaatsing van de borden en de locaties waarnaar verwezen wordt. Dit definitief ontwerp is in een Europese aanbesteding uitgezet. Deze aanbesteding omvat naast de plaatsing van de nieuwe bewegwijzering ook het verwijderen van de oude en/of overbodige bebording in de kernen en het beheer en onderhoud voor de komende jaren. Gunning en realisatie van deze opdracht staat gepland in het tweede kwartaal van 2024.

Visie 'Aan de Gooise Kust' uitvoeren

Op basis van de Visie 'Aan de Gooise Kust' en de ambities uit het Uitvoeringsprogramma Havens van Muiden is een concept beleidsnotitie Ligplaatsen opgesteld en een daar uit volgende concept Ligplaatsverordening. Beide stukken komen tot stand met uitgebreide participatie, van zowel watersport gerelateerde bedrijven en organisaties als de inwoners van Gooise Meren. Het vaststellen van deze stukken en de implementatie van deze verordening staat gepland voor het voorjaar van 2024. Met deze beleidsnotitie en verordening ontstaat er duidelijkheid over de mogelijkheden en onmogelijkheden voor ligplaatsen. Hiermee wordt een grote stap gezet in de gastvrijheid richting de watersportbezoekers van onze gemeente.

Religieus erfgoed inventariseren

De kerkenvisie, visie voor gebedshuizen, in Gooise Meren is in de afrondingsfase. Met effectieve participatie zijn er nieuwe kaders opgesteld om de maatschappelijke functie passend bij de veelal monumentale gebouwen te beschermen. Er is gekeken naar de landelijke ontwikkelingen en de lokale belangen van kerkgebouwen in de gebouwde omgeving. Verwachting is dat de visie in het tweede kwartaal van 2024 kan worden voorgelegd aan de raad.

4.3. Werk & inkomen

Wat willen we bereiken?

Met de huidige druk op de arbeidsmarkt ondersteunen wij inwoners en ondernemers om een match te maken tussen werkgelegenheid en arbeidsparticipatie. We hebben aandacht voor minima en doelgroepen en zijn goed toegankelijk voor hen die hulp nodig hebben. We zetten in (boven)regionaal verband actief in op het aantrekken van werkgelegenheid.

Daarom geven we extra aandacht aan:

- in samenwerking met het bedrijfsleven willen we ervoor zorgen dat vacatures vervuld worden en arbeidsparticipatie toeneemt als harde noodzaak bij de huidige arbeidsmarkt.
- we vergroten de inzet op van-werk-naar-werk, van-onderwijs-naar-werk en van-uitkering-naar-werk.
- we zorgen dat het ondernemersloket goed vindbaar is, ook voor startende ondernemers.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?

Inclusieve arbeidsmarkt

Werken aan Werk

Het regionale arbeidsmarktprogramma Werken aan Werk bestaat uit een leerwerktrajecten en instrumenten die bijdragen aan de uitstroom naar werk of opleiding. In 2023 zijn succesvolle opleidingstrajecten gecontinueerd in projecten zoals Zorgstart en Wijkleerbedrijf (beide bieden basisopleidingen in de zorg), Basiskok en Bouw&Techniekstart. Daarnaast is een opleidingsproject gestart gericht op banen in de kinderopvangbranche, en zijn programma's gestart die gericht zijn op de doelgroepen statushouders en oudere werknemers (55+). De resultaten van Werken aan Werk liggen op koers om de doelstellingen t/m 2024 te halen (1.200 gestarte trajecten, 800 afgeronde trajecten, 500 personen bemiddeld naar werk). Als voorbeeld enkele cijfers: in 2023 zijn bij Zorgstart 15 inwoners uit Gooise Meren gestart en bij het Wijkleerbedrijf waren dat er 5. De financiering van het programma loopt tot en met 2024. In 2023 zijn we gestart met het ontwikkelen van een vervolgprogramma voor de regionale werkgelegenheidsprojecten na 2024.

Lokale voorzieningen

Naast regionale re-integratietrajecten kunnen wij ook lokale voorzieningen aanbieden om inwoners te begeleiden naar werk en -als werk nog niet mogelijk is- met een stap in hun ontwikkeling. We hebben ons ingezet om mensen naar de arbeidsmarkt toe te leiden met inzet van deze re-integratievoorzieningen. In 2023 zijn in totaal 55 personen uitgestroomd uit ons uitkeringsbestand naar werk in loondienst en 5 naar zelfstandig ondernemerschap.

Tomingroep

De gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek en de gemeente Almere hebben de Gemeenschappelijke regeling 'Werkvoorzieningsschap Tomingroep' opgericht. Tomingroep leidt sinds enkele jaren verliezen wegens de afname van rijkssubsidies met het beëindigen van WSW en de start van de Participatiewet (in 2015). Tomingroep maakt een transitie door tot een bedrijf waarin werknemers zoveel mogelijk worden begeleid om daarna te kunnen gaan werken bij reguliere werkgevers. Tomingroep blijft alleen de werkgever voor mensen die wegens hun beperkingen buiten Tomingroep niet kunnen functioneren. Daartoe zijn tussen de gemeenten en Tomingroep afspraken gemaakt over de aantallen mensen die bij Tomingroep werk en begeleiding kunnen vinden en over de bijbehorende middelen. Eind 2023 werken 45 inwoners in een WSW-dienstverband, 3 inwoners in een 'nieuw-beschut'-baan en 10 inwoners in een leer-werkbaan.

Regionale aanpak bestrijden van zorgfraude

Vanuit de gemeentelijke samenwerking binnen de regio Gooi en Vechtstreek hebben we in 2023 voorbereidende gesprekken gevoerd over een regionale aanpak voor het bestrijden van zorgfraude, op basis van het regionale onderzoeksrapport uit 2022. Er is afstemming bereikt over de start per 1 januari 2024 van een projectleider. Deze beleidsadviseur werkt vanuit Gooise Meren in samenwerking met de Regio aan de opdracht om te adviseren over de verdere concretisering van verbeteringen in de gezamenlijke aanpak van het bestrijden van zorgfraude.

Intensivering van activiteiten wegens instroom

We hebben in 2023 nog niet te maken gehad met een intensivering omdat er nog geen verplichte opvang van asielmigranten aan de orde was. De gemeente Blaricum is in 2023 door het COA gevraagd voor medewerking voor huisvesting (vanaf 2024) van asielmigranten in het leegstaande Tergooi ziekenhuis. Op de ontwikkeling daarvan zijn wij als naastgelegen gemeente in 2023 geïnformeerd en aangehaakt door Blaricum. We hebben wel een taakstelling voor het huisvesten van statushouders en voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne. Inzake de taakstelling voor de huisvesting van statushouders is het in 2023 gelukt om 109 statushouders van de 123 (taakstelling 2023) te huisvesten. Inzake de taakstelling voor opvang van Oekraïners hebben wij de opvang van 412 ontheemden geconsolideerd en daarmee voldoen wij aan de taakstelling. De opvang is in 2023 verder geprofessionaliseerd. Het opvangen van Oekraïense ontheemden is overgebracht van de crisisorganisatie naar de reguliere organisatie. Er is een vast team en manager Opvanglocaties aangesteld.

4.4. Mobiliteit

Wat willen we bereiken?

Samen met de inwoners en ondernemers houden we onze gemeente verkeersveilig en goed bereikbaar per fiets, openbaar vervoer en auto. De kernen van onze gemeente willen we leefbaar houden, door negatieve effecten van parkeren, uitstoot en geluid van (vracht)auto's en sluisverkeer te verminderen.

Het samen verbeteren van de verkeersveiligheid rond scholen en specifieke punten, zoals sportverenigingen en gevaarlijke oversteken, heeft prioriteit. We zorgen voor ruimte voor OV en (snel)fietsverkeer en ook fietsparkeren. Het openbaar vervoer en voorzieningen zijn toegankelijk, ook voor ouderen en mindervaliden.

Daarom geven we extra aandacht aan:

- een actuele uitvoeringsagenda waarin veilige schoolzones en schoolroutes, het autoluw maken van de (vesting)kernen, het realiseren van een fietsroutenetwerk en de verkeersveiligheid prioriteit heeft. Verbetering van verkeerssituaties wegen we integraal af en prioriteren we waar mogelijk.
- een slim en modern parkeerbeleid waar (technologische) voorzieningen bij aansluiten. Binnen het beleid moet maatwerk mogelijk zijn in samenspraak met inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden. Waarbij de auto niet vanzelfsprekend het eerste recht op een plek in de openbare ruimte heeft.
- in de (boven) regionale samenwerking onderzoeken we mogelijkheden om de bereikbaarheid van de gemeente te vergroten door te kijken naar de Gooicorridor, de flessenhals A1 en het openbaar vervoer in het algemeen. Bij de uitbreiding van Almere zetten wij in op een ondergrondse verbinding naar Noord-

Holland. Bovenregionaal is een besluit tot het verdiepen van het spoor niet actueel. We willen daarom deze periode een besluit nemen of we de reservering voor het verdiept spoor met een (tijdelijke) functie willen blijven invullen.

- verbeteren van de bereikbaarheid met het openbaar vervoer van onze kernen. Samen met de inzet van de inwoners onderzoeken we of er mogelijkheden zijn om de gaten op te vullen.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?

Plannen van aanpak per onderdeel van de Uitvoeringsagenda mobiliteits- en parkeervisie opstellen

Veel van de onderdelen van de Uitvoeringsagenda leiden tot het opzetten van een project. De plannen van aanpak worden bij de projecten zelf nader toegelicht.

Verkeersonveilige plekken risicogericht bepalen

In 2023 hebben wij risicoplekken geïnventariseerd in onze gemeente met behulp van een risicogerichte aanpak. Hierbij zijn ongevallenaantallen niet maatgevend. Deze actie werd gecoördineerd door de provincie, waarvoor zij een digitale risicokaart heeft ontwikkeld.

Aanpak risicoplekken verkeersveiligheidsknelpunten

In 2023 hebben wij de risicoplekken geïnventariseerd in onze gemeente, middels de risicogerichte aanpak. Voor de Brediusweg zijn voorlopige ontwerpen ontwikkeld. Voor de kruising Cort van der Lindenlaan-Verlengde Fortlaan is een definitief ontwerp ontwikkeld dat in 2024 gelijktijdig met het wegonderhoud kan worden uitgevoerd. Met bewoners van de Brinklaan-Noord zijn 7 maatregelen geselecteerd. In 2024 wordt hiervoor het draagvlak onderzocht. Na overleg met het bewonersplatform Naarderbos is besloten om in 2024 een thema-avond verkeer op de jaarvergadering te organiseren.

In de Hooftlaan zijn bloembakken geplaatst om snelheid te remmen. In de Comeniuslaan is de markering aangepast nabij de Albrechtlaan. In de Oud Blaricummerweg is de markering in het fietspad verbeterd. Nabij de fietsbrug vanuit de Krijgsman naar de Amsterdamsestraatweg is de aansluiting op de fietsstraat verbeterd (meer opstelruimte gemaakt).

Verder is de looproute van de Jozefschool in Muiden naar Bredius verbeterd en is de schoolzone bij het IKC Muiderkring gecomplementeerd.

Schoolomgevingen verkeersveiliger maken

In 2023 is er aan een uniforme inrichting voor schoolomgevingen in Gooise Meren gewerkt die in het eerste kwartaal van 2024 wordt vastgesteld. In de tussentijd zijn er met verschillende scholen gesprekken gevoerd over de verbetering van de verkeersveiligheid. Dit heeft geleid tot kleine verkeersmaatregelen. De uniforme inrichting gaat komende jaren helpen bij het gesprek met scholen om bij alle scholen schoolzones aan te leggen.

Aanleren juist verkeersgedrag door verkeerseducatie

In 2023 is het praktisch verkeersexamen voor basisscholieren opnieuw succesvol uitgevoerd door Veilig Verkeer Nederland. De ondersteuning is via de periodieke nieuwsbrief onder de aandacht gebracht van scholen.

Daarnaast is binnen het huidige contract met Eva media gebruik gemaakt van de bestaande 'sandwich' borden om verkeersveiligheidsposters te plaatsen.

Verder is op sociale media en via digitale kanalen aandacht geschonken aan campagnes als Mono, BOB en Zet Je Licht Aan.

Verkeersgedrag beïnvloeden

In 2023 zijn weer veel aanvragen voor het plaatsen van snelheidsinformatiedisplays (SID's) in behandeling genomen. Omdat dit met de bestaande apparatuur in een roulatieschema was op te vangen, is voorlopig nog niet geïnvesteerd in nieuwe exemplaren.

In balans houden van leefbaarheid en bereikbaarheid

Het project Moderniseren Parkeerketen is eind 2023 van start gegaan en wordt vervolgd in 2024. Dit is o.a. een middel om de dominantie van autogebruik en parkeren af te remmen en zo de balans te bewaken tussen leefbaarheid en bereikbaarheid.

Andere voorbeelden van projecten die van invloed zijn op deze balans zijn 'Inrichten van zero-emissiezones', 'Optimaliseren van bestaande parkeervoorzieningen voor auto's en fietsen' en 'Optimaliseren/ realiseren van een hoogwaardig fietsnetwerk'.

Modernisering van de gehele parkeerketen

Er is gestart met het moderniseren van de volledige parkeerketen (beleid, techniek, organisatie). Het resultaat van dit traject vormt de basis voor de daadwerkelijke implementatie van het parkeerbeleid in beleidsdocumenten, software en apparatuur, dienstverlening en handhaving. Aan het eind zijn alle benodigde parkeersystemen geïnventariseerd en gereed voor uitbesteding. Dit project loopt door in 2024 en 2025.

Optimaliseren van bestaande parkeervoorzieningen voor auto's en fietsen

Deze maatregel is ingepast in het moderniseren van de gehele parkeerketen. Zie nadere toelichting in 'Modernisering van de gehele parkeerketen'.

Op P+R Muiden zijn fietsklemmen bijgeplaatst. Bij station Bussum-Zuid zijn aan de zijde van de Ceintuurbaan fietsklemmen bijgeplaatst en wij zijn in overleg met NS en ProRail over het bijplaatsen van fietsklemmen aan de zijde van het P+R terrein. Bij station Naarden-Bussum zijn scooterparkeerplaatsen aangelegd, aansluitend aan het voorplein.

Visie op hoofdwegenstructuur

Eind 2023 is een adviesbureau ingeschakeld om ons te adviseren over een integraal gewenste hoofdwegenstructuur. Daarbij wordt rekening gehouden met de wensen om onze kernen autoluw te maken en met gebiedsontwikkelingen.

Inrichten van 'zero-emissiezones'

Wij hebben geen voortrekkersrol en volgen de ontwikkelingen in ons omliggende grotere gemeenten als Hilversum en Amersfoort. Concrete planvorming heeft hierom nog niet plaatsgevonden. In Amersfoort stuiten de plannen om tot 2030 zero-emissiezones in te voeren tot weerstand.

Projectplan autoluw Naarden Vesting opstellen

Het project Naarden Vesting Autoluw is eind 2022 van start gegaan en is vervolgd in 2023. Het projectplan is opgesteld. Intussen zijn er meerdere gesprekken geweest met alle stakeholders en is er een participatiebijeenkomst gepland.

Versterken van OV-knooppunten

Voor het project P+R Muiden zijn in het Bestuurlijk Overleg Meerjaren Programma Infrastructuur, Ruimte en Transport (BO MIRT) geen financiële middelen beschikbaar gesteld. In overleg met de provincie zal een nieuw stappenplan moeten worden ontwikkeld.

Bij station Bussum-Zuid zijn extra fietsparkeervoorzieningen aangelegd.

Optimaliseren/ realiseren van een hoogwaardig fietsnetwerk

Van de fietsroute van Hilversum naar Amsterdam zijn inmiddels enkele onderdelen aangelegd, bijvoorbeeld de Amsterdamsestraatweg in Muiden. Andere onderdelen zijn voorbereid op een fietsroute die er later komt, bijvoorbeeld rond Bensdorp. Bij de westelijke toegang van station Naarden-Bussum is één onderdeel gerealiseerd.

Verder zijn we met NS in gesprek over de fietsroute over de P+R Bussum-Zuid. Deze gesprekken hebben nog niet tot een besluit geleid.

Binnen de (weg- en riool-)onderhoudsprojecten voor 't Spiegel wordt een fietsstraat voorbereid in de Spiegelstraat en Lindelaan.

Voor het aanjagen van de aanleg van andere onderdelen van fietsroutes is in de regio een projectcoördinator aangesteld. Wij zijn gestart met het optuigen van een projectgroep om de uitvoer in een stroomversnelling te krijgen.

Toegankelijkheid leidend maken bij het uitvoeren van onderhoud wegen

Er is planmatig cyclisch onderhoud gepleegd, volgens de landelijke CROW-richtlijnen. Dit betekent bijvoorbeeld dat we bij wegonderhoud vlakheidsnormen hebben gebruikt, zodat wegen en stoepen zo egaal mogelijk zijn, zonder vervelende randen en richels. Diverse meldingen over 'schoon, heel en veilig' in de openbare ruimte zijn aangepakt en opgelost, bijvoorbeeld kapotte lampen in lichtmasten.

Ontwikkelen laadpalenbeleid

In 2023 zijn wij op zoek geweest naar manieren om het plaatsen van laadpalen te versnellen. Bezwaren blijven veel tijd in beslag nemen en het aantal verzoeken voor een elektrische laadpaal neemt toe. Samen met MRA-E is nagedacht over het aanpassen van de werkwijze om de aanleg van laadpalen te versnellen. Deze verbeterslag werd in 2023 verwacht, maar wordt begin 2024 ingevoerd. Er is geen kwartiermaker ingehuurd omdat MRA-Elektrisch kennis en menskracht in huis heeft om ons te ondersteunen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	Prim. Begroting 2023	Begroting 2023 (na wijziging)	Realisatie 2023
Lasten				
608 Verkeer	950	932	987	1.103
609 Parkeren	1.742	1.723	1.889	1.829
610 Economie	1.361	1.342	1.419	1.429
611 Bestemmingsplannen	612	680	714	646
622 BUIG	13.353	13.865	15.192	15.384
623 Werkvoorziening	12.246	3.657	15.085	15.143
624 Minimabeleid	5.240	2.091	6.149	5.503
625 Sociale recherche	474	620	608	140
636 Monumenten en musea	401	558	543	523
637 Recreatie	280	318	339	339
Totaal Lasten	36.659	25.786	42.924	42.037
Baten				
608 Verkeer	-54	-21	-23	-38
609 Parkeren	-2.653	-3.251	-3.285	-3.166
610 Economie	-764	-770	-990	-1.024
611 Bestemmingsplannen	-47	-63	-63	-5
622 BUIG	-12.324	-12.433	-12.990	-13.114
623 Werkvoorziening	-9.341	0	-14.011	-14.818
624 Minimabeleid	-114	-30	-30	-141
625 Sociale recherche	-405	-402	-457	-412
636 Monumenten en musea	-127	-100	-99	-107
637 Recreatie	-8	-9	-9	-21
Totaal Baten	-25.836	-17.079	-31.957	-32.845
Resultaat voor bestemming	10.823	8.707	10.967	9.192
Onttrekkingen				
623 Werkvoorziening	-120	0	-102	-23
Resultaat na bestemming	10.703	8.707	10.866	9.170

Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen tussen Realisatie 2023 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2023		
Onderdeel programma 4	Verschil (x € 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
<i>Doorbelasting</i> Betreft doorbelastingskosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie programma 6.	35	V
<i>Parkeren</i> De lasten voor straatparkeren zijn € 127.000 lager dan geraamd. Dit komt onder meer door minder uitgaven aan fietsparkeren (€60.000). De inkomsten uit parkeren € 148.000 lager dan geraamd. De opbrengsten fluctueren jaarlijks en zijn voor 2023 4,5% lager dan geraamd.	-21	N
<i>Werkvoorziening - re-integratie</i> De lasten voor re-integratietrajecten en loonkostensubsidies om mensen aan het werk en uit de uitkering te krijgen zijn € 215.000 hoger dan geraamd. Deze overschrijding moet wel gezien worden in relatie tot de uitgaven BUIG waar per saldo sprake is van een klein voordeel. De lasten voor het project Werken aan Werk vallen € 79.000 lager uit dan geraamd. Deze lasten worden gedekt uit de reserve sociaal domein.	-136	N
<i>Werkvoorziening - noodopvang Oekraïners</i> Ten opzichte van bijgestelde (conservatieve) raming is er met betrekking tot de noodopvang van Oekraïners uiteindelijk sprake van € 214.000 lagere lasten en € 473.000 hogere baten.	687	V
<i>Werkvoorziening - inburgering</i> De lasten voor inburgering konden in 2023 gedekt worden uit specifieke rijksmiddelen. Het reguliere budget, inclusief het budget dat via de algemene uitkering beschikbaar is gesteld voor hogere instroom, bleef daardoor onbenut.	205	V
<i>Minimabeleid</i> Ondersteuning van de inwoners met een laag inkomen blijft nodig. De lasten voor bijzondere bijstand en de diverse specifieke minimaregelingen zijn uiteindelijk € 181.000 hoger dan geraamd.	-181	N
<i>Minimabeleid - Energietoeslag</i> Van het totaal in 2023 beschikbare budget voor de energietoeslag (€ 4,0 mln.), waarvan in december € 2,2 mln. is ontvangen, resteert per saldo nog € 1,0 mln. Voorgesteld wordt om dit bedrag over te hevelen naar 2024.	1.018	V
<i>Reservemutaties - reserve sociaal domein</i> De feitelijke onttrekkingen, ter dekking van specifieke activiteiten, zijn gebaseerd op de gerealiseerde (lagere) uitgaven. De uitgaven voor het project Werken aan Werk zijn lager uitgevallen en leiden daardoor in 2023 tot een lagere onttrekking van € 79.000.	-79	N
Overige verschillen < € 70.000	168	V
Totaal	1.696	V

Indicatoren

Eigen indicatoren Werk en Inkomen

Nr.	Omschrijving indicator	2020	2021	2022	2023	Bron
1.	Het percentage klanten dat gedurende het poortproces 'afgevangen' worden (van melding tot start inkomen).	-	-	33,50%		
2.	Uitstroom naar betaald werk of opleiding als percentage van het aantal te bemiddelen personen	23%	25%	12%	10%	Administratie USD

Toelichting:

1. Deze indicator (preventiequota) heeft als doel om zoveel mogelijk cliënten gedurende het poortproces aan het werk te krijgen.
2. Deze indicator toont de uitstroom uit de uitkering van jongeren (18 -27 jarigen) naar betaald werk en opleiding (dat is het doel van re-integratie activiteiten). Andere uitstroomredenen, zoals verhuizing of overlijden, worden niet meegenomen in dit percentage.

Kengetallen

Kengetallen Werk en Inkomen

Nr.	Omschrijving	2020	2021	2022	2023	Bron
1.	Beroepsbevolking	29.000	31.000	32.000		CBS (databank Statline)
2.	Klanten Participatiewet	988	795	884	873	Administratie USD
3.	Klanten WSW	78	62	55	45	Administratie USD
4.	Inwoners met een WW-uitkering	999	630	515	627	UWV
5.	Aantal huishoudens dat gebruik maakt van een minimaregeling	908	819	825	880	Administratie USD
6.	Aantal meldingen inzake 'vroegsignalering'	-	171	1.344	2.088	Administratie USD
7.	Aantal inwoners met een financiële hulpvraag aan de gemeente	78	50	107	140	Administratie USD
8.	Aantal inwoners met een schuldregeling	46		56	48	Administratie USD
9.	Aantal voorzieningen/trajecten dat is afgerond	390	496	441	474	Administratie USD

Toelichting:

2. Dit kengetal toont het aantal personen met een Participatiewet-uitkering.
3. Dit kengetal toont het aantal personen dat binnen een WSW-dienstverband werkt
4. Dit kengetal toont het aantal personen met een WW-uitkering (verstrekt door het UWV).
6. Aantal meldingen dat de gemeente ontvangt over achterstallige betalingen (van o.a. nutsbedrijven). Hieraan nemen woningcorporaties (nog) geen deel.
9. Dit kengetal toont het aantal afgeronde voorzieningen gericht op re-integratie. Het betreft re-integratietrajecten en ook (randvoorwaardelijke) voorzieningen zoals sociaal-medische adviezen. loonwaardemetingen, reiskosten en kinderopvang. Het kan zijn dat aan 1 cliënt meerdere voorzieningen worden toegekend.

Programma 5 Duidelijke en transparante dienstverlening

Maatschappelijke effecten

De dienstverlening aan onze inwoners is adequaat.

Onze inwoners kunnen rekenen op een toegankelijk, duidelijk en transparant bestuur en de bijbehorende organisatie.

Onze inwoners kunnen veilig in onze gemeente leven.

De gemeente Gooise Meren werkt effectief samen en is daarmee slagvaardig.

5.1. Dienstverlening & communicatie

Wat willen we bereiken?

De inwoner staat centraal bij de gemeentelijke dienstverlening. De gemeente doet wat ze zegt, zegt wat ze doet en legt dit ook uit. De gemeente is persoonlijk, toegankelijk en (actief) communicatief en zoekt naar oplossingen. Uitgangspunt is digitaal waar kan, persoonlijk/fysiek waar moet. De gemeente informeert inwoners in een vroegtijdig stadium en is transparant.

Daarom geven we extra aandacht aan:

- we zijn dienstbaar, oplossingsgericht en duidelijk en passen waar nodig onze communicatie daarop aan. We zorgen voor een duidelijke terugkoppeling bij meldingen en actieve uitleg bij vertraagde processen.
- de vraag van inwoners, ondernemers en instellingen staat centraal in ons handelen. We willen de kwaliteit van onze dienstverlening verbeteren door nog persoonlijker en directer te communiceren. We willen onze medewerkers hiervoor meer ruimte geven en waar nodig onze processen aanpassen.
- de digitalisering wordt uitgebouwd. Persoonlijk contact en het maken van (spoed) afspraken blijven mogelijk en onze gemeenteloketten blijven open.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?

Aanvragers beter informeren over de afhandeling van hun verzoek

In september 2023 is gestart met onderzoek naar wat binnen de gemeentelijke organisatie al wordt gedaan op het gebied van servicenormen, de uniformiteit hierin en het informeren van inwoners en ondernemers over de status van de aanvraag. In februari 2024 zal een advies aan het college worden opgeleverd. Het advies zal inzicht geven in welke oplossingen er zijn om in Gooise Meren uniforme servicenormen te hanteren en inwoners en ondernemers beter te informeren over de afhandeling van hun vraag of verzoek. In 2024 zullen naar aanleiding van het advies acties worden uitgevoerd.

Social media als extra dienstverleningskanaal

Inwoners kunnen via Whatsapp en Facebook contact leggen met de gemeente. Van deze dienstverleningskanalen is in 2023 summier gebruik gemaakt. In 2024 zal meer publiciteit worden gegeven om deze kanalen te promoten. Vanaf augustus 2023 is op onze website een Gembot operationeel geworden. Inwoners kunnen via de chat nu ook hun vraag stellen. Gemiddeld worden wekelijks 100 vragen via de Gembot gesteld waarbij 75% van de vragen wordt beantwoord. Gooise Meren werkt samen met andere gemeenten om de Gembot zo volledig mogelijk in te richten met gemeentebrede informatie.

Inrichten kanaalstrategie dienstverlening

Medio september 2023 is gestart om de huidige dienstverleningskanalen gemeentebreed in beeld te brengen en deze in relatie te brengen tot de aanwezige dienstverleningsvisie/strategie van de gemeente. Het betreft hier alle manieren waarop de gemeente informatie verstrekt aan, interactie heeft met, of diensten levert aan haar inwoners. Eind januari 2024 zal een visuele weergave van de huidige dienstverleningskanalen en een globaal inzicht in het gebruik van deze kanalen worden opgeleverd. Daarbij komt een voorstel aan het college op welke wijze wij onze dienstverleningskanalen nog effectiever, toegankelijker en transparant kunnen inrichten.

Uitvoeren klanttevredenheidsonderzoeken dienstverleningskanalen

In 2023 zijn continue klanttevredenheidsonderzoeken gedaan over de kanalen balie en telefonie. Iedere baliebezoeker of beller is gevraagd naar zijn/ haar ervaring wat betreft de dienstverlening van Gooise Meren. Het baliecontact is door de inwoners in 2023 gewaardeerd met een cijfer 8,6. Het kanaal telefonie is gewaardeerd met een cijfer 6,9. Hier zijn we trots op. Verbeterpunten die uit de onderzoeken komen zijn direct daar waar mogelijk opgepakt. In 2024 zullen beide klanttevredenheidsonderzoeken gecontinueerd worden.

Bevorderen digitale toegankelijkheid

In 2023 is een projectplan opgesteld om digitale toegankelijkheid te bevorderen. Alle websites waarvoor gemeente Gooise Meren verantwoordelijk is, zijn in kaart gebracht. De overheidswebsite dashboard digitoegankelijk geeft een goed beeld van de status waarin onze websites voldoen aan de wettelijke eisen. Op de website van de gemeente staat een overzicht van alle websites, ook van samenwerkingspartners die in opdracht van onze gemeente online producten en diensten leveren voor onze inwoners en ondernemers.

Binnen de organisatie is in 2023 een interne bewustwordingscampagne gehouden waarbij aandacht is besteed aan:

1. Inrichting van het proces om websites en apps te laten voldoen aan de digitale toegankelijkheidseisen
2. Kennisoverdracht en bewustwording bij medewerkers door presentaties en advies
3. Ondersteuning van de organisatie door het volgen van cursussen en opleidingen en het aanbieden van tools voor toegankelijk schrijven.

Digitaal aanvragen rijbewijzen

Vanaf februari 2023 is het voor inwoners van Gooise Meren mogelijk gemaakt om via de vakfotograaf de verlenging van hun rijbewijs aan te vragen. Ervaringscijfers laten zien dat in 2023 gemiddeld 25% van de inwoners gebruik heeft gemaakt van deze mogelijkheid.

Aanloop reisdocumentenpiek 2024

In het vierde kwartaal zijn bij de afdeling Burgerzaken en Frontoffice drie nieuwe medewerkers gestart. Dit om de forse toename van aanvragen reisdocumenten in 2024 aan te kunnen. In december 2023 is een klassikale opleiding geweest voor meerdere medewerkers om de kennis en kunde bij te brengen van het reisdocumentenproces. Het betreft hier zowel het aanvragen als uitreiken van reisdocumenten.

5.2. Veiligheid & handhaving

Wat willen we bereiken?

De gemeente draagt bij aan de veiligheid in Gooise Meren en werkt hierbij integraal samen met relevante partners. De gemeente draagt zorg voor het voldoen aan de geldende regelgeving door middel van handhaving.

Daarom geven we extra aandacht aan:

- de aanpak van ondermijning.
- het verstevigen de samenwerking met bewoners en ondernemers om buurten veiliger te maken (buurtpreventie) en focussen op het verminderen van de drugdealoverlast op verschillende plekken in onze gemeente. We maken het melden van overlast en criminaliteit makkelijk en toegankelijk.
- het leggen van nadruk op het weerbaarder maken van onze inwoners tegen digitale criminaliteit door middel van actieve communicatiecampagnes.
- we zetten onze bo's effectiever in met minder nadruk op het handhaven van parkeren en meer op handhaving van de openbare orde en veiligheid (waaronder ook verkeersveiligheid).

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?

Versterken van de aanpak ondermijning

In 2023 is er actief ingezet op integrale controle- en handhavingsacties, waaronder:

- Integrale controles binnen de Automotive branche
- Integrale controles van garageboxen in Bussum-Zuid
- Integrale controles horeca ondernemingen
- Controle huisvesting arbeidsmigranten
- Integrale controles op illegale prostitutie en mensenhandel
- Controles (vermoedelijke) drugsbanden

Naast geconstateerde misstanden waar directe handhaving noodzakelijk was, is er meer zicht verkregen op criminele samenwerkingsverbanden en kwetsbaarheden voor ondermijnende criminaliteit.

De capaciteit voor de uitvoering van de Wet Bibob is uitgebreid met een Bibob-coördinator, waarbij het aantal Bibob-onderzoeken in 2023 aanzienlijk is toegenomen. Ons beleid op het gebied van Bibob hebben we geëxpliciteerd en is vindbaar op onze website. Met de voorzetting van het Bestuurlijk Interventieteam Gooi en Vechtstreek en het vormgeven van het Bibob Expertiseteam Gooi en Vechtstreek zijn stappen gezet in het verder versterken van de aanpak ondermijning.

Pilot Bestuurlijk Interventieteam (BIT) evalueren

Het BIT is in korte tijd succesvol gebleken. De aanpak om als één overheid complexe handhavings- en ondermijningsvraagstukken aan te pakken blijkt effectief en efficiënt te zijn. Uit de positieve evaluatie van het pilotjaar zijn ontwikkelpunten naar voren gekomen waar in 2023 aan gewerkt is in samenwerking met de BIT-leden en de nieuw aangestelde coördinator. Alle deelnemende gemeenten in de Gooi en Vechtstreek hebben besloten om het BIT in 2024 te continueren.

Regionale samenwerking Bibob Expertise Team onderzoeken

Het haalbaarheidsonderzoek naar de oprichting van een Bibob Expertiseteam Gooi en Vechtstreek (BET) is vastgesteld in het Districtelijk Veiligheidscollege. De provincie is verzocht om een eenmalige subsidie voor het aantrekken van een kwartiermaker die in 2024 het BET vorm kan geven. Inmiddels is deze subsidie toegekend. De gemeente Hilversum vervult de rol als centrumgemeente voor het BET. Alle gemeenten in de Gooi en Vechtstreek nemen deel aan het BET door capaciteit of financiële middelen beschikbaar te stellen. De intentie is uitgesproken om de kosten van het BET, na een positieve evaluatie zelf te dragen.

Versterken samenwerking met inwoners om buurten veiliger te maken

We monitoren structureel wat er speelt in de gemeente en welke trends we waarnemen. Dit doen we voornamelijk samen met de politie maar ook met andere partners zoals de jongerenwerkers. Algemene trends delen we op de informatiekkanalen van de gemeente. Afgelopen jaar zagen we onder andere een trend in het aantal meldingen van babbeltrucs, bankpasfraude of insluipingen. Het is in 2023 niet veel voorgekomen dat een bepaalde criminaliteitsvorm specifiek in één wijk voorkwam. Dit was alleen het geval bij het aantal autokraken in Bussum. Desbetreffende bewonersgroepen zijn dan ook geïnformeerd. In 2023 zijn er geen nieuwe bewonersgroepen bijgekomen. Dit jaar zijn er twee nieuwe wijkadviseurs gestart, wat bijdraagt aan de dienstverlening voor de bewoners, instellingen en ondernemers. Doordat de wijkadviseurs meer aanwezig

zijn in de wijk zijn de lijnen korter waardoor er sneller geschakeld kan worden met bijvoorbeeld de politie, jongerenwerkers en de boa's. Daarnaast zijn de wijkadviseurs via de website makkelijker vindbaar. Afgelopen jaar zijn diverse initiatieven gerealiseerd met bewoners die bijdragen aan veerkrachtige wijken en een beter sociale cohesie. Er zijn met betrekking tot participatietrajecten klankbordgroepen ontstaan die ook gaan over thema's als veiligheid.

Aanpak cybercrime

Op dit thema werken we intensief samen met de gemeenten in de regio en de politie. Door toegenomen dreiging van vormen van gedigitaliseerde criminaliteit is er steeds meer bewustwording en urgentiebesef. Waar mogelijk behandelen we dit thema tijdens informatiebijeenkomsten, waar vroeger voornamelijk aandacht was voor traditionele criminaliteit. Gooise Meren heeft zowel alleen als gezamenlijk in 2023 online en offline geïnvesteerd in de bewustwording over gedigitaliseerde criminaliteit. Op basis van trends zijn meerdere communicatieberichten opgesteld. Denk daarbij aan bankpasfraude. Bewoners zijn onder andere geïnformeerd met presentaties bij woontehuizen van Vivium, door de inzet van het Mobiele Media Lab van de politie, tijdens het ondernemerscongres en de seniorenmarkt.

De gemeentelijke aanpak kenmerkt zich door het inzetten op preventie. We volgen landelijke ontwikkelingen op het gebied van (bestuursrechtelijke) maatregelen met een meer repressief karakter.

Versterken van de inzet van de boa's op openbare orde en veiligheid waaronder ook verkeersveiligheid

De prioriteiten van de boa's lagen dit jaar bij het toezicht op jeugdoverlast, ondermijning o.a. door deelname aan het regionale Bestuurlijk interventieteam (BIT), toezicht bij evenementen, fietsparkeren bij stations en de verkeersveiligheid bij scholen. De vele meldingen die binnenkomen zijn zeer gevarieerd en worden dagelijks afgehandeld.

Opvang van vluchtelingen/ asielzoekers realiseren

In 2023 heeft de gemeente Gooise Meren verspreid over vier locaties opvang gerealiseerd voor 412 Oekraïense vluchtelingen. Daarnaast verbleven er gemiddeld 145 Oekraïense vluchtelingen bij particulieren thuis verbleven. De opvang beperkte zich niet alleen tot het realiseren van huisvesting, maar heeft ook inzet gevraagd op het terrein van onder andere bevolkingszorg, sociale zaken, gezondheidszorg en onderwijs. Omdat de vraag naar opvangplekken onverminderd hoog is, zijn in 2023 eveneens de mogelijkheden voor het ophogen van de capaciteit en het aantal opvanglocaties onderzocht. In 2024 kunnen hierdoor nog eens ruim 200 Oekraïense vluchtelingen extra in de gemeente worden opgevangen.

5.3. Bestuur & organisatie

Wat willen we bereiken?

Inwoners worden uitgenodigd om initiatieven in te brengen en worden actief betrokken bij gemeentelijk beleid en gemeentelijke projecten. De gemeentelijke organisatie is kwalitatief en kwantitatief wendbaar, is toekomstgericht en in staat om flexibel op de maatschappelijke ontwikkelingen in te spelen.

Daarom geven we extra aandacht aan:

- we passen onze participatievisie aan op basis van opgedane ervaring en de inwerkingtreding van de omgevingswet/visie en de daarbij behorende participatieverordening. We willen de discussies over beleidsontwikkeling of projecten tussen de raad, het college en de inwoners verbeteren, waarbij iedereen tijdig en goed wordt betrokken en er adequate verslaglegging is.
- we blijven investeren in wijkagenda's en zorgen dat wijkagenda's, gebiedsvisies en centrumplannen op elkaar aansluiten.
- wijkplatforms en -raden zijn waardevolle instrumenten. We willen de kring van belanghebbenden uitbreiden. Zo komen de algemene afwegingen die de gemeente moet maken beter in beeld door de

breder betrokkenheid. We gaan hiervoor ook nieuwe vormen van participatie onderzoeken en het burgerpanel actiever inzetten, waarbij de gemeente de regie voert.

- we investeren in onze organisatie. We moeten zorgen dat de hoeveelheid werk in overeenstemming met de capaciteit is. Daarnaast zorgen we dat er ruimte is om het potentieel te benutten en toekomstbestendig te worden met elkaar.
- we investeren in strategische personeelsplanning.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?

Participatievisie herijken

De eerste stappen voor het herijken van de participatievisie zijn in 2023 gezet. Vanaf midden juni 2023 zijn wij op verschillende manieren en op verschillende momenten in gesprek gegaan over hoe we met elkaar willen samenwerken. In juni vond een algemeen gesprek over samenwerken plaats met medewerkers van de gemeente, inwoners, raadsleden en organisaties. Aanvullend daarop zette de gemeente een vragenlijst uit; de Quick Scan Lokale Democratie (QSLD). Met de Quick Scan ontving de gemeente een 'foto' van de stand van onze eigen lokale democratie. Dit beeld kwam tot stand door de input van inwoners, raadsleden, collegeleden en ambtenaren. Ruim 2100 bewoners hebben hieraan deelgenomen. De vragenlijst stond open van 6 november tot en met 10 december 2023. Begin 2024 zijn de resultaten van de QSLD met een begeleidingsgroep (bestaande uit een aantal inwoners, raadsleden, ambtenaren en portefeuillehouder) geduid. De resultaten en het verslag van het duidingsgesprek zullen gebruikt worden voor een koersdocument waarmee in het tweede kwartaal van 2024 richtingen worden bepaald voor de democratie in Gooise Meren. Vervolgens zal er verderop in 2024 een herijkte Participatievisie worden opgesteld. Daarna volgt een uitvoeringsprogramma.

Categorieën verplichte participatie Omgevingswet

Op 23 september 2023 heeft de raad onder andere besloten over verplichte participatie voor buitenplanse omgevingsplan activiteiten. Hiervoor is de nota Impact opgesteld. Hierin staan de afwegingen voor het bepalen van de impact van initiatieven in de fysieke leefomgeving. In 2024 zullen we hiermee werken en beoordelen hoe het in de praktijk uitpakt.

Handreiking participatie initiatiefnemers

Op basis van de nota Impact is er op onze website een digitale handreiking ontwikkeld te zien op de volgende pagina's:

- <https://gooisemereren.nl/bouwen-en-verbouwen/participatie-bij-bouwplannen/>
- <https://gooisemereren.nl/bouwen-en-verbouwen/plannen-met-weinig-gevolgen-voor-de-omgeving/>
- <https://gooisemereren.nl/bouwen-en-verbouwen/plannen-met-gevolgen-voor-de-omgeving/>
- <https://gooisemereren.nl/bouwen-en-verbouwen/plannen-met-grote-gevolgen-voor-de-omgeving/>

In 2024 zullen we nog hulpmiddelen toevoegen.

Versterken van de democratische kwaliteit

De gemeente wil haar jonge inwoners op een aantrekkelijke en laagdrempelige manier kennis laten maken met de democratie en de democratische besluitvorming. Hiervoor heeft de gemeente het spel 'Democracy' in huis gehaald. Met dit spel maken kinderen uit de groepen 7 en 8 uit het basisonderwijs voor het eerst kennis met hoe democratie werkt. In 2023 gaven zes basisscholen zich hiervoor op, waarbij in totaal 19 klassen het spel speelden.

Om de participatie en de betrokkenheid van de inwoners binnen de gemeente te vergroten en hen de mogelijkheid te bieden direct invloed te kunnen uitoefenen op de politieke agenda is in 2023 een Verordening Burgerinitiatief opgesteld. De raad is voorgesteld deze vast te stellen.

Pilots rond nieuwe vormen van democratie ontwikkelen

Wij verkenden in 2023 verschillende nieuwe manieren om inwoners en organisaties bij onze beleidsbepaling en besluitvorming te betrekken. Voor Naarden-Vesting autoluw zien wij mogelijkheden om deze in de praktijk te brengen. Dit zal in 2024 verder worden vorm gegeven door het inzetten van Swipocratie.

Vooruitlopend op de herijking van de participatievisie zijn we begonnen met een project om te komen tot een kinderraad. Hiervoor hebben we eerst verkennende gesprekken gevoerd met andere gemeenten en de scholen in onze gemeente, om vervolgens een invulling van de kinderraad uit te werken met een groepje leraren en interne collega's.

De vier vastgestelde wijkagenda's uitvoeren

Er is samen met het college een proces ontworpen dat voorziet in besluitvorming en uitvoering van de wijkagenda. Inmiddels is dit proces vastgesteld en zal in 2024 gestart worden met wijkuitvoeringsagenda's.

Overige wijkagenda's opstellen

Er zijn in 2023 geen nieuwe wijkagenda's opgesteld. Het bleek nodig om eerst het proces rond de uitvoering van de wijkagenda rond te krijgen en goed te laten keuren door het college. In de tussentijd zijn de wijkadviseurs, samen met collega's, inwoners en partners doorgedaan met de belangrijke opgaven in de wijk.

Aantrekken extra wijkadviseurs

In het voorjaar 2023 zijn er twee extra wijkadviseurs aangenomen. Helaas heeft 1 van de nieuwe wijkadviseurs in december opgezegd. Nieuwe werving is opgestart.

Capaciteit in balans met werkaanbod

Er is meer capaciteit gekomen om het werk uit te voeren. Ook is er meer ruimte gekomen om ontwikkelmogelijkheden te gebruiken en toe te werken naar een toekomstbestendige organisatie / toekomstbestendige organisatie te blijven. Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt is het ons gelukt om bijna alle vacatures in te vullen. Ook in 2024 blijven we investeren in onze organisatie om zo nog meer in evenwicht te komen in capaciteit en ambitie.

Aanpak toekomstgerichte organisatie

We willen een werkgever zijn waar het fijn werken is, waar medewerkers zich kunnen ontwikkelen en waar de taken die medewerkers te doen hebben in evenwicht zijn met de bezetting die er is. Daarom is 2022 een pakket van mogelijke maatregelen bedacht om de knelpunten aan te pakken. Dit samenhangende pakket is in 2023 verder verkend en uitgewerkt. In 2024 pakken we de maatregelen verder op.

Behouden en ontwikkelen ambtelijke organisatie

Er is in 2022 budget gekomen om (jong) talent dat uit de wervingsprocedures naar voren komt alvast aan ons te binden, zelf op te leiden en te begeleiden. Hier is in 2023 verder en breder invulling aan gegeven. Dit blijven we de komende jaren ook doen.

Strategische personeelsplanning

Met strategische personeelsplanning kan je vooruit kijken naar wat de organisatie op de korte én langere termijn nodig heeft. Hiermee zijn we in 2020 gestart en dit is een doorlopend proces.

5.4. Bestuurlijke samenwerking

Wat willen we bereiken?

Als regiogemeenten versterken we elkaar door effectief samen te werken op de onderwerpen waar dat nodig is.

Daarom geven we extra aandacht aan:

- de gemeente wil op voor ons belangrijke onderwerpen een voortrekkersrol nemen in de regionale samenwerking.
- het uitgangspunt is 'lokaal wat kan, regionaal wat moet'. Hierbij blijft de gemeente de inhoudelijke lijn bepalen. Nieuwe samenwerkingen komen enkel op initiatief van de gemeente(n) tot stand. Samenwerking wordt altijd getoetst aan kwaliteit, kosten en een aantoonbare meerwaarde voor inwoners. Hiervoor biedt de nota verbonden partijen een kader.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?

Regionale positionering

In 2023 lag het accent op het consolideren van de positie van Gooise Meren in het bestuur van de Regio en de MRA. Gooise Meren heeft positie in het dagelijks bestuur van de Regio en is voorzitter van het portefeuillehoudersoverleg ruimte en mobiliteit. Gooise Meren maakt ook deel uit van het dagelijks bestuur van de MRA. De positie in de MRA is door het trekkerschap op landschap versterkt. Onderzocht is ook op welke wijze Gooise Meren meer kan profiteren van samenwerking in MRA verband op het snijvlak van economie en werkgelegenheid.

Regionale Samenwerkingsagenda (RSA) 2023 – 2026

De Regionale samenwerkingsagenda is een instrument van de gemeenteraden in de regio, die zich door het vaststellen van deze agenda uitspreken over de onderwerpen (speerpunten) waarop zij de komende raadsperiode nader willen samenwerken. In de RSA worden de opgaven benoemd waar de raden de komende vier jaar op samenwerken. Naast opgaven zoals energie, klimaat heeft het college aandacht gevraagd voor het uitgangspunt 'Lokaal wat kan, regionaal wat moet', het behouden van en de ontwikkeling van praktische/ambachtelijke werkgelegenheid en het thema landschap. In de definitieve RSA zijn deze punten meegenomen.

Invulling geven aan rol in programma landschap MRA

We hebben in 2023 invulling gegeven aan het trekkerschap op het vlak van landschap van de Metropool Regio Amsterdam (MRA) door een landschapsarchitect vanuit Gooise Meren aan te stellen. Deze landschapsarchitect heeft de opdracht de positie van landschap in de MRA te versterken en de gemeenten met veel groen (en blauw) in de MRA meer te verbinden ten einde het landschap te versterken, maar ook de toegankelijk van het landschap te bevorderen.

Uitvoering nota verbonden partijen

In 2023 zijn verbonden partijen in de gelegenheid om de gemeenschappelijk regeling aan te passen aan de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De nieuwe wet heeft als doel het democratische gehalte van gemeenschappelijke regelingen te vergroten. Dit wordt vooral gedaan door de positie van gemeenteraden en provinciale staten in deze samenwerkingsverbanden te versterken. Een aantal elementen uit de wet vraagt om besluit van de raden. De nieuwe Wgr biedt aan de verbonden partijen vanaf het moment van vaststelling in juli 2022 twee jaar de tijd om deze elementen een plaats te geven in de gemeenschappelijke regeling. In 2023 hebben de Regio, de Veiligheidsregio, de Tomin groep en de Omgevingsdienst hiertoe aanpassingen voorgesteld. Het college heeft hierop zienswijzen voorbereid steeds vanuit het kader van de Nota verbonden partijen. De definitieve vaststellingen van de aangepaste regelingen vindt plaats in de eerste helft van 2024.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	Prim. Begroting 2023	Begroting 2023 (na wijziging)	Realisatie 2023
Lasten				
601 Bestuur	2.413	2.321	2.675	3.888
602 Bestuursondersteuning	2.882	1.383	1.309	2.016
603 Burgerzaken	1.794	1.504	1.524	1.732
604 Raadsondersteuning	501	625	625	539
605 Brandweer en rampen	5.287	5.616	8.074	7.934
606 Handhaving	1.214	962	987	782
647 Samenkracht en participatie	42	295	301	59
Totaal Lasten	14.135	12.706	15.495	16.951
Baten				
601 Bestuur	-1.791	0	0	-366
602 Bestuursondersteuning	-148	-183	-183	-124
603 Burgerzaken	-960	-573	-698	-877
604 Raadsondersteuning	-6	0	0	-6
605 Brandweer en rampen	-30	0	-2.036	-2.305
606 Handhaving	-109	-69	-69	-67
647 Samenkracht en participatie	0	0	-2	-1
Totaal Baten	-3.045	-825	-2.988	-3.746
Resultaat voor bestemming	11.090	11.881	12.507	13.206
Resultaat na bestemming	11.090	11.881	12.507	13.206

Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen tussen Realisatie 2023 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2023		
Onderdeel programma 5	Verschil (x € 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
<i>Doorbelasting</i> Betreft doorbelastingskosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie programma 6.	-116	N
<i>Bestuur - voorziening pensioenen en wachtgelden wethouders</i> In overleg met de accountant is de berekeningswijze voor het bepalen van de benodigde hoogte van de voorziening Pensioenen en Wachtgelden wethouders aangepast. Hierdoor is een extra toevoeging aan de voorziening noodzakelijk.	-761	N
<i>Bestuursondersteuning - voorziening personeel</i> De gemeente heeft (met goed onderling overleg) afscheid genomen van enkele medewerkers. De hiermee gepaard gaande kosten zijn aan de voorziening "voormalig personeel" (voorziening Personele kosten) toegevoegd.	-449	N
<i>Burgerzaken</i> In 2023 zijn meer reisdocumenten en rijbewijzen uitgegeven. Dit leidt per saldo tot een voordeel (€ 130.000 hogere baten en € 73.000 hogere lasten).	57	V
<i>Brandweer en rampen - verkoop brandweerkazerne</i> De afwikkeling van de overdracht van de nieuwe brandweerkazerne in Muiden aan de Veiligheidsregio heeft per saldo geleid een voordelig effect op de exploitatie.	252	V
<i>Brandweer en rampen - bijdrage Veiligheidsregio</i> De uiteindelijke extra bijdrage aan de Veiligheidsregio valt op basis van de concept-jaarrekening 2023 lager uit dan geraamd.	151	V
Overige verschillen < € 70.000	167	V
Totaal	-699	N

Indicatoren

Eigen indicatoren Veiligheid

Nr.	Omschrijving indicator	2020	2021	2022	2023	Streefwaarde	Bron
1.	Percentage inwoners dat zich 's avonds onveilig voelt	-	1,00%	-	-	Nog bepalen	Veiligheidsmonitor
2.	Percentage inwoners dat sociale overlast ervaart	-	10,00%	-	-	Nog bepalen	Veiligheidsmonitor
3.	Totaal aantal geregistreerde misdrijven Gooise Meren	2.771	2.499	2.362	2.618	= 2.362 (= voorgaand jaar)	RVS - politie

Toelichting:

1. In 2023 heeft Gooise Meren niet aan de Veiligheidsmonitor deelgenomen. In 2025 zal Gooise Meren weer deelnemen aan de Veiligheidsmonitor
2. In 2023 heeft Gooise Meren niet aan de Veiligheidsmonitor deelgenomen. In 2025 zal Gooise Meren weer deelnemen aan de Veiligheidsmonitor

Eigen indicatoren Dienstverlening

Nr.	Omschrijving indicator	2020	2021	2022	2023	Streefwaarde	Bron
1.	Percentage inkomende telefoontjes dat binnen 30 seconden wordt opgenomen			66%	72%	70%	Telefooncentrale
2.	90% van de baliebezoekers worden binnen 5 minuten na afspraaktijd geholpen			90%	89%	90%	Klantbegeleidings-systeem JCC
3.	80% van de Burgerzaken producten worden digitaal aangevraagd			80%	87%	80%	I-Burgerzaken
4.	Waardering van inwoners over de dienstverlening aan de balie			8,6	8,4	cijfer 7	KCM survey
5.	Waardering van inwoners over de telefonische dienstverlening			-	7,1	cijfer 7	KCM survey
6.	Percentage telefoontjes dat opgenomen wordt			90%	93%	93%	Telefooncentrale

Programma 6 Financieel gezond

Maatschappelijke effecten

De gemeente is financieel gezond.

6.1. Financiën

Wat willen we bereiken?

Als gemeente gaan we bewust met ons geld om en zorgen we dat we op korte en lange termijn financieel gezond blijven. We gaan daarbij moeilijke keuzes niet uit de weg.

Daarom geven we extra aandacht aan:

- de gemeente streeft naar een solide financieel beleid. Wanneer er bezuinigd moet worden wordt nadrukkelijk gekeken naar de effecten op langere termijn. Andersom moet bij investeringen ook verder gekeken worden naar de opbrengst op langere termijn.
- de uitgaven en inkomsten van de gemeente zijn transparant. De begroting en het jaarverslag zijn helder en leesbaar. Bewoners en ondernemers krijgen jaarlijks eenvoudige inzage waar geld aan is besteed en welk effect is bereikt. De algemene reserve houden we op een verantwoord niveau.
- we onderzoeken of we moeten investeren in een domein overstijgende subsidiespecialist, die kan helpen om interessante subsidies voor de gemeente binnen te halen.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?

Rechtmatigheidsverantwoording

Het college verantwoordt zich over 2023 voor het eerst direct aan de raad over de rechtmatigheid. Dus zonder tussenkomst van de accountant. De 'spelregels' hiervoor zijn door de raad vastgelegd met een wijziging van de financiële verordening. In deze verordening is hiervoor een apart hoofdstuk opgenomen. Hiermee zijn de formele kaders en uitgangspunten voor het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording op orde. De rechtmatigheidsverantwoording zelf is opgenomen in de jaarrekening onder 4.8 en een uitgebreidere toelichting is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering van deze jaarrekening.

Toegankelijkheid Pepperflow

Pepperflow is in 2023 vanaf begroting tot jaarstukken in alle P&C-producten toegepast. Via de voortgangsverslagen zijn de activiteiten uit de begroting 2023 geactualiseerd tot en met de realisatie in deze jaarstukken. Eind 2023 is de begroting 2024 voor alle inwoners digitaal toegankelijk gemaakt door plaatsing op de website: begroting.gooisemer.nl.

De mogelijkheden voor een extra module voor de raadsomgeving in Pepperflow zijn onderzocht. Die module geeft raadsleden de mogelijkheid om aantekeningen te maken en te delen met andere raadsleden en technische vragen te stellen onder de juiste kopjes, die vervolgens door de organisatie beantwoord kunnen worden. De module vraagt om een specifieke training voor alle gebruikers. In 2024 wordt de toegevoegde waarde hiervan besproken en wordt een besluit genomen over de aanschaf van die module.

Onderzoek naar meerwaarde subsidiespecialist

Er is een extern bureau aangetrokken om onderzoek te doen naar de mogelijkheden voor een domein-overstijgende subsidiespecialist. Eind 2023 is gestart met een eerste analyse van de huidige werkwijze met betrekking tot subsidies die wij (kunnen) aanvragen. Eind eerste kwartaal 2024 volgt een advies aan het college over de wijze van implementatie en inrichting van inkomende subsidies. Hierbij zal ook een voorstel worden gedaan op welke wijze structurele externe subsidies kunnen worden aangetrokken.

Dit alles moet leiden tot bredere bewustwording, signalering en grip op de subsidiemogelijkheden en een voorstel om structureel te werken met een subsidieadviseur.

Implementatie nieuw financieel systeem

In 2023 is achter de schermen gewerkt aan de implementatie van een nieuw financieel systeem. Met ingang van 2024 is het nieuwe systeem operationeel.

6.2. Vastgoed

Wat willen we bereiken?

Vastgoed is een belangrijk instrument voor de gemeente voor het uitvoeren van gemeentelijke taken en het bereiken van doelstellingen bijvoorbeeld op het gebied van sport, onderwijs, cultuur en toerisme en in het sociaal domein. We investeren op natuurlijke momenten in duurzaamheidsmaatregelen.

Daarom geven we extra aandacht aan:

- we stellen een vastgoedstrategie vast en geven hier uitvoering aan.
- we gaan verder met het verduurzamen van ons eigen vastgoed.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?

Portefeuilleplan vastgoed

In maart 2023 is het portefeuilleplan Vastgoed vastgesteld. Hiermee is onder andere bepaald dat het zelfstandig verhuren van woningen of commercieel vastgoed geen beleidsdoel of kerntaak is van de gemeente. In 2023 is begonnen met voorbereidingen om deze panden (9 woningen en 1 winkel) te verkopen.

Aanbesteding Vastgoedmanagementsysteem

Met alle betrokken afdelingen is een programma van eisen opgesteld. Op basis van dit programma is een uitvraag gedaan in de markt. De aanbesteding is daarmee gestart en wordt afgerond in de tweede helft van 2024.

Verduurzaming gemeentelijke gebouwen uitvoeren (ESCo-project)

De prestatieovereenkomst voor het ESCo-project is getekend. De uitwerking naar een Voorlopig Ontwerp (VO) voor de verschillende verduurzamingsmaatregelen bij de vijf panden loopt nu. Belangrijke schakel hierin, is vaststellen hoeveel energie er per jaar per pand nodig is. Dit heeft veel extra uitzoekwerk gevraagd in 2023, waardoor een deel van de uitwerking in 2024 plaatsvindt.

Verduurzaming gemeentelijke gebouwen uitdragen

Rondom de opening en ingebruikneming van de nieuwe Sporthal Bredius en de brandweerkazerne in Muiden is er volop aandacht geweest voor het circulaire en duurzame karakter van deze gebouwen. Dit heeft geleid tot artikelen in diverse vakbladen en websites.

6.3. Grondbeleid

Wat willen we bereiken?

We hanteren een grondbeleid dat concrete richting geeft aan hoe de gemeente omgaat met haar rol en positie in de ruimtelijke ontwikkeling. Het is een middel voor het faciliteren en sturen van bestuurlijk en

maatschappelijk gewenste ruimtelijke ontwikkelingen en het rechtvaardig verdelen van kosten en opbrengsten tussen gemeente en grondeigenaren.

Daarom geven we extra aandacht aan:

- de gemeente gaat onderzoeken wat de mogelijkheden en voordelen zijn van het voeren van een actiever grondbeleid in de toekomst.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?

Grondbeleid heroverwegen

Vanwege niet ingevulde capaciteit is nog niet gestart met de heroverweging van het grondbeleid. De heroverweging wordt daarom opgepakt in 2024.

Grondprijzenbrief

De eerste grondprijzenbrief van Gooise Meren is in het voorjaar vastgesteld. In de Grondprijzenbrief zijn reële, marktconforme grondprijzen opgenomen die de gemeente hanteert voor de uitgifte van gronden met verschillende functies. Op basis daarvan zijn de grondtransacties in 2023 uitgevoerd. De grondprijzenbrief wordt vanaf nu jaarlijks geactualiseerd.

Nota bovenwijkse voorzieningen

Eind 2022 is de nota bovenwijkse voorzieningen vastgesteld. Daarmee hebben we een concreet kader om een deel van de investeringen in het openbaar gebied te financieren. In 2023 hebben wij aan het werken met de nota invulling gegeven. De eerste bijstelling, die eind 2023 zou plaatsvinden, wordt vanwege niet ingevulde capaciteit uitgevoerd in 2024.

Inventarisatie oneigenlijk grondgebruik (snippergroen)

Voor het grondgebied van de gehele gemeente is in kaart gebracht waar oneigenlijk gebruik van gemeentegrond aan de orde lijkt. Deze inventarisatie vormt de basis voor beleid en een aanpak die in 2024 verder vorm krijgen.

6.4. Belastingen

Wat willen we bereiken?

De dienstverlening waar leges tegenover staan, is zo veel mogelijk kostendekkend en daarbij sturen wij op efficiëntie. Belastinggeld wordt opgebracht door onze ondernemers en inwoners. Daar gaan we zuinig en verstandig mee om. We benaderen de woonlasten integraal en streven ernaar om deze zo min mogelijk te verhogen en de gemeentelijke voorzieningen daarbij in stand te houden.

Daarom geven we extra aandacht aan:

- de OZB stijgt niet meer dan de inflatie. Als in een uitzonderlijk geval, vanwege zwaarwegende redenen van lokale aard, een verdere stijging noodzakelijk lijkt, kan dit uitgangspunt worden heroverwogen.
- bij het heffen van leges streeft de gemeente naar kostendekkendheid. Ontwikkelingen op het gebied van afvalstoffenheffing en rioolbelasting volgen wij nauwgezet.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?

Onderzoek lokale leges

We hebben onderzocht of de leges kostendekkend zijn en of we dat op de juiste manier berekenen. De uitkomsten van dit onderzoek zijn verwerkt in de legesverordening voor 2024. Daarin zijn ook de effecten van de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) verwerkt.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	Prim. Begroting 2023	Begroting 2023 (na wijziging)	Realisatie 2023
Lasten				
612 Beheer gemeentelijke gebouwen	5.845	6.088	7.210	8.284
613 Ruimtelijke ontwikkeling	5	0	0	4
639 Belastingen	739	652	713	930
640 Overige baten en lasten	204	522	7.192	260
646 Overhead	20.589	23.977	26.110	26.222
Totaal Lasten	27.381	31.239	41.225	35.700
Baten				
612 Beheer gemeentelijke gebouwen	-2.849	-3.036	-3.567	-6.408
613 Ruimtelijke ontwikkeling	0	0	0	0
638 Uitkeringen Gemeentefonds	-95.803	-93.525	-100.156	-99.569
639 Belastingen	-12.012	-12.315	-12.570	-12.940
640 Overige baten en lasten	-1.327	-1.762	-1.884	-248
646 Overhead	-543	-152	-37	-581
Totaal Baten	-112.535	-110.790	-118.215	-119.746
Resultaat voor bestemming	-85.154	-79.551	-76.990	-84.046
Toevoegingen				
613 Ruimtelijke ontwikkeling	305	0	96	96
640 Overige baten en lasten	4.259	0	3.924	3.924
641 Rekening van baten en lasten	7.093	0	0	0
Totaal Toevoegingen	11.656	0	4.019	4.019
Onttrekkingen				
612 Beheer gemeentelijke gebouwen	0	-150	-150	-150
613 Ruimtelijke ontwikkeling	-696	-200	-460	-323
640 Overige baten en lasten	-6.248	-91	-12.523	-12.156
Totaal Onttrekkingen	-6.944	-441	-13.133	-12.630
Saldo reserves	4.712	-441	-9.114	-8.610
Resultaat na bestemming	-80.442	-79.992	-86.104	-92.657

Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen tussen Realisatie 2023 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2023		
Onderdeel programma 6	Verschil (€ x 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
<i>Doorbelasting</i> Betreft doorbelastingskosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie programma 6.	606	V
<i>Beheer gemeentelijke gebouwen - Sportfondsen</i> Eind 2023 is er duidelijkheid gekomen over de btw-positie van Sportfondsen Gooise Meren en zijn met terugwerkende kracht nieuwe overeenkomsten opgesteld voor de huur en voor de beheer-en exploitatievergoeding voor De Zandzee. De verwerking daarvan leidt tot € 3,4 mln. hogere lasten en € 3,3 mln. hogere baten. Daarbij is er sprake van een incidenteel voordelig btw-effect van € 546.000	446	V
<i>Beheer gemeentelijke gebouwen - ESCO</i> De afrekening van de ESCO leidt binnen programma 6 voor 2023 tot € 565.000 lagere lasten.	565	V
<i>Uitkeringen Gemeentefonds</i> De laatste bijstelling van de algemene uitkering in 2023 (decembercirculaire) had per saldo een negatief effect en kon niet meer in de begroting worden verwerkt. Het negatieve effect wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een actualisatie (door de fondsbeheerder) van de maatstaf 'huishoudens met laag inkomen', een belangrijke maatstaf in het verdeelmodel van de algemene uitkering.	-587	N
<i>Belastingen - kostenvergoeding bezwaarfase</i> De wettelijk verplichte kostenvergoeding van bezwaar- en beroepsprocedures (m.n. no-cure-no-pay) worden nooit begroot, omdat we van mening zijn dat wij juist waarderen. Deze kostenvergoedingen zijn het afgelopen jaar echter wel zeer sterk gestegen.	-173	N
<i>Belastingen - OZB niet-woningen</i> Er is sprake van hogere opbrengsten OZB niet-woningen (eigendom en gebruik). Dit komt doordat in 2023 aanslagen over voorgaande jaren zijn opgelegd. Dit houdt onder andere verband met een groot complex waarvan de waarde vanwege de complexiteit pas laat kon worden vastgesteld.	525	V
<i>Belastingen - toeristenbelasting</i> Er is sprake van een lagere opbrengst toeristenbelasting in 2023. Dit komt doordat definitieve aanslag over 2022 lager is dan geraamd en doordat het tarief niet is meegestegen met extra opbrengstverhoging in 2022.	-106	N
<i>Overige baten en lasten - resultaat bespaarde rente</i> Bij de actualisatie van de kapitaallasten in het 2e Voortgangsverslag is het bedrag aan te betalen rente foutief overgenomen. Hierdoor is het bedrag van de toegerekende rente voor een te hoog bedrag in de raming opgenomen.	-747	N

<i>Overige baten en lasten - incidentele baten en lasten</i> De duidelijkheid over de btw-positie van Sportfondsen betekent ook dat de gemeente in het verleden teveel uitkering heeft ontvangen voor de Spuk Sport. De correctie over de afgelopen jaren betekent een nadeel van € 628.000. De bijstelling van de Spuk Sport over 2023 heeft een nadelig effect van € 152.000.	-780	N
<i>Overige baten en lasten - saldo begrotingswijzigingen</i> Op basis van begrotingswijzigingen uit o.a. de voorjaars- en najaarsnota was een voordeel van € 7,0 mln. begroot, maar dat wordt niet apart geboekt maar meegenomen in het rekeningresultaat.	6.974	V
<i>Reservemutaties - algemene reserve</i> De feitelijke onttrekkingen, ter dekking van specifieke activiteiten, zijn gebaseerd op de gerealiseerde (lagere) uitgaven. Met name de uitgaven voor de asbestsanering van de Vondelschool en masterplan Muiden Noordwest zullen pas in 2024 plaatsvinden en leiden daardoor in 2023 tot een lagere onttrekking van € 300.000. Ook de uitgaven t.b.v. de ontwikkeling van De Vonk en veilig vlaggen zijn in 2023 lager uitgevallen dan geraamd en leiden daarmee tot een lagere onttrekking.	-300	N
<i>Reservemutaties - algemene reserve grondexploitatie</i> De feitelijke onttrekkingen, ter dekking van specifieke activiteiten, zijn gebaseerd op de gerealiseerde (lagere) uitgaven. De uitgaven voor het projectplan voor de Emmalocatie zullen deels in 2024 plaatsvinden en leiden daardoor in 2023 tot een lagere onttrekking van € 137.000.	-137	N
<i>Overige verschillen < € 70.000</i>	267	V
Totaal	6.553	V

Doorbelastingen

Realisatie 2023 t.o.v. begroting inclusief wijzigingen 2023			
Programma	Omschrijving programma	(x € 1.000)	(V= Voordeel, N=Nadeel)
1	Voor en van iedereen	-202	N
2	Kansrijk opgroeien	303	V
3	Passend wonen in een groene omgeving	326	V
4	Economisch vitaal en bereikbaar	35	V
5	Duidelijke en transparante dienstverlening	-116	N
6	Financieel gezond	606	V
Totaal doorbelastingen exploitatie		952	V
Totaal doorbelastingen investeringen		-59	N

De onderschijding van € 952.000 (2%) op de afdelingsbudgetten (inclusief overheadkosten) wordt voornamelijk veroorzaakt doordat kosten voor eigen personeel gedekt konden worden door incidentele exploitatiebudgetten. Bijvoorbeeld (rijks)middelen voor opvang van Oekraïners, Energietransitie en Omgevingswet.

In totaal is € 59.000 (5%) minder aan uren toegerekend aan projecten en investeringen dan waar in de begroting 2023 rekening mee was gehouden. Deze lasten zijn alsnog toegerekend aan de exploitatie.

Financiële recapitulatie

Overzicht van Baten en Lasten

Financiële Recapitulatie Programma's (bedragen x € 1.000)	Lasten/ Baten	Realisatie 2022	Primitieve Begroting 2023	Begroting inclusief wijzigingen 2023	Realisatie 2023	Verschil (Bedrag) 2023	V/N (V=Voordeel N=Nadeel)
1. Voor en van iedereen	L	28.624	26.337	27.087	25.599	1.487	V
	B	-2.518	-3.384	-3.700	-3.254	-447	N
Saldo van baten en lasten		26.105	22.953	23.386	22.346	1.040	V
2. Kansrijk opgroeien	L	20.319	19.954	22.071	23.201	-1.130	N
	B	-862	-230	-483	-864	380	V
Saldo van baten en lasten		19.456	19.724	21.588	22.338	-750	N
3. Passend wonen in een groene omgeving	L	37.922	40.867	42.998	42.490	508	V
	B	-24.280	-23.878	-28.933	-30.280	1.346	V
Saldo van baten en lasten		13.642	16.989	14.064	12.211	1.854	V
4. Economisch vitaal en bereikbaar	L	36.659	25.786	42.924	42.037	887	V
	B	-25.836	-17.079	-31.957	-32.845	888	V
Saldo van baten en lasten		10.823	8.707	10.967	9.192	1.775	V
5. Duidelijke en transparante dienstverlening	L	14.135	12.706	15.495	16.951	-1.456	N
	B	-3.045	-825	-2.988	-3.746	758	V
Saldo van baten en lasten		11.090	11.881	12.507	13.206	-698	N
6. Financieel gezond	L	5.850	6.088	7.210	8.289	-1.078	N
	B	-2.849	-3.036	-3.567	-6.408	2.841	V
Saldo van baten en lasten		3.000	3.053	3.643	1.881	1.763	V
Algemene dekkingsmiddelen	L	8.025	1.163	7.894	1.171	6.723	V
	B	-109.142	-107.602	-114.611	-112.757	-1.854	N
Saldo van baten en lasten		-101.117	-106.439	-106.716	-111.586	4.869	V
Overhead	L	20.589	23.977	26.110	26.222	-112	N
	B	-543	-152	-37	-581	544	V
Saldo van baten en lasten		20.045	23.825	26.072	25.641	432	V
Onvoorzien	L	10	10	10	0	10	V
	B	0	0	0	0	0	N
Saldo van baten en lasten		0	10	10	0	10	V
Vpb	L	0	0	0	18	-18	N
	B	0	0	0	0	0	N
Saldo van baten en lasten		0	0	0	18	-18	N
Totaal Lasten	L	165.039	156.888	191.799	185.979	5.820	V
Totaal Baten	B	-169.077	-156.185	-186.277	-190.734	4.457	V
Gerealiseerd saldo van baten en lasten		-4.038	703	5.523	-4.754	10.277	V
Toevoegingen in reserves							

Programma 2	L	237	0	0	0	0	N
Programma 3	L	0	0	4.777	4.777	0	N
Programma 6	L	4.564	0	4.019	4.019	0	N
Onttrekkingen reserves							
Programma 1	B	-308	-171	-239	-239	0	N
Programma 2	B	-444	-91	-335	-163	-172	N
Programma 3	B	-39	0	-510	-510	0	N
Programma 4	B	-120	0	-102	-23	-79	N
Programma 6	B	-6.944	-441	-13.133	-12.630	-504	N
Gerealiseerd saldo reservemutaties		-3.055	-703	-5.523	-4.768	-755	N
Gerealiseerd resultaat		-7.093	0	0	-9.522	9.522	V

Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de door de gemeente Gooise Meren geheven belastingen, bestemmingsheffingen en retributies (rechten en leges). De heffingsbevoegdheid ontleent de gemeente aan een wettelijke grondslag, zoals de Gemeentewet en de Wet milieubeheer. Het invoeren, wijzigen en afschaffen van lokale heffingen is een bevoegdheid van de gemeenteraad.

Onder de belastingen vallen de onroerende-zaakbelastingen, de belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten, de precariobelasting, de toeristenbelasting, de watertoeristenbelasting, de reclamebelasting en de parkeerbelasting.

Onder de bestemmingsheffingen vallen de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

De rechten en leges omvatten een grote groep belastbare feiten, dit betreft de marktgelden, de lijkbezorgingsrechten, de leges inzake omgevingsvergunningen, reisdocumenten, burgerlijke stand en gemeentelijke basisadministratie etc.

Voor zowel de bestemmingsheffingen als de rechten en leges geldt dat de tarieven maximaal kostendekkend mogen zijn en dat opbrengst gebruikt wordt voor de dekking van gemaakte kosten.

Beleid lokale heffingen

'Burgers, bedrijven en andere belanghebbenden leveren een rechtvaardige bijdrage in de gemeentelijke voorzieningen.' Zo is het beleid van de gemeente Gooise Meren op het gebied van lokale heffingen samen te vatten. De lokale lastendruk blijft in reële termen gelijk, waarbij er van wordt uitgegaan dat leges en rechten kostendekkend blijven of worden. Uitzondering daarop zijn de begraafrechten en marktgelden. Bij deze rechten wordt gestreefd naar een kostendekkendheid die is gebaseerd op de realisatiecijfers van de afgelopen jaren. De OZB wordt, anders dan de gebruikelijke indexering en de gemaakte afspraken, niet verder verhoogd.

Aanpassing belastingen en heffingen 2023

De geraamde opbrengsten van belastingen, leges en bestemmingsheffingen zijn voor 2023 verhoogd met het inflatiepercentage van 4,1%. Met deze verhoging is de algemene prijsontwikkeling gevolgd.

De enige uitzondering hierop is de rioolheffing. Gelet op het uitgangspunt van 100% kostendekking van het product Riolering is er bij de bepaling van de tarieven naast de indexering ook rekening gehouden met een autonome stijging (1% voor 2023).

Tarieven en opbrengsten

Tarieven 2023

In onderstaand tarievenoverzicht zijn de belangrijkste belastingtarieven voor 2023 opgenomen.

Heffing	Grondslag	Tarief 2023
OZB woning (eigenaar)	% WOZ-waarde	0,0620%
OZB niet-woning (eigenaar)	% WOZ-waarde	0,1491%
OZB niet-woning (gebruiker)	% WOZ-waarde	0,1123%
Toeristenbelasting / watertoeristenbelasting	per overnachting / per etmaal	€ 1,89

Afvalstoffenheffing	éénpersoonshuishouden meerpersoonshuishouden	€ 239,57 € 376,52
Rioolheffing woning (eigenaar)	per aansluiting op de riolering	€ 220,75
Rioolheffing niet-woning (gebruiker)	niet meer afgevoerd dan 500m ³	€ 215,05
Parkeerbelasting (per uur)	Bussum (straat) Bussum (garage) Muiden	€ 1,60 € 1,00 € 3,20
Parkeerbelasting (vergunningen)	bewonersvergunning bedrijvenvergunning	€ 38,10 € 164,45

Opbrengsten voor het belastingjaar 2023

Op basis van het beleid, de tarieven en volumeontwikkelingen is in de begroting 2023 een totale belastingopbrengst gerealiseerd van circa € 36,3 mln. In het onderstaande overzicht staan de geraamde en werkelijke baten voor 2023 vermeld (bedragen x € 1.000).

Heffing	Raming 2023	Realisatie 2023	% aandeel 2023
Onroerendezaakbelasting (OZB) Woningen	9.620	9.572	24,41%
Onroerendezaakbelasting (OZB) Niet-woningen	2.505	3.031	7,73%
Roerende zaakbelasting (RZB)	12	13	0,03%
Parkeerbelasting	3.276	3.128	7,97%
Toeristenbelasting	283	177	0,45%
Reclamebelasting	204	189	0,48%
Precariobelasting	42	19	0,05%
Afvalstoffenheffing	8.354	8.323	21,22%
Rioolheffing	6.314	6.331	16,14%
Bouwleges	5.384	6.684	17,04%
Overige leges	849	910	2,32%
Lijkbezorgingsrechten	713	762	1,94%
Marktgelden	106	79	0,20%
Totaal	37.663	39.219	100%

Toelichting belangrijkste verschillen

In totaal zijn de opbrengsten voor het belastingjaar 2023 € 1,6 mln. hoger dan begroot:

- OZB Niet-woningen € 526.000 hoger dan geraamd. De meeropbrengsten bij de OZB niet-woningen worden verklaard doordat in 2023 aanslagen over voorgaande jaren zijn opgelegd. Dit houdt onder andere verband met een groot complex waarvan de waarde vanwege de complexiteit pas laat kon worden vastgesteld.
- Parkeerbelastingen € 148.000 lager dan geraamd. De opbrengsten parkeerbelasting fluctueren jaarlijks en zijn voor 2023 4,5% lager dan geraamd.
- Toeristenbelastingen € 106.000 lager dan geraamd. De lagere opbrengsten worden deels verklaard doordat de definitieve aanslag over 2022 lager uitviel dan geraamd, maar ook doordat het tarief vanaf 2022 niet is meegegroeid met de extra opbrengststraming in 2022.
- Bouwleges € 1.299.000 hoger dan geraamd. In overleg met de accountant rekenen we vanaf dit jaar de opbrengsten van omgevingsvergunningen toe aan het jaar waarin deze worden aangevraagd en niet meer aan het jaar waarin de legesnota wordt verstuurd. Deze gewijzigde toerekening betekent voor 2023 dat zowel opbrengsten van in 2021, 2022 en 2023 vergunde vergunningen als opbrengsten van in 2023 aangevraagde vergunningen worden verantwoord. Dit leidt tot een incidenteel voordeel in 2023.

Kostendekkende heffingen

In de paragraaf lokale heffingen moet een overzicht van baten en lasten worden opgenomen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten. In dit hoofdstuk worden de diverse heffingen kort behandeld en wordt per heffing via een vast format inzicht gegeven in de kosten die (vanuit de diverse taakvelden en extracomptabel) aan de heffing worden toegerekend. De gehanteerde tariefstelling, geraamde baten en eventuele achterliggende beleidskeuzes worden ook per heffing aangegeven.

Onafhankelijk van de aard en samenstelling van de overhead kan deze worden toegerekend aan de directe kosten van de taakvelden. Deze toerekening vindt voor heffingen extracomptabel plaats. Voor wat betreft het toerekenen van overhead aan de tarieven is gekozen voor een systematiek waarbij de totale overhead op taakveld 0.4 op basis van de volgende formule wordt verdeeld.

$$\text{Opslag taakveld} = \frac{\text{aan heffing toegerekende directe loonkosten} \times (\text{totale overheadkosten} / \text{totale loonkosten directe producten})}{\text{Opslag taakveld}}$$

Hieronder is, per heffing, aangegeven wat het percentage kostendekkendheid is voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing, begraafrechten, marktgelden en leges. Hierbij is inzichtelijk gemaakt welke kosten en inkomsten dit betreft rekening houdende met de uitgangspunten conform het BBV.

Voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing wordt het saldo onttrokken uit (dekking < 100%) dan wel toegevoegd aan (dekking > 100%) de egalisatievoorziening. De btw is een toegestaan onderdeel van de berekening/tarief.

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven van percelen waarvoor een inzamelplicht voor huishoudelijke afvalstoffen bestaat. De verschillen tussen de werkelijke lasten en baten voor de afvalstoffenheffing worden verrekend met de egalisatievoorziening. Hierdoor is de kostendekkendheid altijd 100%.

Voor de afvalstoffenheffing is over 2023 onder meer door btw-correctie oude jaren vanuit de GAD € 23.000 onttrokken aan de egalisatievoorziening.

Berekening van kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing	2023 (x € 1.000)
Kosten taakveld afval	6.682
Inkomsten taakveld afval, excl. heffingen	20
Netto kosten taakveld	6.662
Toe te rekenen kosten kwijtschelding	243
Overhead	55
Btw op exploitatie en investeringen	1.384
Totale kosten	8.345
Opbrengst heffingen	8.323
Dekkingspercentage	99,7%

Tarieven afvalstoffenheffing en beleidskeuzes

De afvalstoffenheffing in de gemeente Gooise Meren is gedifferentieerd naar de grootte van het huishouden in de vorm van een éénpersoonshuishouden en een meerpersoonshuishouden. Hiermee wordt zoveel mogelijk recht gedaan aan het principe 'de vervuiler betaalt' en blijft de uitvoering van de heffing praktisch uitvoerbaar.

Rioolheffing

Rioolheffing wordt geheven van de eigenaar of gebruiker van een perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. De gemeente is wettelijk verplicht om haar zorgplichten voor afval- hemel- en grondwater na te komen. De verschillen tussen de werkelijke lasten en baten voor de rioolheffing worden verrekend met de egalisatievoorziening. Hierdoor is de kostendekkendheid altijd 100%. Door hogere kosten met name de doorbelaste overhead is over 2023 € 72.000 onttrokken aan de egalisatievoorziening.

Berekening van kostendekkendheid van de rioolheffing	2023 (x € 1.000)
Kosten taakveld riolering	5.073
Inkomsten taakveld riolering, excl. heffingen	41
Netto kosten taakveld	5.032
Overhead	555
Btw op exploitatie en investeringen	817
Totale kosten	6.404
Opbrengst heffingen	6.332
Dekkingspercentage	99%

Tarieven rioolheffing en beleidskeuzes

Bij de harmonisatie van de tarieven voor de rioolheffing is er voor gekozen om voor woningen een vast bedrag per aansluiting te heffen van de eigenaar. De kosten van het leggen van riolering en overige voorzieningen zijn voornamelijk vaste kosten. De mate van gebruik van de voorzieningen per individueel perceel heeft over het algemeen slechts een klein effect op de totale kosten. Dit rechtvaardigt het gebruik van een vast bedrag.

Voor niet-woningen is gekozen om de rioolheffing te baseren op het waterverbruik en te heffen van de gebruiker. De tariefklassen zijn zodanig ingedeeld dat dit het effect heeft van een vast bedrag per aansluiting, maar waarbij de echte grootverbruikers extra bijdragen.

Begraafplaatsrechten

Begraafplaatsrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en het gebruik van de diensten die daarbij worden verleend. De gerealiseerde opbrengst is al een aantal jaar relatief stabiel en is hoofdzakelijk afhankelijk van het aantal begrafenissen en de opbrengst van het jaarlijks onderhoudsrecht. De uiteindelijke kostendekkendheid komt over 2023 uit op 41%.

Berekening van kostendekkendheid van de begraafrechten	2023 (x € 1.000)
Kosten taakveld begraven	1.311
Inkomsten taakveld begraven, excl. heffingen	147
Netto kosten taakveld	1.164
Overhead	635
Totale kosten	1.799
Opbrengst heffingen	761
Dekkingspercentage	42%

Tarieven begraafplaatsrechten

De verordening kent een tarieventabel met een uiteenlopend aantal tarieven voor verschillende diensten. Voor begraafplaatsrecht wordt gestreefd naar een kostendekkendheid van minimaal 50%. Dit streefpercentage is gebaseerd op de werkelijke kostendekkendheid in de afgelopen jaren.

Marktgelden

Marktgelden worden geheven voor het gebruiken van openbare grond c.q. het innemen van een standplaats op het marktterrein, gedurende de tijd dat het markt is. De opbrengst is afhankelijk van de daadwerkelijke bezetting van de weekmarkt. De uiteindelijke kostendekkendheid komt over 2023 uit op 43%.

Berekening van kostendekkendheid van de marktgelden	2023 (x € 1.000)
Kosten taakveld marktgelden	103
Inkomsten taakveld marktgelden, excl. heffingen	1
Netto kosten taakveld	102

Overhead	68
Btw	8
Totale kosten	177
Opbrengst heffingen	79
Dekkingspercentage	45%

Tarieven marktgelden

Het marktgeld bedraagt een tarief per vierkante meter ingenomen ruimte. Voor marktgelden wordt gestreefd naar een kostendekkendheid van minimaal 50%. Dit streefpercentage is gebaseerd op de werkelijke kostendekkendheid in het afgelopen jaar.

Leges

Leges worden geheven voor het door de gemeente verlenen van diensten zoals opgenomen in de tarieventabel behorende bij de Legesverordening. Deze tarieventabel bestaat uit drie titels: Algemene dienstverlening, dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving (omgevingsvergunningen) en dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn (specifiek voor ondernemers). Binnen de drie titels zijn de leges onderverdeeld in hoofdstukken waarbinnen de samenhangende tarieven zijn geclusterd. De uiteindelijke kostendekkendheid komt over 2023 voor de drie titels uit op respectievelijk 75%, 99% en 3%. Het totaal percentage kostendekkendheid aan leges (titel 1, 2 en 3) bedraagt 88%.

Berekening van kostendekkendheid van de leges in totaal	2023 (x € 1.000)
Kosten taakveld leges	3.460
Inkomsten taakveld leges, excl. heffingen	0
Netto kosten taakveld	3.460
Overhead	1.729
Totale kosten	5.189
Opbrengst heffingen	6.763
Dekkingspercentage	130%

Berekening van kostendekkendheid van de leges Titel 1; Algemene dienstverlening	2023 (x € 1.000)
Kosten taakveld leges titel 1	616
Inkomsten taakveld leges titel 1, excl. heffingen	0
Netto kosten taakveld	616
Overhead	392
Totale kosten	1.008
Opbrengst heffingen	788
Dekkingspercentage	78%

Onder algemene dienstverlening vallen bijvoorbeeld Burgerlijke stand, reisdocumenten en rijbewijzen.

Berekening van kostendekkendheid van de leges Titel 2; Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	2023 (x € 1.000)
Kosten taakveld leges titel 2	2.676
Inkomsten taakveld leges titel 2, excl. heffingen	0
Netto kosten taakveld	2.676
Overhead	1.179
Totale kosten	3.855
Opbrengst heffingen	5.965
Dekkingspercentage	155%

Onder Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning valt bijvoorbeeld de omgevingsvergunning.

Berekening van kostendekkendheid van de leges Titel 3; Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	2023 (x € 1.000)
Kosten taakveld leges titel 3	168
Inkomsten taakveld leges titel 3, excl. heffingen	0
Netto kosten taakveld	168
Overhead	158

Totale kosten	326
Opbrengst heffingen	11
Dekkingspercentage	3%

Onder Dienstverlening vallend onder Europese richtlijnen vallen bijvoorbeeld horeca, organiseren van evenementen en markten.

Lokale belastingdruk

Door de totale woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (zoals geproduceerd door het Coelo) en uit te drukken in een percentage van de ontwikkeling van de woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde worden geschetst. De woonlasten bestaan uit de onroerende-zaakbelasting, afvalstoffenheffing (meerpersoonshuishouden) en de rioolheffing.

	Rekening 2022	Begroting 2023	Rekening 2023
Woonlasten gezin Gooise Meren (jaar t)	€ 910	€ 1.040	€ 1.034
Woonlasten landelijk gemiddelde (jaar t-1)	€ 811	€ 904	€ 904
Woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde	112 %	115 %	114 %

Kwijtscheldingsbeleid

Belastingplichtigen die de belastingschuld niet kunnen voldoen door het ontbreken van (voldoende) vermogen of inkomen kunnen kwijtschelding aanvragen. Het beleid dat hierbij gehanteerd wordt, ligt vast in de Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2023. Alleen voor de afvalstoffenheffing wordt in 2023 kwijtschelding verleend. Voor andere gemeentelijke belastingen wordt geen kwijtschelding verleend. In 2023 zijn er in totaal 1.071 aanvragen tot kwijtschelding binnengekomen en is in 815 gevallen kwijtschelding verleend. Van alle aanvragen zijn er 415 geautomatiseerd afgehandeld.

Algemene ontwikkelingen

De gemeente is voor de inkomsten voor het overgrote deel afhankelijk van inkomsten van de rijksoverheid. Daarbij zorgt de huidige financieringssysteem voor schommelingen in inkomsten bij de gemeenten en biedt beperkte ruimte voor autonomie. Vanuit het VNG is er overleg met het Rijk voor meer mogelijkheden voor de gemeente om belasting te heffen. De lastenverzwaring voor inwoners dient vervolgens teruggesluisd te worden via lagere inkomstenbelastingen. Momenteel liggen er voorstellen over de verruiming op lokaal belastinggebied die bedoeld zijn voor de periode na 2025.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Risicobeheersing

Deze paragraaf heeft als doel: het inzicht geven in het beleid van de gemeente met betrekking tot risico's, het totaal aan financiële risico's afzetten tegen de beschikbare middelen en inzicht en beoordeling van de financiële positie aan de hand van kengetallen. In lijn met de Nota Risicomanagement wordt onderscheid gemaakt tussen de incidentele en structurele risico's. De weerstandscapaciteit staat aangegeven en bij de top 10 van financiële risico's worden beheersmaatregelen genoemd.

Risicomanagement

De ambitie voor het omgaan met risico's is beschreven in de Nota Risicomanagement: 'Er is open en transparante communicatie over risico's via dialoog. De onderkende risico's worden gewogen en beheerst en de organisatie kent een goede balans tussen risico's nemen en beheersen (risicobereidheid). Door iedereen bewust te maken van de meerwaarde en het werken met risico's te integreren in de processen zal het meer en meer vanzelfsprekend worden.'

Door inzicht in de (financiële) risico's is de organisatie in staat om bewust besluiten te nemen. Om inzicht in de risico's te verkrijgen worden risico-inventarisaties uitgevoerd. De inventarisatie wordt gedurende het jaar bijgewerkt. Hieronder wordt verslag gedaan van de resultaten van de meest recente risico-inventarisatie om een zo actueel mogelijk beeld te geven. Op basis van de geïnventariseerde risico's is de benodigde weerstandscapaciteit berekend. Dit wordt afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit om het weerstandsvermogen van Gooise Meren te berekenen.

Risicoprofiel

Om de risico's van Gooise Meren in kaart te brengen, is een risicoprofiel opgesteld. Dit risicoprofiel is tot stand gekomen met behulp van de applicatie NARIS, waarmee risico's systematisch in kaart zijn gebracht en beoordeeld. In totaal zijn 112 grote financiële risico's in beeld gebracht. De geïnventariseerde risico's zijn in klassen ingedeeld en geplaatst in een risicokaart. De risicokaart geeft inzicht in de spreiding van de risico's naar kans en gevolg/impact. Een risico dat in het groene gebied zit, vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Een risico dat een score heeft in het oranje gebied, vraagt om aandacht. Een risico met een risicoscore in het rode gebied vereist directe aandacht om te voorkomen dat de continuïteit van de organisatie wordt bedreigd. Preventieve of reducerende maatregelen kunnen de kans of het gevolg terugbrengen naar een niveau dat een meer acceptabele waarde heeft.

Top 10 financiële risico's

In onderstaande tabel zijn tien risico's gepresenteerd, die de hoogste bijdrage hebben aan de benodigde weerstandscapaciteit. In deze tabel leest u een korte omschrijving van het risico, een beschrijving van het verwachte financiële gevolg, de beheersmaatregelen en het percentage dat aangeeft hoeveel procent dit risico bijdraagt aan het verwachte totale financiële gevolg (€ 10,3 mln. zie 'Benodigde weerstandscapaciteit'). In de laatste kolom is aangegeven of het risico ten opzichte van de laatste gepresenteerde stand (Begroting 2024) nieuw (N) of ongewijzigd (O) is in de top 10. De stand van de laatste risico-inventarisatie wordt gebruikt om een zo actueel mogelijk beeld te geven.

Toelichting grootste wijzigingen top 10

Er zijn geen geheel nieuwe risico's in de top 10. Aanpassingen in de kansen dat risico's zich voordoen of de omvang van de risico's hebben er wel voor gezorgd dat de volgorde van de grootste risico's is gewijzigd. Het risico Dagbesteding vervoer is door de aanpassingen terug in de top 10 (plek 10). Als gevolg hiervan is het risico Emmalocaties uit deze top 10 verdwenen.

Nr.	Risico	Financieel gevolg	Beheersmaatregel	Invloed	
1.	Krijgsman: Door de KNSF is bezwaar gemaakt tegen de legesaanslagen vanaf 2018 tot heden en is een gerechtelijke procedure gestart. De rechter kan legesverordeningen onverbindend verklaren.	Incidenteel: terugbetalen leges	Zorgvuldige juridische begeleiding en dossieropbouw	7,09%	O
2.	ICT Ransomware en phishing: De ICT systemen en- of data worden ontoegankelijk. Systemen zullen niet beschikbaar zijn en gegevens zullen niet meer te openen zijn. De dienstverlening naar interne medewerkers en burgers zal hier hinder van ondervinden.	Incidenteel: hogere lasten voor het terugzetten van data en/of opnieuw opzetten van systemen, inhuur expertise	Inzetten op bewustwording medewerkers informatiebeveiliging. Tweestapsverificatie, back-ups, etc.	5,22%	O
3.	Uitkering Gemeentefonds: De Raad voor het Openbaar Bestuur heeft advies gegeven aan het ministerie van BZK over de herijking van het Gemeentefonds. Met name de eigen draagkracht van de gemeente (zie de onbenutte belastingcapaciteit bij de ratio hieronder) kan een nadelige invloed gaan hebben op de uitkering uit het Gemeentefonds.	Structureel: lagere inkomsten	Behoedzaam begroten en bijhouden publicaties van het Rijk en de VNG	5,08%	O
4.	Schootsvelden ZO: om te voldoen aan de stikstofeisen in de Wet natuurbescherming moet de aannemer duurder elektrisch materieel inzetten. Aan het eind van het project is er geen markt voor afzet van overtollig zand.	Incidenteel: hogere lasten voor inzet elektrisch materieel en afvoer van overtollig zand	Aannemers zoeken met voldoende elektrisch materieel om aan eisen te voldoen, zelf aantonen dat ze stikstofnorm niet overschrijden. Een marktverkenning doen aan het einde van het project.	5,08%	O
5.	Warmtenet Muiderberg: Door het (nog) niet kunnen binnenhalen van subsidies van het rijk loopt het project vertraging op en is de businesscase van het Warmtebedrijf nog niet sluitend. Hierdoor kunnen ook sommige koppelkansen met onderhoudsprojecten niet worden benut.	Incidenteel: hogere lasten	Nieuwe scenario's uitwerken met het Warmtebedrijf en zoeken naar nieuwe financieringsmogelijkheden.	4,99%	O
6.	KC Meerstroom: risico op tegenvallende aanbesteding. Mogelijk komen er bezwaren tegen dit bestemmingsplan.	Incidenteel: vertragingen in de planning en meerkosten voor aanpassen van het ontwerp. Project kan mogelijk niet worden gerealiseerd.	Het ontwerp met kostenramingen zijn afgerond binnen de gestelde kaders door de raad. De buurt en omwonenden zijn betrokken bij de planvorming.	4,22%	O
7.	Jeugd: De verwachting is een toename van de uitgaven voor individuele jeugdhulp, vanwege een stijging van de vraag. Deze stijging kent verschillende oorzaken: <ul style="list-style-type: none"> • een toename van het aantal jeugdigen dat jeugdhulp ontvangt in lijn met de trend van de afgelopen jaren; • een toename van de kosten per jeugdige door inzet van zwaardere en dus duurdere vormen van jeugdhulp (o.a. Verblijf en GGZ); • uitstroom uit jeugdhulp die achterblijft bij de instroom, doordat 	Structureel: hogere lasten en mogelijke budgetoverschrijding	Kostenbeheersingsmaatregelen zoals meer grip op de huisartsenroute, meer inzet op eigen kracht en normaliseren en demedicaliseren, en ook het versterken van het voorveld volgen uit de verdere transformatie in het Jeugddomein. Een transformatie mede gevoed door de Hervormingsagenda Jeugd. Implementatie en uitvoering van deze kostenbeheersmaatregelen leiden ook tot incidentele én structurele kosten verbonden aan	4,03%	O

	jeugdigen steeds langer jeugdhulp ontvangen. De verwachting is ook dat de coronapandemie meer problematiek bij jeugdigen en in gezinnen heeft veroorzaakt. Dat is, los van bovenstaande oorzaken, een extra impuls voor de vraag naar jeugdhulp.		deze verdere transformatie. Daarom monitoren effecten kostenbeheersmaatregelen en aanpassen prognoses.		
8.	Wmo: Sinds de invoering van het abonnementstarief (vaste lage eigen bijdrage ongeacht duur en omvang hulp- en ondersteuning) ontvangen gemeenten minder eigen bijdragen. Daarnaast heeft het abonnementstarief een aanzuigende werking bij vooral de huishoudelijke hulp. Verder is er toename van Wmo-kosten door: <ul style="list-style-type: none"> • een autonome groei door vergrijzing • een hogere instroom door ambulantisering (langer thuis wonen) en kortdurende opnames in ziekenhuizen waardoor inwoners eerder naar huis gaan en een beroep doen op de Wmo • hogere instroom jongvolwassen (20 tot 40 jaar) door geen perspectief op werk gewijzigde Cao's in de zorg en welzijnswereld zorgen mogelijk voor tussentijdse aanpassing van tarieven voor ingekochte zorg (Zorg in natura en Persoonsgebonden budget).	Structureel: hogere lasten door een stijgende vraag en mogelijke budgetoverschrijding. Het kabinet stelt geen middelen beschikbaar om dit financieel te compenseren, wel is over een periode van 3 jaar een monitor ingesteld. Het vorige Kabinet was van plan per 1 januari 2026 de eigen bijdrage van cliënten voor Wmo geïndiceerd maatwerk wederom inkomensafhankelijk te maken. Het is op dit moment onbekend of het nieuw te vormen Kabinet dit voornemen ook zal hebben.	Meer inzet op eigen kracht, normaliseren en demedicaliseren, en op preventie en vroegsignalering. En op het versterken van het voorveld met alternatieve laagdrempelige voorzieningen voor hulp en ondersteuning. Breed maatschappelijk debat over de eerlijke verdeling van de inzet van o.a. schaarse huishoudelijke hulp (personeelstekort). Monitoren effecten en aanpassen prognoses. Aankaarten problematiek en noodzaak hogere vergoedingen bij het Rijk. Aanpassen budgetten.	3,91%	O
9.	Arbeidsmarkt: door krapte op de arbeidsmarkt zijn vacatures moeilijk te vervullen en nemen de kosten van werving toe. Inhuur is nodig voor vacatures die niet ingevuld kunnen worden.	Incidenteel: extra inhuur, niet alle taken uitvoeren.	Sturen op arbeidscommunicatie (Corporate Recruiter in dienst) om toch de juiste mensen te vinden.		O
10.	Dagbesteding vervoer: Contracten worden opengebroken vanwege hoge kosten	Structureel: Hogere uitgaven bij nieuwe contracten	Onderzoek vervoer dagbesteding zorgaanbieder King Arthur Groep en zorgaanbieder Onvergetelijk Leven (regionale pilot is verlengd). Doel: <ol style="list-style-type: none"> 1. zorgen dat dagbesteding beschikbaar blijft voor ouderen in Gooi en Vechtstreek; 2. beter inzicht krijgen in de (on)mogelijkheden van bundeling van het dagbestedingsvervoer met het Wmo-vervoer en het leerlingenvervoer Pilot goed evalueren en punten meenemen bij nieuwe contracten Relatie met nieuw onderzoek vanaf zomer '23 door Regio voor structurele oplossingen knelpunten dagbesteding Wmo/jeugd incl. vervoerskwestie.		N

Weerstandsvermogen

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de ingevoerde risico's is een Monte-Carlo risicosimulatie uitgevoerd. Deze simulatie berekent duizenden keren per risico het gevolg maal de kans. De risicosimulatie wordt toegepast, omdat het reserveren van het maximale risicobedrag ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Uit de simulatie volgt dat bij een betrouwbaarheidspercentage van 90% alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 10.290.000. Op basis van de incidentele risico's is dit € 6.337.000 en voor het structurele deel € 3.953.000.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van gemeente Gooise Meren bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken. De samenstelling en omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit is in de onderstaande tabel opgenomen.

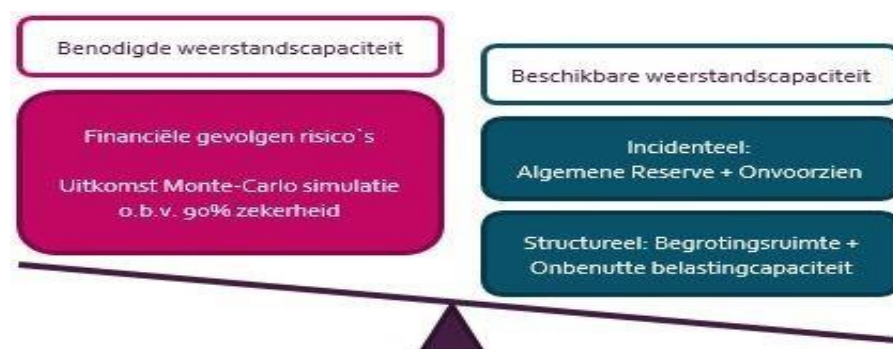
Onderscheid kan worden gemaakt in incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Dit is wenselijk, omdat je een risico met structurele gevolgen niet structureel mag dekken met een reserve en anderzijds voor een incidenteel risico het onwenselijk is om direct structurele middelen in te zetten (OZB, beleid aanpassen). De onbenutte belastingcapaciteit bij de OZB is het verschil tussen het gehanteerde tarief en het maximale tarief alvorens tot een artikel 12 gemeente gerekend te worden.

Beschikbare weerstandscapaciteit (bedragen x € 1.000)

Beschikbare weerstandscapaciteit 2023	Incidenteel	Structureel	Totaal 2023	2024	2025	2026
Algemene reserve per 1 januari	31.751		31.751	31.953	36.946	46.354
Onbenutte belastingcapaciteit		15.687	15.687	15.687	15.687	15.687
Begrotingsruimte		0	0	0	0	0
Stelpost onvoorzien		10	10	10	10	10
Totale weerstandscapaciteit	31.751	15.698	47.448	47.651	52.644	62.052

Ratio weerstandsvermogen

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, moet de relatie worden gelegd tussen de benodigde weerstandscapaciteit (financieel gekwantificeerde risico's) en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten, ook wel 'weerstandratio', wordt in onderstaande figuur en tabel weergegeven, waarbij het van belang is dat de beschikbare capaciteit groter is dan de benodigde capaciteit.

Ratio weerstandsvermogen (bedragen x € 1.000)

Ratio weerstandsvermogen	Incidenteel	Structureel	Totaal 2023	2024	2025	2026
Benodigde weerstandscapaciteit	6.337	3.953	10.290	10.290	10.290	10.290
Beschikbare weerstandscapaciteit	31.751	15.698	47.448	47.651	52.644	62.052
Ratio	5,0	4,0	4,6	4,6	5,1	6,0

Om te weten of de berekende ratio een 'uitstekend' of 'onvoldoende' vermogen aangeeft, wordt onderstaande tabel gebruikt van de Universiteit Twente. De norm is in de Nota Risicomanagement vastgesteld op minimaal een C (1.0-1.4). De ratio van Gooise Meren valt voor zowel incidenteel als structureel in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	Uitstekend
B	1.4-2.0	Ruim voldoende
C (norm)	1.0-1.4	Voldoende
D	0.8-1.0	Matig
E	0.6-0.8	Onvoldoende
F	<0.6	Ruim onvoldoende

Kengetallen

Verloop van de kengetallen	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022	Begroting 2023	Rekening 2023
Netto schuldquote	69,5%	87,8%	70,2%	93,0%	60,4%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	69,3%	87,8%	71,2%	93,0%	60,2%
Solvabiliteitsratio	21,3%	18,3%	21,3%	17,6%	21,6%
Structurele exploitatieruimte	2,2%	0,1%	5,1%	3,1%	4,6%
Grondexploitatie	4,9%	4,4%	4,7%	3,3%	2,4%
Belastingcapaciteit	103,5%	110,9%	106,2%	110,9%	110,9%

De hieronder gebruikte categorieënindeling voor de financiële kengetallen wordt gehanteerd door de provincie. Dit is gebaseerd op de signaleringswaarden die de provincie als toezichthouder hanteert. De netto schuldquote en de solvabiliteitsratio worden in de begrotingsperiode vooral beïnvloed door het forse volume aan voorgenomen investeringen. Dit vraagt om zorgvuldige beoordeling van de wensen, prioritering en het maken van keuzes.

Netto gecorrigeerde schuldquote

Netto gecorrigeerde schuldquote (= schuldlast ten opzichte van eigen middelen). De nettoschuld betreft de totale schuldlast (aangegane leningen). De schuldlast verminderd met alle doorgeleende/verstrekte leningen leidt tot een gecorrigeerde nettoschuld.

Categorie A = kleiner dan 90% het minst risicovol

Categorie B = 90-130% matig risico

Categorie C = groter dan 130% zeer risicovol

Toelichting:

De netto schuldquote valt in 2023 onder categorie A, minst risicovol.

Solvabiliteit

Solvabiliteitsratio (= in hoeverre is de gemeente in staat om aan haar financiële verplichtingen te voldoen).

Categorie A = groter dan 50% het minst risicovol

Categorie B = 20-50% matig risico en

Categorie C = kleiner dan 20% zeer risicovol

Toelichting:

De ratio is in 2023 licht gestegen ten opzichte van 2022.

Structurele exploitatieruimte

Structurele exploitatieruimte (= welke structurele ruimte heeft de gemeente om haar eigen lasten te dragen).

Categorie A = groter dan 0% het minst risicovol

Categorie B = 0% matig risico

Categorie C = kleiner dan 0% zeer risicovol

Toelichting:

De structurele exploitatieruimte is positief, ofwel alle structurele lasten worden gedekt door structurele baten en valt daarmee in de categorie minst risicovol.

Grondexploitatie-risico

Grondexploitatie (= hoe verhoudt de waarde van de grond zich tot de totale (geraamde) baten)

Categorie A = kleiner dan 20% het minst risicovol

Categorie B = 20-35% matig risico

Categorie C = groter dan 35% zeer risicovol

Toelichting:

Met 2,4% valt Gooise Meren onder categorie A. Dit risico is voor Gooise Meren erg laag, omdat de gemeente weinig grondexploitaties heeft en ook de financiële omvang klein is. De enige Grondexploitatie betreft de gebiedsontwikkeling Bredius.

Belastingcapaciteit

Belastingcapaciteit (= hoe verhoudt de belastingdruk zich ten opzichte van het landelijke gemiddelde).

Categorie A = kleiner dan 95% het minst risicovol

Categorie B = 95-105% matig risico

Categorie C = groter dan 105% zeer risicovol

Toelichting:

Met 110,9% valt Gooise Meren onder categorie C, zeer risicovol. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. De gemiddelde woonlasten liggen iets hoger dan gemiddeld in Nederland. Dit komt voornamelijk door de hogere WOZ-waarden van de woningen in Gooise Meren, ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Dat zorgt voor een gemiddeld hogere OZB-last (onroerendezaakbelasting). Het percentage (tarief per eenheid) van de OZB in Gooise Meren ligt onder het gemiddelde van Nederland. Dat tarief van Gooise Meren (0,062) ligt ruim onder het door het Ministerie bepaalde 'redelijk peil' voor toelating tot artikel 12, zijnde 0,1729 (i.c. berekening onbenutte belastingcapaciteit), waardoor wij het kengetal 'belastingcapaciteit' niet als risico zien.

Beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen

Op basis van bovenstaande uitkomsten kunnen we stellen dat de financiële positie van de gemeente goed is. Door het hoge voorgenomen investeringsvolume blijft monitoring noodzakelijk.

Rapportcijfer kengetallen

In de in 2021 vastgestelde nota Beoordeling Kengetallen hebben we een andere wijze van presenteren voorgesteld, met name om de kengetallen samen te beoordelen. We volgen hierbij de eerder door de raad vastgestelde berekening, waarbij alle kengetallen worden gewaardeerd en leiden tot een rapportcijfer. De streefwaarde voor Gooise Meren voor dat rapportcijfer is vastgesteld op 7 (6,9), de minimumwaarde op 6 (5,9). Voor een duurzame balans in de begroting zijn een goede ratio weerstandsvermogen en een goed rapportcijfer kengetallen essentieel. Met de realisatie in 2023 blijft het rapportcijfer, net als in 2022, boven de streefwaarde.

Rapportcijfer	Minst risicovol (A)		Neutraal (B)		Meest risicovol (C)	
	%	Punten	%	Punten	%	Punten
Netto (gecorrigeerde) schuldquote	< 90	3	90 - 130	2	> 130	1
Solvabiliteitsratio	> 50	4	20 - 50	2,7	< 20	1,3
Structurele exploitatieruimte	> 0	1	0	0,6	< 0	0,3
Grondexploitatie	< 20	1,5	20 - 35	1	> 35	0,5
Belastingcapaciteit	< 95	0,5	95 - 105	0,3	> 105	0,1
Totaalcijfer		10		6,6		3,2

Rapportcijfer	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022	Begroting 2023	Rekening 2023
Netto (gecorrigeerde) schuldquote	3,0	3,0	3,0	2,0	3,0
Solvabiliteitsratio	2,7	1,3	2,7	1,3	2,7
Structurele exploitatieruimte	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Grondexploitatie	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Belastingcapaciteit	0,3	0,1	0,3	0,1	0,1
Totaal rapportcijfer	8,5	6,9	8,5	5,9	8,3
Streefwaarde					
Voldoende					
Onvoldoende					

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft via een dwarsdoorsnede van de begroting inzicht in de mate van onderhoud en de financiële lasten die daarmee gepaard gaan. Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Een helder en volledig overzicht is daarom van belang voor een goed inzicht in de financiële positie.

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen worden de volgende kapitaalgoederen opgenomen:

1. Riolering
2. Gebouwen
3. Kunstwerken
4. Wegen
5. Water
6. Groen
7. Spelen
8. Sport
9. Begraafplaatsen
10. (straat)Meubilair
11. Verlichting & verkeersregelinstallaties (VRI)

Van deze kapitaalgoederen wordt aangegeven:

1. Het beleidskader
2. De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties
3. De vertaling van de financiële consequenties in de begroting
4. De ontwikkelingen in 2023

Beleidskader

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen worden de volgende kapitaalgoederen opgenomen:

Nr.	Kapitaalgoed	Beheer-/beleidsplan	Looptijd t/m
1	Riolering	Beheerplan Riolering	2025
2	Gebouwen	Beheerplan Gebouwen	2025
3	Kunstwerken	Beheerplan Civiele Kunstwerken	2025
4	Wegen	Beheerplan wegen	2025
5	Water	Beheerplan Water	2025
6	Groen	Beheerplan Groen	2025
7	Spelen	Beheerplan Speelvoorzieningen	2025
8	Sport	Beheerplan Buitensportaccommodaties	2025
9	Begraafplaatsen	Beheerplan Begraafplaatsen	2025
10	(straat)Meubilair	Beheerplan Meubilair	2025
11	Verlichting en verkeersregelinstallaties	Beheerplan Openbare verlichting en verkeersregelinstallaties	2025

Beeldkwaliteit

De lopende contracten voor onkruid- en zwerfafvalbeheersing in het groen, onkruid op verharding en de begraafplaatsen zijn gecontinueerd. Verder is de openbare ruimte onderhouden conform de vastgestelde beheerplannen 2022-2025. We zijn gestart met het maandelijks monitoren van de openbare ruimte.

Beheerplannen

De Visie Buitenruimte (2018) is vertaald naar beheerplannen voor de verschillende kapitaalgoederen. Hierin zijn de financiële middelen ten behoeve van het regulier onderhoud, storingsonderhoud, het planmatig (groot)onderhoud alsmede de benodigde vervangingsinvesteringen opgenomen. In de nieuwe beheerplannen 2022-2025 is een keuze voorgelegd voor de te hanteren beeldkwaliteit en is een jaarlijks programma opgenomen voor het ontwikkelen en het lange termijn plannen van assets.

Ontwikkelingen 2023

1. Riolering

Onderhoud

Het onderhoud aan pompen en gemalen is dit jaar door een nieuwe aannemer gestart. De inspecties voor het hoofdriool zijn in kilometers uitgebreid. Het doel is om meer inzicht te krijgen in de staat van het rioolstelsel om risicogestuurd de vervangings- of herstelopgave te programmeren.

Grootschalige vervanging

In 2023 zijn er geen grootschalige vervangingen opgeleverd. Er zijn wel een aantal integrale projecten geïnitieerd zoals het Spiegel, Lorentzweg, waar een rioolopgave in zit. Daarnaast is een deel van het riool vervangen in de Groot Hertoginnelaan n.a.v. schade die veroorzaakt is door een lekke waterleiding van de PWN.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Riolering	Begroting 2023	Realisatie 2023
Regulier onderhoud en groot onderhoud ¹	1.366	1.233
Investeringen ²		1.584
Kapitaallasten	1.850	1.850

¹ Voor onderbouwing zie toelichting financiële verschillen bij programma 3.

² Omdat de kredieten jaaroverstijgend zijn wordt alleen de realisatie 2023 gepresenteerd.

2. Gebouwen

De aanbesteding Bouwkundig onderhoud is afgerond en dezelfde aannemer heeft gewonnen. We hebben een nieuw contract kunnen afsluiten voor de komende 4 jaren. Er is besloten de contractpartij voor onderhoud aan installaties in april 2024 niet te verlengen. Een nieuwe aanbesteding hiervoor is opgestart waarbij ook het onderhoud Brandveiligheid is toegevoegd. Het groot onderhoud is opgepakt waarbij enkele onderdelen zijn doorgeschoven naar 2024 om op deze wijze werk met werk te maken. Op de torens en het raadhuis in Naarden Vesting kan weer veilig gevlagd worden. Divers planmatig groot onderhoud aan daken en gevels is uitgevoerd. Daarnaast zijn diverse gym- en sportzalen voorzien van nieuwe sportvloeren en voldoen ze weer aan de huidige wettelijk vastgestelde eisen. De asset Gebouwen is uitgebreid met kleedkamers en kantines die in het kader van de buitensportharmonisatie zijn overgenomen van sportclubs. Tevens is Sportcentrum Bredius in beheer genomen. De oude brandweerkazerne in Muiden is verkocht. De nieuwe is in beheer bij de Veiligheidsregio.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Gebouwen	Begroting 2023	Realisatie 2023
Regulier onderhoud ¹	997	877
Groot onderhoud (voorziening)	814	489
Investerings ²		297
Kapitaallasten	1.774	1.762

¹ Verschil betreft met name lagere lasten onderhoud dan begroot voor Sporthal Bredius.

² Omdat de kredieten jaaroverstijgend zijn wordt alleen de realisatie 2023 gepresenteerd.

3. Kunstwerken

Het veilig houden en het goed functioneren van de kunstwerken wordt jaarlijks gewaarborgd door middel van planmatige onderhoudswerkzaamheden en het inspecteren van de kunstwerken. Het planmatig onderhoud wordt uitgevoerd door de contractaannemer. De gecontracteerde werkzaamheden betreffen het reinigen van de bruggen, het smeren en mechanisch op orde houden van de bruggen. Storingen en schades aan de beweegbare bruggen worden ook opgelost door de contractaannemer.

De bediening van de beweegbare bruggen in de kernen van Muiden en Muiderberg wordt door Waternet uitgevoerd. De bruggen in de kern Naarden wordt door de afdeling Beheer en Service bediend.

Naast de onderhoudswerkzaamheden worden er ook groot onderhoud of vervangingswerkzaamheden uitgevoerd volgens het Beheerplan Kunstwerken.

- Kwakelbrug heeft groot onderhoud gehad
- Brug hamerfort-West is in zijn geheel vervangen

Voor de hakkelaarsbrug is er in 2023 opdracht gegeven, om het groot onderhoud uit te gaan voeren. In 2024 zal het groot onderhoud uitgevoerd gaan worden.

De brug gelegen in de Hooftlaan moet vervangen worden. In 2023 is er technisch ontwerp gemaakt, in 2024 wordt er een aanbesteding gehouden en 2025 wordt de brug vervangen. Daarnaast vindt er een areaaluitbreiding plaats door toevoeging van de bruggen in het Naarderbos. Ook zijn er gesprekken gaande met het Rijksvastgoedbedrijf en Vattenfall over de overname van respectievelijk de Groenebrug en de PENbrug door de gemeente.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Civiele Kunstwerken	Begroting 2023	Realisatie 2023
Regulier onderhoud	423	484
Groot onderhoud (voorziening) ¹	1.151	709
Investerings ²	0	315
Kapitaallasten	210	210

¹ Het verschil wordt veroorzaakt doordat werkzaamheden zijn doorgeschoven naar 2024.

² Omdat de kredieten jaaroverstijgend zijn wordt alleen de realisatie 2023 gepresenteerd.

4. Wegen

Onderhoud Wegen

Het veilig houden van de wegen is een belangrijkste taak. Hierbij reageren wij op meldingen van bewoners of weggebruikers. Meldingen en kleine herstelwerkzaamheden omvatten: het herstellen van weggebreken, gaten dichten, scheuren vullen, omver gereden palen herstellen, opfrissen van belijning, aanvullen van halfverhardingen en het verhelpen van oneffenheden door boomwortelopdruk. Werkzaamheden worden

deels door eigen medewerkers uitgevoerd en door onze contractaannemers voor elementen- en asfaltverhardingen.

Groot onderhoud

Het groot onderhoud betreft het planmatig en cyclisch onderhoud van wegen. De uitvoering gebeurt door onze contractaannemers. Het gaat dan om het herstraten van voetpaden, parkeerstroken en het asfalteren van rijwegen en fietsstroken. De locaties zijn: de Meerstraat, Valkeveenselaan, de Bollelaan en parkeerplaats 't Spant. Bij de asfaltwerkzaamheden is een licht geluid-reducerend asfaltmengsel toegepast waardoor omwonenden minder geluidsoverlast door voertuigen ervaren. De Huizerstraatweg is tot aan de komgrens geheel vervangen inclusief de inritten. Het elementendeel van de rijweg wordt in 2024 herstraat.

Locaties waar herstel van voetpaden, parkeerstroken en inritconstructies met een elementenverharding of halfverhardingen heeft plaatsgevonden zijn onder meer: Generaal de la Reijlaan Brinklaan, Jur Visserlaan, de Maar, Vroedschap, Dirk ter Steeglaan, Vaartweg, Naarderwoonbos, Naardereiland, en Oud Huizerweg en Meentweg (Valkeveen).

Het afgelopen jaar is er ook onderhoud aan bermen uitgevoerd. Langs de doorgaande wegen is er in totaal 12 km aan bermen verlaagd, dit ook om de afwatering op deze wegen goed te reguleren.

Projecten

Integraal uitgevoerde projecten met verschillende vakdisciplines zoals riolering, wegen, groenvoorzieningen, openbare verlichting zijn met name rondom de kernen Muiden en Muiderberg deels gestart zoals het project Muiden-Zuid/West; dit project loopt door in 2024.

Het groot onderhoud project Zuid/West Muiden is voor 80% uitgevoerd. De werkzaamheden bevatten het herstellen van de voet/fietspaden, parkeerplaatsen en rijwegen, vervangen van de koppen van de inspectieputten, trottoirkolken en enkele huisaansluitingen. Ook de plantvakken worden gerenoveerd. De herinrichtingsprojecten Beerensteinerlaan en enkele aanliggende straten en het project Vlietlaan zijn begin 2023 afgerond. Deze projecten zijn mede door participatie met bewoners en ondernemers tot stand gekomen. Het project Mariahoeve is buiten afgerond. Financiële afronding volgt in 2024.

Doorgeschoven werkzaamheden

Het onderhoud aan de voetpaden in Rembrandtpark en Componistenkwartier (Naarden) is doorgeschoven naar 2024. Dit heeft te maken met geplande aanleg van een glasvezelnetwerk. Ook diverse projecten zijn doorgeschoven naar 2024. Dit komt onder andere door ontwikkelingen rondom de aanleg van een warmtenet, capaciteitsproblemen bij aannemers, leveringsproblemen van materialen en uitloop van andere projecten in de omgeving. Zo zijn de projecten Buitendijkje, Kocherplantsoen, van der Helstpark en Brink (Muiderberg) doorgeschoven naar 2024 of zelfs 2025. De voorgenomen onderhoudswerkzaamheden aan de Groot Hertoginnelaan zijn on hold gezet wegens discussie over de herinrichting van deze weg. En het onderhoud aan de Cort van der Lindelaan is naar 2024 verplaatst doordat de gewenste verkeerskundige aanpassingen in 2023 nog niet waren vastgesteld.

Weginspectie

Alle wegverhardingen worden 2-jaarlijks geïnspecteerd. Eind 2022 is gestart met de inspectieronde en deze liep door tot medio 2023. Eind 2023 hebben we (pas) de rapportage inclusief maatregeldoets en een voorstel meerjarenplanning ontvangen. Begin 2024 maken we meerjarenplanning rond en de bijbehorende financiële middelen inzichtelijk.

Toegankelijkheid wegen

In het kader van Inclusie zijn er ook weer op diverse locaties optimalisaties uitgevoerd ten behoeve van de toegankelijkheid van de openbare ruimte. Het betrof o.a. het aanbrengen van de noppen gidslijn naar de ingang van het gemeentehuis in Bussum en bij haltering locaties openbaar vervoer. Tevens wordt in de ontwerpfase van een nieuw inrichtingsplan de toegankelijkheid openbare ruimte beter getoetst aan de hand van (CROW-)richtlijnen.

Bluswatervoorzieningen

Naar aanleiding van de inventarisatie en controle in 2022 van de Brandweer Gooi- en Vechtstreek zijn er ook in 2023 op diverse locaties aanpassingen uitgevoerd om de bereikbaarheid van de blusvoorzieningen te garanderen. Deze werkzaamheden lopen ook door in 2024.

Wegmarkeringen en belijning

In 2023 is middels een aanbesteding een nieuwe contractaannemer geselecteerd. Onderdeel van de opdracht was ook het inspecteren van alle wegmarkeringen. Hierna is er een inhaalslag uitgevoerd op het onderhoud

van de verschillende wegmarkeringen en belijningen. De zichtbaarheid en herkenning op diverse onveilige locaties is hierdoor verbeterd. In 2024 moeten er nog een aantal locaties aangepakt worden.

Openbare Kunstobjecten

In de openbare ruimte staan 69 kunstobjecten waaronder ook de oorlogsmonumenten. Het afgelopen jaar is er aan alle objecten klein onderhoud uitgevoerd door onze contractpartner. De onderhoudswerkzaamheden bestaan uit het schoonmaken en graffiti-vrij maken van de objecten, schilderen, algen en mos verwijderen, het poetsen van brons of RVS en coating aanbrengen. Alle kunstobjecten zijn gedigitaliseerd in een beheertool. Op het Veerplein in Bussum is de natuurstenen wisselsokkel en het kunstwerk door vandalisme vernield. De wisselsokkel is hersteld en de kunstenaar is gecompenseerd omdat het kunstwerk niet meer te herstellen was. In het gemeentehuis Bussum stond al jaren een kunstwerk (Mama Donna) opgeslagen. Op verzoek van de kunstenaar is dit beeld geplaatst op de wisselsokkel. Noodzakelijk onderhoud is uitgevoerd aan het kunstwerk Empty Eyes gelegen aan de rotonde Landstraat te Bussum. Het beschikbare budget Openbare Kunstobjecten is door dit herstel wel overschreden.

Straatreiniging

Het beeldkwaliteitsniveau voor de straatreiniging en onkruid op verhardingen van beeldkwaliteit B naar beeldkwaliteit C bijgesteld. Door het bijstellen wordt er minder frequent gereinigd. Hierdoor ontstaat er meer veegvuil in de goten met onkruid groei als gevolg. De afwatering op wegen wordt hierdoor belemmerd, er ontstaat hinderlijke plasvorming. Meerdere meldingen zijn hierover binnen gekomen, en extra zuigveeg wagens zijn ingehuurd tijdens de lange natte periode in het 4e kwartaal.

(Storm)schade

Het afgelopen jaar zijn we geconfronteerd met veel stormschade door de zomerstorm Poly en de najaarsstorm Ciarán. Hierom is er meerdere keren extra herstellend onderhoud uitgevoerd. Het afgelopen jaar hebben er verschillende illegale afvaldumpingen (drugsafval, asbest, bouwpuin) plaats gevonden. Ook hier is extra inzet voor nodig geweest.

Gladheidbestrijding

In het begin van het jaar 2023 en aan het eind van dat jaar hebben we een zachte winter gehad. Hierdoor is de gladheidbestrijdingsploeg nauwelijks uitgerukt. Het afgelopen jaar is de uitvoering van de gladheidbestrijding gewijzigd. Binnen de gemeente is er overgegaan van droog strooien naar nat strooien. Voor de opslag van het strooizout (steenzout) is er op de werf Naarden een zoutsilo gebouwd en zijn alle voertuigen aangepast op de nieuwe strooiwijze. Door 2 nieuwe gladheidmeldsystemen (sensoren in de rijweg nabij de Churchillstraat Naarden en de Spieringbrug Muiden) is nu nog beter in te schatten wanneer inzet nodig is.

Abri's

Het afgelopen jaar zijn alle 55 Abri's (wachtvoorzieningen) vervangen in combinatie met buitenreclame. Door het opheffen van enkele buslijnen zijn 14 Abri's verwijderd, en 9 opgeheven bushalte locaties vergroend.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Wegen	Begroting 2023	Realisatie 2023
Regulier onderhoud ¹	2.243	2.565
Groot onderhoud (voorziening) ²	3.923	1.213
Investerings ³		1.962
Kapitaallasten	1.311	1.307

¹ Voor onderbouwing zie toelichting financiële verschillen bij programma 3.

² Het verschil wordt veroorzaakt doordat werkzaamheden zijn doorgeschoven naar 2024.

³ Omdat de kredieten jaaroverstijgend zijn wordt alleen de realisatie 2023 gepresenteerd.

5. Water

Naast de instandhouding, zijn er geen noemenswaardige bijzonderheden.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Water	Begroting 2023	Realisatie 2023
Regulier onderhoud en groot onderhoud	158	183
Investeringsen ¹		1
Kapitaallasten	90	90

¹ Omdat de kredieten jaaroverstijgend zijn wordt alleen de realisatie 2023 gepresenteerd.

6. Groen

Gooise Meren is groen. Onder 'groen' verstaan we de samenhang tussen 'straatgroen' (bomen, heesters, gras), grotere groeneenheden en de natuur- en landbouwgronden die grenzen aan de kernen. Het periodiek onderhoud en correctief onderhoud van groen heeft betrekking op alle beplantingen, bomen en grasachtige vegetaties die in eigendom en beheer zijn.

Jaarlijks vervangen we een deel van de beplantingen. Bij deze vervangingen is het streven de biodiversiteit te vergroten. Dit helpt bijvoorbeeld bij de bestrijding van de eikenprocessierups doordat meer natuurlijke vijanden aanwezig zijn in het groen. Bij een grotere biodiversiteit zijn de risico's op ziektes en plagen ook kleiner. Ook monitoren we de ontwikkeling van de invasieve soorten zoals Japanse duizendknoop, reuzenberenklauw en de verspreiding van eikenprocessierups nauwlettend.

Een deel van de groenstructuren is technisch geïnventariseerd ter voorbereiding op:

- Herinrichting van plantvakken vanuit perspectief biodiversiteit;
- Omvormen van gazons naar bloemrijke bermen;
- Maatregelen voor bos- en bosplantsoenbeheer;
- Preventieve maatregelen invasieve exoten.

Uitgevoerd:

- In 2023 is een Tiny Forest gerealiseerd in Naarden in overleg met de omwonenden. Daarbij is aansluiting gezocht met de naastgelegen school (Helicon groenopleiding). In oktober is de Tiny Forest feestelijk geopend door de wethouder.
- Het groen op de rotondes aan de Huizerweg is vervangen. Hier is gekozen voor biodiverse en kleurrijke beplanting.
- In het kader van het biodiversiteitsplan zijn bermen ingezaaid (met een ecologisch mengsel) aan de Nienhuis Ruyskade in Muiderberg, Koekoeklaan in Bussum en de H.A. Lorentzweg in Bussum.
- Een pilot met de Tomingroep is uitgevoerd, waarbij de gemeentewerf de medewerkers van Tomin hebben aangestuurd. Om het kwaliteitsniveau te halen was het nodig om externe medewerkers in te zetten. Uiteindelijk heeft dit geleid tot een overschrijding van het budget.
- Het kunstwerk (tientje van Lieftinck) is verplaatst van de Dorpstraat naar het Pleintje aan Zee in Muiderberg. Hierbij is het watertappunt weer in ere hersteld.

Bewonersinitiatieven:

Vorbereiding:

- Voorbereiden gebruikersovereenkomst voor een voedselbos op de voormalige geitenweide in Naarden.

Uitvoering:

- In het Eendrachtspark en de Cacaostraat zijn tegels verwijderd en plantvakken aangelegd. Daarbij hebben bewoners geholpen met de aanplant.
- Beplanting is vervangen aan de Graaf Willem den Oudenlaan in overleg met bewoners.

- Langs de gracht aan de Brinklaan (Bussum) zijn vier plantenbakken aangebracht die de bewoners zelf hebben aangeplant en ook onderhouden.
- Boomspiegeladoptie en de aanleg van geveltuinen door particulieren is nieuw leven ingeblazen.

NK tegelwippen

In het Laarderwegkwartier zijn ca. 3.700 tegels verwijderd. De plantvakken die hierdoor zijn ontstaan zijn ingeplant met biodivers groen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Groen	Begroting 2023	Realisatie 2023
Regulier onderhoud en groot onderhoud ¹	1.932	2.211
Investerings ²		335
Kapitaallasten	110	110

¹ Voor onderbouwing zie toelichting financiële verschillen bij programma 3.

² Omdat de kredieten jaaroverstijgend zijn wordt alleen de realisatie 2023 gepresenteerd.

7. Spelen

Onderhoud

Het uitvoeren van het periodiek onderhoud aan speelvoorzieningen en toetsen op de veiligheid van onze speeltoestellen en ondergronden heeft plaats gevonden. Waar nodig zijn correctieve herstelmaatregelen uitgevoerd.

Projecten/vervangingen

Vorbereidende werkzaamheden zijn uitgevoerd voor:

- Drie skatebanen (Bussum, Naarden en Muiderberg)
- Het in beeld brengen van de spreiding van speel locaties (speelcirkels).

Projecten:

De volgende projecten zijn uitgevoerd:

Gerenoveerd zijn de speelplaatsen in de Wijk Mariahoeve. Het gaat om De Blauwe Wereld, De Duijf, Nooitgedacht en De Spiering. De speelplaats De Spiering is vanwege de centrale ligging feestelijk geopend door de Wethouder. Daarnaast zijn nog op drie locaties de speelplaatsen gerenoveerd in overleg met de bewoners. Het gaat om de Flevolaan in Muiderberg, het Eendrachtpark, Dr.J Th. De Visserlaan Bussum. In overleg met de basisschool De Vrije School Michaël is een trapveld omgevormd naar een pannaveld.

Bij de renovatie van speellocaties zijn mooie tools gebruikt voor de participatie. Kinderen konden zelf een speeltuin ontwerpen. Het winnende ontwerp is in de planvorming meegenomen en gerealiseerd.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Speelvoorzieningen	Begroting 2023	Realisatie 2023
Regulier onderhoud en groot onderhoud	184	151
Investerings ¹		231
Kapitaallasten	69	60

¹ Omdat de kredieten jaaroverstijgend zijn wordt alleen de realisatie 2023 gepresenteerd.

8. Sport

Onderhoud

De buitensportaccommodaties zijn beheerd volgens het meerjarenonderhoudsplan. Er is gezorgd dat de sportcomplexen functioneel, schoon (basis) en veilig zijn. Velden en banen zijn beheerd en onderhouden volgens bondsnormen van de betreffende sporttakken. In Gooise Meren zijn dit: voetbal, hockey, tennis, rugby, handbal, korfbal, atletiek en honk- en softbal.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Buitensportaccommodaties	Begroting 2023	Realisatie 2023
Regulier onderhoud en groot onderhoud ¹	672	482
Investerings ²		1.337
Kapitaallasten	1.091	1.069

¹ Verschil betreft met name effect harmonisatie sport Bij Sportpark De Kuil en Sportpark Sportvallei.

² Omdat de kredieten jaaroverstijgend zijn wordt alleen de realisatie 2023 gepresenteerd.

9. Begraafplaatsen

Onderhoud

Het onderhoud op de zeven begraafplaatsen wordt uitgevoerd volgens het beheerplan waarbij rekening wordt gehouden met tijdig en planmatig inspecteren en onderhouden, zodat gewaarborgd is dat de begraafplaatsen een aangename omgeving zijn voor bezoekers en belanghebbenden. Uiteraard draagt het areaal van de begraafplaatsen bij aan het imago van de gemeente en de kwaliteit van de leefomgeving. Het beheer is gericht op het behoud van de artistieke, cultuurhistorische en lokale natuurwaarden van de begraafplaatsen.

Projecten/vervangingen

Op begraafplaats Muiden is een onderzoek naar een mogelijke drainage uitgevoerd. De resultaten hiervan worden nu verwerkt in een toekomstbeeld voor deze begraafplaats die in 2024 wordt afgerond.

Op begraafplaats Nieuw Valkeveen is nieuwe beplanting aangeplant en gestart met een aangepast bemestingscyclus om de beplanting weerbaarder te maken tegen de klimaatverandering. Op begraafplaats Bussum is een gazon omgevormd naar een bloemrijk grasveld ter vergroting van de biodiversiteit.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Begraafplaatsen	Begroting 2023	Realisatie 2023
Regulier onderhoud en groot onderhoud	265	255
Investerings ¹		30
Kapitaallasten	18	18

¹ Omdat de kredieten jaaroverstijgend zijn wordt alleen de realisatie 2023 gepresenteerd.

10. (Straat)meubilair

Verkeersborden en Straatmeubilair

Het reguliere onderhoud aan de verkeersborden (schoonmaken, vervangen, bijplaatsen) wordt hoofdzakelijk uitgevoerd door de Buitendienst. Dit geldt ook voor de wegwijzers en bebording van de Nationale bewegwijzeringsdienst. Ook het reguliere onderhoud aan het straatmeubilair wordt door de Buitendienst onderhouden. Palen, fietsenrekken, afvalbakken, hekwerken, plattegrondkasten, anti parkeerbeugels, komportalen en overige objecten worden hersteld en gereinigd. De houten zitgedeeltes van de zitbanken in Bussum zijn vervangen.

In 2023 zijn 29 oplaadpalen aangelegd. Vooraf is niet goed aan te geven hoeveel oplaadlocaties jaarlijks worden aangelegd, daarmee is nu het beschikbare budget Straatmeubilair overschreden.

Sanering Verkeersborden

In het areaal staan circa 9.300 verkeersborden. De verkeersborden zijn in het jaar 2022 geïnteriseerd en in het beheersysteem gedigitaliseerd. Een team van verkeerskundigen toetst per locatie of sanering van verkeersborden mogelijk is. De sanering heeft als doel een duidelijker en overzichtelijker verkeersbeeld en minder ver-rommeling op straat. In totaal zijn er 426 locaties hersteld en 253 verkeersborden verwijderd. Deze aanpak gaat door in 2024.

Schade Straatmeubilair

Het afgelopen jaar zijn we wederom geconfronteerd met diverse schades, zoals vuurwerkschade aan afvalbakken en verkeersborden, een onherstelbaar omver gereden Hoogtebegrenzer bij de Kloosterweg in Bussum, een vangrail tpv. de Amersfoortseweg Naarden en een omver gereden komportaal bij de Pampusweg in Muiden. De schade is niet altijd te verhalen, ook niet bij het Waarborgfonds, en dus voor eigen rekening.

Verkeersmaatregelen

Er zijn diverse verkeerskundige maatregelen uitgevoerd, zoals 30 km zone aangebracht Comeniuslaan Bussum, verbeteren toegang Bilderdijkpark, aanbrengen fietspad belijning en verkeersgeleider ventweg Amersfoortsestraatweg, aanleg brommer voertuigen parkeerplaats station Bussum-Zuid, aanbrengen fietspad palen incl. inleidende belijning op diverse locaties.

Voor tijdelijke verkeersmaatregelen zijn eigen afzethekken, verkeerskegels en afzetbakens aangeschaft. Zo is de inzet, aangevuld soms met verkeersregelaars, veilig bij bijvoorbeeld tijdelijke weekendafsluitingen bij Muiden Vesting en bij calamiteiten zoals in het afgelopen jaar tijdens het uitvallen van de verkeersregelininstallatie Brediusweg/Bollelaan.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

(straat)Meubilair	Begroting 2023	Realisatie 2023
Regulier onderhoud en groot onderhoud	82	108
Investerings		0
Kapitaallasten	2	0

11. Verlichting & verkeersregelininstallaties (VRI)

Openbare Verlichting

De gemeente Gooise Meren zorgt ervoor dat de openbare verlichting op de wegen en straten in woon- en industriegebieden goed functioneert en er verzorgd uitziet. De onderhoudswerkzaamheden betreffen het schoonmaken van de lichtmasten en armaturen en het vervangen van SOX-lampen (jaren 80) door duurzame ledverlichting, zodat het areaal er weer toekomstbestendig bij staat. De schade- en storingsmeldingen worden wekelijks afgehandeld. Dit wordt gemonitord door een 4-wekelijks overleg met de contractaannemer. Verplaatsingen van lichtmasten of aanpassingen van de armaturen worden per aanvraag getoetst en op maatwerk uitgevoerd. Voor de diverse projecten is de voorbereiding van de vervanging van de lichtmasten en armaturen gestart en wordt er een nieuw lichtplan met lichtberekening gemaakt. Het gaat dan om projecten zoals het Spiegel. De duurzame armaturen worden in combinatie met herstelwerkzaamheden aan de bestrating en riolering aangebracht. Ook wordt aan de hand van een nieuw vervangingslichtplan met lichtberekening de armaturen in de wijk Keverdijk vervangen.

Verkeersregelininstallaties

Voor het correctief onderhoud aan de verkeersregelininstallatie (VRI) hebben wij een onderhoudscontract afgesloten, zowel voor de verkeerslichten als voor de automaatkasten. In 2024 is er een plan voor de vervanging of aanpassing van de installaties op basis van de nulmeting. De vlotte en veilige doorstroming van verkeer wordt hiermee geborgd.

Onderhoud VRI

Het jaarlijks onderhoud aan VRI bestaat uit het herstellen van storingen en schades aan het buitenwerk van de

verkeersregelininstallatie. Daarnaast worden er verbindingen gerealiseerd in de verkeersregelininstallaties, zodat die - via een gebruiksinterface - ook op afstand bestuurbaar zijn.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Verlichting & verkeersregelininstallaties (VRI)	Begroting 2023	Realisatie 2023
Regulier onderhoud en groot onderhoud ¹	484	600
Investerings ²		334
Kapitaallasten	150	155

¹ Verschil betreft hoger lasten onderhoud bij openbare verlichting en verkeersregelininstallaties. Achtereenvolgens € 56.000 en € 59.000.

² Omdat de kredieten jaaroverstijgend zijn wordt alleen de realisatie 2023 gepresenteerd.

Paragraaf Financiering

Algemene ontwikkelingen

De paragraaf Financiering geeft aan op welke manier er uitvoering wordt gegeven aan de financieringsfunctie. Het uitgangspunt hierbij is het beheersen van risico's, met name het renterisico. Bij een hoog renterisico zijn de gevolgen van een stijgende rente groot voor de financiële resultaten in een bepaald jaar. Daarnaast zijn er risico's op kredieten, liquiditeiten en koersen.

Financieringsbeleid

De beleidsdoelstelling van het Financieringsbeleid van de gemeente Gooise Meren kan als volgt worden omschreven: De gemeente voert, gelet op haar publiekrechtelijke taak om maatschappelijk kapitaal te beheren, een risicomijdend financieringsbeleid. Binnen dit risicomijdende beleid stelt de gemeente zich ten doel zo laag mogelijke kosten over leningen en/of een zo hoog mogelijk rendement over het belegd vermogen te realiseren, voor zover nog mogelijk binnen de opgelegde regeling voor schatkistbankieren. Dit binnen de daarvoor geldende randvoorwaarden en met in achtnaam van het beperken van risico's. De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn de kasgeldlimiet, de renterisico's en de kredietrisico's.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het renterisico op de korte termijn weer. Hieronder vallen alle kortlopende financieringen met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar. De kasgeldlimiet is gericht op het voorkomen van ongewenste renterisico's die ontstaan door het aangaan van overmatige korte termijn financieringen en stelt een grens aan de omvang van de korte schuld waarover de gemeente renterisico mag lopen. De toegestane kasgeldlimiet is 8,5% van de totale begroting. Voor 2023 betekent dit dat de gemeente Gooise Meren haar financiële huishouding voor maximaal € 13,3 mln. met kort geld mag financieren. Wanneer de gemeente de kasgeldlimiet in drie aaneengesloten kwartalen overschrijdt, moet een plan ter goedkeuring aan de toezichthouder worden voorgelegd waarin staat hoe en binnen welke termijn de overschrijding ongedaan wordt gemaakt. In 2023 heeft de gemeente de kasgeldlimiet geen enkel kwartaal overschreden.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)

Nr.		1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
1	Omvang vlottende schuld	3.365	0	3.351	346
2	Omvang vlottende middelen	18	2.344	2.685	3.281
3	Totaal gemiddelde netto vlottende schuld (1-2)	3.347	-2.344	666	-2.935
4	Toegestane kasgeldlimiet	13.312	13.312	13.312	13.312
5	Ruimte onder kasgeldlimiet (4-3)	9.965	15.656	12.646	16.247

Deze ruimte wordt zoveel mogelijk benut, omdat bij een normale rentestructuur kortlopende geldleningen goedkoper zijn dan langlopende geldleningen dan wel de roodstand faciliteit bij onze huisbankier. In de loop van 2023 hebben de we rente voor zowel het rekening-courantkrediet als de rente voor kort- en langlopende leningen zien stijgen. De rente voor het rekening-courantkrediet ligt daarbij vaak rond het niveau van de rente van kasgeldleningen. Aangezien in 2023 het verschil tussen de rente voor kort geld en de rente voor het rekening-courantkrediet verwaarloosbaar is geweest, is er voor gekozen om tussentijdse liquiditeitsbehoefte zo veel mogelijk te financieren met het rekening-courantkrediet van huisbankier BNG.

Renterisico's

Eén van de hoofddoelen bij de financieringsfunctie is het beperken van de gevolgen van een stijgende rente. Aan de andere kant dient er optimaal geprofiteerd te worden van lage rentestanden. Met behulp van het bijhouden van de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt en de grote diversiteit in leningsproducten wordt continu geprobeerd om een zo optimaal mogelijk resultaat te behalen tegen een verantwoord risico.

Schatkistbankieren

Door de Wet verplicht schatkistbankieren zijn de mogelijkheden om het rendement te optimaliseren echter aanzienlijk ingeperkt. De Wet verplicht alle decentrale overheden om hun overtollige (liquide) middelen aan te houden in de schatkist. Het woord 'overtollig' verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. (Onderdelen van) decentrale overheden mogen ongeacht de vormgeving dus geen bewaarfunctie voor publieke middelen vervullen. De drempel voor het verplicht schatkistbankieren bedraagt voor 2023 € 3,1 mln. (2% van het begrotingstotaal op 1 januari). Het overzicht *Drempelbedrag schatkistbankieren* (onderdeel 3.2 van de toelichting op de balans) laat zien dat we in 2023 de drempelbedragen niet hebben overschreden.

Renterisiconorm

In de Wet Fido (Wet financiering decentrale overheden) is door het Rijk de renterisiconorm geïntroduceerd. Deze renterisiconorm heeft tot doel om binnen de portefeuille aan langlopende leningen een overmatige afhankelijkheid van de rente in een zeker jaar te voorkomen. Het totaal aan renteherzieningen en aflossingen in een jaar mag niet hoger zijn dan 20% van het begrotingstotaal van dat jaar. Dit betekent dat voor het jaar 2023 de renterisiconorm als volgt wordt berekend:

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)

		Begroting 2023	Jaarrekening 2023
1	Renteherzieningen	0	0
2	Aflossingen	10.621	10.635
3	Renterisico (1+2)	10.621	10.635
4a	Begrotingstotaal (grondslag 1 januari 2023)	156.607	156.607
4b	Percentage regeling	20%	20%
4	Renterisiconorm (4a x 4b / 100)	31.321	31.321
5a	Ruimte onder renterisiconorm (4 > 3)	20.700	20.686
5b	Overschrijding renterisiconorm (3 > 4)	0	0

Uit bovenstaande berekening blijkt dat we in 2023 binnen de renterisiconorm hebben geopereerd.

Kredietrisico's

Ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak kunnen gemeenten leningen verstrekken. Op deze verstrekte leningen loopt de gemeente kredietrisico. Gooise Meren heeft ultimo 2023 in totaal voor € 48,4 mln. aan verstrekte leningen uitstaan.

Financiering

Dit onderdeel geeft inzicht in de ontwikkeling van de financieringspositie van onze gemeente en de daarbij behorende financieringsbehoefte, rekening houdend met (geplande) (des-)investeringen en beschikbare interne en externe middelen.

In de oorspronkelijke begroting voor 2023 werd een aanvullende financieringsbehoefte verwacht van € 25,8 mln. Uiteindelijk is in 2023 in totaal € 22,0 mln. aan langlopende financiering aangetrokken. Dit is iets minder dan geraamd, maar in dit bedrag zit ook € 12,0 mln. voor een doorverstrekte lening. De werkelijke liquiditeitsbehoefte is positief beïnvloed door onder andere de ontvangen rijksbijdrage voor de opvang van Oekraïners en door diverse vooruitontvangen subsidies en rijksbijdragen waarvan de besteding niet (volledig) in 2023 heeft plaatsgevonden. De externe kapitaalfinanciering bedroeg eind 2023 € 159,9 mln. Eind 2022 bedroeg de omvang van de lange financiering € 148,5 mln.

Omdat in 2023 meer externe financiering is aangetrokken dan dat er is afgelost op de huidige leningenportefeuille is het totaal aan externe financiering per saldo toegenomen. Als gecorrigeerd wordt voor de doorverstrekte lening dan is de omvang vrijwel gelijk gebleven.

In onderstaand schema worden de mutaties van de leningenportefeuille voor begrotingsjaar 2023 weergegeven.

Mutaties leningenportefeuille (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Begroting 2023	Gemiddelde rente	Jaarrekening 2023	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2023	146.908	1,78%	148.584	1,66%
Nieuwe leningen	25.800	1,50%	22.000	3,05%
Reguliere aflossingen	10.621		10.635	
Vervroegde aflossingen	0		0	
Stand per 31 december 2023	162.087	1,56%	159.949	1,85%

Renteresultaat

Voor het aantrekken van nieuwe leningen wordt rekening gehouden met een percentage van 1,5%, gebaseerd op een 10-jaars staatslening.

De hoogte van de nieuwe leningen is gebaseerd op het volume van de voorgenomen investeringen zoals in bijlage 1 weergegeven. De rekenrente wordt bepaald aan de hand van het feitelijke rentepercentage van de aangegane leningen. Voor grondexploitaties wordt daarbij ook de verhouding eigen/vreemd vermogen toegepast.

In de tabel hierna is te zien hoe de berekening tot stand komt.

Renteberekening (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Begroting 2023		Rekening 2023	
1 Externe rentelasten over korte en lange financiering		2.302		3.125
2 Externe rentebaten		0		0
3 = 1 + 2 Totaal door te rekenen rente		2.302		3.125

4 Rente door te berekenen aan grondexploitatie	96		119	
5 Rente projectfinanciering toe te rekenen aan taakvelden	0		0	
6 = 4 + 5		96		119
7 = 3 - 6 Saldo door te rekenen externe rente		2.205		3.006
8 Rente over eigen vermogen	745		1.008	
9 Rente over contante waarde voorzieningen	0		0	
10 = 7 + 8 + 9 De aan taakvelden toe te rekenen rente	1,27%	2.951	1,76%	4.014
11 Aan taakvelden toegerekende rente (afgerond op 0,5%)	1,50%	3.492	1,50%	3.385
12 = 8 + (11 - 10) Renteresultaat		1.287		379

In Gooise Meren is geen sprake van projectfinanciering maar totaalfinanciering; ofwel wij baseren onze financiering op de totale financieringsbehoefte van de gemeente. Ook waarderen wij onze voorzieningen niet op contante waarde maar op nominale waarde. De aan de taakvelden toegerekende rente is berekend op basis van de interne rekenrente van 1,5% over de boekwaarde per 1 januari 2023 van de investeringen. Ditzelfde geldt voor de toerekening aan de grondexploitatie.

EMU saldo

EMU-berekening (bedragen x € 1.000)

No.	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting Realisatie	
		2023	2023
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-413	4.754
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	9.714	8.068
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	4.034	5.835
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	25.739	9.402
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	-	-
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	-	-
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-	-
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover transacties niet op de exploitatie verantwoord	-	-
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	3.216	3.393
10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten		
11	Verkoop van effecten:		
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?		
Berekend EMU-saldo		-15.620	5.862

Toelichting EMU saldo

Voor de Europese afspraken wordt gekeken naar het collectieve aandeel van de decentrale overheden in het EMU-saldo. In de septembercirculaires worden daarnaast individuele EMU-referentiewaarden opgenomen, gebaseerd op het begrotingstotaal van de gemeente. Voor Gooise Meren is deze 'tekort waarde' voor 2023: € 5,8 mln. Een individuele EMU-referentiewaarde is evenwel geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een provincie of gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft. Dit leidt derhalve niet tot sancties. Maar we zullen dit voortdurend blijven monitoren.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

De bedrijfsvoering binnen Gooise Meren is gericht op het bewaken van een rechtmatige, doelmatige en doeltreffende totstandkoming en uitvoering van beleid.

Interne bedrijfsvoering

1. Personeel en organisatie

We willen een werkgever zijn waar het fijn werken is, waar medewerkers zich kunnen ontwikkelen en waar de taken die medewerkers te doen hebben in evenwicht zijn met de bezetting die er is. Dit evenwicht staat binnen onze organisatie al een aantal jaren onder druk en daardoor ook de ruimte voor ontwikkeling. Er is in 2022 een pakket van mogelijke maatregelen bedacht om de knelpunten aan te pakken. Dit staat in programma 5, onder Bestuur & Organisatie (5.3).

Arbeidsvoorwaarden

Het arbeidsvoorwaardenpakket bestaat uit de cao, lokale regelgeving en individueel maatwerk. Eind 2023 is een nieuwe cao voor 2024 afgesproken. In 2023 zijn bestaande lokale regelingen verbeterd.

Regionale samenwerking

We hebben over personele thema's en onderwerpen, zoals arbeidsvoorwaarden en werving en selectie moeilijk vervulbare en kwetsbare functies, regionaal kennis gedeeld.

Inzetbaarheid

Het ziekteverzuimpercentage over 2023 is 6,67% en is daarmee lager dan in 2022 (was 7,39).

Medewerkers kunnen advies om fit, competent en gezond aan het werk zijn/blijven bij veel mensen terecht: HR-adviseurs, bedrijfsarts, bedrijfsmaatschappelijk werk, preventiecoach, verzuimbegeleider, vertrouwenspersonen en ergocoach. Ook zijn er (online) workshops en apps beschikbaar om gezonder leven te stimuleren. Met enige regelmaat wordt op management- en directieniveau gesproken over verzuim en verzuimbeheersing.

Met alle medewerkers worden regelmatig gesprekken gevoerd. Als het nodig is, worden er maatwerkafspraken gemaakt. Dit is een voortzetting van de werkwijze van voorgaande jaren.

In 2023 is ook een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) onderzoek uitgevoerd. De RI&E kijkt naar eventuele risico's voor de veiligheid, gezondheid en psychosociale arbeidsbelasting op het werk. Begin 2024 ontvangen we de rapportage van het onderzoek. Dit werken we dan uit in een plan van aanpak om het werk veiliger en gezonder te maken.

Hybride werken

We blijven ervaren en experimenteren met de hybride vorm van werken. Om zo invulling te geven aan de voordelen van op afstand en online werken en fysiek op het gemeentehuis of combinaties daarvan. Deze manier van werken past bij de kernwaarden van de organisatie en het groeiproces. Daarbij werken medewerkers, binnen kaders, vanuit vertrouwen en doen met eigenaarschap hun werk om zo optimaal mogelijk bij te dragen aan het succes van team, afdeling en organisatie.

2. Informatisering & Automatisering

Vervanging kernapplicaties

Wij hebben zowel een nieuwe financiële applicatie als een nieuwe applicatie voor de gemeentelijke belastingen in gebruik genomen. Voor beide applicaties geldt dat ze worden aangeboden als Software-as-a-Service (SaaS). Dit biedt voordelen op het gebied van schaalbaarheid, onderhoud en innovatie.

Datagedreven werken

Datagedreven werken is het gebruiken van data-analyses bij je dagelijkse werkzaamheden. Wij hebben in 2023 geïnvesteerd in uitbreiding van het Datateam. Er is een BI ontwikkelaar, een data analist, en een (junior) informatiemanager aan het team toegevoegd. Zij hebben de KPI dashboards doorontwikkeld waarmee de

managers kunnen sturen op de kwaliteit van dienstverlenings- en bedrijfsvoeringsprocessen. Door het datateam is er een datawarehouse (een grote digitale bibliotheek gevuld vanuit diverse bronnen) opgezet om blijvend aan de veranderende informatiebehoefte van de organisatie te kunnen voorzien. Er is ook gewerkt aan diverse pilotprojecten met als doel te experimenteren met diagnostiserende en voorspellende data-analyses. Ook wordt er gewerkt aan het databewustzijn van de medewerkers binnen de organisatie met de organisatie van een dataweek.

Telefonie

Als volgende stap in digitaal en hybride werken zijn we in 2023 gaan bellen via MS Teams. Hiermee is afscheid genomen van de traditionele analoge telefonie. Het gebruik van MS Teams stelt ons in staat om op een efficiënte en geavanceerde manier te telefoneren. Met MS Teams kunnen we niet alleen bellen, maar ook naadloos samenwerken, vergaderen en informatie delen.

3. Informatieveiligheid en privacy

Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)

De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (kortweg: BIO) is leidend voor het treffen van alle beveiligingsmaatregelen op het gebied van informatieveiligheid bij gemeenten en andere overheden. In 2023 is gewerkt aan verdere implementatie van maatregelen uit de BIO. Hoewel belangrijke stappen zijn genomen, blijft het continue inspanning vragen om veiligheid te borgen. De implementatie van de BIO wordt ondersteund door een Information Security Management System (ISMS).

Zoals ieder jaar, heeft er ook in 2023 zowel de horizontale (interne verantwoording van het college aan de gemeenteraad) als de verticale (tweedelijnstoezichthouders, zoals ministerie van BZK en SZW) verantwoording plaatsgevonden over de informatiebeveiliging van gemeente Gooise Meren, via de ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit).

In 2023 is flink ingezet op bewustwordingsactiviteiten over informatieveiligheid en privacy. Het doel hiervan is het bewustzijn over de risico's rondom te vergroten. Denk bijvoorbeeld aan het herkennen van phishing, datalekken, oplichtingspogingen et cetera. Daarnaast is in 2023 ook herhaaldelijk aandacht besteed aan risico's en mogelijkheden van (generatieve) Artificial Intelligence (AI) zoals ChatGPT.

Bescherming van data (waaronder persoonsgegevens)

Gemeente Gooise Meren verwerkt veel data, waaronder persoonsgegevens van bijvoorbeeld inwoners, relaties en werknemers. Dit doet Gooise Meren voor de uitoefening van haar (wettelijke) taken. Deze groepen moeten erop kunnen vertrouwen dat de gemeente niet meer persoonsgegevens verwerkt dan noodzakelijk is, zorgvuldig omgaat met hun gegevens en deze verder niet deelt met onbevoegden.

Ook mogen de betrokkenen ervan uitgaan dat de nodige fysieke, technische en organisatorische maatregelen ter bescherming worden getroffen. Desondanks is het onmogelijk om alle incidenten te voorkomen. Binnen de gemeente hebben zich in 2023 geen (grote) incidenten voorgedaan. De implementatie van een systeem en een dienstverleningspartij die de digitale infrastructuur van de gemeentelijke organisatie dag en nacht monitort (SIEM/SoC) heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de bescherming van de organisatie.

In 2023 is het de organisatie gelukt een aantal eerder geconstateerde verbeterpunten (o.a. in externe audit en het jaarverslag van de FG) te realiseren. Vrijwel iedere afdeling heeft ultimo 2023 een privacy ambassadeur aangesteld die uitvoering geeft aan taken waarvoor de verantwoordelijkheid bij de lijnmanager ligt (en blijft liggen).

Er is een goede inhaalslag gemaakt om het verouderde register van verwerkingen te actualiseren hetgeen waarschijnlijk in het 1e kwartaal van 2024 tot een actueel en compleet register leidt. Hiermee voldoet de gemeente niet alleen aan de wettelijke verplichting, het is een krachtig en praktisch hulpmiddel om transparant te zijn aan de burgers en bij het afhandelen van verzoeken van betrokkenen.

De gemeente is erin geslaagd in 2023 een aantal Data Protection Impact Assessments (DPIA's) uit te laten voeren. Met een DPIA wordt onderzocht en vastgelegd wat de risico's zijn van de verwerking voor de privacy van de betrokkenen en welke beheersmaatregelen passend zijn voor die risico's. Hoewel nog niet alle

benodigde DPIA's zijn uitgevoerd is wel een start met de inhaalslag gemaakt en wordt bij nieuwe hoog risico verwerkingen vóór start een DPIA uitgevoerd.

Wet politiegegevens (Wpg)

In december 2022 heeft de gemeente voldaan aan de wettelijk verplichting een externe audit naar de naleving van de Wpg te doen en de resultaten aan te leveren aan de toezichthouder, de Autoriteit Persoonsgegevens. Deze audit concludeerde dat de gemeente nog niet aan het normenkader voldoet. Er is een verbeterplan opgesteld en na (grotendeels) realisatie daarvan een (verplichte) hercontrole op opzet en bestaan gedaan. Er is door de (externe) auditor geconstateerd dat de gemeente erin is geslaagd verbeteringen te realiseren op de normen waarop zij nog niet voldeed. In 2024 zal gewerkt moeten worden aan de resterende verbeterpunten.

4. Control

Invoering rechtmatigheidsverantwoording en nieuwe accountant

Na herhaaldelijk uitstellen is de wet rechtmatigheidsverantwoording per 2023 ingegaan. Met deze wijziging zorgt het college, in plaats van de accountant, voor een verantwoording over de rechtmatigheid van de jaarstukken. Deze verantwoording is te vinden bij onderdeel 8 van de jaarrekening. De voorbereidingen hiervoor hebben al eerder plaatsgevonden en de controlewerkzaamheden voor de verantwoording zijn afgestemd met onze nieuwe accountant Eshuis. Deze is gedurende 2023 gestart en de samenwerking verloopt tot nu toe goed.

Sturing en beheersing

1. Doelmatigheid en doeltreffendheid

Om vast te stellen of gevoerd beleid doelmatig en doeltreffend is uitgevoerd zijn er beleidsindicatoren ontwikkeld waaraan het beleid kan worden getoetst en worden er diverse onderzoeken uitgevoerd.

Beleidsindicatoren

In 2023 hebben we voor de begroting van 2024 een aantal nieuwe indicatoren toegevoegd, die betrekking hebben op wonen met zorg (3.1) op basis van de woonzorgvisie, dienstverlening (5.1) en de verduurzaming van ons vastgoed (6.2), met nadruk op de ESCo (energy service company). We verwachten dat we in 2024 nog meer indicatoren kunnen toevoegen.

Onderzoeken

In navolging van artikel 213a in de Gemeentewet (collegeonderzoek), is team Control in 2022 gestart met het doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoek. Het proces subsidies is als onderzoeksthema gekozen. Door een aantal onvoorziene zaken in 2022 en 2023 heeft het onderzoek vertraging opgelopen. Control verwacht aanbevelingen vanuit het onderzoek in Q2 van 2024 te presenteren aan het college en de raad.

2. Rechtmatigheid

De kaderstelling voor de rechtmatigheid is gegeven in wetten en verordeningen en deze zijn opgenomen in het normenkader (door de raad vastgesteld), die jaarlijks wordt bijgesteld. Team Control monitort en toetst of de uitvoering van alle financiële beheershandelingen voldoet aan dit normenkader.

Alle rechtmatigheidsbevindingen boven de rapportagetolerantie van € 70.000 worden in de paragraaf bedrijfsvoering verantwoord.

Toetsingsonderdeel	Toetsingscriterium
Rechtmatigheid (Beoordeling en verklaring door college vanaf boekjaar 2023)	Voorwaardencriterium: Wordt wetgeving (normenkader) nageleefd? Begrotingscriterium: Wordt er afgeweken van vastgestelde budgetten? Alle overschrijdingen van lasten per programma zijn per definitie onrechtmatig. Voor de onderschrijdingen op de lasten en de over- en onderschrijdingen op de baten, ligt het eraan of deze tijdig zijn gemeld aan de raad (bijv. voortgangsverslagen). Indien dit niet het geval is en er duidelijk sprake is van een afwijking ten opzichte van de geraamde activiteiten, dan wordt dit ook als onrechtmatig beschouwd. Dit onderdeel telt dus in vergelijking met eerdere jaren zwaarder mee. Dit geldt ook voor de afwijkingen bij de investeringskredieten. Overschrijdingen op investeringen die nog lopen en waarbij de verwachting is dat ze binnen krediet blijven, zijn niet onrechtmatig.

	Misbruik en oneigenlijk gebruik: Wordt er opzettelijk ten onrechte gelden van de gemeente verkregen of opzettelijk niet aan heffingen voldaan (misbruik). Worden gelden verkregen of heffingen voldaan volgens de regelgeving, maar in strijd met doel ervan (oneigenlijk gebruik).
Getrouwheid (Beoordeling en verklaring door accountant, zie accountantsverslag)	Aanvaardbaarheids criterium Adresseringscriterium Calculatiecriterium Leveringscriterium Valuteringscriterium Volledigheids criterium

Verantwoording

Bij rechtmatigheid kan er sprake zijn van fouten of onduidelijkheden. Bij een fout is de onrechtmatigheid vast te stellen, maar bij onduidelijkheden is niet met zekerheid te vast te stellen dat het goed of fout is. Voor een nadere toelichting op berekeningen en herkomst van een fout of onzekerheid, wordt verwezen naar het accountantsverslag.

Fouten

Proces	Bedrag	Toelichting
Voorwaardencriterium		
Inkopen/aanbesteden	€ 747.000	Bestedingen boven het aanbestedingsbedrag.
Sociaal Domein (Regio G&V)	€ 20.000	Administratieve fout.
Sociaal Domein (SVB)	€ 16.000	Onrechtmatigheden bij de SVB die voor een deel meetellen bij Gooise Meren. Hier hebben wij geen invloed op.
Begrotingscriterium		
Programma's (Lasten overschrijding)	€ 2.587.000	Programma 2 (€ 1.130k) en programma 5 (€ 1.456k): Voor de toelichting op deze verschillen wordt verwezen naar de programma's in het jaarverslag.
Programma's (Lasten onderschrijding en baten over- of onderschrijding)	€ 845.000	Programma 6: Betreft overschrijding (€ 173k) op budget voor kostenvergoedingen bij OZB bezwaren. Lagere opbrengst toeristenbelasting (€ 106k), onder andere door het niet juist ophogen van het tarief en lagere definitieve aanslag. Lagere totale onderhoudsafrekening voor ESCO panden dan geraamd (€ 566k). Allen niet tijdig bijgesteld.
Kredieten/Investeringsen	€ 453.000 SVN € 334.000 overige kredieten	SVN Duurzaamheidsleningen: De raad heeft voor het verstrekken van duurzaamheidsleningen geld beschikbaar gesteld vanaf 2018, in totaal € 1,1 miljoen. Het is een revolverend fonds, dus ook de aflossingen en rente betalingen mogen worden ingezet. In 2023 is er meer uitgegeven dan er beschikbaar was op de rekening. Per 31-12-2024 was de negatieve stand ruim € 450k. Hiervoor heeft de raad geen budget beschikbaar gesteld en is daarom onrechtmatig.

		Overige kredieten: Betreft 16 kredieten die samen ongeveer € 334k de vastgestelde kredieten hebben overschreden.
Misbruik en oneigenlijk gebruik		
n.v.t.	€ 0	
Totaal	€ 5.000.000	Dit betekent een goedkeurende verklaring op rechtmatigheid (goedkeuringstolerantie voor fouten is 3% van de lasten = € 5.843.274

Onduidelijkheden

Proces	Bedrag	Toelichting
Voorwaardencriterium		
Inkopen/aanbesteden	€ 135.000	Onduidelijkheden in contracten die zorgen voor interpretatieverschillen.
Sociaal Domein (Regio G&V)	€ 132.000	Onduidelijkheden n.a.v. administratieve omissies.
Begrotingscriterium		
n.v.t.	€ 0	
Misbruik en oneigenlijk gebruik		
n.v.t.	€ 0	
Totaal	€ 267.000	Dit betekent een goedkeurende verklaring op rechtmatigheid (goedkeuringstolerantie voor onduidelijkheden is 3% van de lasten = € 5.843.274

Acties om afwijkingen in de toekomst te voorkomen

Proces	Acties
Inkopen/aanbesteden	<p>Visie: Om onrechtmatigheden meer te voorkomen zijn we al ruim een jaar aan het ontwikkelen op:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Professionalisering contractmanagement Bewustwordingsacties van adviseur contractmanagement en er loopt een aanbesteding voor een contractmanagementsysteem. 2. Meer grip op inhuur door dashboards op app.flextender.nl Daarnaast zetten we dit kalenderjaar in op het opfrissen van de kennis over het zaaktype Start Inkoop en nieuwe teamleiders en managers die de inkooptraining nog niet gevolgd hebben, deze te laten volgen.

Begrotingsrechtmatigheid	<p>Voor de begrotingsoverschrijdingen op programma 2 en 5 geldt dat ze wel als onrechtmatigheid worden gerekend, maar de overschrijding was pas in december of later bekend en daardoor kon de begroting ook niet tussentijds worden aangepast. De afwijkingen passen ook binnen bestaand beleid.</p> <p>Het voldoen aan begrotingsrechtmatigheid vraagt om continue aandacht voor het bijstellen van ramingen via de voortgangsverslagen. Dit gaat gelukkig al redelijk goed, maar kan altijd nog beter. Uitdaging daarbij blijft het ramen van opneideregelingen.</p> <p>Voor wat betreft de begrotingsrechtmatigheid m.b.t. kredieten zal de focus extra komen te liggen op de voorbereidingskredieten. Hoewel deze uiteindelijk worden verrekend met de opgenomen investeringen geldt dat een overschrijding formeel wel onrechtmatig is.</p> <p>Specifiek voor wat betreft de SVN Duurzaamheidsleningen is de afspraak gemaakt dat deze in 2024 niet meer worden verstrekt. Harde controles zijn voor deze onderwerpen niet of lastig in te bouwen, waardoor met de soft controls (m.n. weten wat er speelt) belangrijk zijn om te zorgen dat afwijkingen vroegtijdig in beeld komen.</p>
--------------------------	--

Niet-financiële onrechtmatigheden

Dit betreffen onrechtmatigheidsbevindingen zonder financieel effect en tellen dus ook niet mee in de rechtmatigheidsverantwoording, maar zijn formeel wel onrechtmatig.

Verstrekte subsidies:

Binnen het proces verstrekte subsidies worden niet altijd de deadlines gehaald voor het vaststellen van de subsidie. Bij de vaststellingen is ook niet altijd het juiste type accountantsverklaring aangeleverd of vind de afhandeling niet plaats door de hiervoor gemandateerde medewerker.

Wmo:

Diverse behandel/beslistermijnen niet nageleefd.

Begrotingswijzigingen:

Bij de decemberwijziging zijn enkele begrotingswijzigingen in de toelichting onder het juiste programma (3) gepresenteerd. Echter, in de tabel stonden deze wijzigingen onder een ander programma (4). Omdat het in de administratie wel op het juiste programma is geboekt en in het boekwerk van de decemberwijziging ook onder het juiste programma stond, heeft dit verder geen consequenties.

Wet Fido

Er zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd bij het naleven van de Wet Fido en bijbehorende regelingen (bijvoorbeeld de kasgeldlimiet of renterisiconorm). Zie hiervoor ook de paragraaf Financiering.

Interne frauderisico's

De accountant is ook verplicht om in de controleverklaring te rapporteren over de risico-inschatting en verrichte werkzaamheden ten aanzien van interne fraude. De controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude, maar de accountant wil van het college, die hiervoor verantwoordelijk is, weten of zij maatregelen heeft genomen om fraude tegen te gaan en of er signalen van fraude zijn. Grote financiële afwijkingen als gevolg van fraude kunnen immers invloed hebben op de jaarrekening.

Om fraude te kunnen voorkomen en signalen hiervoor op te kunnen vangen is er een frauderisicoanalyse opgesteld en zijn er verschillende beheersmaatregelen in de processen ingericht.

Voor 2023 heeft het college twee signalen ontvangen uit de gedane analyses en gesprekken, die mogelijk wijzen op interne fraude. Eén geval betreft een schijn van integriteitsschending. Hierbij is formeel geen fraude geconstateerd. Het andere geval heeft recent plaatsgevonden en betreft ontvreemding van een privé-eigendom dat in beheer van de gemeente was. Het materiële effect hiervan is kleiner dan € 1.000. In beide gevallen zijn / of worden passende maatregelen genomen, zowel in proces als naar de betreffende medewerker, om dit naar de toekomst toe te voorkomen.

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Deze paragraaf bevat een overzicht van alle verbonden partijen, de wijze waarop de gemeente een belang heeft in de verbonden partij, het openbaar belang dat ermee gediend wordt en de financiële gegevens van de verbonden partij, zoals het eigen vermogen, vreemd vermogen en het verwachte rekeningresultaat.

We hebben de keuze onze taken in eigen beheer uit te voeren, derden deze taken gesubsidieerd te laten doen of onze belangen via een verbonden partij te verwezenlijken. Een belangrijk criterium voor de wijze waarop onze taken worden uitgevoerd is doelmatigheid. Verder zijn de mate waarin we invloed hebben op het volbrengen van de taken en het risico dat ermee is gemoeid bepalend.

Een verbonden partij is een rechtspersoon, waarin de gemeente zowel bestuurlijk als financieel een belang heeft.

- Van een bestuurlijk belang is sprake als wij op één of andere manier zeggenschap hebben. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om een zetel in het bestuur of stemrecht bij bestuurlijke beslissingen
- Het financieel belang betekent dat wij middelen die wij aan een derde partij ter beschikking stellen niet terugontvangen in geval van faillissement, dan wel dat financiële problemen op ons verhaald kunnen worden

Voor de raad is inzicht in de verbonden partijen belangrijk, aangezien het gaat om afwegingen over de taken en activiteiten waartoe de raad de kaders uitzet. Voor het aangaan en onderhouden van contacten met verbonden partijen is het van belang om af te wegen wat de meest doelmatige wijze is om een taak uit te voeren, welke manier de meeste garantie geeft dat de taak wordt uitgevoerd zoals de gemeente voor ogen staat en hoe er voldoende inhoudelijk en financieel inzicht in het uitvoeren van een taak wordt gekregen. Eventuele financiële risico's van de verbonden partijen zijn meegenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

De visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen zijn vastgelegd in de in 2022 vastgestelde nota Verbonden Partijen: Sturen op samenwerking (2352378). Deze nota bevat:

- een afwegingskader dat gericht is op het beoordelen of Gooise Meren een verbintenis moet aangaan om een taak (of taken) effectief en efficiënt te realiseren;
- strategische uitgangspunten die moeten helpen bij het sturen op verbonden partijen;
- sturingsprofielen die een richtlijn bieden voor de wenselijke mate van sturing, gegeven het financieel en maatschappelijk belang dat we in een verbonden partij hebben.

Overzicht verbonden partijen Gooise Meren

Naam verbonden partij	Vestigingsplaats	Bijdrage in 2023 (op basis van (bijgestelde) begroting)
Gemeenschappelijke regelingen		
Regio Gooi en Vechtstreek	Bussum	13.793.784 *
Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek	Hilversum	4.753.146
Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek	Lelystad	982.789
Werkvoorzieningschap Tomingroep	Hilversum	1.550.000
Gemeenschappelijke Regeling Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen	Naarden	pm

Vennootschappen en coöperaties		
Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.	Harderwijk	29.536
BNG Bank N.V.	Den Haag	pm
GEM Crailo BV	Laren	pm
Stichtingen en verenigingen		
Stichting Goois Natuurreservaat	Hilversum	581.230
Stichting Basisonderwijs Gooi en Vechtstreek (werknaam Talent Primair)	Bussum	N.v.t. (renteloze lening)
Overige verbonden partijen		
Metropoolregio Amsterdam (bestuurlijk convenant)	Amsterdam	*
Samenwerkingsovereenkomst maaien waterplanten IJmeer-Markermeer	Hoorn	10.599
Totaal		21.701.084

* In deze bijdrage is de gemeentelijke bijdrage van Metropoolregio Amsterdam verdisconteerd.

Regio Gooi en Vechtstreek

Ontwikkelingen

De Regio heeft de Regionale Samenwerkingsagenda (RSA) 2023 – 2026 opgesteld en de Gemeenschappelijke regeling aangepast conform de eisen van de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen. Daarnaast heeft de Regio gewerkt aan de voorbereiding voor het samenvoegen van de GGD met de JGZ, extra geïnvesteerd in informatieveiligheid en stappen gemaakt om een nieuwe locatie voor de GAD te verwerven.

Risico's

Het totale risicoprofiel van de Regio is bepaald op € 1.5 mln. voor 2023. Dit profiel is de optelsom van alle geschatte risico's afgezet tegen de kans op voordoen. Hoog in deze lijst staan: tarieven recyclingscomponenten (wat de regio krijgt voor te recyclen materialen), ICT problemen, materiële kosten van de Regio (a.g.v. inflatie), hogere loonkosten en de ontwikkeling van pensioenkosten.

Kerngegevens

Regio Gooi en Vechtstreek				
Onderwerp	Kerngegevens			
Programma	Programma 1: Voor en van iedereen Programma 2: Kansrijk opgroeien Programma 3: Passend wonen in een groene omgeving Programma 4: Economisch vitaal en bereikbaar Programma 5: Duidelijke en transparante dienstverlening Programma 6: Financieel gezond			
Deelnemers	Blaricum, Eemnes, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren en Wijdemeeren.			
Doel/Openbaar belang	Intergemeentelijke beleidsvorming- en afstemming dan wel uitvoering van taken op terreinen waarvan vaststaat dat dit toegevoegde waarde heeft in vergelijking met taakbehartiging door de individuele gemeente.			
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft rechtstreekse invloed op de besluitvorming. Elke gemeente wordt in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door één lid. De gemeente met het grootste aantal inwoners heeft een extra lid in het algemeen bestuur, maar dit extra lid heeft geen stem in het algemeen bestuur.			
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor het jaar 2023 bedraagt op basis van de (bijgestelde) begroting € 13.793.784. Dit is 25% van de totale gemeentelijke bijdragen van € 55.721.000. In deze bijdrage is ook de bijdrage van € 130.966 voor de MRA verdisconteerd.			
Geraamde bijdrage	2024	2025	2026	2027
	€ 14.051.447	€ 14.170.017	€ 14.262.576	€ 14.321.247
Financiële gegevens	Balansdatum	1-1-2023		31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 21.959.000		€ 21.559.000
	Vreemd vermogen	€ 52.301.000		€ 51.488.000
	Solvabiliteitsratio	0,30		0,30
	Resultaat 2023	Op basis van de concept-jaarrekening 2023 is sprake van een positief resultaat van € 3,4 mln. Het na resultaatbestemming resterende bedrag ter hoogte van € 1,5 mln. wordt verrekend met de deelnemende gemeenten.		

Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek

Ontwikkelingen

De opgave van de Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek (VRGV) is de zelfredzaamheid in onze samenleving te vergroten. De intensivering van de samenwerking met Veiligheidsregio Flevoland (VRF), hulpverleningspartners en inwoners, krijgen prioriteit. De samenwerking met VRGV samen met VRF richt zich de komende jaren op de Meldkamer Midden-Nederland en een slagvaardige en veerkrachtige crisisbeheersing. Voor verdere ontwikkelingen, risico's en uitgevoerde taken, verwijzen wij naar de jaarrekening 2022 en begroting 2024 van de Veiligheidsregio.

Risico's

In de paragraaf weerstandsvermogen van de Programmabegroting 2024 van de Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek staan de risico's opgesomd. Voor de opsomming van de risico's wordt verwezen naar voornoemde paragraaf van de Programmabegroting 2024.

Kerngegevens

Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek				
Onderwerp	Kerngegevens			
Programma	Programma 5: Duidelijke en transparante dienstverlening			
Deelnemers	Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren en Wijdmeren.			
Doel/Openbaar belang	De veiligheidsregio heeft tot doel door samenwerking doelmatig georganiseerde en gecoördineerde preventieve en repressieve brandbestrijding en hulpverlening bij ongevallen en rampen in het verzorgingsgebied te verzorgen.			
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur heeft zes leden. De gemeente Gooise Meren is met één lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.			
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor het jaar 2023 bedraagt op basis van de (bijgestelde) begroting € 4.753.146, bestaande uit de reguliere bijdrage van € 4.648.431 en de bijdrage bevolkingszorg van € 104.715. Dit is 23% van de totale gemeentelijke bijdragen van € 20.524.055.			
Geraamde bijdrage	2024 € 5.226.748	2025 € 5.226.748	2026 € 5.226.748	2027 € 5.226.748
Financiële gegevens	Balansdatum	1-1-2023		31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 4.765.000		€ 3.905.000
	Vreemd vermogen	€ 30.191.000		€ 30.167.000
	Solvabiliteitsratio	0,14		0,11
	Resultaat 2023	De concept-jaarrekening sluit met een negatief resultaat van € 853.000 en is tot stand gekomen door voornamelijk incidentele voor- en nadelen. Voorgesteld wordt om het negatieve resultaat te dekken door het vragen van een extra bijdrage aan de deelnemende gemeente (Gooise Meren: € 199.000)		

Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek

Ontwikkelingen

De OFGV is druk bezig met de implementatie van de Omgevingswet (in werking 1 januari 2024). Ook voor de OFGV zal de Omgevingswet ingrijpende gevolgen hebben op de wijze van werken. Veel taken veranderen en er zijn ook nieuwe taken. 2024 is het laatste jaar van de huidige kostprijsystematiek (KPS) periode van 3 jaar ingegaan. De ervaring met de gewijzigde en nieuwe taken zal medio 2024 worden betrokken bij het opstellen van de nieuwe KPS voor 2025-2027. In 2023 heeft de OFGV een nieuwe directeur gekregen die naar verwachting nieuwe ontwikkelingen in goede banen zal leiden.

Risico's

Gooise Meren heeft al haar milieutaken (zowel basistaken als plustaken) ondergebracht bij de Omgevingsdienst Flevoland Gooi en Vechtstreek (OFGV). Bij een eventueel faillissement van de OFGV loopt Gooise Meren het maatschappelijke risico dat milieutaken niet meer uitgevoerd zullen worden. Dit kan ook niet overgenomen worden door eigen medewerkers, omdat er binnen het ambtelijk apparaat geen milieukennis (meer) aanwezig is. Aangezien in ieder geval de wettelijke verplichting bestaat om basistaken bij een uitvoeringsdienst onder te brengen (binnen de eigen regio) zal Gooise Meren, net als de andere partners bij de OFGV, ook financieel moeten ingrijpen om het voortbestaan van de OFGV, en daarmee de uitvoering van de wettelijke milieutaken, te garanderen.

Bodemtaken

Gemeenten krijgen er in januari 2024 met de komst van de Omgevingswet nieuwe bodemtaken bij. Het grootste deel van de bodemtaken, waarvoor nu nog de Provincie het bevoegde gezag is, gaat over naar de gemeenten. Voor Gooise Meren leidt het tot een jaarlijkse extra bijdrage vanaf 2024 van ruim € 83.000 waar geen tegemoetkoming door het Rijk tegenover staat.

Interbestuurlijk Programma versterken VTH-stelsel

Met versterken VTH stelsel wordt vooral het functioneren van de OD's onder de loep genomen. Naar aanleiding van het rapport Van de commissie Van Aartsen (2022) is in 2023 een landelijk Interbestuurlijk Programma (IBP) opgestart met pijlers voor de uitwerking van de diverse aanbevelingen van de commissie. Dit is niet vrijblijvend. Onderdeel hiervan is de discussie over robuustheid van de Omgevingsdiensten (OD's) (pijler 1). De OFGV voldoet op dit moment niet aan de financiële robuustheidseisen. Ook op een aantal andere onderwerpen moet de OFGV zich verbeteren. Dit gaat een betere kwaliteit in de uitvoering van de VTH opleveren, maar zal de partners ook meer geld gaan kosten. De OFGV is druk bezig met het opstellen van een verbeterplan en in de eerste helft van 2024 zal concreter worden, wat er nodig is.

Kerngegevens

Omgevingsdienst Flevoland Gooi en Vechtstreek				
Onderwerp	Kerngegevens			
Programma	Programma 3: Passend wonen in een groene omgeving			
Deelnemers	De provincies Flevoland en Noord-Holland en de gemeenten Almere, Zeewolde, Dronten, Noordoostpolder, Urk, Lelystad, Blaricum, Hilversum, Huizen, Laren, Gooise Meren en Wijdereen.			
Doel/Openbaar belang	Een robuuste uitvoeringsdienst ten behoeve van een adequate uitvoering van milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor de provincie Flevoland, de provincie Noord-Holland en de regio Gooi en Vechtstreek, waarmee een verbetering van de kwaliteit en de integraliteit van de uitvoering van de taken wordt beoogd. De uitvoering is bij de uitvoeringsdienst belegd met het behoud van de eigen bevoegdheden van alle deelnemers. Tevens kan de OFGV taken verrichten op basis van de WABO voor zover de deelnemers hiertoe opdracht verlenen.			
Bestuurlijk belang	Gemeenten en provincies zijn opdrachtgever van de Omgevingsdienst en vormen samen het Algemeen Bestuur (AB). De stemverdeling in het AB is naar rato van de ingebrachte financiële bijdrage per deelnemende partij aan de gemeenschappelijke regeling.			
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor het jaar 2023 bedraagt op basis van de (bijgestelde) begroting € 982.789, bestaande uit de reguliere bijdrage van € 969.775 en de bijdrage voor de directe productiekosten van € 13.014. Dit is 6% van de totale deelnemersbijdragen van € 15.518.016.			
Geraamde bijdrage	2024 € 1.090.448	2025 € 1.128.523	2026 € 1.165.334	2027 € 1.203.500
Financiële gegevens	Balansdatum	1-1-2023		31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 2.555.000		€ 3.431.000
	Vreemd vermogen	€ 5.560.000		€ 4.426.000
	Solvabiliteitsratio	0,31		0,44
	Resultaat 2023	Op basis van de concept-jaarrekening 2023 is sprake van een positief resultaat van € 1,4 mln.		

Werkvoorzieningschap Tomingroep

Ontwikkelingen

In 2019 is geconstateerd dat Tominggroep-BV verlies maakt. De achterliggende oorzaak daarvan is het gegeven dat de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) in 2015 is beëindigd bij het invoeren van de Participatiewet (P-wet). Mensen met een beperking en een afstand tot de arbeidsmarkt die vanaf dat moment een beroep doen op gemeentelijke ondersteuning, kunnen worden geholpen vanuit de P-wet. Echter het rijk verstrekt binnen de P-wet veel minder subsidie per medewerker dan in de oude Wsw geregeld was. Het verschil bedraagt afgerond € 10.000 subsidie per medewerker. De verwachting dat de daling van de Wsw-populatie -en de daarmee gepaard gaande afname van de Wsw-rijkssubsidies- kon worden gecompenseerd met inzet van P-wet uitkeringsgerechtigden is niet haalbaar gebleken.

In 2021 heeft het AB daarom gekozen voor een nieuw bedrijfsplan voor de periode 2022-2025. Tominggroep transformeert tot een bedrijf waarin werknemers zoveel mogelijk worden ontwikkeld en opgeleid om te gaan werken bij reguliere werkgevers. Tominggroep blijft alleen de werkgever voor mensen die wegens hun beperkingen buiten Tominggroep niet kunnen functioneren. Daartoe zijn tussen de gemeenten en Tominggroep afspraken gemaakt over de aantallen mensen die bij Tominggroep kunnen werken en de bijbehorende middelen, en er zijn uitgangspunten geformuleerd over de gemeentelijke opdrachten aan Tominggroep.

Risico's

De deelnemende gemeenten zijn gezamenlijk financieel verantwoordelijk voor de gemeenschappelijke regeling. Vooralsnog staat de BV garant voor afdekking van dit risico. Indien de winst en/of de Algemene Reserve van de BV niet volstaan, dan moeten de deelnemende gemeenten zelf extra bijdragen.

Kerngegevens

Werkvoorzieningschap Tomingroep				
Onderwerp	Kerngegevens			
Programma	Programma 4: Economisch vitaal en bereikbaar			
Deelnemers	Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Wijdmeren, Eemnes en Almere.			
Doel/Openbaar belang	Het bieden van werk aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt met een Wsw-indicatie en vanuit de Participatiewet. Tevens is de doelstelling zoveel mogelijk werknemers uit die doelgroepen richting de reguliere arbeidsmarkt te begeleiden/ontwikkelen. Om dit te bereiken maakt de gemeenschappelijke regeling gebruik van Tomin BV, waar zij een honderd procent deelneming in heeft. De BV heeft een aantal bedrijfsactiviteiten ingericht om de doelstellingen te behalen.			
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur heeft acht leden en wordt geadviseerd door een ambtelijk secretaris en twee ambtelijke adviesgroepen (beleid en financiën). De gemeente Gooise Meren is met één lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en in het dagelijks bestuur.			
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor 2023 bedraagt € 1.604.959 o.b.v. de septembercirculaire 2023. Omdat er echter sprake is van onderrealisatie qua SE's wordt rekening gehouden met een uiteindelijke bijdrage van € 1.550.000. De deelnemende gemeenten zijn gezamenlijk financieel verantwoordelijk voor de gemeenschappelijke regeling. Vooralsnog staat de BV garant voor afdekking van dit risico. Mochten de winst en de Algemene Reserves van de BV echter niet volstaan, zullen de gemeenten zelf extra moeten bijdragen.			
Geraamde bijdrage	2024	2025	2026	2027
	€ 1.518.925	€ 1.383.010	€ 1.361.928	€ 1.208.765
Financiële gegevens	Balansdatum	1-1-2023		31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 7.262.000		€ 10.429.000
	Vreemd vermogen	€ 4.534.000		€ 2.711.000
	Solvabiliteitsratio	0,62		0,79
	Resultaat 2023	Het netto resultaat voor 2023 bedraagt € 3,2 miljoen positief. Dit resultaat is met name positief beïnvloed door de ophoging van de subsidie per SE (Standaard Eenheid). Voorgesteld wordt het positieve resultaat als bestemmingsreserve op te nemen ter dekking van tekorten van het Werkvoorzieningschap Tomingroep en/of Tomingroep BV in de komende jaren.		

Gemeenschappelijke Regeling Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen

Ontwikkelingen

Er was een breed gedragen bestuurlijk streven in de regio om een nieuwe, goed uitgeruste archieforganisatie op regionaal niveau in te richten. Hiertoe zijn het archief Gooise Meren en Huizen per 1 januari 2024 gefuseerd met het streekarchief Hilversum, tot het streekarchief Gooi en Vechtstreek. Daarbij is Hilversum de centrumgemeente en is een nieuwe gemeenschappelijke regeling opgesteld, waarbij participanten invloed hebben op beleid en investeringen. De nieuwe archiefdienst zal de digitaliseringsopgave - het komen tot een e-depot – zelf ter hand nemen.

Risico's

Geen bijzonderheden in 2023.

Kerngegevens

Gemeenschappelijke Regeling Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen			
Onderwerp	Kerngegevens		
Programma	Programma 6: Financieel gezond		
Deelnemers	Gooise Meren, Huizen		
Doel/Openbaar belang	Het Gemeentearchief voert voor de aangesloten gemeenten de Archiefwet uit v.w.b. de historische archivering. Tevens wordt jaarlijks per aangesloten gemeente aan de hand van Kritische Prestatie Indicatoren geïnspecteerd en daarmee toegezien op de kwaliteit van de gemeentelijke Informatiehuishouding.		
Bestuurlijk belang	Centrumregeling waarbij gemeente Gooise Meren 1 vertegenwoordiger heeft in de commissie van advies.		
Financieel belang	Gemeente Huizen is jaarlijks een vergoeding aan de centrumgemeente Gooise Meren verschuldigd.		
Financiële gegevens	Balansdatum	1-1-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Solvabiliteitsratio	n.v.t.	n.v.t.
	Resultaat 2023	n.v.t.	

Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.

Gastvrije Randmeren is een samenwerkingsverband voor de Randmeren in de vorm van een coöperatieve vereniging. Vanuit deze coöperatie zorgen de gemeenten gelegen aan deze Randmeren voor het recreatief beheer en onderhoud van recreatieve voorzieningen in de Randmeren. Naast deze taak streeft de Coöperatie naar het versterken van de natuurwaarden in het gebied en zet zij het gebied op de recreatieve kaart via gebiedspromotie.

Ontwikkelingen

Geen bijzonderheden in 2023.

Risico's

Geen bijzonderheden in 2023.

Kerngegevens

Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.				
Onderwerp	Kerngegevens			
Programma	Programma 3: Passend wonen in een groene omgeving			
Deelnemers	Alle gemeenten gelegen aan Gooi- en Eemmeer en Veluwerandmeren			
Doel/Openbaar belang	1. Het behartigen van de bovengemeentelijke belangen van de recreatie binnen het gebied van de Randmeren; 2. Het behartigen van de belangen van de natuur binnen het gebied van de Randmeren; 3. Het bewaren en bevorderen van het natuur- en landschapsschoon binnen het gebied van de Randmeren; 4. Het bevorderen van de watersportsector in het gebied van de Randmeren; 5. Recreatief beheer en onderhoud van recreatieve voorzieningen in de Randmeren, streven naar het versterken van de natuurwaarden in het gebied en het gebied op de recreatieve kaart zetten via gebiedspromotie.			
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit 5 leden. De gemeente Gooise Meren heeft op basis van haar jaarlijkse bijdrage 4 stemmen in de algemene ledenvergadering.			
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor 2023 bedraagt op basis van de (bijgestelde) begroting € 29.536. Dit is 8% van de totale gemeentelijke bijdragen. Leden zijn niet aansprakelijk voor de schulden van de coöperatie en zijn op geen enkele wijze verplicht om bij te dragen in een eventueel tekort bij de ontbinding van de coöperatie.			
Geraamde bijdrage	2024	2025	2026	2027
	€ 30.275	€ 31.031	€ 31.714	€ 32.412
Financiële gegevens	Balansdatum	1-1-2023		31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 11.524.000		n.n.b.
	Vreemd vermogen	€ 1.090.000		n.n.b.
	Solvabiliteitsratio	0,91		n.n.b.
	Resultaat 2023	n.n.b.		

Stichting Goois Natuurreservaat

Ontwikkelingen

Bestuurlijke ontwikkelingen

In 2023 is er door het bestuur een besluit genomen hoe om te gaan met de uittreedsom van Amsterdam en de provincie Noord-Holland nadat deze medio 2022 officieel zijn uitgetreden. Daarnaast is de vernieuwde samenwerkingsovereenkomst ondertekend door de overgebleven participanten.

Inhoudelijke ontwikkelingen

Eind 2023 is het beleidsplan 2024-2027 door het bestuur vastgesteld. Begin 2024 wordt dit stuk ter zienswijze voorgelegd aan de raad.

Financiële ontwikkelingen

Eind 2023 is het deel van de uittreedsom van de gemeente Amsterdam en provincie Noord-Holland waar Gooise Meren recht op had vanuit Huizen naar Gooise Meren overgemaakt. Het gaat hierbij om een bedrag van € 4.936.000. Dit bedrag is opgenomen in een bestemmingsreserve. Tot 2043 zal hier jaarlijks een bedrag aan onttrokken worden om de hogere bijdrage aan het GNR te dekken.

Risico's

Niet volledig ontvangen van de geraamde terug te vorderen btw.

Het GNR is door de Belastingdienst aangemerkt als samenwerkingsverband dat met betrekking tot de

omzetbelasting de transparantieregeling mag toepassen. Als gevolg hiervan kan de door de stichting betaalde btw worden doorgeschoven naar de participanten. De participanten kunnen de doorgeschoven btw verrekenen via het btw-compensatiefonds. In het geval van een lagere realisatie van btw-belaste activiteiten ontstaat er mogelijk een lager saldo aan terug te vorderen btw.

Kerngegevens

Stichting Goois Natuurreservaat				
Onderwerp	Kerngegevens			
Programma	Programma 3: Passend wonen in een groene omgeving			
Deelnemers	Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen en Laren			
Doel/Openbaar belang	De instandhouding van het natuurschoon in het Gooi door de verkrijging van aldaar gelegen terreinen, ten einde ten eeuwigden dage ongeschonden als natuurreservaat te behouden. Aan het publiek door vrije toegang tot die terreinen onder eventueel te stellen bepalingen, het genot van dat natuurschoon verzekeren.			
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de stichting heeft 8 leden. Iedere gemeente is met één collegelid vertegenwoordigd, de overige 3 leden (waaronder de voorzitter) zijn ongebonden bestuursleden. De gemeente Gooise Meren heeft in het bestuur 3 van de in totaal 14 stemmen.			
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor 2023 bedraagt op basis van de (bijgestelde) begroting € 581.230 dit is na aanwending van € 317.290 uit de uittreedsom van Amsterdam en de provincie Noord-Holland en exclusief de doorschuif BTW (€ 141.280). Dit is 27% van de totale gemeentelijke bijdragen.			
Geraamde bijdrage	2024 € 627.040	2025 € 627.040	2026 € 627.040	2027 € 627.040
Financiële gegevens	Balansdatum	1-1-2023		31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 2.028.000		€ 3.012.000
	Vreemd vermogen	€ 1.216.000		€ 863.000
	Solvabiliteitsratio	0,63		0,78
	Resultaat 2023	Het resultaat voor resultaatsbestemming bedraagt inclusief een bijzondere bate vanwege de opbrengst van de verkoop van een dienstwoning € 984.000 positief. Na verwerking van de dotaties/onttrekkingen aan de bestemmingsreserves resteert een negatief saldo van € 6.000. Dit negatieve saldo wordt onttrokken aan de algemene equalisatiereserve.		

Stichting Basisonderwijs Gooi en Vechtstreek (werknaam Talent Primair)

Ontwikkelingen

Het grote landelijke lerarentekort is een thema dat veel impact heeft onder andere op het ziekteverzuim bij Talent Primair. Ook in 2023 was dit een belangrijk aandachtspunt. Het onderwijs aan Oekraïense leerlingen liep ook in 2023 door. Dit onderwijs zal een meer duurzaam karakter krijgen en de eerste leerlingen zullen doorstromen naar het regulier onderwijs. Tot slot is een belangrijke ontwikkeling de vereenvoudiging van het Rijksbekostiging vanaf 2023.

Risico's

Een maatschappelijk risico is het toenemende lerarentekort. Talent Primair werkt hard om de vacatures zo veel als mogelijk in te vullen en zoekt daarbij ook naar creatieve oplossingen. Het lukt helaas niet alle gaten te vullen wat als gevolg heeft dat kinderen minder onderwijs krijgen dan wenselijk is. We overleggen met schoolbesturen en gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek om te onderzoeken hoe kwalitatief goede leraren willen (blijven) werken in onze regio.

De nadelige effecten die door de vereenvoudiging van de Rijksbekostiging optreden zullen wij als gemeente vanuit onze toezichthoudende rol blijven monitoren.

Kerngegevens

Stichting Basisonderwijs Gooi en Vechtstreek (werknaam Talent Primair)			
Onderwerp	Kerngegevens		
Programma	Programma 2: Kansrijk opgroeien		
Deelnemers	Amsterdam, Blaricum, Eemnes, Gooise Meren, Huizen, Laren, Stichtse Vecht en Wijdmeren.		
Doel/Openbaar belang	De gemeenten zijn wettelijk verplicht openbaar onderwijs aan te bieden. De gemeenten hebben er dus groot belang bij dat de scholen met openbaar onderwijs goed worden bestuurd. Talent Primair oefent alle taken en bevoegdheden van het bevoegd gezag uit inzake de openbare basisscholen in de deelnemende gemeenten. Om de regie op de werkzaamheden van de stichting te behouden is door de gemeenteraden binnen het werkgebied van Talent Primair een samenwerkingsovereenkomst aangegaan.		
Bestuurlijk belang	De gemeenten zien toe op de financiën en werkzaamheden van de stichting en op het functioneren van het bestuur. Daartoe bestaat een bestuurlijke Regiegroep op grond van een samenwerkingsovereenkomst tussen de voornoemde gemeenten. De bestuurlijke Regiegroep bestaat uit 8 leden. Het betreft de collegeleden met Onderwijs/Talent Primair in portefeuille vanuit de deelnemende gemeenten. De stichting heeft een College van Bestuur (CvB) van maximaal 3 leden en een Raad van Toezicht (RvT) van maximaal 7 natuurlijke personen. In de huidige praktijk bestaat het CvB uit één directeur-bestuurder. De directeur-bestuurder is belast met het besturen van de stichting. De RvT heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van de directeur-bestuurder en op de algemene gang van zaken in de onder de stichting ressorterende scholen. In de huidige statuten is opgenomen dat 3 leden van de RvT worden benoemd op voordracht vanuit de gemeenten waar de stichting scholen exploiteert.		
Financieel belang	De gemeente Gooise Meren heeft een renteloze lening van € 274.413 (€ 132.913 Naarden /€ 96.500 Bussum/€ 45.000 Muiden) verstrekt aan de rechtsvoorganger van de huidige stichting. De lening is uiterlijk ultimo 2028 volledig afgelost.		
Geraamde bijdrage	n.v.t.		
Financiële gegevens	Balansdatum	1-1-2023*	31-12-2023*
	Eigen vermogen	€ 7.368.000	n.n.b.
	Vreemd vermogen	€ 6.333.000	n.n.b.
	Solvabiliteitsratio	0,54	n.n.b.
	* meest recente gegevens uit jaarrekening 2022		
	Resultaat 2023	Nog niet bekend.	

GEM Crailo BV

Ontwikkelingen

Eind 2017 zijn de gronden van Crailo aangekocht door de gemeenten Hilversum, Laren en Gooise Meren. De gemeenten hebben op 19 december 2017 besloten tot het aangaan van de Samenwerkingsovereenkomst Gebiedsontwikkeling Crailo (hierna: SOK) en tot oprichting van GEM Crailo BV. De GEM Crailo B.V. is op 1 mei 2018 opgericht om de Gebiedsontwikkeling uit te voeren, er is op dat moment ook een projectdirecteur aangesteld.

In 2019 is een stedenbouwkundig plan voor Crailo opgesteld dat op 4 maart 2020 is vastgesteld door de raden van Laren, Hilversum en Gooise Meren. Vervolgens is door de GEM Crailo een ontwerp bestemmingsplan verbrede reikwijdte opgesteld dat in het najaar van 2020 is vrijgegeven voor zienswijzen. Het

bestemmingsplan is door de drie betrokken gemeenten vastgesteld op 7 juli 2021.

Eind maart 2023 heeft de GEM Crailo het plan Kazernekwartier van BPD Bouwfonds Gebiedsontwikkeling geselecteerd voor de ontwikkeling van de eerste fase van Buurtschap Crailo. Het kazernegebied wordt op natuur-inclusieve wijze ontwikkeld en gebouwd.

De gemeenten nemen deel in het kapitaal van GEM Crailo BV in de verhouding: 45% gemeente Hilversum, 45% gemeente Gooise Meren, 10% gemeente Laren. Conform afspraken in de SOK hebben partijen gekozen om in de financieringsbehoefte van GEM Crailo B.V. te voorzien door middel van externe financiering. Op 18 december 2018 is een collegebesluit genomen om de akte van borgtocht voor de garantstelling voor deze externe financiering te ondertekenen, voor Gooise Meren is dat een bedrag van € 9,0 mln. Door de GEM wordt vanaf 2019 jaarlijks een jaarplan opgesteld. Deze wordt in de Algemene vergadering van aandeelhouders (AVA) behandeld. Hierin wordt ook de beheersmaatregel van monitoring en rapportage en risicomanagement opgenomen.

Risico's

Voor de herontwikkeling van Crailo is door de raad een Grondexploitatie vastgesteld. Op dit moment is het netto eindresultaat positief. Wanneer het netto eindresultaat negatief is, dan draaien de aandeelhoudende gemeenten op voor het verlies. De gemeenten nemen deel in het kapitaal van GEM Crailo BV in de verhouding: 45% gemeente Hilversum, 45% gemeente Gooise Meren, 10% gemeente Laren. Beheersmaatregel is monitoring en rapportage en risicomanagement binnen de GEM Crailo BV. Daarnaast worden de gemeenteraden gevraagd garant te staan voor de externe financiering. De deelnemende gemeenten draaien op voor hun deel, voor Gooise Meren is dat een bedrag van € 9,0 mln.

Kerngegevens

GEM Crailo BV			
Onderwerp	Kerngegevens		
Programma	Programma 3: Passend wonen in een groene omgeving		
Deelnemers	Gooise Meren, Hilversum en Laren		
Doel/Openbaar belang	Het doel van de Gebiedsontwikkeling is om een innovatieve en ambitieuze woonwijk te realiseren, waarbij duurzaamheid en de groene omgeving centraal staan, in combinatie met ruimte voor vormen van bedrijvigheid en natuur, zoals beschreven in het Ambitiedocument Buurtschap Crailo, waarvoor het Ruimtelijk kader het vertrekpunt is geweest.		
Bestuurlijk belang	Aan ieder der aandeelhouders van GEM Crailo BV komt in de aandeelhoudersvergadering van GEM Crailo BV stemrecht toe in de verhouding van deelname van kapitaal in GEM Crailo BV.		
Financieel belang	Deelneming in kapitaal GEM Crailo BV: - gemeente Hilversum en Gooise Meren: ieder 45% - gemeente Laren: 10%		
Geraamde bijdrage	n.v.t.		
Financiële gegevens	Balansdatum	1-1-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 1.000 aandelenkapitaal	€ 1.000 aandelenkapitaal
	Vreemd vermogen	zie toelichting	zie toelichting
	Solvabiliteitsratio	n.v.t.	n.v.t.
	Toelichting	Het volgestorte aandeelkapitaal van Gem Crailo BV bedraagt (oprichting 1 mei 2018) € 1.000. Het aandeel van Gooise Meren daarin is 45% (€ 450). GEM Crailo BV heeft een kredietfaciliteit bij de BNG Bank van € 20 mln. De gemeente Gooise Meren staat voor 45% borg (gemeente Hilversum voor 45% en gemeente Laren voor 10%).	
	Resultaat 2023	n.n.b.	

BNG Bank N.V.

Ontwikkelingen

Geen bijzonderheden in 2023.

Risico's

Geen bijzonderheden in 2023.

Kerngegevens

Bank Nederlandse Gemeenten N.V.			
Onderwerp	Kerngegevens		
Programma	Programma 6: Financieel gezond		
Deelnemers	Het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen		
Doel/Openbaar belang	BNG Bank N.V. is de bank van en voor overheden en instellingen met maatschappelijk belang. Het is de huisbankier van de gemeente.		
Bestuurlijk belang	De gemeente Gooise Meren heeft 100.698 van de 55.690.720 aandelen in zijn bezit. De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van € 2,50).		
Financieel belang	De aandelen staan voor € 251.745 op de balans (= € 2,50 per aandeel).		
Geraamde bijdrage	n.v.t.		
Financiële gegevens	Balansdatum	1-1-2023*	31-12-2023*
	Eigen vermogen	4.615 mln.	4.721 mln.
	Vreemd vermogen	107.459 mln.	110.819 mln.
	Solvabiliteitsratio	n.v.t.	n.v.t.
	Resultaat 2023	Over 2023 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van € 254 mln. (2022: € 300 mln.).	

Metropoolregio Amsterdam

Ontwikkelingen

De activiteiten van de MRA in 2023 volgt de MRA-agenda 2020 - 2024. Wat organisatie betreft is in 2023 is de nieuwe governance van de MRA geheel ingevoerd. Afgevaardigden van alle deelnemende gemeenten en provincies vormen de algemene vergadering. De algemene vergadering buigt zich over kaders en financiën. De raden hebben een sterkere positie: aan hen zijn zienswijzen gevraagd over de termijnagenda en de begroting. De MRA kent de MRA-raadstafel, waarin raads- en statenleden uit de gemeenten en provincies uit de MRA zijn vertegenwoordigd. De Raadstafel adviseert het bestuur en de algemene vergadering. In 2023 is een start gemaakt met de voorbereiding van de MRA agenda 2024 - 2028. Betrokken Regio's zijn gevraagd hiervoor een propositie op te stellen. De propositie in onze Regio legt het accent op Media/creatieve industrie en de kwaliteiten van het landschap.

Risico's

Deelname aan de MRA is voor Gooise Meren nauwelijks een risico te noemen. De bijdrage is relatief gering en het eventueel uittreden uit de MRA brengt geen kosten met zich mee. Het niet meedoen aan de MRA is eerder een risico, omdat de middelen die van het rijk naar de MRA kunnen vloeien dan minder snel in het bereik van onze gemeente komen. Investeren in de MRA door deelname aan projecten of het nemen van een trekkersrol vraagt extra capaciteit en middelen. De gemeenten in de Gooi en Vechtstreek nemen als Regio aan de MRA deel om meer invloed te hebben.

Kerngegevens

Metropoolregio Amsterdam				
Onderwerp	Kerngegevens			
Programma	Programma 4: Economisch vitaal en bereikbaar			
Deelnemers	33 gemeenten in de Metropoolregio Amsterdam; provincie Noord-Holland, provincie Flevoland; Vervoersregio Amsterdam			
Doel/Openbaar belang	Doel van de MRA is het versterken van de regio, opdat zij een aantrekkelijk vestigingsgebied blijft om te wonen, werken en ontspannen, zowel voor huidige als toekomstige inwoners en bedrijven.			
Bestuurlijk belang	De MRA kent een bestuur (dagelijks bestuur) en een Algemene Vergadering (algemeen bestuur). Gooise Meren is in beide gremia vertegenwoordigd.			
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage maakt onderdeel uit van de bijdrage aan de Regio Gooi en Vechtstreek en bedraagt voor 2023 € 130.966.			
Geraamde bijdrage	2024	2025	2026	2027
	€ 132.125	€ 132.125	€ 132.125	€ 132.125
Financiële gegevens	Balansdatum	1-1-2023		31-12-2023
	Eigen vermogen	n.v.t.		n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.		n.v.t.
	Solvabiliteitsratio	n.v.t.		n.v.t.
	Resultaat 2023	n.v.t.		

Samenwerkingsovereenkomst maaien waterplanten IJmeer-Markermeer

Door middel van de Samenwerkingsovereenkomst maaien waterplanten IJmeer-Markermeer heeft de gemeente Gooise Meren samen met andere gemeenten gelegen aan IJmeer en/of Markermeer de krachten gebundeld in de organisatie en in de uitvoering van het maaien van waterplanten.

Ontwikkelingen

In bestuurlijk overleg in 2023 is besloten om de ledenbijdragen, in afwijking op de samenwerkingsovereenkomst, vanaf 2024 jaarlijks te indexeren.

Risico's

Geen bijzonderheden in 2023.

Kerngegevens

Samenwerkingsovereenkomst maaien waterplanten IJmeer-Markermeer				
Onderwerp	Kerngegevens			
Programma	Programma 3: Passend wonen in een groene omgeving			
Deelnemers	Almere, Amsterdam, Drechterland, Edam-Volendam, Enkhuizen, Gooise Meren, Hoorn (regievoerder), Koggenland, Stede Broec en Waterland			
Doel/Openbaar belang	Het verankeren van de samenwerking tussen gemeenten voor het maaien van waterplanten in het IJmeer en Markermeer en het bindend vastleggen van de voorwaarden waaronder deze samenwerking plaatsvindt.			
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur heeft tien leden. De gemeente Gooise Meren is met één lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.			
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor 2023 bedraagt € 10.599 en bestaat uit een bijdrage in de proceskosten en een bijdrage in de maaikosten.			
Geraamde bijdrage	2024	2025	2026	2027
	€ 10.590	€ 10.590	€ 10.590	€ 10.590
Financiële gegevens	Balansdatum	1-1-2023		31-12-2023
	Eigen vermogen	nog niet bekend		nog niet bekend
	Vreemd vermogen	nog niet bekend		nog niet bekend
	Solvabiliteitsratio	nog niet bekend		nog niet bekend
	Resultaat 2023	nog niet bekend		

Paragraaf Grondbeleid

Hoofdpijnen

Het grondbeleid omvat de activiteiten en calculaties voor de grondverwerving, toekomstige ontwikkelingen, beheer en uitgifte van de gronden. Het Grondbeleid Gooise Meren is in juni 2020 door de raad vastgesteld. Het Grondbeleid biedt instrumenten om binnen ruimtelijke ontwikkelingen gemeentelijke ambities uit diverse beleidsterreinen (economisch, ruimtelijk, volkshuisvestelijk, maatschappelijk en financieel) te realiseren en geeft inzicht in welke situaties welke instrumenten inzetbaar zijn. De raad treedt daarbij kaderstellend en controlerend op. Het college voert uit.

Bouwgronden in exploitatie

Bredius

Begin 2023 is de sporthal Bredius opgeleverd. Inmiddels is deze in gebruik door de sportclubs en de scholen. In de zomer van 2023 is het halve oefenveld opgeleverd. Vanaf 1 september is deze in gebruik. Hiermee is het sportpark Bredius klaar.

In het najaar van 2021 is een aanvraag gedaan voor het onderdeel met de woningen en deze is voor de zomer van 2022 gegund aan een ontwikkelaar. Het gaat om 90 woningen waarvan een groot deel sociaal. Het ontwerp is daarna verder uitgewerkt tot een definitief ontwerp in 2023. De omgevingsvergunning voor het eerste blok (van de 5) is in december 2023 onherroepelijk geworden. De rest volgt in 2024. De verwachting is dat de bouw na de zomer 2024 begint.

De grondexploitatie kent een verwacht verlies van ongeveer € 5,0 mln. (netto contante waarde). Hiervoor is een verliesvoorziening getroffen (bij de start van het project werd een verlies verwacht van € 5,8 mln.).

Doel grondexploitatie	Het realiseren van woningbouw
Raadsbesluit vaststelling exploitatieplan	Zaaknr. 1221664
Jaar van start ontwikkeling	2018
Verwacht jaar van afsluiting	2026

Begrote financiële ontwikkeling 2023

Gerealiseerde boekwaarde per 1-1-2023 (bedragen x € 1.000)	€ 7.933
Gerealiseerde lasten 2023	€ 455
Gerealiseerde baten 2023	€ 99
Gerealiseerde boekwaarde per 31-12-2023	€ 8.289
Begroot eindresultaat (NCW)	-/- € 4.988

Eindwaarde (ultimo 2026): € 5.293.000 negatief.

Faciliterend grondbeleid

Naast genoemde grondexploitatie Bredius is de gemeente vanuit haar publieke taak betrokken bij de ontwikkeling van drie locaties welke niet zijn aan te merken als grondexploitaties voor de gemeente: De Krijgsman (KNSF-terrein), de BORgronden en Crailo.

De Krijgsman (KNSF-terrein)

In 2023 worden, volgens de huidige planning, ongeveer 200 woningen gerealiseerd. De eerste deelgebieden zijn in beheer genomen door de gemeente. Voor de Krijgsman wordt jaarlijks een werkplan opgesteld en een meerjarenbegroting gemaakt. Dit geeft inzicht in de kosten/opbrengsten verbonden aan de inzet.

De BORgronden

Het Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE) is op 10 juni 2020 door de gemeenteraad vastgesteld. Na de vaststelling van het SPvE is gestart met het maken van het stedenbouwkundig ontwerp. Dat vormt de basis voor het beeldkwaliteitsplan en (ontwerp) bestemmingsplan. De stukken zijn in het eerste kwartaal 2022 ter inzage gelegd. In 2023 is gewerkt aan het beantwoorden van 95 zienswijzen die waren ingediend tijdens de ter inzage periode. Dit heeft er onder andere toe geleid dat er nieuwe verkeerstellingen zijn uitgevoerd. Ook is er gewerkt aan een oplossing voor de stikstofdepositie die een gang naar de raad voor de vaststelling van het bestemmingsplan in de weg stond. Eind 2023 waren de stukken nagenoeg gereed en deze zijn begin 2024 aan de raad ter vaststelling aangeboden.

Crailo

De gemeenten van Hilversum, Laren en Gooise Meren hebben op 19 december 2017 besloten tot het aangaan van de Samenwerkingsovereenkomst Gebiedsontwikkeling Crailo (hierna: SOK). Eind 2017 zijn de gronden van Crailo aangekocht door de gemeenten Hilversum, Laren en Gooise Meren. De GEM Crailo B.V. is op 1 mei 2018 opgericht om de Gebiedsontwikkeling uit te voeren. Bij het oprichten van de SOK is ook de intergemeentelijke grondexploitatie Crailo als financieel kader voor de ontwikkeling en realisatie van Crailo door de drie raden vastgesteld. Alle kosten m.b.t. de gebiedsontwikkeling Crailo worden betaald uit deze grondexploitatie (o.a. stedenbouwkundig plan, overall bestemmingsplan, aanleg openbare ruimte, beheer tijdelijke situatie, kosten externe projectorganisatie GEM Crailo B.V.) In de SOK is opgenomen dat alle interne kosten van partijen voor eigen rekening zijn.

Op 1 juni 2023 hebben GEM Crailo en ontwikkelaar BPD de koopovereenkomst ondertekend voor de ontwikkeling van de eerste fase van Buurschap Crailo: het Kazernekwartier. Het nu nog gesloten terrein wordt met de ontwikkeling meer dan een nieuwe woonwijk. De karakteristieke gebouwen worden op basis van het oorspronkelijk ontwerp getransformeerd tot woningen en voorzieningen. Het woonprogramma van het Kazernekwartier omvat 57 sociale huurwoningen, 48 middeldure woningen en 66 koopwoningen. Daarnaast worden bestaande kazernegebouwen gebruikt voor bedrijvigheid. Deze variëteit aan woningen in combinatie met bedrijvigheid draagt bij aan een diverse en inclusieve gemeenschap in het buurtschap.

Daarnaast is in 2023 de koopovereenkomst getekend tussen de vereniging Klein Crailo en de GEM voor de koop van het voormalige museumgebouw op Crailo. De vereniging koopt niet alleen het gebouw, maar ook een stuk grond erom heen. Een museum was de laatste bestemming van dit gebouw, vandaar de naam. Vereniging klein crailo gaat dit gebouw herontwikkelen en er negen appartementen en een gemeenschappelijke ruimte in realiseren.

De GEM heeft in 2023 ook een koopovereenkomst met de vereniging BosBuren getekend. Daarmee koopt vereniging BosBuren twee garageloodsen binnen Buurtschap Crailo met aan de achterzijde een stuk grond voor de tuinen. Vereniging BosBuren en Klein Crailo zijn de twee CPO groepen (collectief particulier opdrachtgeverschap) die op het terrein woningbouw ontwikkelen. Zij hebben in het voorjaar van 2021 meegedaan met de openbare initiatievenprocedure.

Reserves en risico's grondexploitaties

De Algemene Reserve Grondexploitatie (verwacht saldo 1 januari 2023: € 3,5 mln.) vormt een buffer voor de financiële fluctuaties en risico's die samenhangen met de grondexploitaties. Als op een gemeentelijke grondexploitatie een tekort wordt verwacht, wordt hiervoor een voorziening gecreëerd ten laste van de Algemene Reserve Grondexploitatie. De risico's van de grondexploitaties worden per project in beeld gebracht. Voor een verdere uitleg van de risico's verwijzen wij naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Jaarrekening 2023

Leeswijzer

Leeswijzer

De jaarrekening bestaat uit de programmarekening (inclusief toelichting) en de balans. De onderdelen zijn opgebouwd op basis van de geldende voorschriften. Hierna wordt een korte toelichting gegeven op de verschillende onderdelen.

1. Balans

In de jaarrekening presenteren we de balans per 31 december 2023. De balans bestaat uit de bezittingen, vorderingen, liquide middelen (activa) en eigen vermogen en de schulden (passiva).

2. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

In de waarderingsgrondslagen staat per onderdeel van de balans aangegeven via welke methode deze is opgenomen en gewaardeerd in de balans. Bij de vaste activa staat een overzicht waarin per soort investering de afschrijvingstermijn wordt vermeld.

3. Toelichting op de balans

Bij de toelichting op de balans worden per onderdeel een of meer gedetailleerdere overzichten gepresenteerd, zoals de voorschriften dat vereisen. De toelichting is verdeeld in de vaste en vlottende activa en de vaste en vlottende passiva. Verder is er een verloopoverzicht toegevoegd.

4. Overzicht van baten en lasten

Het overzicht van baten en lasten toont de betreffende lasten en baten per programma. In het programmaverslag worden ze dan ook per programma gepresenteerd. In het overzicht van baten en lasten staan de totalen per programma in één overzicht. Dit overzicht geeft de gerealiseerde cijfers 2022 weer, de cijfers uit de programmabegroting 2023 en de werkelijke cijfers 2023. De gegevens per programma zijn exclusief eventuele mutaties in de reserves. Die mutaties staan apart vermeld waardoor het resultaat voor en na inzet van reserves gepresenteerd kan worden.

5. Toelichting op overzicht van baten en lasten

In de toelichting gaan we in op de incidentele baten en lasten, onvoorziene uitgaven en begrotingsrechtmatigheid. Tot slot hebben we een verplicht onderdeel opgenomen over topinkomens.

6. SiSa verantwoording

Tot de bijlagen behoort ook de SiSa verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking SiSa.

7. Gebeurtenissen na balansdatum

Eventuele gebeurtenissen die zich na afsluiting van het boekjaar op 31 december 2023 hebben voorgedaan worden hier toegelicht.

8. Rechtmatigheidsverantwoording

In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd.

9. Controleverklaring

Het oordeel van de accountant over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023 is hier opgenomen.

1. Balans per 31 december 2023

Balans per 31 december 2023

Bedragen x € 1.000

Activa (x € 1.000)	31-12-2022	31-12-2023
Vaste Activa		
Materiele Vaste Activa	€ 190.012	€ 190.805
Investerings met een economisch nut	€ 97.854	€ 97.991
Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	€ 47.614	€ 47.212
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een Maatschappelijk Nut	€ 44.544	€ 45.602
Financiële vaste activa	€ 37.499	€ 49.244
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	€ 252	€ 252
Overige langlopende leningen	€ 79	€ 0
Overige uitzettingen met een rente-typische looptijd van 1 jaar of langer	€ 37.168	€ 48.992
Totaal Vaste Activa	€ 227.511	€ 240.049
Vlottende Activa		
Voorraden	€ 3.005	€ 3.301
Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	€ 2.997	€ 3.299
Gereed product en handelsgoederen	€ 9	€ 2
Uitzettingen met een rente-typische looptijd korter dan 1 jaar	€ 17.184	€ 21.185
Vorderingen op openbare lichamen	€ 11.237	€ 13.540
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rente-typische looptijd korter dan 1 jaar	€ 1	€ 2.022
Overige vorderingen	€ 5.946	€ 5.623
Liquide Middelen	€ 219	€ 11
Kassaldi	€ 6	€ 8
Banksaldi	€ 214	€ 2
Overlopende Activa	€ 7.483	€ 9.127
Nog te ontvangen bedragen van het Rijk	€ 3.139	€ 2.047
Nog te ontvangen bedragen van Overige Nederlandse overheidslichamen	€ 1.049	€ 15
Overige nog te ontvangen voorschotbedragen	€ 2.781	€ 4.817
Overige vooruitbetaalde bedragen	€ 515	€ 2.247
Totaal Vlottende Activa	€ 27.892	€ 33.623
Totaal Activa	€ 255.403	€ 273.672
Bedrag waarvan het recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 bestaat	€ 0	€ 0

Passiva (x € 1.000)	31-12-2022	31-12-2023
Vaste Passiva		
Eigen Vermogen	€ 54.493	€ 59.248
Algemene reserve	€ 32.891	€ 31.751
Bestemmingsreserves	€ 14.510	€ 17.975
Gerealiseerd resultaat	€ 7.093	€ 9.522
Voorzieningen	€ 20.127	€ 21.618
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	€ 9.119	€ 10.065
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	€ 4.413	€ 5.081
Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	€ 6.594	€ 6.472
Vaste Schulden met een rente-typische looptijd van 1 jaar of langer	€ 149.120	€ 160.499
Onderhandse leningen van:		
Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	€ 12.467	€ 11.500
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	€ 94.615	€ 85.847
Binnenlandse bedrijven	€ 8.502	€ 8.502
Openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	€ 33.000	€ 54.100
Waarborgfondsen	€ 536	€ 550
Totaal Vaste Passiva	€ 223.740	€ 241.365
Vlottende Passiva		
Netto - Vlottende schulden met een rente-typische looptijd korter dan 1 jaar	€ 17.214	€ 10.150
Overige kasgeldleningen	€ 0	€ 0
Banksaldi	€ 4.788	€ 1.038
Overige schulden	€ 12.426	€ 9.112
Overlopende Passiva	€ 14.449	€ 22.158
Nog te betalen bedragen	€ 4.968	€ 7.750
Vooruit ontvangen bedragen van het Rijk	€ 5.373	€ 9.776
Vooruit ontvangen bedragen overige Nederlandse overheidslichamen	€ 2.246	€ 2.792
Overige vooruit ontvangen bedragen	€ 1.863	€ 1.840
Totaal Vlottende Passiva	€ 31.663	€ 32.308
Totaal Passiva	€ 255.403	€ 273.672
Totaalbedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt	€ 109.639	€ 107.854

2. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening 2023 is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de Financiële verordening gemeente Gooise Meren.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. De activa en passiva worden opgenomen tegen nominale waarden. Is dat anders dan staat dat bij het desbetreffende balansonderdeel.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Voor de jaarrekening hanteren wij overeenkomstig de voorschriften het baten- en lastenstelsel, waarbij uitgaven en ontvangsten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden alleen meegenomen als zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn. Investeringslasten komen niet ten laste van het jaar waarin de rekeningen zijn betaald, maar worden gespreid over de jaren waarin de investering wordt gebruikt.

Dividendopbrengsten van deelnemingen gelden als baat op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Balans

Vaste Activa

Materiële vaste activa

Conform de Nota activabeleid Gooise Meren activeert de gemeente geen bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Materiële vaste activa

In de balans worden, zoals artikel 35 BBV aangeeft, onder de materiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- investeringen met een economisch nut
- investeringen met een economisch nut, waarvoor om de kosten te drukken een heffing kan plaatsvinden
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Bij de materiële vaste activa staat vermeld welke in erfpacht zijn uitgegeven.

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de boekwaarde. Dat is de verkrijgingsprijs met aftrek van eventuele investeringsbijdragen en de cumulatieve afschrijvingen. De geschatte levensduur vormt de basis voor de afschrijvingen. In geval van verwachte duurzame waardeverminderingen wordt dit in mindering gebracht op de boekwaarde.

Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (in dit geval de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening gold).

Afschrijven

De afschrijving van de geactiveerde kosten voor een bepaald actief begint in het jaar dat volgt op het jaar waarin het actief in gebruik werd genomen. De gemeente Gooise Meren past bij afschrijvingen de lineaire methode toe.

Afschrijftermijnen

De afschrijvingsbedragen van gerealiseerde investeringen zijn gebaseerd op de afschrijftermijnen zoals vermeld staan in de in 2018 vastgestelde nota Activabeleid. De verwachte levensduur speelt daarbij uiteraard een rol. Voor investeringen vanuit voormalige fusie gemeenten Naarden, Bussum en Muiden hanteren wij de afschrijvingstermijnen als destijds bepaald.

Financiële vaste activa

Op grond van artikel 36 BBV vallen onder financiële activa:

- de kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen
- verstrekte langlopende leningen aan deelnemingen, woningbouwcorporaties en overige verbonden partijen
- overige langlopende leningen
- overige uitzettingen (verstrekkingen) met een looptijd langer dan een jaar
- bijdragen aan activa die eigendom van derden zijn

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen uitstaande geldleningen zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Mocht de waarde van de aandelen onverhoopt structureel tot onder de verkrijgingsprijs dalen, dan vindt afwaardering plaats.

Is afwaardering van financiële activa noodzakelijk dan staat het verschil in één keer als een last in de rekening van lasten en baten.

Vlottende activa

Voorraden

De grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Bouwgronden in exploitatie die als onderhanden werken zijn opgenomen, worden gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel tegen de lagere marktwaarde. Er vindt afwaardering plaats wanneer de marktwaarde beneden de boekwaarde ligt. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die daar rechtstreeks aan kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken). Ook een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten vallen onder de vervaardigingsprijs. Tussentijdse winsten worden genomen volgens het realisatiebeginsel. De techniek die hiervoor toegepast moet worden is de "percentage of completion (POC) methode" (percentage gerealiseerde kosten x percentage gerealiseerde opbrengsten x geraamde winst). Op de geraamde winst worden eerst de risico's in mindering gebracht.

Gereed gekomen producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of als de marktwaarde lager uitvalt dan de kostprijs tegen de marktwaarde. Dat laatste doet zich vooral voor bij incurante voorraden.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Mocht de vordering niet inbaar blijken dan is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt op basis van de geschatte kans de vordering alsnog te innen statistisch vastgesteld.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa staan tegen de nominale waarde vermeld.

Vaste passiva

Ook de vaste passiva zijn opgenomen voor nominale waarde, tenzij dit bij het desbetreffende balanshoofd anders staat vermeld.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen vallen ook de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het gerealiseerd resultaat.

Reserves

In het BBV staan reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen mogen worden beschouwd en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De gemeenteraad beslist over de noodzakelijke omvang van de reserves. Daarom worden de reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kennen bestemmingsreserves op het eind van het verslagjaar geen negatieve stand. Krijgt een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- a) verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten (voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's);
- b) kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren (onderhoudsegalisatievoorzieningen);
- c) van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden (door derden beklemd middelen) met uitzondering van de van Europese en Nederlandse overheidslichamen verkregen middelen welke verantwoord worden onder de 'Overlopende passiva'.

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de verplichting in kwestie of als dat zich voordoet het voorspelbare verlies. Hierop bestaan twee uitzonderingen, namelijk de voorzieningen voor wachtgelden en pensioenen. Deze wordt bijgehouden op contante waarde. De egalisatievoorzieningen voor onderhoud zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen. Daarbij houden we rekening met de kwaliteitseisen die daarvoor zijn geformuleerd. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen - opgenomen in het jaarverslag - wordt het beleid daarover uiteengezet.

De voorziening grondexploitatie wordt conform artikel 63, lid 7, BBV gewaardeerd tegen de contante waarde.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Vaste schulden met een rente-typische looptijd van één jaar of langer

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Gedane aflossingen zijn daarvan afgetrokken. De vaste schulden hebben een rente-typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva staan tegen de nominale waarde vermeld.

Overlopende passiva

Ook de nog te betalen bedragen, nog te besteden specifieke uitkeringen en de overige vooruit ontvangen bedragen zijn opgenomen voor de nominale waarden.

Borg- en garantstellingen

Als de gemeente leningen waarborgt, is het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten - buiten de balanstelling - per einde boekjaar opgenomen.

Eigen bijdrage op basis van de Wmo

Een inwoner die een Wmo voorziening op indicatie ontvangt, moet op basis van de Wmo daaraan zelf een financiële bijdrage betalen. Dit geldt ook als deze hulp en ondersteuning is geregeld via het persoonsgebonden budget (Pgb). De wetgever heeft bepaald dat het CAK de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage uitvoert. De informatie die de gemeente van het CAK ontvangt - om privacy redenen beperkt - is ontoereikend om per aanvrager de juistheid van de eigen bijdrage te kunnen vaststellen.

3. Toelichting op de balans

3.1 Vaste activa

Materiele Vaste Activa

Bedragen x € 1.000

Overzicht onderdelen materiële vaste activa	1-1-2023	31-12-2023
Gronden uitgegeven in erfpacht	319	319
Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	47.614	47.212
Overige investeringen met een economisch nut	96.994	97.672
Totaal investeringen economisch nut	144.927	145.203
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	44.544	45.602
Totaal	189.471	190.805

Overzicht investeringen met een economisch nut waarvoor om de kosten te verminderen een heffing kan worden geheven:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2023	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdrage derden	Boekwaarde 31-12-2023
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	45.786	1.613	0	1.163	750	45.486
Vervoermiddelen	32	0	0	10	0	22
Machines, apparaten en installaties	11	0	0	11	0	0
Overige materiele vaste activa	1.784	0	0	81	0	1.703
Totaal	47.614	1.613	0	1.266	750	47.212

Toelichting investering economisch nut met een heffing

In 2023 is er voor ca. € 1,6 mln. geïnvesteerd aan rioleringsprojecten. Voor de Riolering Beerensteinerlaan en Eikenlaan zijn de uitgaven voor circa € 750.000 gedekt door een onttrekking uit de voorziening vervangingsinvestering riolering.

De toerekening van overhead aan investeringen en Grex gebeurt door het doorbelasten van de interne uren op basis van een integraal uurtarief.

Overzicht overige Investerings met een economisch nut:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2023	Investerings Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdrage derden	Boekwaarde 31-12-2023
Gronden uitgegeven in erfpacht	319	0	0	0	319
Gronden en terreinen	6.145	0	0	0	6.145
Woonruimten	96	0	0	10	87
Bedrijfsgebouwen	78.780	5.120	140	3.342	78.449
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	6.325	530	0	700	6.071
Vervoermiddelen	869	94	6	194	763
Machines, apparaten en installaties	3.399	1.954	0	665	4.335
Overige materiële vaste activa	1.380	788	0	342	1.823
Totaal	97.312	8.485	145	5.253	97.991

Toelichting investeringen:

De investeringen op grond-, weg- en waterbouwkundige werken betreffen sportvelden.

De investeringen op machines, apparaten en installaties betreffen automatisering, duurzaamheidsinvesteringen ESCo project, verlichting sportvelden en realisatie van een zoutsilo.

De investeringen op overige materiële vaste activa betreffen programma digitalisering en sportmaterialen Sporthal Bredius.

Toelichting desinvesteringen:

De desinvestering op bedrijfsgebouwen en overige materiële vaste activa betreft voornamelijk de sloop van de Tweemaster.

De desinvestering op vervoermiddelen betreft de verkoop van een vervoermiddel.

Toelichting grootste/belangrijkste bijdragen derden:

De bijdrage van derden aan bedrijfsgebouwen betreft voornamelijk een specifieke uitkering stimulering sport voor Sporthal Bredius en de verkoop van de brandweerkazerne Muiden.

De bijdrage van derden op machines, apparaten en installaties betreft het ontvangen van gelden met betrekking tot de Subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed en een specifieke uitkering stimulering sport voor de besteding van ledverlichting SC Muiderberg.

De bijdrage van derden aan grond-, weg- en waterbouwkundige werken wordt voornamelijk veroorzaakt door het ontvangen van gelden van een specifieke uitkering stimulering sport voor de realisatie van het 3e halve hockeyveld Bredius.

De bijdrage van overige materiële activa wordt veroorzaakt door het ontvangen van gelden van een specifieke uitkering stimulering sport voor de besteding van sportmaterialen Sporthal Bredius.

Toelichting

Volgens artikel 63 lid 3 van de BBV moet melding worden gemaakt van investeringen waaraan rente wordt toegevoegd. Deze situatie heeft zich niet voorgedaan.

Toelichting grootste/belangrijkste investeringen:

De investeringen in bedrijfsgebouwen betreffen de volgende projecten:

Bedragen x € 1.000

Projectnaam	Uitgaven
Nieuwbouw Tweemaster	1.114
Carport De Zandzee	602
Renovatie Vondelschool	595
Sporthal Bredius	504
Instandhouding Goois Lyceum	363
Vorbereidingskrediet KC de Meerstroom	359
Hockeyclub Naarden kleedkamers	315
Renovatie Juliana school/Dalton	222
Opslagruimte Sportpark Zuid	151
Hockeyclub Naarden kantine	147
WKO opslag De Zandzee	139
Renovatie daken AC Jan Lighart	137
Rugbyclub 't Gooi kleedkamers	133
Vorbereidingskrediet Parkeergarage de Olmen	126
Renovatie Indon school	116

Overzicht van investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2023	Investerings	Desinvesterings	Afschrijvingen	Bijdrage derden	Boekwaarde 31-12-2023
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	44.544	3.680	0	1.404	1.218	45.602
Totaal	44.544	3.680	0	1.404	1.218	45.602

Toelichting grootste/belangrijkste investeringen:

De investeringen in grond-, weg- en waterbouwkundige projecten betreffen de volgende projecten:

Bedragen x € 1.000

Projectnaam	Uitgaven	Inkomsten
Busbaan Bredius	867	251
Zonnegeluidswal Naarderwoonbos	311	
Herinrichting parkeerterrein De Zandzee	264	
Uitvoeringskrediet Schootsvelden Zuid-Oost	237	228
Wegen Spiegelstraat	221	
Vervanging OV o.a. Amsterdamsestraatweg	200	
Bomenplan Muiderberg	179	56
Vorbereidingskrediet Veerstraat	157	
Vervanging speeltoestellen 2022	143	
Herstel Vestingwallen (Verder met Vesting Muiden)	142	
Inrichting openbare ruimte Centrum Keverdijk	131	500
Wegen Vlietlaan	125	
Toegankelijkheid Vestingwallen	113	
Vorbereidingskrediet Brug Hooftlaan	111	
Herinr.P1 en herstel Muiderbos-Muiden	105	
Uitvoeringskrediet Entree Muiden Zuid-West	104	
Aanpassing Amersfoortsestraatweg/Godelindeweg	85	

Financiële vaste activa

Overzicht financiële vaste activa (x € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2023	Toename	Aflossingen	Afschrijvingen	Afwaardering duurzame waarde vermindering	Boekwaarde 31-12-2023
Kapitaalverstrekkings aan deelnemingen	252	0	0	0	0	252
Overige langlopende leningen	79	0	79	0	0	0
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	37.168	14.011	2.187	0	0	48.992
Totaal	37.499	14.011	2.266	0	0	49.244

3.2 Vlottende activa

Vorraden

Bedragen x € 1.000

Overzicht opgenomen voorraden (x € 1.000)	31-12-2022	31-12-2023
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	2.997	3.299
Gereed product en handelsgoederen	9	2
Vooruitbetalingen		
Totaal	3.006	3.301

Onderhanden werk, Bouwgronden in exploitatie

Bedragen x € 1.000

Bouwgronden in exploitatie	Bredius
Boekwaarde 01-01-2023	7.933
Verliesvoorziening	-4.936
Boekwaarde 01-01-2023, incl. verliesvoorziening	2.997
Investerings en overige vermeerderingen:	
· Grondaankopen	
· Bouwrijp maken	287
· Rentekosten	119
· Overige bestedingen	49
· Storting in Algemene Reserve Grondexploitatie (t.b.v. volkshuisvestingsfonds)	
· Bij resultaatbestemming storten in Algemene Reserve Grondexploitatie	
Opbrengsten (verminderingen)	
· Verkopen	
· Overige opbrengsten	-99
· Bij resultaatbestemming onttrekken uit Algemene Reserve Grondexploitatie	
· Winst uitname	
Mutaties in verliesvoorziening	-52
Boekwaarde 31-12-2023	8.289
Verliesvoorziening	-4.988
Boekwaarde 31-12-2023, incl. verliesvoorziening	3.301
Nog te verwachten kosten:	
· Bouwrijp maken	920
· Rentekosten	348
· Overige bestedingen	148
Nog te verwachten opbrengsten:	
· Verkopen	-4.412
· Overige opbrengsten	-
Verwacht eindresultaat o.b.v. eindwaarde (nadeel)	5.293
Verwacht eindresultaat o.b.v. netto contante waarde (nadeel)	4.988

Toelichting:

Om te bepalen met welke verliesvoorzieningen voor de lopende grondexploitaties we te maken krijgen, zijn we uitgegaan van de contante waarde van de toekomstige baten en lasten. De in 2019 getroffen verliesvoorziening voor de grondexploitatie Bredius moet in 2023 € 52.000 naar boven worden bijgesteld. Voor een verdere toelichting verwijzen we u graag naar de paragraaf grondbeleid.

Uitzettingen

Overzicht Uitzettingen met een rentetypische looptijd van 1 jaar of minder (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2023
Vorderingen op openbare lichamen	11.237	13.540	0	13.540
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	1	2.022	0	2.022
Overige vorderingen:				
Debiteuren	5.965	7.981	-2.330	5.650
Overige vorderingen	-18	-27	0	-27
Totaal	17.184	23.515	-2.330	21.185

Debiteuren en liquide middelen

Bedragen x € 1.000

De post debiteuren is als volgt opgebouwd:	Vordering	Voorz. Dub debiteuren
Privaat rechtelijk	2.245	-496
Publiek rechtelijk	3.998	-994
Sociale zaken Terugvordering en verhaal	1.738	-841
Totaal	7.981	-2.330

Overzicht liquide middelen	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Kassaldi	6	8
Bank saldi	214	2
Totaal	219	11

Schatkistbankieren

Het schatkistbankieren houdt in dat decentrale overheden hun liquide middelen, als die een gemeente gerelateerde norm overstijgen, onder moeten brengen bij het ministerie van Financiën. Dit gebeurt in de vorm van een rekening-courant, zoals bij een bank. De genoemde norm is ingesteld op 2% van het begrotingstotaal en was voor 2023 € 3,1 mln. De gemeente zou dus gemiddeld per kwartaal niet meer dan € 3,1 mln. positief mogen staan op alle bankrekeningen samen. Onderstaand overzicht laat zien dat wij in 2023 geen drempelbedrag hebben overschreden.

Bedragen x € 1.000

Drempelbedrag schatkistbankieren	1e kwartaal 2023	2e kwartaal 2023	3e kwartaal 2023	4e kwartaal 2023
1. Gemiddeld buiten de schatkist	863	2.084	549	1.482
2. Drempelbedrag	3.132	3.132	3.132	3.132
3. Ruimte onder het drempelbedrag (2-1)	2.269	1.048	2.584	1.650
4. Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

Overlopende activa

De vooruit ontvangen bedragen van het Rijk en overige Nederlandse overheidsinstanties betreffen subsidies om de kosten voor onder andere investeringsprojecten te dekken. In onderstaand overzicht staat per subsidie het verloop ervan in 2023. Deze bedragen moeten nog ontvangen worden. De kosten voor het project zijn hiervoor al gemaakt.

Overlopende activa gerubriceerd (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:		
• het Rijk	3.139	2.047
• overige Nederlandse overheidslichamen	1.049	15
Overige nog te ontvangen voorschotbedragen	2.781	4.718
Overige vooruitbetaalde bedragen	515	2.247
Totaal	7.483	9.028

Verloopoverzicht nog te ontvangen voorschotten van EU, Rijk en Provincies

Overzicht van de in de balans opgenomen voorschotbedragen die we nog van Europese en Nederlandse overheidsinstanties moeten ontvangen.

Bedragen x € 1.000

Subsidienummer	Beschrijving	Saldo per 31-12-2022	Toevoegingen 2023	Ontvangen 2023	Saldo per 31-12-2023
Europees overheidslichamen:					
het Rijk:					
Algemene uitkering Gemeentefonds	Algemene uitkering Gemeentefonds 2022	1.612		1.612	0
	Algemene uitkering Gemeentefonds 2021	0	52		52
	TOZO 2022	46		46	0
	BBZ 2022	5		5	0
OEKG110.01	Opvang ontheemden Oekraïne (A16)	763	13.764	13.178	1.349
POR/202211/000016 SPUK D19	Tijdelijke onderwijshuisv. ontheemden (D19)	73		73	0
BSK-2012/217796	Railscherm Uitvoering (2015/2016) (E3)	104	0	0	104
BSV/23/00016	Gevelmaatregelen geluidsanering (F1)		7		7
SPUKSPRT22323	Spuk Sport 2022 (H4)	536			536
Overige Nederlandse overheidslichamen:					
105994	Fietsvoorziening Bussum-Zuid	11		11	0
1459262/1472321	Landstraat	5		5	0
2019/146630	Landstraat	0	12		12
1831374/1852344	Muiden Noordwest	0	3		3
1583876/1707436 Provincie Noord Holland	Beerensteinerlaan	300		300	0
INW/BSK-2020/2030160	Klein infrastructuur subsidie Beerensteinerlaan	200		200	0
INW/BSK-2020/2030160	Klein infrastructuur subsidie Vlietlaan	532		532	0
Totaal		4.187	13.838	15.962	2.062

3.3 Vaste passiva

Reserves en voorzieningen

Een groot deel van het vermogen van de gemeente bestaat uit reserves en voorzieningen. Het verschil zit hier in: reserves maken deel uit van het eigen vermogen dat in principe vrij besteedbaar is; voorzieningen daarentegen behoren tot het vreemd vermogen dat met het oog op reële risico's of egalisatie van onvermijdelijke kosten is gevormd. Bijvoorbeeld groot onderhoud of verplichtingen.

Reserves

Samen met het saldo van rekening van baten en lasten vormen de reserves het eigen vermogen van de gemeente. Het totaal van het eigen vermogen bedroeg eind 2023 afgerond € 57,8 mln. en is als volgt onderverdeeld:

Eigen vermogen

Reserves

Bedragen x € 1.000

Het eigen vermogen van de gemeente Gooise Meren (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Algemene Reserves	32.891	31.751
Bestemmingsreserves	14.510	17.975
Resultaat na bestemming	7.093	9.522
Totaal	54.493	59.247

Overzicht verloop reserves:

Bedragen x € 1.000

Reserves	Saldo 31-12- 2022	Toevoeging	Onttrekking	Resultaat bestemming		Saldo 31-12- 2023
				Toevoeging	Onttrekking	
Algemene Reserve	32.891	0	5.064	3.924	0	31.751
Totaal Algemene reserve	32.891	0	5.064	3.924	0	31.751
Bestemmingsreserves:						
Algemene reserve Grondexploitatie	1.206	96	323			979
Reserve Parkeren Centrum Bussum/Scapino	2.179	0	0			2.179
Reserve Godelinde	2.387	0	65			2.322
Reserve Sociaal Domein	1.248	0	90			1.158
Bovenwijkse voorzieningen Krijgsman	40	0	0			40
Reserve Grote projecten Muiden	641	0	0			641
Egalisatiereserve Primair	33	0	1			33
Reserve uitbreiding sportvoorzieningen	716	0	171			545
Reserve Groen beleidsplan	81	0	81			0
Reserve MFC Keverdijk	150	0	150			0
Reserve Tijdelijke Huisvesting Onderwijs	1.526	0	53			1.473
Reserve Stim. fonds betaalbare woningen	500	0	0			500
Reserve Dek kap.last. dak Villa Zeezicht	618	0	26			592
Reserve Dek kap.last. Grote Proj. Muiden	3.050	0	429			2.621
Reserve Dek kap.last. Tijd. huisv onderw	134	0	19			115
Reserve Uittreedsom GNR	0	4.777	0			4.777
Totaal bestemmingsreserves	14.510	4.873	1.408	0	0	17.975
Totaal reserves	47.401	4.873	6.472	3.924	0	49.725

Toelichting aard en reden reserves 2023

Naam	Algemene Reserve
Aard	Algemene reserve
Reden	Bufferfunctie voor opvangen van tegenvallers en afdekken risico's.
Onttrekking	Onttrekkingen in 2023 (totaal € 5.063.842):
	- € 565.756 Budgetoverheveling decemberwijziging 2022
	- € 42.026 Voorbereidingskosten en uitvoering procesplan ontwikkeling pand De Vonk
	- € 466.853 Afboeken boekwaarde en sloopkosten De Tweemaster
	- € 27.228 Veilig vlaggen
	- € 3.961.979 Saldo 2e Voortgangsverslag 2023
Toevoeging	Toevoeging in 2023:
	- € 3.923.828 Jaarrekening resultaat 2022

Naam	Algemene reserve grondexploitatie
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Dekking voor onzekere toekomstige exploitatiesaldi grondexploitaties door verrekening van winsten en verliezen.
Onttrekking	Onttrekkingen in 2023 (totaal € 323.403):
	- € 200.000 Pre-projectfase
	- € 123.403 Projectplan Kon. Emmaschool
Toevoeging	Toevoegingen in 2023:
	- € 95.533 Vrijval verliesvoorziening Grex Bredius (Jaarstukken 2022)

Naam	Reserve Parkeren Centrum Bussum
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Reserve is ingesteld om het openbaar parkeren in Bussum te verbeteren.
Onttrekking	Geen onttrekkingen in 2023.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2023.
Naam	Reserve Godelindeschool
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Ter dekking van de kapitaallasten voor de realisatie van een unilocatie Godelindeschool is een reserve ingesteld.
Onttrekking	Onttrekking 2023:
	- € 64.508 Kapitaallasten Godelindeschool
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2023.

Naam	Reserve Sociaal Domein
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	De reserve wordt aangehouden in verband met de transformatie van het sociaal domein ter uitvoering van de plannen vanuit het college uitvoeringsprogramma.
Onttrekking	Onttrekkingen in 2023 (totaal € 90.145):
	- € 101.758 Werken aan Werk

	- € 67.642 Extra subsidie MEE
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2023.

Naam	Reserve Bovenwijkse voorzieningen Krijgsman
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Ontwikkeling van bovenwijkse voorzieningen gerelateerd aan de kosten van de aanleg van de toerit A1 en de brug naar de Krijgsman.
Onttrekking	Geen onttrekkingen in 2023.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2023.

Naam	Reserve Grote projecten Muiden
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Voor de grote projecten In Muiden is in 2013 een bestemmingsreserve ingesteld. Het doel is om de financiële voor- en nadelen van de projecten die onder het projectbureau vallen via deze bestemmingsreserve te laten lopen. Hierdoor wordt de reguliere begroting van de gemeente niet beïnvloed door zaken aangaande het projectbureau.
Onttrekking	Geen onttrekkingen in 2023.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2023.

Naam	Egalisatiereserve Talent Primair
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Bedoeld om de interne rentekosten van een verstrekte renteloze lening te dekken. Deze lening maakt de continuering mogelijk van de stichting voor openbaar onderwijs, Talent Primair, Naarden.
Onttrekking	Onttrekking 2023:
	- € 590 Interne rentekosten 2023
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2023.

Naam	Reserve Uitbreiding Sportvoorzieningen
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Dekking kapitaallasten van investeringen ten behoeve van de optimalisatie en uitbreiding van sportvoorzieningen in Naarden.
Onttrekking	Onttrekking 2023:
	- € 171.394 Kapitaallasten sportvoorzieningen Naarden
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2023.

Naam	Reserve Groen Beleidsplan
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Deze reserve is ingesteld om de komende jaren de kwaliteit van het openbaar groen in Muiden te verbeteren.
Onttrekking	Onttrekking in 2023:
	- € 81.287 Vrijval van resterende saldo. Deze bestemmingsreserve is opgeheven in 2023.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2023.

Naam	Reserve MFC Keverdijk
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Ter dekking van de kapitaallasten voor de realisatie van een multifunctioneel centrum (MFC) Keverdijk was een reserve ingesteld. Het MFC wordt echter door een derde ontwikkeld en besloten is om alleen nog een bedrag te reserveren voor de afkoop van de huur voor 25 jaar door de gemeente van een deel van het MFC.
Onttrekking	Onttrekking in 2023:
	€ 150.000 Vrijval van resterende saldo. Deze bestemmingsreserve is opgeheven in 2023.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2023.

Naam	Reserve Tijdelijke Huisvesting Onderwijs PO
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Deze reserve is ingesteld om de kosten van tijdelijke huisvesting voor het primair onderwijs te dekken.
Onttrekking	Onttrekkingen in 2023:
	- € 52.897 Exploitatielasten tijdelijke huisvesting onderwijs 2023
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2023.

Naam	Reserve Stimuleringsfonds betaalbare woningen
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	In deze reserve worden de afkoopsommen bestemd zoals die zijn genoemd in de Compensatieregeling indien de realisatie van sociale woningbouw binnen het bouwplan én op een alternatieve locatie niet mogelijk blijkt en de initiatiefnemer toestemming van het College heeft om tot financiële compensatie over te gaan. De reserve (het Stimuleringsfonds) is bedoeld om de realisatie van sociale huurwoningen en onrendabele middeldure huurwoningen te stimuleren. Initiatiefnemers kunnen een bijdrage uit dit fonds krijgen als zij in hun plannen meer dan de vereiste 1/3de sociale woningen en/of extra onrendabele huurwoningen realiseren.
Onttrekking	Geen onttrekkingen in 2023.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2023.

Naam	Reserve Dekking kapitaallasten dakherstel Villa Zeezicht
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Deze reserve is ingesteld om de kapitaallasten van de investering in het herstel van de dakconstructie van Villa Zeezicht te dekken.
Onttrekking	Onttrekking 2023:
	- € 25.749 Kapitaallasten dakherstel Villa Zeezicht
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2023.

Naam	Reserve Kapitaallasten Grote Projecten Muiden
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Deze reserve is ingesteld om de kapitaallasten van de investering in de Ontsluitingsweg A1 Krijgsman/Bredius - 3 bruggen te dekken.
Onttrekking	Onttrekking 2023 (totaal € 428.812):
	- € 319.388 Vrijval
	- € 109.424 Kapitaallasten grote projecten Muiden
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2023.

Naam	Reserve Dekking Kapitaallasten tijdelijke huisvesting onderwijs
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Deze reserve is ingesteld om de kapitaallasten van de investering in de tijdelijke huisvesting onderwijs te dekken.
Onttrekking	Onttrekking 2023:
	- € 19.127 Kapitaallasten tijdelijke huisvesting onderwijs
Toevoeging	- Geen toevoegingen in 2023.
Naam	Reserve Uittreedsom GNR
Aard	Bestemmingsreserve
Reden	Dekking van de hogere bijdrage aan het GNR voor de periode 2024-2043.
Onttrekking	Geen onttrekkingen in 2023.
Toevoeging	Toevoeging in 2023:
	- € 4.777.042 Vormen bestemmingsreserve met ontvangen uittreedsom.

Voorzieningen

Bedragen x € 1.000

Voorzieningen	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's *	9.119	10.065
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	4.413	5.081
Door derden beklemd middelen met een specifieke aanwendingsrichting	6.594	6.472
Totaal	20.127	21.618

Overzicht verloop voorzieningen:

Bedragen x € 1.000

Voorzieningen (x € 1.000)	Saldo 31-12- 2022	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Saldo 31-12- 2023
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's:					
Spaarpremies hypotheek ambtenaren	75	4	79		0
Afkoop onderhoud graven	1.399	131	137		1.393
Voorziening wachtgeld en pensioenen	5.331	1.909	1.036		6.204
Voorziening Personele kosten	1.182	505	351		1.336
Verliesvoorziening lening Warmtebedrijf Muiderberg	1.132	0	0		1.132
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	9.119	1.476	1.603	0	10.065
Onderhoudsegalisatievoorzieningen:					
Voorziening onderhoud gebouwen	1.013	1.024	589		1.448
Voorziening onderhoud wegen	2.409	1.865	1.336		2.938
Voorziening onderhoud Kunstwerken	991	414	709		696
Totaal onderhoudsegalisatievoorzieningen	4.413	3.303	2.634	0	5.081
Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting:					
Egalisatie rioolheffing	6.431	0	72		6.359
Egalisatie afvalstoffenheffing	106	0	23		83
Egalisatie sociale recherche	58	8	36		30
Vervangingsinvestering riolering	0	750	750		0
Totaal door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	6.594	758	880	0	6.472
Totaal voorzieningen	20.127	6.609	5.118	0	21.618

Toelichting aard en reden voorzieningen 2023

Naam	Voorziening Spaarpremies Hypotheken Ambtenaren
Aard	Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's
Reden	Deze voorziening is ingesteld om de uitkering van het benodigde kapitaal zeker te stellen. De deelnemers in de regeling zijn daardoor gegarandeerd van de aflossing van de hypotheek aan het eind van de looptijd.

Naam	Voorziening Afkoop Onderhoud Graven
Aard	Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's
Reden	Deze voorziening is ingesteld om de lasten en baten te egaliseren voor het onderhoud aan graven waarvoor een afkoopsom is ontvangen.

Naam	Voorziening Wachtgeld en Pensioenen
Aard	Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's
Reden	Bedoeld om wachtgeldverplichtingen van voormalig personeel en wethouders te bekostigen, evenals de pensioenen van wethouders.

Naam	Voorziening Personele Kosten
Aard	Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's
Reden	Ingesteld om wachtgeldverplichtingen van voormalig personeel en de financiële gevolgen van sociaal plan te bekostigen. Met ingang van 2022 wordt ook rekening gehouden met de verplichtingen van spaarverlof.

Naam	Voorziening lening Warmtebedrijf
Aard	Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's
Reden	Ingesteld om risico af te dekken dat de aan het Warmtebedrijf verstrekte lening in het kader van de aanleg van een warmtenet in Muiderberg niet volledig kan worden terugbetaald.

Naam	Diverse onderhoudsvoorzieningen
Aard	Onderhoudsvoorzieningen
Reden	Ingesteld voor het egaliseren van de jaarlijkse onderhoudslasten van het (groot) onderhoud van gemeentelijke gebouwen, wegen, civieltechnische kunstwerken en waterwegen.

Naam	Egalisatievoorzieningen rioolheffing en afvalstoffenheffing
Aard	Door derden bekleemde middelen voor een specifieke aanwending
Reden	Bestemd voor de egalisatie van lasten in relatie tot de daarvoor ingestelde heffing of leges.
Toelichting	Het saldo van de op basis van het GRP gerealiseerde lasten voor groot onderhoud en investeringen en de baten uit de rioolheffing wordt in de egalisatievoorziening riolering verrekend. Voor vervangingsinvesteringen in de riolering is een aparte voorziening gevormd.

Naam	Egalisatievoorziening Sociale recherche
Aard	Door derden bekleemde middelen met een specifieke aanwending
Toelichting	Dekking periodieke uitgaven investeringen Sociale Recherche ten behoeve van de gemeenten Blaricum, Diemen, Eemnes, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp en Wijdereen.

Naam	Vervangingsvoorziening riolering
Aard	Door derden bekleemde middelen met een specifieke aanwending
Reden	Deze voorziening wordt ingesteld ten behoeve van toekomstige vervangingsinvesteringen, conform artikel 44, lid 1d BBV.
Toelichting	Jaarlijks wordt op basis van het GRP een toevoeging gedaan aan Vervangings-voorziening riolering. Op basis van de werkelijke vervangingsinvesteringen in het jaar vindt de onttrekking aan deze voorziening plaats.

Vaste schulden met een rente-typische looptijd van 1 jaar of langer

Bedragen x € 1.000

Vaste Schulden	Saldo 31-12- 2022	Vermeerdering	Aflossingen	Saldo 31-12- 2023	Rentelast
Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	12.467	0	967	11.500	89
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	94.615	0	8.769	85.847	1.580
Binnenlandse bedrijven	8.502	0	0	8.502	0
Openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	33.000	22.000	900	54.100	813
Waarborgsommen	536	48	34	550	
Totaal	149.120	22.048	10.669	160.499	2.482

Toelichting

Dit jaar hebben wij 2 langlopende leningen afgesloten met een totaal van € 22,0 mln. Hiervan was € 10,0 mln. bestemd om ingeplande projecten te realiseren en € 12,0 mln. ten behoeve van een doorverstrekte lening. In 2023 is € 10,6 mln. afgelost. De totale schuld is met € 11,4 mln. toegenomen.

3.4 Vlottende passiva

Vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

Bedragen x € 1.000

Vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Overige kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	4.788	1.038
Overige vlottende schulden:		
Crediteuren	12.466	9.059
Overige schulden	-41	53
Totaal	17.214	10.150

Overlopende passiva

Bedragen x € 1.000

Overlopende passiva	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Nog te betalen bedragen	4.968	7.750
De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
• Europese overheidslichamen	0	0
• het Rijk	5.373	9.776
• overige Nederlandse overheidslichamen	2.246	2.792
Overige vooruit ontvangen bedragen	1.863	1.840
Totaal	14.449	22.158

Toelichting

De vooruit ontvangen bedragen van het Rijk en overige Nederlandse overheidsinstanties betreffen subsidies om de kosten voor onder andere investeringsprojecten te financieren. In onderstaand overzicht wordt per subsidie het verloop in 2023 weergegeven. Deze bedragen hebben we dus ontvangen en moeten nog gebruikt worden.

Verloopoverzicht van vooruit ontvangen bedragen van EU, Rijk en Provincies in 2023

Bedragen x € 1.000

Subsidienummer	Beschrijving	Saldo per 31-12- 2022	Toevoe- gingen 2023	Ontvangen 2023	Gemaakte kosten 2023	Saldo per 31-12- 2023
Het Rijk:		5.373				9.776
SUVIS21-01198134	Uitkering ventilatie in scholen (C32)	41			41	0
2021-99922	Aanpak energiearmoede (C55)	884		433	441	876
LAI23-03619048	Nationaal Isolatieprogramma (C94)	0		1.111		1.111
2023-0000698679	SPUK – Startbouwimpuls (C105)	0		725		725
POR/202111/000030	Nationaal Programma Onderwijs (NPO) (D14)	347		361	505	202
POR/202211/000016	Onderwijshuisvesting Oekraïne (D19)	0		422	129	293
202304/000017	Voorschoolse educatie ontheemde peuters (D22)	0		72		72
BSV 2011057265	Railschermenproject voorbereiding (E3)	145		279		424
lenW/BSK-2018/170767	Geluidsanering Huizerweg Oost uitvoering (E3)	46				46
lenW/BSK-2018/170757	Geluidsanering Ceintuurbaan uitvoering (E3)	17			6	11
lenW/BSK-2018/178339	Geluidsanering Brinklaan, Kerkstraat, Nieuwstraat uitvoering (E3)	76			16	60
lenW/BSK-2018/234657	Geluidsanering Laarderweg uitvoering (E3)	31			25	6
lenW/BSK-2018/195655	Geluidsanering Huizerweg West uitvoering (E3)	33			28	5
lenW/BSK-2019/315	Geluidsanering Generaal de la Reylaan uitvoering (E3)	250			57	193
lenW/BSK-2020/178877	Geluidsanering fase 1 gevelmaatregelen (E3)	9			9	0
BSK-2020/230160	SPV deel II (E20)	257				257
lenW/BSK-2020/230160	Stimuleringsverkeersveiligheidsmaatregelen (E20)	2.719			250	2.469
CDOKE-23-03465214	Capaciteit decentrale overheden voor klimaat en energiebeleid (F28)	0		1.086	302	784
2021-0000152701	Wet inburgering 2021 (2022) (G10)	270		-30		240
2022-0000197597	Wet inburgering 2021 (2023) (G10)	0		615	347	269
2022--0000215301	Onderwijsroute (G13)	50				50
SPUKSPRT23298	SPUK Sport (H4)	0		730	411	319
-	Sportakkoord 2021-2022 (H8)	46				46
2033144	Preventieakkoord en preventieaanpakken (H12)	20				20
1043543	Preventieakkoord en preventieaanpakken (H12)	0		30	20	10
SPUKBR0064/2033144	Verstrekking voor sport en bewegen (H30)	0		739	518	221
SPUK MEOZ	Lunet (H32)	0		162	43	119
SPUK MEOZ	Zandzee (H32)	0		593	68	525
11323934/1501407	Vergroten fietsvoorziening Bussum-Zuid	7			7	0
	ZOMw preventieakkoord 2022	28				28
DMV2301294/43TLY	DUMAVA	0		252		252
1145797	Comeniusmuseum Naarden	4		2		6
1145861	Stadsarchief Burgerweeshuis Naarden	8		4		12
1145886	Muizenfort gebouw C Muiden	7		3		10
1146647	St.Nicolaaskerk Muiden	0				0

1148461	Kazerne Muiden	11		6		17
1155176	Grote Kerk Naarden	45		22		67
1146022	Stadhuis Naarden	16		9		25
1164678	Toren Muidenberg	4		2		6
Overige Nederlandse overheidslichamen:		2.246				2.791
	ESF middelen (Europees Sociaal Fonds)	0		140		140
1911010/1936640	Structuurvisie Bussum-Zuid	0		60		60
1913683/1924038	Entree Muiden Zuidwest	0		420		420
1911010/1936640	Waterpoort Vecht	212		195	214	193
1913074/1925192	Biodiversiteit Kernen	56			56	0
869975 / 879883	Verder met de Vesting	134				134
803140/842741	Stimuleringsfonds bedrijventerreinen Gooise Meren	75				75
	ST.AFVAL.Nedvang 81918/20026101 27164	9				9
1517212/1533562	Verder met de Vesting Muiden	1.760				1.760
Totaal		7.619	0	8.443	3.493	12.569

Niet in de balans opgenomen rechten/verplichtingen

Directe borgstellingen

Op 1 januari 2023 bedroeg het saldo aan directe borgstellingen met externe partijen € 6,2 mln. Deze partijen hebben bij het afsluiten van de geldlening een verzoek ingediend bij de gemeente voor een garantstelling en hebben deze ook verkregen. De gemeente staat garant voor 100 procent of een lager percentage van die geldleningen. Het bedrag waarvoor de gemeente eind 2023 nog garant staat is € 5,9 mln. In 2023 heeft de gemeente geen betalingen hoeven doen voor de rente en aflossing waarvoor zij garant staat.

Bedragen x € 1.0000

Geldnemer	Hoofdsom	%	Schuldrestant 31-12-2022	Schuldrestant 31-12-2023
Hockeyclub Naarden	220	100%	220	200
Hockeyclub Naarden	80	100%	53	0
Rock Steady B.V.	650	100%	30	0
Rock Steady B.V.	325	100%	15	0
Rock Steady B.V.	325	100%	15	0
Tennisclub Het Spieghel	175	100%	22	13
St. kinderopvang Bussum/Naarden	248	50%	74	62
Onderwijs VPCO	580	100%	510	502
St. Vrije School Michael	804	100%	693	680
SIVOG	4.320	100%	2.268	2.106
GEM Crailo B.V.	5.000	45%	2.250	2.250
TV Hakkelaars	60	100%	60	55
Totaal directe borgstellingen	12.787		6.210	5.868

Indirecte borgstellingen

In onderstaande tabel worden de indirecte borgstellingen van gemeente Gooise Meren weergegeven. Bij indirecte borgstellingen is het mogelijk dat de gemeente vanwege de achtervangpositie hierop wordt aangesproken. Dit zal alleen gebeuren in het geval dat de geldnemer en het waarborgfonds niet meer aan de verplichtingen kan voldoen. Daarnaast zal het Rijk de helft van het benodigde bedrag voor haar rekening nemen. Het risico wordt daarom als laag ingeschat.

Sinds 1 juli 2021 is de obligoverplichting gewijzigd. De oude, eenmalige obligoverplichting van 3,85% van het geborgde schuldrestant werd anders ingericht en ook meer zeker gesteld. Dat gebeurt via een jaarlijks gemaximeerde obligoheffing en een obligolening. De obligoheffing is nodig om de eerste verliezen op te vangen en wordt alleen geïnd als het noodzakelijk is om het risicovermogen aan te vullen. Hierdoor kan het stelsel zich herstellen. De obligolening is nodig om er zeker van te kunnen zijn dat er direct geld beschikbaar is bij grote aanspraken, indien de obligoheffing niet voldoende is. De obligolening is een geborgde faciliteit die gebruikt kan worden bij grote verliezen. Bij gemeente Gooise Meren bedraagt het totaal obligo van Sociale Woningbouw € 3,7 mln.

Bedragen x € 1.000

Geldnemer	Hoofdsom		Schuldrestant 31-12-2022	Schuldrestant 31-12-2023
Totaal Dudok wonen	72.338	Achtervang	20.778	16.374
Totaal Woningstichting Naarden	39.843	Achtervang	12.624	12.556
Totaal Woningstichting De Alliantie	454.140	Achtervang	4.126	5.734
Totaal Woningstichting de Woonplaats	182.062	Achtervang	316	401
Totaal Woningstichting het Gooi en Omstreken	177.643	Achtervang	14.735	20.469
Totaal Stichting Ymere	186.293	Achtervang	875	0
Totaal Woningzorg Nederland	317.058	Achtervang	400	582
Totaal Obligo Sociale Woningbouw	0	Achtervang	2.709	3.690
Totaal Waarborgfonds Sociale Woningbouw	1.429.377	Achtervang	56.562	59.805
Totaal Hypotheken (van voor 1994)	0	100%	867	680
Totaal Waarborgfonds Eigen Woning (NHG)	0	Achtervang	46.000	41.500
Totaal indirecte borgstellingen	1.429.390		103.429	101.985

Het totaal van de directe en indirecte borgstellingen bedraagt € 107.853.558.

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor de komende jaren is verbonden

In deze opgaaf zijn de grootste contracten geselecteerd met een looptijd langer dan 31-12-2024 en met een contractwaarde vanaf € 250.000.

Voor het fysiek domein (groen, onderhoud gebouwen, wegen et cetera) zijn contracten afgesloten voor een bedrag van € 2,8 mln. Voor bedrijfsvoering (ICT en huisvesting) is dit € 1,2 mln.

4. Overzicht van baten en lasten

In de financiële rekening vindt u de baten en lasten van de programma's 1 tot en met 6. In de tabel ziet u als saldo het resultaat voor en na bestemming van de reserves.

Overzicht van Baten en Lasten

Financiële Recapitulatie Programma's (bedragen x € 1.000)	Lasten/ Baten	Realisatie 2022	Primitieve Begroting 2023	Begroting inclusief wijzigingen 2023	Realisatie 2023	Verschil (Bedrag) 2023	V/N (V=Voordeel N=Nadeel)
1. Voor en van iedereen	L	28.624	26.337	27.087	25.599	1.487	V
	B	-2.518	-3.384	-3.700	-3.254	-447	N
Saldo van baten en lasten		26.105	22.953	23.386	22.346	1.040	V
2. Kansrijk opgroeien	L	20.319	19.954	22.071	23.201	-1.130	N
	B	-862	-230	-483	-864	380	V
Saldo van baten en lasten		19.456	19.724	21.588	22.338	-750	N
3. Passend wonen in een groene omgeving	L	37.922	40.867	42.998	42.490	508	V
	B	-24.280	-23.878	-28.933	-30.280	1.346	V
Saldo van baten en lasten		13.642	16.989	14.064	12.211	1.854	V
4. Economisch vitaal en bereikbaar	L	36.659	25.786	42.924	42.037	887	V
	B	-25.836	-17.079	-31.957	-32.845	888	V
Saldo van baten en lasten		10.823	8.707	10.967	9.192	1.775	V
5. Duidelijke en transparante dienstverlening	L	14.135	12.706	15.495	16.951	-1.456	N
	B	-3.045	-825	-2.988	-3.746	758	V
Saldo van baten en lasten		11.090	11.881	12.507	13.206	-698	N
6. Financieel gezond	L	5.850	6.088	7.210	8.289	-1.078	N
	B	-2.849	-3.036	-3.567	-6.408	2.841	V
Saldo van baten en lasten		3.000	3.053	3.643	1.881	1.763	V
Algemene dekkingsmiddelen	L	8.025	1.163	7.894	1.171	6.723	V
	B	-109.142	-107.602	-114.611	-112.757	-1.854	N
Saldo van baten en lasten		-101.117	-106.439	-106.716	-111.586	4.869	V
Overhead	L	20.589	23.977	26.110	26.222	-112	N
	B	-543	-152	-37	-581	544	V
Saldo van baten en lasten		20.045	23.825	26.072	25.641	432	V
Onvoorzien	L	10	10	10	0	10	V
	B	0	0	0	0	0	N
Saldo van baten en lasten		0	10	10	0	10	V
Vpb	L	0	0	0	18	-18	N
	B	0	0	0	0	0	N
Saldo van baten en lasten		0	0	0	18	-18	N
Totaal Lasten	L	165.039	156.888	191.799	185.979	5.820	V
Totaal Baten	B	-169.077	-156.185	-186.277	-190.734	4.457	V
Gerealiseerd saldo van baten en lasten		-4.038	703	5.523	-4.754	10.277	V

Toevoegingen in reserves							
Programma 2	L	237	0	0	0	0	N
Programma 3	L	0	0	4.777	4.777	0	N
Programma 6	L	4.564	0	4.019	4.019	0	N
Onttrekkingen reserves							
Programma 1	B	-308	-171	-239	-239	0	N
Programma 2	B	-444	-91	-335	-163	-172	N
Programma 3	B	-39	0	-510	-510	0	N
Programma 4	B	-120	0	-102	-23	-79	N
Programma 6	B	-6.944	-441	-13.133	-12.630	-504	N
Gerealiseerd saldo reservemutaties		-3.055	-703	-5.523	-4.768	-755	N
Gerealiseerd resultaat		-7.093	0	0	-9.522	9.522	V

5. Toelichting op overzicht van baten en lasten

Onderstaand worden per programma of per onderdeel de verschillen tussen de actuele begroting en de werkelijke realisatie toegelicht. Voor een uitgebreide toelichting op de verschillen wordt verwezen naar het programmaverslag. Programma's of onderdelen waar de verschillen kleiner zijn dan € 70.000 zijn niet in de verschilverklaring opgenomen.

Programma 1 Voor en van iedereen

Bij programma 1 laat het gerealiseerde saldo een voordeel zien ten opzichte van het geraamde saldo. Deze afwijking wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere lasten als gevolg van een voordeel op Bescherming en Opvang van de Regio (€ 442.000) en een onderbesteding op het budget voor collectieve voorzieningen (€ 332.000). Bij maatwerkvoorzieningen WMO is per saldo sprake van een nadeel van € 131.000. In het saldo zitten ook hogere lasten voor Sport (€ 148.000) en lagere lasten voor Kunst (€ 150.000) en Gezondheidszorg (€ 167.000).

Programma 2 Kansrijk opgroeien

Bij programma 2 laat het gerealiseerde saldo een nadeel zien ten opzichte van het geraamde saldo. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de lasten voor Jeugd € 1,9 mln. hoger zijn dan geraamd. Tegenover deze hogere lasten staan ook lagere lasten voor Onderwijshuisvesting (€ 493.000). Deze lagere lasten worden voor € 250.000 veroorzaakt doordat de asbestsanering van de Vondelschool (gedekt uit de algemene reserve (Programma 6)) pas in 2024 wordt gerealiseerd, voor € 172.000 doordat de lasten voor de wissellocatie (gedekt uit de reserve Tijdelijke huisvesting onderwijs) lager uitvallen en voor € 71.000 door lagere exploitatielasten voor de tijdelijke huisvesting in de PC Hoofdschool Muiden. Daarnaast zorgen afrekeningen en btw-correcties over voorgaande jaren met betrekking tot volwasseneducatie en leerlingenvervoer voor lagere lasten van € 171.000. In het saldo zitten ook lagere lasten voor doorbelastingen ambtelijk apparaat (€ 303.000).

Programma 3 Passend wonen in een groene omgeving

Bij programma 3 laat het gerealiseerde saldo een per saldo een voordeel zien ten opzichte van het geraamde saldo. De lasten voor het projectplan voor de Emmalocatie en het masterplan Muiden Noordwest vallen respectievelijk € 137.000 en € 71.000 lager uit dan geraamd. Deze lasten worden gedekt uit de algemene reserve grondexploitatie en de algemene reserve (Programma 6). De budgetten voor de Structuurvisie Bussum-Zuid en Waterpoort Vecht Muiden laten een onderbesteding zien van per saldo € 164.000. Omdat deze projecten doorlopen in 2024 wordt voorgesteld deze budgetten over te hevelen. Voor Afval en Riool bleken de geraamde toevoegingen aan de egalisatie voorzieningen € 228.000 niet nodig. Daarbij waren voor riolering ook de lasten van het jaarlijks onderhoud van pompen en gemalen € 198.000 lager dan geraamd. In het saldo zitten ook lagere lasten voor doorbelastingen ambtelijk apparaat (€ 326.000), Gladheidsbestrijding (€ 63.000), Natuurbescherming (€ 56.000) en Milieubeheer (€ 78.000). Voor straatreiniging (€ 251.000), juridische kosten De Krijgsman (€ 194.000), Openbare verlichting (€ 251.000) en groenonderhoud (€ 245.000) is juist sprake van hogere lasten.

De baten van leges omgevingsvergunningen zijn uiteindelijk € 1,3 mln. hoger uitgekomen dan geraamd. De hogere opbrengst wordt verklaard doordat op grond van de legesverordening de opbrengsten van omgevingsvergunningen moeten worden toegerekend aan jaar waarin de aanvraag is ingediend, en dus niet aan het jaar waarin de legesnota wordt verstuurd. In het verleden is dit niet op de juiste wijze toegepast. Voor 2023 betekent dit dat zowel opbrengsten van in 2021 en 2022 aangevraagde vergunningen als opbrengsten van in 2023 aangevraagde vergunningen worden verantwoord. Dit leidt tot een incidenteel voordeel in 2023.

Programma 4 Economisch vitaal en bereikbaar

Bij programma 4 laat het gerealiseerde saldo een voordeel zien ten opzichte van het geraamde saldo. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat van het totaal in 2023 beschikbare budget voor de energietoeslag (€ 4,0 mln.), waarvan in december € 2,2 mln. is ontvangen, per saldo nog € 1,0 mln. resteert. Voorgesteld wordt om dit bedrag over te hevelen naar 2024. Daarnaast zal uiteindelijk ook € 473.000 aan aanvullende rijksbijdrage voor de noodopvang van Oekraïners worden ontvangen en zijn de met de opvang samenhangende lasten € 214.000 lager dan geraamd. In het saldo zitten verder lagere parkeeropbrengsten (€ 148.000), maar ook lagere lasten voor straatparkeren (€ 127.000), waarvan € 60.000 door minder uitgaven aan fietsparkeren. De lasten voor re-integratietrajecten en loonkostensubsidies om mensen aan het werk en uit de uitkering te krijgen zijn € 215.000 hoger dan geraamd. Deze overschrijding moet wel gezien worden in relatie tot de uitgaven BUIG waar per saldo sprake is van een klein voordeel.

De lasten voor het project Werken aan Werk vallen € 79.000 lager uit dan geraamd. Deze lasten worden gedekt uit de reserve sociaal domein. Verder zijn er € 205.000 lagere lasten voor inburgering, doordat de Rijkscompensatie voor hogere instroom inburgering en maatschappelijke begeleiding asielmigranten niet volledig is besteed. Tot slot zijn er € 181.000 hogere lasten voor bijzondere bijstand en de diverse specifieke minimaregelingen.

Programma 5 Duidelijke en transparante dienstverlening

Bij programma 5 laat het gerealiseerde saldo een nadeel zien ten opzichte van het geraamde saldo. In overleg met de accountant is de berekeningswijze voor het bepalen van de benodigde hoogte van de voorziening Pensioenen en Wachtgelden wethouders aangepast. Hierdoor is een extra toevoeging aan de voorziening noodzakelijk (€ 761.000 hogere lasten). De afwikkeling van de overdracht van de nieuwe brandweerkazerne in Muiden aan de Veiligheidsregio heeft per saldo geleid een voordelig effect van € 252.000. Bij documenten Burgerzaken (reisdocumenten, rijbewijzen etc.) is per saldo sprake van een voordeel van € 57.000 (€ 130.000 hogere baten en € 73.000 hogere lasten). In het saldo zitten ook hogere lasten voor doorbelastingen ambtelijk apparaat (€ 116.000).

Tot slot zijn er ook hogere lasten voor voormalig personeel, bestaande uit een toevoeging aan de voorziening Personele kosten (€ 449.000) en hogere lasten voor bestuurlijk advies (€ 96.000), de rekenkamer (€ 58.000) en integraal veiligheidsbeleid (€ 52.000).

Programma 6 Financieel gezond

Bij programma 6 laat het gerealiseerde saldo een voordeel zien ten opzichte van het geraamde saldo. Dit wordt deels veroorzaakt door € 565.000 lagere lasten bij de afrekening van de ESCO binnen programma 6. Het onderhoud van diverse overige gebouwen laat per saldo een voordeel zien van € 205.000.

De exploitatievergoeding voor de Lunet valt uiteindelijk € 80.000 lager uit dan geraamd. Daarnaast vallen ook de lasten voor het projectplan voor de Emmalocatie € 137.000 lager uit dan geraamd. Deze lasten worden gedekt uit de algemene reserve grondexploitaties

Eind 2023 is er duidelijkheid gekomen over de btw-positie van Sportfondsen Gooise Meren en zijn met terugwerkende kracht nieuwe overeenkomsten opgesteld voor de huur en voor de beheer-en exploitatievergoeding voor De Zandzee. De verwerking daarvan leidt tot € 3,4 mln. hogere lasten en € 3,3 mln. hogere baten. Daarbij is er sprake van een incidenteel voordelig btw-effect van € 546.000.

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene uitkering

De laatste bijstelling van de algemene uitkering in 2023 (decembercirculaire) had per saldo een negatief effect (€ 587.000) en kon niet meer in de begroting worden verwerkt. Het negatieve effect wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een actualisatie (door de fondsbeheerder) van de maatstaf 'huishoudens met laag inkomen', een belangrijke maatstaf in het verdeelmodel van de algemene uitkering.

Belastingen

Er is sprake van € 525.000 hogere opbrengsten OZB niet-woningen (eigendom en gebruik). Dit komt doordat in 2023 aanslagen over voorgaande jaren zijn opgelegd. Dit houdt onder andere verband met een groot complex waarvan de waarde vanwege de complexiteit pas laat kon worden vastgesteld.

Daarnaast is er sprake van hogere lasten ter hoogte van (€ 176.000) als gevolg van meer (in aantal en in hoogte) uitbetaalde proceskostenvergoeding als gevolg van WOZ bezwaren door no-cure-no-pay bureaus. Er is verder sprake van een lagere opbrengst toeristenbelasting in 2023. Dit komt doordat definitieve aanslag over 2022 lager is dan geraamd en doordat het tarief niet is meegestegen met extra opbrengstverhoging in 2022.

Overige baten en lasten

Bij de actualisatie van de kapitaallasten in het 2e Voortgangsverslag is het bedrag aan te betalen rente foutief overgenomen. Hierdoor is het bedrag van de toegerekende rente (baten) voor een te hoog bedrag in de raming opgenomen (€ 747.000 nadeel).

De duidelijkheid over de btw-positie van Sportfondsen betekent ook dat de gemeente in het verleden teveel uitkering heeft ontvangen voor de Spuk Sport. De correctie over de afgelopen jaren betekent een nadeel van € 628.000. De bijstelling van de Spuk Sport over 2023 heeft een nadelig effect op de baten van € 152.000.

Op basis van begrotingswijzigingen uit o.a. de voorjaars- en najaarsnota was een voordeel (lagere lasten) van € 7,0 mln. begroot, maar dat wordt niet apart geboekt maar meegenomen in het rekeningresultaat.

Overhead

Op het product Overhead is per saldo sprake van € 714.000 hogere doorbelasting personeel (€ 170.000 lagere lasten en € 544.000 hogere baten).

Onvoorzien

De post onvoorzien (€ 10.000) is in 2023 niet meer gebruikt.

Vpb

De aanslag Vpb over 2019 is in april definitief vastgesteld. De voorlopige aanslagen Vpb over 2020 en 2021 zijn in november 2023 gedeeltelijk verminderd. Over 2022 en 2023 is nog geen voorlopige aanslag vennootschapsbelasting ontvangen. De Vpb-aangifte 2022 wordt in maart/april opgesteld en ingediend. Voor de Vpb-aangifte over 2023 is uitstel verleend en deze zal pas na vaststelling van de jaarrekening worden ingediend.

Mutaties reserves

Per saldo zijn ten opzichte van de begroting lagere reservemutaties zichtbaar. De feitelijke onttrekkingen, ter dekking van specifieke activiteiten, zijn gebaseerd op de gerealiseerde (lagere) uitgaven. Met name de uitgaven voor de asbestsanering van de Vondelschool en masterplan Muiden Noordwest zullen pas in 2024 plaatsvinden en leiden daardoor in 2023 tot een lagere onttrekking van € 300.000. Ook de uitgaven t.b.v. de ontwikkeling van De Vonk, het projectplan voor de Emmalocatie en veilig vlaggen zijn in 2023 lager uitgevallen dan geraamd en leiden daarmee tot een lagere onttrekking.

Voor een toelichting wordt ook verwezen naar de toelichting van de verschillen bij de programma's.

Overzicht incidentele baten en lasten per programma

INCIDENTELE LASTEN EN BATEN	Rekening 2023		Rekening 2023
Programma 1			
Lasten		Baten	
Budgetcoach	83		
Bijdrage St. Grote Kerk Naarden	164		
Spuk Gala	518		518
Bescherming en opvang - lokale actielijnen	144		
Subsidieaanvraag MEE	68	Onttrekking extra subsidie MEE aan reserve Sociaal Domein	68
Totaal overige incidentele lasten Programma 1	237	Totaal overige incidentele baten Programma 1	25
Programma 2			
Lasten		Baten	
Nationaal Programma Onderwijs	505	Nationaal Programma Onderwijs	505
Sloopkosten Tweemaster incl. afboeken boekwaarde (dekking Algemene reserve P6)	467		
Kosten tijdelijke huisvesting onderwijs (dekking reserve Tijdelijke huisvesting Onderwijs)	53	Onttrekking kosten tijdelijke huisvesting onderwijs aan reserve Tijdelijke huisvesting onderwijs	53
Totaal overige incidentele lasten Programma 2	121	Totaal overige incidentele baten Programma 2	51
Programma 3			
Lasten		Baten	
Energietransitie	669	Verkoop snippergroen	45
Sanering gronddepot Keverdijk	117	Vrijval reserve Groen beleidsplan	81
Structuurvisie Bussum Zuid	179	Vrijval reserve kapitaallasten Grote Projecten Muiden	319
Exploitatiebudget pré project fase (dekking Algemene reserve Grondexploitatie P6)	200		
Natuurboulevard 2.0	175	Natuurboulevard 2.0	177
Meerstraat asfalt rijweg en fietsstroken	262		
Toevoeging aandeel uittreedsom aan bestemmingsreserve uittreedsom GNR	4.777	Aandeel uittreedsom GNR	4.777
Geluidsisolatieproject	141	Geluidsisolatieproject	141
CDOKE-gelden 2023	302	CDOKE-gelden 2023	302
Hakkelaarsbrug	100		
Weginspectie	76		
Projectplan Emmalocaties (dekking Algemene reserve Grondexploitatie P6)	123		
Vorbereidingskosten en procesplan De Vonk (dekking Algemene reserve P6)	42		
Totaal overige incidentele lasten Programma 3	290	Totaal overige incidentele baten Programma 3	64

Programma 4			
Lasten		Baten	
Energietoeslag (baten in P6)	3.013		
Noodopvang vluchtelingen	10.645	Noodopvang vluchtelingen	14.176
		Verkoop Energiestraat 10	228
Werken aan Werk (dekking reserve Sociaal Domein)	23	Onttrekking Werken aan Werk aan reserve Sociaal Domein	23
Veilig vlaggen (dekking Algemene reserve P6)	27		
Totaal overige incidentele lasten Programma 4	170	Totaal overige incidentele baten Programma 5	90
Programma 5			
Lasten		Baten	
Toevoeging pensioenvoorziening wethouders	761		
Toevoeging voorziening personeel	449		
Extra wijkadviseurs	104		
Advieskosten Naarderbos	207		
Bouw brandweerkazerne incl. afboeken boekwaarde	2.013	Verkoop brandweerkazerne	2.110
Totaal overige incidentele lasten Programma 5	50		
Programma 6			
Lasten		Baten	
Grondexploitatie Bredius	430	Grondexploitatie Bredius	376
Aanpassing werk vleugel gemeentehuis	136		
Vastgoed ontwikkeling	270		
Project implementatie nieuw financieel pakket	143		
Spuk Meerkosten energie openbare zwembaden (MEOZ)	755	Spuk Meerkosten energie openbare zwembaden (MEOZ)	755
Uitkomst arbitrage KNSF	2.114	Correctie Spuk Sport oude jaren	-628
Naheffingsaanslag WKR 2021	108	Spuk Sport 2023	214
Effect nieuwe overeenkomst Sportfondsen (Zandzee 2019-2023)	101	Compensatie Energietoeslag (lasten in P4)	2.207
Vrijval verliesvoorziening Bredius (2022) naar de Algemene reserve Grondexploitatie)	96		
		Onttrekking budgetoverheveling Decemberwijziging 2022 aan Algemene reserve	566
		Onttrekking voorbereidingskosten en procesplan De Vonk aan Algemene reserve (lasten in P3)	42
		Onttrekking sloopkosten Tweemaster incl. afboeken boekwaarde aan Algemene reserve (lasten in P2)	467
		Onttrekking Veilig vlaggen aan Algemene reserve (lasten in P4)	27
		Onttrekking saldo 1e Voortgangsverslag 2023 aan Algemene reserve	3.962

		Vrijval reserve MFC Keverdijk	150
		Onttrekking Projectplan Emmalocaties aan Algemene reserve Grondexploitatie (lasten in P3)	123
		Onttrekking exploitatiebudget pré project fase aan Algemene reserve Grondexploitatie (lasten in P3)	200
Totaal overige incidentele lasten Programma 6	121		
Totaal incidentele lasten	31.550	Totaal incidentele baten	32.214

Presentatie structureel saldo 2023

In de rekening is sprake van een voordelig saldo van € 664.000 op de incidentele baten en lasten. Dit betekent dat er per saldo meer incidentele baten (€ 32,2 mln.) dan incidentele lasten (€ 31,6 mln.) zijn verantwoord in de jaarrekening.

Presentatie van het structureel saldo (bedragen x 1.000)	2023
Saldo van baten en lasten	4.754
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	4.768
Gerealiseerde resultaat	9.522
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	644
Materieel resultaat	8.858

Het jaar wordt afgesloten met een positief resultaat van € 8,5 mln. Uit het overzicht incidentele baten en lasten is te zien dat per saldo € 664.000 minder incidentele lasten dan incidentele baten in de jaarrekening 2023 zijn verwerkt. Omdat in de resultaten per saldo meer baten zijn opgenomen, dient dit incidentele saldo uit het resultaat gehaald te worden. Hierdoor wordt duidelijk dat ook het materieel resultaat positief is. Het materieel resultaat voor 2023 is € 8,9 mln.

Toelichting op structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Reserves	Toevoeging/ onttrekking	Primitieve begroting 2023	Begroting incl. wijzigingen 2023	Realisatie 2023	Verschil 2023
Reserve Godelindeschool	Toevoeging	0	0	0	0
	Onttrekking	-64.508	-64.508	-64.508	0
Saldo		-64.508	-64.508	-64.508	0
Reserve Egalisatie Talent Primair	Toevoeging	0	0	0	0
	Onttrekking	-690	-690	-590	-100
Saldo		-690	-690	-590	-100
Reserve Uitbreiding sportvoorzieningen	Toevoeging	0	0	0	0
	Onttrekking	-171.394	-171.394	-171.394	0
Saldo		-171.394	-171.394	-171.394	0
Reserve dekking kapitaallasten dak Villa Zeezicht	Toevoeging	0	0	0	0
	Onttrekking	-25.749	-25.749	-25.749	0
Saldo		-25.749	-25.749	-25.749	0
Reserve dekking kapitaallasten Grote projecten Muiden	Toevoeging	0	0	0	0
	Onttrekking	0	-428.812	-428.812	0
Saldo		0	-428.812	-428.812	0
Reserve dekking kapitaallasten Tijdelijke huisvesting onderwijs	Toevoeging	0	0	0	0
	Onttrekking	0	-19.127	-19.127	0
Saldo		0	-19.127	-19.127	0

Begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

Toelichting afwijkingen investeringen

Analyse begrotingsafwijkingen

In de jaarstukken is toelichting gegeven op de programma's en de algemene dekkingsmiddelen.

Toelichting begrotingsrechtmatigheid

Aan de hand van de analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid (zie overzicht van baten en lasten) op programma zijn er op programma 2, 5 en 6 overschrijdingen van de lasten geconstateerd. Op programma 1, 3 en is sprake van een onderschrijding van de baten. Voor de volledige rechtmatigheidsverantwoording verwijzen wij u naar onderdeel 8 van de jaarrekening en de paragraaf Bedrijfsvoering. Voor een gedetailleerde analyse van begrotingsafwijkingen wordt verwezen de verschillende programma's in het jaarverslag.

Wet Normering Topinkomens (WNT)

WNT-verantwoording 2023 Gemeente Gooise Meren

De WNT is van toepassing op gemeente Gooise Meren. Het voor gemeente Gooise Meren toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000 (algemeen bezoldigingsmaximum).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2023		
bedragen x € 1	E.M. Voorhorst	M.G. Knibbe
Functiegegevens	Secretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	131.150	109.232
Beloningen betaalbaar op termijn	21.750	17.531
<i>Subtotaal</i>	<i>152.900</i>	<i>126.763</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	152.900	126.763
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2022		
bedragen x € 1	E.M. Voorhorst	M.G. Knibbe
Functiegegevens	Secretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	125.853	100.916
Beloningen betaalbaar op termijn	22.032	18.212
<i>Subtotaal</i>	<i>147.885</i>	<i>119.128</i>

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	216.000
Bezoldiging	147.885	119.128

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

6. SiSa verantwoording

In onderstaande tabel is de verantwoording, middels single information en single audit (SISA), over de besteding van specifieke uitkeringen en provinciale middelen opgenomen.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 17-04-2024								
Verstrekker	Uitkeringscod	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
Jen V	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
			Aard controle R Indicator: A16/01	Aard controle R Indicator: A16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/03	Aard controle R Indicator: A16/04	Aard controle R Indicator: A16/05	Aard controle R Indicator: A16/06
			€ 12.865.664	€ 0	€ 0	€ 0	€ 189.902	€ 315.622
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)		
			Aard controle R Indicator: A16/07	Aard controle R Indicator: A16/08	Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08 Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10		
			€ 0	€ 392.700	€ 13.763.888	€ 22.295.204		
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)	Normbedragen voor e (ja/nee)

Gemeenten			jaar T)			Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2
	Aard controle R Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle D2 Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06	
	11	96	11	36	Ja	Ja	
	Wijziging keuze per (2023/2024)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten			
	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/08	Aard controle R Indicator: B2/09	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/10			
	N.V.T.	Nee					
	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten	
	Aard controle R Indicator: B2/11	Aard controle R Indicator: B2/12	Aard controle R Indicator: B2/13	Aard controle R Indicator: B2/14	Aard controle R Indicator: B2/15	Aard controle R Indicator: B2/16	
	€ 14.733	€ 14.733			€ 0	€ 0	
	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	

			Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22
			€ 2.280	€ 21.660	€ 38.148	€ 124.848	€ 19.745	€ 75.845
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling	
			Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/24	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/25	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/26	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/27	
			€ 0	€ 48.000	€ 400	€ 400	€ 75.306	
BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen Gemeenten	Beschikingsnummer /na am Aard controle n.v.t. Indicator: C32/01	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: C32/02	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C32/03	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee) Aard controle D2 Indicator: C32/04	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) Aard controle n.v.t. Indicator: C32/05	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C32/06
		1	SUVIS21-01198134	€ 40.511	€ 40.511	Ja		Ja
			Kopie Beschikingsnummer/Na am Aard controle n.v.t. Indicator: C32/07	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.) Aard controle D2 Indicator: C32/08	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld) Aard controle n.v.t. Indicator: C32/09			
		1	SUVIS21-01198134	Ja				
BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder

		energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	gemoeide kosten	indicator 01 gemoeide kosten	energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	kosten	indicator 04 gemoeide kosten
		<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C55/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C55/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/06</i>
		989	€ 110.671	€ 188.397	110	€ 11.601	€ 22.845
		Het aantal huishoudens dat ondersteuning – bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
		<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C55/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/09</i>			
		2.515	€ 292.108	€ 325.638			
		Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
		<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/11</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/12</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/13</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/14</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/15</i>

			557	200	0	82	229	123
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C62/01</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C62/02</i>				
			€ 0	Nee				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C92/01</i>	Bedrag doorgeschoven naar t+1 <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C92/02</i>	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C92/03</i>	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C92/04</i>	Aantal gebruikte leermiddelen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C92/05</i>	
			€ 55.072	€ 0	4	471	105	
BZK	C94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikingsnummer <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C94/01</i>	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C94/02</i>	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...], eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...] <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C94/03</i>	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] ,eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300 <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C94/04</i>	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C94/05</i>	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C94/06</i>
		1	LA/23-03619048	€ 0	0	0	0	€ 0
		2						
		100						
			Bedrag dat vanuit de	Besteding van middelen ten	Bedrag dat vanuit de	Eindverantwoording		

			specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling	behoefte van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	(ja/nee)		
			Aard controle R Indicator: C94/07	Aard controle R Indicator: C94/08	Aard controle R Indicator: C94/09	Aard controle n.v.t. Indicator: C94/10		
		1	€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
		2						
		100						
BZK	C10 5	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Projectnummer	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Besteding (jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C105/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/02	Aard controle D1 Indicator: C105/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/04	Aard controle D1 Indicator: C105/05	Aard controle R Indicator: C105/06
		1	1 0		Ja	0	Ja	€ 0
		2						
		20						
			Kopie projectnummer	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C105/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/09	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/10	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/11	Aard controle D1 Indicator: C105/12

			1	1	€ 0	Ja		0	Ja
			2						
			20						
				Kopie projectnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
				<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>				
				<i>Indicator: C105/13</i>	<i>Indicator: C105/14</i>				
			1	1	Nee				
			2						
			20						
OC W	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)		Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
		Gemeenten		<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	
				<i>Indicator: D8/01</i>	<i>Indicator: D8/02</i>	<i>Indicator: D8/03</i>	<i>Indicator: D8/04</i>	<i>Indicator: D8/05</i>	
				€ 349.931	€ 299.222	€ 0	€ 0	€ 0	
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid		
					Bedrag		Bedrag		

			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/o6</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/o7</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/o8</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/o9</i>		
		1						
		2						
		100						
OC W	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			<i>Aard controle R Indicator: D14/o1</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/o2</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/o3</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/o4</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/o5</i>	
			€ 471.605	€ 0	€ 33.744	€ 0	€ 346.688	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/o6</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/o7</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/o8</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/o9</i>		
			1					
		2						
		10						
OC W	D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen(t/m	Eindverantwoording (Ja/Nee)			

			Aard controle R Indicator: D19/01	jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: D19/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D19/03			
			€ 128.925	€ 697.305	Ja			
OC W	D22	Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: D22/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D22/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D22/03			
			1 € 0	€ 0	Nee			
			2					
			100					
len W	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01	Aard controle R Indicator: E3/02	Aard controle R Indicator: E3/03	Aard controle R Indicator: E3/04	Aard controle R Indicator: E3/05	Aard controle R Indicator: E3/06
			1 lenW/BSK-2019/146615	€ 57.816	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 lenW-BSK-2019-146618	€ 5.819	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3 lenW-BSK-2019-146620	€ 3.258	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4 lenW-BSK-2019-146625	€ 27.737	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5 lenW/BSK-2019/146627	€ 24.253	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 lenW/BSK-2019/146630	€ 6.720	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			7 lenW/BSK-2019/146633	€ 15.658	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

			8	BSV/23/00016	€ 93.750	€ 23.873	€ 0	€ 0	€ 0
			9	lenW/BSK-2019/60517	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			10	BSV/23/00062	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 194.816
				Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T)	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
					Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		
				Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10	Aard controle R Indicator: E3/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12
			1	lenW/BSK-2019/146615	€ 172.464	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			2	lenW-BSK-2019-146618	€ 110.972	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			3	lenW-BSK-2019-146620	€ 19.368	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			4	lenW-BSK-2019-146625	€ 299.753	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			5	lenW/BSK-2019/146627	€ 201.771	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			6	lenW/BSK-2019/146630	€ 114.881	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			7	lenW/BSK-2019/146633	€ 15.658	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			8	BSV/23/00016	€ 135.000	€ 23.873	€ 0	€ 0	Ja
			9	lenW/BSK-2019/60517	€ 2.071.000	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			10	BSV/23/00062	€ 0	€ 0	€ 1.301.476	€ 0	Nee
len W	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021		Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		

		Provincies en Gemeenten	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E20/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E20/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E20/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E20/04</i>
			€ 497.883	€ 2.663.340	€ 1.950.811	Nee
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E20/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E20/06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E20/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E20/08</i>
			1 201 Aanbrengen van kant- en asmarkering op fietspaden aantal in meters	Nee	0	
			2 205 Verbreden van fietspaden aantal in meters	Nee	700	Van het totaal van 700 m fietsstraat en 200 m busbaan is 700 meter fietsstraat aangelegd. (Amsterdamsestraatweg Muiden)
			3 207 Aanleg van een vrijliggend fiets-/bromfietspad op een 50 km/uur weg of een 80 km/uur weg aantal in meters	Nee	0	
			4 209 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden aantal in st	Nee	0	
			5 213 Saneren van langsparkeren of parkeerstroken langs de	Nee	0	

		rijbaan aantal in st			
6	217	Het volwaardig afwaarderen van een gebiedsontsluitingsweg 50 km/uur naar een erftoegangsweg 30 km/uur aantal in meters	Nee	0	
7	218	Aanleg van een veilige voetgangersoversteekplaats aantal in st	Nee	0	
8	219	Aanleg van een fietsoversteek (middeneiland), alleen bij een kruispunt aantal in st	Nee	0	
9	220	Aanleg van een snelheidsremmende plateau voor een fietsoversteek, alleen bij een kruispunt aantal in st	Nee	0	
10	208	Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW aantal in st	Nee	0	
11	223	Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer) aantal in st	Nee	0	
12	210	Aanleg van een uitritconstructie van zijstraat GOW naar 30 km/uur-zone aantal in st	Nee	0	
13	212	Inrichten van een	Nee	0	

			schoolzone door snelheidsbeïnvloedende maatregelen aantal in st					
len W	E44 B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformat ie voor die medeoverheid invullen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/01</i>	Beschikingsnummer <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/02</i>	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E44B/03</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/04</i>	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E44B/05</i>	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/06</i>
		1 060362 Gemeente Amstelveen	500000666g	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2 060362 Gemeente Amstelveen	500000666g	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
		<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/09</i>				
		1 060362 Gemeente Amstelveen	500000666g	Nee				
		2 060362 Gemeente Amstelveen	500000666g	Nee				
		Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel			
		<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/11</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/12</i>				
		1 060362 Gemeente Amstelveen	500000666g	Aanleggen IT-riool + aanleggen IT-kratten +				

					afkoppelen HWA (herinrichting Spiegelstraat e.o.)			
			2 060362 Gemeente Amstelveen	5000006669	Aanleggen IT-riool + aanleggen IT-kralen + aanleggen waterbergende wegfundering + afkoppelen HWA (herinrichting Graaf Wichmanlaan e.o.)	Nee		
EZK	F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			Aard controle R Indicator: F28/01	Aard controle R Indicator: F28/02	Aard controle R Indicator: F28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: F28/04	Aard controle R Indicator: F28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: F28/06
			€ 0	€ 301.838	€ 0	€ 301.838	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: F28/07					
			Nee					
SZ W	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen

van de Wgr			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	(IOAW) Aard controle R Indicator: G2/03	(IOAW) Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	(IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 12.593.449	€ 325.456	€ 522.953	€ 1.338	€ 53.568	€ 223
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.4. Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.4. Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicator: G2/07	Aard controle R Indicator: G2/08	Aard controle R Indicator: G2/09	Aard controle R Indicator: G2/10	Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 156.748	€ 5.737	€ 0	€ 338.622	€ 12.900	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				

			Aard controle D2 Indicator: G2/13	Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			€ 0	Ja				
SZ W	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle R Indicator: G3/01	Aard controle R Indicator: G3/02	Aard controle R Indicator: G3/03	Aard controle R Indicator: G3/04	Aard controle R Indicator: G3/05	Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 0	€ 41.912	€ 10.571	€ 0	€ 0	€ 26.890
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		

			Aard controle R Indicator: G3/07	Aard controle R Indicator: G3/08	Aard controle R Indicator: G3/09	Aard controle R Indicator: G3/10	Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZ W	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 18.884	€ 0	-€ 754
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 46.444	€ 0	€ 0
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 16.745	€ 0	€ 0
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 619	€ 0	€ 0
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 82.692	€ 0	-€ 754
		Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
			Gemeente	Gemeente	Gemeente			
			Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle n.v.t.		

		Indicator: G4/07	Indicator: G4/08	Indicator: G4/09	Indicator: G4/10
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	o	o	Ja	
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	o	o	Ja	
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	o	o	Ja	
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	o	o	Ja	
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	o	o	Ja	
6	Totaal	o	o	N.v.t.	
	Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
	Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R
	Indicator: G4/11	Indicator: G4/12	Indicator: G4/13	Indicator: G4/14	Indicator: G4/15
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en	Kapitaalverstrekingen - Gederfde baten die	

				voortvloeien uit kijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloeratie kinderopvangtoeslagaffaire	vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kijwt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloeratie kinderopvangtoeslagaffa ire	voortvloeien uit kijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkings Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloeratie kinderopvangtoeslagaffaire	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G4/16</i>	Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/17</i>	Gemeente <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: G4/18</i>	Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/19</i>	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			6 Totaal	0	0	0	
SZ W	G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoordn hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		

			Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03		
			€ 346.636	€ 0	Nee		
SZ W	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW- domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeente deel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffai re Gemeente Aard controle R Indicator: G12/01	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G12/02	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03		
			€ 0	€ 0	Ja		
SZ W	G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/01	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/02	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/03	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/04	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05
			€ 71.724	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
VW	H4	Regeling specifieke uitkering	Ontvangen Rijksbijdrage	Totale werkelijke			

S		stimulering sport	(jaar T)	berekende subsidie				
		Gemeenten	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/o1</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/o2</i>				
			€ 729.725	€ 411.026				
		Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/o3</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/o4</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/o5</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/o6</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/o7</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/o8</i>
		1	Sportaccommodaties	€ 81.840	€ 81.840	€ 0	€ 0	
		2	MFA Lunet	€ 10.389	€ 10.389	€ 0	€ 0	
		3	MFA Zandzee	€ 96.047	€ 96.047	€ 0	€ 0	
		4	MFA De Rijver	€ 18.209	€ 18.209	€ 0	€ 0	
		5	Investerings renovatie	€ 11.207	€ 11.207	€ 0	€ 0	
6	Investerings nieuwbouw	€ 193.334	€ 193.334	€ 0	€ 0			
VW S	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H12/o1</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H12/o2</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H12/o3</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H12/o4</i>		
			€ 24.684	€ 62.155	Ja	Ja		
VW S	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering,	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding (jaar T) per onderdeel	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024?	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?

cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026							
		<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H30/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H30/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H30/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H30/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H30/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H30/06</i>
	1	Lokaal Sportakkoord	€ 32.082	€ 48.082	€ 0	€ 48.082	Ja
	2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 220.874	€ 220.874	€ 0	€ 220.874	Ja
	3	Terugdringen Gezondheidsachterstand en	€ 49.357	€ 30.494	€ 9.871	€ 30.494	Ja
	4	Kansrijke Start	€ 37.018	€ 26.045	€ 7.404	€ 26.045	Ja
	5	Mentale Gezondheid	€ 17.275	€ 14.510	€ 2.765	€ 14.510	Ja
	6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 43.188	€ 0	€ 8.638	€ 0	Ja
	7	Valpreventie	€ 127.095	€ 23.315	€ 25.419	€ 23.315	Ja
	8	Leefomgeving	€ 24.679	€ 20.396	€ 4.283	€ 20.396	Ja
	9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 6.170	€ 4.425	€ 1.234	€ 4.425	Ja
	10	Versterken sociale basis	€ 90.077	€ 53.200	€ 18.015	€ 53.200	Ja
	11	Mantelzorg	€ 24.679	€ 21.437	€ 3.241	€ 21.437	Ja
	12	Eén tegen eenzaamheid	€ 24.679	€ 14.890	€ 4.936	€ 14.890	Ja
	13	Welzijn op recept	€ 13.574	€ 12.562	€ 1.012	€ 12.562	Ja
	14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 6.170	€ 6.167	€ 0	€ 6.167	Ja
	15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 21.964	€ 21.964	€ 0	€ 21.964	Ja
		Kopie naam onderdeel	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?				
		<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H30/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H30/08</i>				

			1 Lokaal Sportakkoord	Nee				
			2 Brede regeling combinatiefuncties	Nee				
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstand en	Nee				
			4 Kansrijke Start	Nee				
			5 Mentale Gezondheid	Nee				
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	Nee				
			7 Valpreventie	Nee				
			8 Leefomgeving	Nee				
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	Nee				
			10 Versterken sociale basis	Nee				
			11 Mantelzorg	Nee				
			12 Eén tegen eenzaamheid	Nee				
			13 Welzijn op recept	Nee				
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	Nee				
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	Nee				
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t.					
			Indicator: H30/09					
			Nee					
VW S	H31	Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen	Beschikingsnummer / kenmerk	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Toelichting	
			Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	

			Indicator: H31/01	Indicator: H31/02	Indicator: H31/03	Indicator: H31/04	Indicator: H31/05	
			SPUKNEAS230140	€ 23.620	€ 23.620	Ja		
VW S	H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	Beschikingsnummer / kenmerk	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen			
				Automatisch berekend	Automatisch berekend			
			Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.			
			Indicator: H32/01	Indicator: H32/02	Indicator: H32/03			
			MEOZ23035	€ 755.269	€ 111.251			
			Naam zwembad	Totale verlening per zwembad (jaar T)	Cumulatieve besteding per zwembad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Verduurzamingsplan aanwezig (Ja/Nee)	Toelichting	
			Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle D1	Aard controle n.v.t.	
			Indicator: H32/04	Indicator: H32/05	Indicator: H32/06	Indicator: H32/07	Indicator: H32/08	
			1 Sportcentrum de Zandzee	€ 593.194	€ 68.561	Ja		
			2 Sportcentrum de Lunet	€ 162.075	€ 42.690	Ja		
			20					

7. Gebeurtenissen na balansdatum

N.v.t.

8. Rechtmatigheidsverantwoording

Inleiding

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 8 november 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 5.843.274. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevindingen

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

Onrechtmatigheden	Grensbedrag	Geconstateerd
Fouten	€ 5.843.274	€ 5.000.000
Onduidelijkheden	€ 5.843.274	€ 267.000

De afwijkingen (fouten en/of onduidelijkheden) worden alleen in deze verantwoording vermeld indien de door de raad gestelde verantwoordingsgrens voor rechtmatigheid is overschreden. Dit is nu niet het geval, dus worden de afwijkingen hier verder niet toegelicht en wordt er voor een toelichting verwezen naar de paragraaf Bedrijfsvoering.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

9. Controleverklaring

Bijlagen

Bijlage 1 Overzicht investeringen

Overzicht Investerings

Toelichting:

In onderstaande overzicht worden de lopende en afgesloten investeringen weergegeven. De af te sluiten investeringen zijn in het grijs weergegeven. De overige investeringen lopen nog door naar 2024 en verder.

Regelnr.	Nummer	Investering	Begrote uitgaven t/m 2023	Begrote inkomsten t/m 2023	Werkelijke uitgaven t/m 2023	Werkelijke inkomsten t/m 2023	Werkelijke uitgaven in 2023	Werkelijke inkomsten in 2023
1		Programma 1						
2	7160312	Opslagruimte Sportpark Zuid	323.100	0	339.779	1.932	150.984	0
3	7160339	Kleedkamers vv NVC	1.444.000		81.260	10.239	81.260	10.239
4	7160341	Rugbyclub 't Gooi kleedkamers	148.000		133.000		133.000	0
5	7160342	Hockeyclub Naarden kleedkamers	315.000		315.000		315.000	0
6	7160343	B.F.C. kleedkamers 1989	143.000		0		0	0
7	7160344	B.F.C. kleedkamers 2009	51.000		0		0	0
8	7160345	SC Muiderberg kleedkamers	139.000		0		0	0
9	7160346	Rugbyclub 't Gooi onderhoudsruimte	32.000		29.000		29.000	0
10	7160347	Hockeyclub Naarden kantine	147.000		147.000		147.000	0
11	7160353	Sporthal Bredius scheidingwand	95.000		79.503	7.576	79.503	7.576
12	7170061	Ren.velden1,mini1,mini2 BFC Meerw. B'sum	392.000		387.511	64.638	17.673	0
13	7170062	Renovatie veld 4 SDO De Kuil Bussum	339.000		300.554	50.003	14.451	0
14	7170066	3e halve Hockeyveld Bredius	503.000		478.339	83.522	478.339	83.522
15	7170067	Toplaagrenovatie veld 1 SC Muiderberg	91.000		96.123		44.105	0
16	7170068	Infiltratieveld atletiekbaan	27.000		0		-24.880	0
17	7170069	Led verlichting HCAW	134.000		100.000		100.000	0
18	7170070	LED Verlichting sc Muiderberg	27.000	0	31.915	5.585	31.915	5.585
19	7170075	Hockeyclub Naarden oefenveld	94.000		0		0	0
20	7210271	Herstel Vestingwallen (Verd Vest.Muiden)	2.012.000	313.500	3.946.866	308.851	142.253	0
21	7210333	Stalen damwand Oost. Vestingwal Muiden	1.600.000	1.000.000	239.092		0	0
22		Programma 2						
23	7160300	Voorb.krediet ren. Willem de Zwijger	909.779		312.433		0	0
24	7160302	Vorbereidingskrediet KC de Meerstroom	747.050		657.970		359.312	0
25	7160306	Nieuwbouw Min. Calsschool	159.360		0		0	0
26	7160315	Renovatie Vondel school	9.870.000	860.000	1.171.073	0	595.073	0
27	7160316	Renovatie Juliana school/Dalton	2.384.720		2.385.749		222.285	0
28	7160317	Renovatie Indon school	1.796.620		1.785.402		116.461	0
29	7160320	Nieuwbouw Tweemaster	5.158.120		1.410.970		1.114.240	0
30	7160329	VBK Hocras locatie tijdelijke HV VO	275.000		364.957		91.377	0
31	7160333	Gooilandsch: Gymzaal aanpassen etc.	111.000		0		0	0
32	7160336	Speellokaal Jozefschool	331.000		13.401		13.401	0

33	7160337	Gootconstructie Villa Zeezicht	152.000		44.118		44.118	0
34	7160338	Instandhouding Goois Lyceum	363.000		362.574		362.574	0
35	7160340	Kleine invest. Onderwijshuisvesting	57.000		9.624		9.624	0
36	7200109	OLP Asko KC Muiderkring	294.478		71.196		0	0
37		Programma 3						
38	7120157	Riolering Beerensteinerlaan Pj 190	3.771.000	3.260.404	3.342.091	3.340.153	84.298	482.356
39	7120195	Urnenvoorziening Oude Begraafplaats	34.700	0	11.848	0	0	0
40	7120207	Riolering Vlietlaan Pj 193	2.502.932	202.800	2.191.768	407.619	272.520	0
41	7120208	Riolering Spiegelstr. e.o. Pj 194	2.684.000		496.912		0	0
42	7120228	Hemelwateropgaven duurzaam&klimaat 2023	501.000		0		0	0
43	7120249	Riolering w. entree station N'en-B'um	489.000		383.269		383.269	0
44	7120250	Riolering Eikenlaan Pj 213	1.126.968	422.208	1.090.860	422.208	0	267.544
45	7120255	GOMM Muiderberg, van der Helstpark	5.114.000	345.000	502.849		55.169	0
46	7120259	VBK Riolering Graaf Wichmanlaan e.o.	954.000		544.709		172.799	0
47	7120261	VBK GOMM Muiden, Vesting Oost	268.000		121.666		38.111	0
48	7120262	VBK Riolering Oostereng deelplan 1	218.000		43.828		6.360	0
49	7120263	VBK GOMM Muiderberg, Dorpsstraat	780.000		37.551		36.786	0
50	7120264	VBK Riolering Olmenlaan	111.000		0		0	0
51	7120266	VBK Riolering Slochterenlaan	389.000		230		0	0
52	7120268	Verv. rioolgemaal IJsselmeerweg civiel	89.000		87.007		87.007	0
53	7120269	Verv. rioolgemaal IJsselmeerweg mech.	80.250		80.085		-80.085	0
54	7120270	VBK Vervanging riolering Lorentzweg	167.000		684		684	0
55	7120271	Vervanging groen begraafplaatsen 2023	83.000		29.527		29.527	0
56	7120274	VBK Muiderberg Brink	778.000		11.850		11.850	0
57	7120275	VBK Muiderberg Tesselschadelaan	556.000		18.146		18.146	0
58	7130072	Zonnegeluidswal grondaankoop	99.000		0		0	0
59	7190097	Zoutsilo	190.000		181.659		173.320	0
60	7190098	Fundering zoutsilo	167.000		191.234		139.376	0
61	7210013	Verv.OV:Comp.kw,v.Bredius,Bollelaan	514.547		493.436		15.887	
62	7210018	Verv.OV Gooimeer Zuid en Huizerstraatweg	240.600		209.786		0	0
63	7210110	Wegen Beerensteinerlaan e.o. Pj 190	706.000	241.895	768.303	262.848	15.948	0
64	7210172	Wbh. plan Zuidpolderweg 02/16	1.340.600		1.562		0	0
65	7210197	Voorber krediet Tuindorp Keverdijk	221.000		9.577		540	0
66	7210202	Wegen Vlietlaan Pj 193	1.232.790	389.300	1.133.083	271.746	124.721	0
67	7210203	Aanpassing wegvakken overwegen	173.500	75.000	0		0	0
68	7210204	Wegen Spiegelstr. e.o. Pj 194	1.194.000		221.056		201.819	0
69	7210221	Op.verl. Vlietlaan Pj193	189.183		150.951		19.151	0
70	7210223	OV lichtmasten Spiegelstraat Pj 194	159.000		29.437		29.437	0
71	7210224	Vervanging OV: Keverdijk (incl Vaartweg)	153.000		36.058		0	0
72	7210226	Vervanging OV oa Amsterdamsestraatweg	256.000		315.363		200.475	0
73	7210243	Herinrichting Keverdijk	108.920		0		0	0

74	7210246	Plantsoen Vlietlaan Pj 193	244.640		226.038		24.750	0
75	7210247	Plantsoen Spiegelstr. e.o. Pj 194	115.000		21.291		21.291	0
76	7210257	Vervanging speeltoestellen 2018	190.080		194.841	680	2.503	0
77	7210258	Vervanging speeltoestellen 2019	123.025		58.025	5.000	13.933	0
78	7210269	Busbaan Bredius	1.183.070	765.000	1.067.911	250.942	866.865	250.942
79	7210274	Optimalisatie Naardertrekvaart	450.000	450.000	88.156	88.156	1.331	1.331
80	7210276	Havenkom Naarden	1.010.000	1.010.000	1.175.940	1.175.940	398	398
81	7210281	Meubilaire afvalbakken scheiding fracties	167.000		0		0	0
82	7210282	Vervangen populieren Gooimeer fase 1	156.990		0		0	0
83	7210283	Losloopgebieden	55.000		3.188		0	0
84	7210298	Vervanging speeltoestellen 2020	199.225		15.284		3.123	0
85	7210299	Vervanging speeltoestellen 2021	172.225		7.610		7.610	0
86	7210300	Vervanging speeltoestellen 2022	172.225		144.305		143.454	0
87	7210301	VBK Vestingwallen Muiden, fase 2	317.000		143.728	117.611	37.334	117.611
88	7210312	Voorbereid kr Verder md Vesting Muiden	300.000	50.000	514.524	54.628	-38.126	54.628
89	7210314	Op. Verl. Beerensteinerlaan Pj 190	387.000		365.167		7.974	0
90	7210315	Plantsoen Beerensteinerlaan	239.000		257.738		5.696	0
91	7210319	Vervangingsinvesteringen groen 2023	297.383		56.416		56.416	0
92	7210320	Aanleg Tiny Forest	33.000		14.635	4.500	8.631	0
93	7210321	Bomenplan Muiderberg	409.000	78.500	225.977	78.500	179.304	56.000
94	7210322	Vervanging speeltoestellen 2023	197.225		0		0	0
95	7210324	Herinrichting Stationsgebied	1.960.000	800.000	1.400.560		-404.858	0
96	7210326	VBK Woonschepen Singelgracht	50.000		88.136		3.901	0
97	7210335	Groen Eikenlaan Pj 213	104.000		105.487		0	0
98	7210336	Wegen Eikenlaan Pj 213	182.000		178.597		0	0
99	7210337	Spelen Mariahoeve	51.000		81.453		59.759	
100	7210338	Openbare verlichting Mariahoeve	384.000		327.790	826	10.571	
101	7210339	Groen Mariahoeve	255.000		191.760		33.338	
102	7210342	GOMM Muiderberg, van der Helstpark	1.177.000	124.000	116.155		12.697	0
103	7210346	Aanpassing Afrts strweg/Godelindeweg	167.000		85.327		85.327	0
104	7210347	Overloop parkeerplaats/ijsbaan Muiden	101.000		0		0	0
105	7210351	Autoluw Naarden-Vesting	278.000		55.057		55.057	0
106	7210355	GOMM Muiden, Vesting Oost OV	49.501		0		0	0
107	7210360	OV Brediusweg	137.000		68.137		0	0
108	7210365	Speelvoorzieningen Westbatterijpark	144.000	44.000	144.769	40.876	0	9.510
109	7210367	Uitv. Krediet Schootsvelden Zuidoost	5.619.000	4.240.000	824.232	227.761	236.984	227.761
110	7210368	Vervangingsinvestering brug Hamerfort	78.000		80.935		51.748	0
111	7210371	Schoolstraat/Kapelstraat Bussum	205.572		217.187	11.615	325	0
112	7210372	Brug Regenwulp	66.000		72.594		20.762	0
113	7210379	Openbare verlichting Am.foortsestraatweg	81.000		60.099		0	0
114	7210381	VBK Brug Hooftlaan	78.000		135.674		111.420	0
115	7210383	OV Lichtmasten van der Helstpark Pj 216	57.000		5.587		615	0

116	7210384	OV Armaturen van der Helstpark Pj 216	116.000		11.291		1.251	0
117	7210385	Groen van der Helstpark Pj 216	471.000		46.005		5.081	0
118	7210386	Spelen van der Helstpark Pj 216	69.000		6.946		744	0
119	7210388	Uitvoeringskrediet Entree Muiden Z.W.	1.650.000	1.445.000	197.025	39.760	104.384	0
120	7210390	Hoofdgracht Naarderbos 30km	56.000		779		779	0
121	7210391	VBK Muiden autoluw	83.000		18.689		18.689	0
122	7210392	Oversteekbaarheid Cort v.d. Lindenlaan	278.000		48.090		48.090	0
123	7210395	Veilig oversteken Brediusweg	178.000		21.915		21.915	0
124	7210396	Verkeersveilige Brinklaan Noord	83.000		3.893		3.893	0
125	7210398	Bewegwijzering toerisme GM	167.000		0		0	0
126	7210399	Vrijliggend fietspad Mariahoeveweg	1.238.000	879.700	0		0	0
127	7210400	Zonnegeluidswal Naarderwoonbos	2.349.000	1.841.000	651.503		329.098	0
128	7210401	VBK Veerplein/Veerstraat	216.000		188.899		157.169	0
129	7210408	Herinrichting parkeerterrein De Zandzee	1.638.000	143.000	263.749		263.749	0
130	7210409	Zon.geluidswal Geleiderail-Faunapassages	659.000	659.000	0		0	0
131	7210410	VBK Weesperweg Muiden	250.000		0		0	0
132		Programma 4						
133	7160331	Renovatie dak Fort E Muiden	47.000		0		0	0
134	7160335	VBK Parkeergarage de Olmen	146.000		148.324		126.267	0
135	7160349	Isolatie Raadhuis Naarden	68.000	6.000	11.410		11.410	0
136	7190054	Vervanging p-automaten (p/14)	98.000		0		0	0
137	7190115	Solar De Rijver	112.000	9.000	19.266		19.266	0
138	7190116	Brandstofcel WKK Raadhuis Naarden	499.000	40.000	84.434		84.434	0
139	7190117	Toegangsapparatuur garage Brediusdam	60.000		21.926		21.926	0
140	7210237	Comm.verk.reg. met computer prov NH 2017	70.000		67.642		11.933	0
141	7210238	Comm.verk.reg. met computer prov NH 2018	77.000		0		0	0
142	7210239	Comm.verk.reg. met computer prov NH 2019	76.000		6.965		0	0
143	7210380	Herinr.P1 en herstel Muiderbos-Muiden	676.000	355.000	255.987	53.740	105.402	0
144	7210397	Toegankelijkheid Vestingwallen	128.000		112.937		112.937	0
145	7210436	VRI Bussummergrindweg	56.000		0		0	0
146	7210437	Cilinder Spieringbrug	96.000		0		0	0
147	7210439	Aanlegvoorziening Amsterdamse poortbrug	50.000		48.688		48.688	0
148	7210440	Brug Echobos	30.000		29.963		29.963	0
149	7210441	Brug Laegieskamp	50.000		28.345		28.345	0
150	7210442	Brug Isaac da Costalaan	35.000		24.377		24.377	0
151	7210443	OV Armaturen Spiegelstraat Pj 194	198.000		36.657		36.657	0
152		Programma 5						
153	7160228	Verbouwing Brandweergarage Muiden	0		0		-1.825.090	0
154		Programma 6						

155	7160223	Breeduit aanpassing	450.000		149.842		0	0
156	7160294	Sporthal Bredius	8.079.500	850.000	8.471.364	1.274.580	503.788	86.696
157	7160313	Herstel dak Gebouw G (Oost. vest.wall)	73.000		1.124		0	0
158	7160327	Uitplaatsing zeeverkeners Westbatterij	220.000		23.212		1.039	0
159	7160348	Renovatie daken De Rijver	123.000	11.000	21.939		21.939	0
160	7160350	Renovatie daken AC Jan Ligthart	808.000	66.000	136.920		136.920	0
161	7160351	Carport De Zandzee	2.865.000	257.000	602.446	4.383	598.062	0
162	7160352	WKO opslag De Zandzee	753.000	67.000	139.202		139.202	0
163	7160354	Renovatie Gemeentewerven (VBK)	150.000		0		0	0
164	7180032	Vw Caddy (93-VTX-3)	48.000		0		0	0
165	7180046	Volkswagen transporter VD-518-S	77.000		0		0	0
166	7180048	Goupil G4 (VVP-80-P)	57.500		47.018		47.018	0
167	7180049	Volkswagen Caddy 28-HTD-4	48.000		0		0	0
168	7180056	Volkswagen Transporter	88.000		0		0	0
169	7180057	VW Amarok	88.000		0		0	0
170	7180058	VW Transporter	88.000		0		0	0
171	7180059	Volkswagen Transporter	88.000		0		0	0
172	7180060	Volkswagen Amarok	88.000		0		0	0
173	7180069	Vw Caddy (14-BZ-TL)	48.000		0		0	0
174	7180070	Goupil G4 (VVP-21-R)	57.500		47.012		47.012	0
175	7190063	Kassa en zuilen (PN18)	51.000		37.005		18.708	0
176	7190075	Werkplekvirtualisatie en backup	1.249.000		1.279.698		279.899	0
177	7190076	Storage & backup/core switches	289.000		0		0	0
178	7190079	Mobiele werkplekken/devices 2023	214.500		220.414		220.414	0
179	7190094	Fysieke hosts, acces switches,wifi 2023	204.000		0		0	0
180	7190106	PVT-solar MFA De Zandzee	2.456.000	220.000	460.363	346.770	460.363	346.770
181	7190107	Warmtepompen MFA De Zandzee	1.227.000	110.000	226.945		226.945	0
182	7190108	Regeltechniek Gemeentehuis GM	57.000	3.000	8.239		8.239	0
183	7190109	Solar Gemeentehuis GM	227.000	18.000	32.867		32.867	0
184	7190110	Luchtbehandeling AC Jan Ligthart	275.000	23.000	46.553		46.553	0
185	7190111	Warmtepompen AC Jan Ligthart	206.000	17.000	34.915		34.915	0
186	7190112	Solar AC Jan Ligthart	206.000	17.000	34.915		34.915	0
187	7190113	Regeltechniek De Rijver	44.000	3.000	7.883		7.883	0
188	7190114	Warmtepompen De Rijver	67.000	6.000	11.635		11.635	0
189	7200098	Programma digitalisering 2022 (5 jaar)	465.000		450.164		0	0
190	7200100	Programma digitalisering 2023 (5 jaar)	773.000		732.370		732.370	0
191	7200103	Sportmaterialen Sporthal Bredius (10 jr)	35.794		29.644	2.771	13.175	1.202
192	7200104	Sportmaterialen Sporthal Bredius (20 jr)	33.662		41.788	2.601	26.328	1.128
193	7200111	Sportmaterialen Sporthal Bredius (15 jr)	43.544		36.266	3.388	16.128	1.469
194	7210327	Inrichting Openb.Ruimte Centr. Keverdijk	1.686.000	1.031.000	920.402	750.000	131.447	500.000
195		Totaal	112.129.378	22.748.307	53.458.954	9.771.950	11.914.435	2.512.267

Voortgang lopende investeringen

Van enkele investeringen wordt hieronder de stand van zaken toegelicht.

Regelnr.	Toelichting
Programma 1	
3	Werkzaamheden worden in 2024 afgerond. Vertraging van de werkzaamheden als gevolg van vleermuizen.
6 t/m 8 en 19	Buitensportharmonisatie gesprekken lopen nog, maar zijn nog niet afgerond.
20 en 21	Het project moet nog financieel worden afgesloten. Op dit moment vindt er een afwikkeling van subsidies plaats. De financiële eindverantwoording is eind oktober 2023 bij de provincie Noord-Holland ingediend. Tevens is er een claim bij Waternet ingediend.
Programma 2	
23, 29 en 36	De werkzaamheden lopen door in 2024.
24	De aanvraag van het uitvoeringskrediet gaat in april 2024 de bestuurlijke route in. Het aanbestedingsresultaat is eind maart 2024 bekend.
25	Het project ligt op dit moment stil. In afwachting van een nieuwe IHP (Integraal Huisvestingsplan).
26	Nadere uitvoering van de werkzaamheden in 2024 en 2025.
30	In het eerste voortgangsverslag 2024 wordt een verhoging van het budget voor het voorbereidingskrediet aangevraagd. Verder hangt het samen met het nieuw vast te stellen IHP.
31	De werkzaamheden van dit project zijn nog niet opgestart. Nadere informatie volgt in 2024.
32	De werkzaamheden worden in 2024 afgerond.
35	Is geen vaste invulling voor, dus loopt nog door in 2024 tot het moment dat het budget nodig is.
36	Nadere uitvoering van de werkzaamheden in 2024.
Programma 3	
39	Voorbereiding voor restauratie is gestart, verwachting om in de zomer 2024 te starten.
41, 68, 70 en 75	De gemeente gaat verder met voorbereidingen van de realisatie en start in het eerste kwartaal van 2024 met de aanbestedingsfase. De fysieke uitvoering van de werkzaamheden kunnen volgens de huidige planning in de tweede helft van 2024 van start gaan.
42	Uitvoering conform aanpak risicovolle locaties wateroverlast zoals vastgesteld door college op 6 juni 2023.
45 en 102	Realisatie start in tweede helft 2024.
46	Uitvoeringskrediet wordt aangevraagd in 2024.
47, 49, 56 en 57	Project is gestart in 2023 nadere uitvoering in 2024.
48	Opdracht naar IPM (Integraal Project Managementteam) in januari 2024.
50 en 51	Project is nog niet gestart en wordt doorgeschoven naar 2026/2027.
54	Deze investering is doorgeschoven naar 2024.
55	De aanplant en vervanging van groen zijn in 2023 in gang gezet en worden in 2024 afgerond.
58	Uitvoering is nog niet gestart en oplevering zal in 2027/2028 zijn, voorbereidingen lopen.
62, 71 en 72	Afronding werkzaamheden in 2024.
64	Het project is in voorbereiding de trekker van dit project is Waternet. Uitvoeringsplanning 2024/2025.
65, 67 en 73	Nadere uitvoering van de werkzaamheden in 2024.
78	Het project moet nog financieel worden afgesloten. Op dit moment vindt er een afwikkeling van subsidies plaats. De financiële eindverantwoording in 2024 in te dienen bij de provincie Noord-Holland.
79	On hold. Het project ligt nu stil.
81	Op dit moment wordt het afvalbakkenplan afgerond. In 2024 wordt dit vastgesteld en kan er begonnen worden met de uitvoering.

82 t/m 86 en 91, 92 en 94	Nadere uitvoering van de werkzaamheden in 2024.
87	Vorbereidingsfase loopt door plannen en scenario's worden uitgewerkt
88	Het project moet nog financieel worden afgesloten. Op dit moment vindt er een afwikkeling van subsidies plaats. De verwachting is dat het project binnen het budget blijft.
93 en 95	De werkzaamheden zijn afgerond, maar de financiële afwikkeling wordt in 2024 afgewikkeld.
96	In het eerste voortgangsverslag 2024 wordt een verhoging van het budget voor het voorbereidingskrediet aangevraagd.
102	Realisatie start in tweede helft 2024.
103 t/m 106	Nadere uitvoering van de werkzaamheden in 2024.
107	Afronding werkzaamheden in 2024.
109	Het project loopt en uitvoering van de werkzaamheden is gepland in 2025/2026.
114	Het uitvoeringskrediet wordt in 2024 aangevraagd.
115 t/m 118	Realisatie start in tweede helft 2024.
119	De uitvoeringsfase wordt gefaseerd vanaf medio 2024 tot en met 2025.
120 t/m 124	Nadere uitvoering van de werkzaamheden in 2024.
125	Deze investering is doorgeschoven naar 2024.
126	Deze investering samenvoegen met 7210367 (regel 109). De uitvoering van de werkzaamheden is gepland in 2025/2026.
127 en 130	De voorbereiding lopen. De uitvoering is nog niet gestart en de oplevering zal in 2027/2028 plaatsvinden.
128	Het uitvoeringskrediet wordt in 2024 aangevraagd.
129	Deze investering loopt mee met de duurzaamheidsinvesteringen ESCo project en gaat in 2024 uitgevoerd worden.
131	Deze investering is doorgeschoven en wordt nader uitgevoerd in 2024.
Programma 4	
133	Zie voor nadere toelichting regel 20 en 21 van programma 1.
134	Vorbereidingsfase loopt door. Plannen en scenario's worden uitgewerkt.
135 en 136	Nadere uitvoering van de werkzaamheden in 2024.
137 en 138	Deze investeringen lopen mee met de duurzaamheidsinvesteringen ESCo project en gaat in 2024 uitgevoerd worden.
139 t/m 142	Deze investeringen zijn doorgeschoven en wordt nader uitgevoerd in 2024.
143	De uitvoeringswerkzaamheden zijn begonnen en lopen door in 2024.
145, 149 en 150	Deze investeringen zijn doorgeschoven en wordt nader uitgevoerd in 2024.
146	De cilinder is nog niet besteld. We zijn met de aannemer nog in een juridisch traject. De verwachting is dat we in 2024 opdracht geven om de cilinder te maken.
151	Zie voor nadere toelichting regel 41, 68, 70 en 75 van programma 3.
Programma 6	
155	Nadere uitvoering van de werkzaamheden in 2024.
157	Zie voor nadere toelichting regel 20 en 21 van programma 1.
158	Onderzoeken lopen, afhankelijk van een juiste locatie.
159 t/m 162	Deze investeringen lopen mee met de duurzaamheidsinvesteringen ESCo project en gaat in 2024 uitgevoerd worden.
163	Deze investering is doorgeschoven en wordt nader uitgevoerd in 2024.
164, 165 en 167 t/m 173	Deze investeringen zijn doorgeschoven en nadere uitvoering (aanbesteding) in 2024.
177 en 179	Deze investeringen worden doorgeschoven naar 2024 in verband met de lange levertijd.
180 t/m 188	Deze investering is doorgeschoven en wordt nader uitgevoerd in 2024.
194	Deze investering is doorgeschoven en wordt in 2024 afgerond.

Toelichting investering met afwijking groter dan € 70.000

Regelnr.	Omschrijving investering	Krediet uitgaven t/m 2023	Krediet inkomsten t/m 2023	Geboekt uitgaven t/m 2023	Geboekte inkomsten t/m 2023	Vrije ruimte t/m 2023	Toelichting
Programma 2							
20	Herstel Vestingwallen (Verder Vest.Muiden)	2.012.000	313.500	3.946.866	308.851	-1.939.515	Bij dit krediet moet ook het toegevoegde krediet voor de stalen damwand Oostelijke Vestingwal Muiden worden betrokken. Het project moet nog financieel worden afgesloten. Op dit moment vindt er een afwikkeling van subsidies plaats. De financiële eindverantwoording is eind oktober 2023 bij de provincie Noord-Holland ingediend. Tevens is er een claim bij Waternet ingediend over het verhogen van de dekwand. De verwachting is dat op het totale project beperkt gaan overschrijden. In 2024 komen we met een concreet verzoek om hiervoor een aanvullend krediet beschikbaar te stellen.
Programma 2							
30	VBK Hocras locatie tijdelijke HV VO	275.000		364.957		-89.957	In het eerste voortgangsverslag 2024 wordt een verhoging van het budget voor het voorbereidingskrediet aangevraagd. Verder hangt het samen met het nieuw vast te stellen IHP.
Programma 3							
78	Busbaan Bredius	1.183.070	765.000	1.067.911	290.202	-359.639	Het project moet nog financieel worden afgesloten. Op dit moment vindt er een afwikkeling van subsidies plaats. De financiële eindverantwoording in 2024 in te dienen bij de provincie Noord-Holland.
88	Voorbereidingskrediet Verder met de Vesting Muiden	300.000	50.000	514.524	54.628	-209.896	Het project moet nog financieel worden afgesloten. Op dit moment vindt er een afwikkeling van subsidies plaats. De verwachting is dat het project binnen het budget blijft.
95	Herinrichting Stationsgebied	1.960.000	800.000	1.400.560		-240.560	De werkzaamheden zijn afgerond, maar de financiële afwikkeling wordt in 2024 afgewikkeld, hierna kan de subsidie aanvraag van de OV-Saal gelden worden afgewikkeld en zal dit project binnen het budget afgesloten kunnen worden.
127	Zonnegeluidswal Naarderwoonbos	2.349.000	1.841.000	651.503		-143.503	De voorbereiding lopen. De uitvoering is nog niet gestart en de oplevering zal in 2027/2028 plaatsvinden.

Voorgenomen investeringen

In onderstaande tabel staan de nog niet voteerde kredieten uit de Programmabegroting 2023 vermeld, omdat van deze kredieten er in 2023 nog geen separate voorstellen aan de raad is voorgelegd.

Regelnr.	Nummer	Omschrijving investering	Totaal uitgaven	Totaal inkomsten	Toelichting
Programma 2					
1	7160318	Renovatie Goois Lyceum	1.248.659		Moet geüpdate worden op basis van het nieuwe IHP. Visie is vastgesteld. IHP wordt meegenomen in de Perspectiefnota en gaat separaat naar de besluitvorming in vanaf maart 2024.
2	7160322	Uitvoeringskrediet KC de Meerstroom	8.916.164		De aanvraag van het uitvoeringskrediet gaat in april 2024 de bestuurlijke route in. Het aanbestedingsresultaat is eind maart 2024 bekend.
Programma 3					
3	7120254	GOMM Muiden, Vesting Oost	1.394.006		Nadere uitvoering van de werkzaamheden vindt plaats in 2024.
4	7210270	Modernisering parkeervoorziening	572.000		In 2024 worden de vervolgfases van de modernisering van de parkeerketen opgestart.
5	7210394	Uitvoering Brug Hoofthaan	583.000		Nadere uitvoering van de werkzaamheden vindt plaats in 2024.
Totaal			12.713.829		

Bijlage 2 Taakvelden

Taakvelden

De verdeling van de taakvelden over de programma's gebeurt door iedere kostenplaats te koppelen aan één taakveld.

Bedragen x €1.000

Taakveld	Realisatie 2022	Prim. Begroting 2023	Begroting 2023 (na wijziging)	Realisatie 2023
Lasten				
o.1 Bestuur	1.457	1.777	1.656	1.552
o.2 Burgerzaken	1.794	1.504	1.524	1.732
o.3 Beheer overige gebouwen en gronden	2.249	1.890	1.993	2.339
o.4 Overhead	24.929	26.528	29.063	31.114
o.5 Treasury	11.096	13.444	11.572	11.470
o.61 OZB woningen	576	652	713	743
o.62 OZB niet-woningen	163	0	0	176
o.63 Parkeerbelasting	0	0	0	0
o.8 Overige baten en lasten	200	518	7.188	256
o.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	10
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.952	5.229	7.588	7.453
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.372	1.370	1.528	1.295
2.1 Verkeer en vervoer	9.005	9.396	10.377	11.107
2.2 Parkeren	1.742	1.723	1.889	1.829
2.3 Recreatieve havens	0	0	0	0
2.4 Economische havens en waterwegen	1.206	617	597	600
3.1 Economische ontwikkeling	1.017	880	957	1.087
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	42	52	52	50
3.4 Economische promotie	302	410	410	292
4.1 Openbaar basisonderwijs	74	61	70	86
4.2 Onderwijshuisvesting	5.139	4.605	5.494	5.005
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.426	2.127	2.695	2.730
5.1 Sportbeleid en activering	1.536	1.266	1.705	1.589
5.2 Sportaccommodaties	4.545	5.596	6.380	6.851
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.812	1.154	1.234	1.044
5.4 Musea	185	200	200	188
5.5 Cultureel erfgoed	401	558	543	523
5.6 Media	1.510	1.595	1.650	1.648
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5.462	6.539	6.649	6.688
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	13.741	6.062	18.016	16.933
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	2.379	2.362	3.014	2.607
6.3 Inkomensregelingen	19.067	16.576	21.948	21.027
6.4 WSW en beschut werk	1.655	1.571	1.487	1.432
6.5 Arbeidsparticipatie	2.247	1.973	2.317	2.615
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	4.089	3.675	4.340	4.729
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	0	0	4.040	3.863
6.71b Begeleiding (WMO)	181	268	2.850	2.471
6.71c Dagbesteding (WMO)	0	0	128	401
6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	6.976	6.871	91	174
6.72a Jeugdhulp begeleiding	12.829	12.746	3.010	2.629
6.72b Jeugdhulp behandeling	0	0	6.000	6.573

Taakveld	Realisatie 2022	Prim. Begroting 2023	Begroting 2023 (na wijziging)	Realisatie 2023
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	0	0	629	607
6.73a Pleegzorg	0	0	290	341
6.73b Gezinsgericht	0	0	553	631
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	1.569	1.602
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	0	0	0	0
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	0	408	1.820
6.74c Gesloten plaatsing	0	0	312	360
6.81a Beschermde wonen (WMO)	1.394	2.000	-47	-392
6.82a Jeugdbescherming	0	0	760	844
6.82b Jeugdreclassering	0	0	42	67
7.1 Volksgezondheid	591	519	701	648
7.2 Riolering	4.631	4.842	5.046	4.724
7.3 Afval	6.555	6.721	6.838	6.809
7.4 Milieubeheer	4.341	3.438	2.971	3.241
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	1.161	1.216	1.292	1.465
8.1 Ruimtelijke ordening	2.509	2.882	3.865	2.986
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.707	5.192	3.945	3.576
8.3 Wonen en bouwen	3.206	1.727	3.230	3.208
Totaal Lasten	176.452	170.329	203.368	197.445
Baten				
0.1 Bestuur	-6	0	0	-6
0.2 Burgerzaken	-960	-573	-698	-877
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-1.015	-1.387	-1.163	-1.308
0.4 Overhead	-2.483	-335	-221	-1.072
0.5 Treasury	-12.241	-15.165	-13.049	-12.199
0.61 OZB woningen	-9.050	-9.473	-9.728	-9.699
0.62 OZB niet-woningen	-2.661	-2.505	-2.505	-3.031
0.63 Parkeerbelasting	-2.292	-2.829	-2.863	-2.774
0.64 Belastingen overig	-225	-258	-258	-221
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-95.803	-93.525	-100.156	-99.569
0.8 Overige baten en lasten	-178	-38	-404	485
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-20	0	-2.036	-2.291
1.2 Openbare orde en veiligheid	-103	-41	-41	-76
2.1 Verkeer en vervoer	-659	-209	-736	-885
2.2 Parkeren	-361	-422	-422	-392
2.3 Recreatieve havens	0	0	0	0
2.4 Economische havens en waterwegen	-115	-29	-27	-32
3.1 Economische ontwikkeling	-451	-374	-593	-679
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-82	-106	-106	-88
3.4 Economische promotie	-306	-370	-370	-245
4.1 Openbaar basisonderwijs	-5	0	0	-2

Taakveld	Realisatie 2022	Prim. Begroting 2023	Begroting 2023 (na wijziging)	Realisatie 2023
4.2 Onderwijshuisvesting	-1.483	-1.081	-1.121	-1.194
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-670	-230	-443	-668
5.1 Sportbeleid en activering	-116	-224	-477	-319
5.2 Sportaccommodaties	-1.007	-1.139	-1.881	-4.270
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-6	-9	-9	-20
5.5 Cultureel erfgoed	-127	-100	-99	-107
5.6 Media	0	0	-55	-55
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-200	-342	-5.007	-4.925
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-9.427	-27	-13.661	-14.442
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-35	0	-388	-175
6.3 Inkomensregelingen	-12.842	-12.865	-13.477	-13.666
6.5 Arbeidsparticipatie	-104	0	-446	-535
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	-283	-120	-120	-330
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	-350	-468	-468	-356
6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-16	0	-39	-45
6.72a Jeugdhulp begeleiding	0	0	0	0
6.81a Beschermd wonen (WMO)	-1.387	-2.000	-1.500	-1.618
7.1 Volksgezondheid	-4	0	-28	-30
7.2 Riolering	-6.032	-6.263	-6.331	-6.428
7.3 Afval	-8.068	-8.260	-8.354	-8.348
7.4 Milieubeheer	-1.213	-824	-417	-850
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-889	-817	-817	-907
8.1 Ruimtelijke ordening	-1.698	-446	-919	-773
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-2.766	-5.497	-2.155	-537
8.3 Wonen en bouwen	-2.749	-1.274	-4.257	-6.642
Totaal Baten	-180.489	-169.626	-197.845	-202.199
Totaal exclusief mutaties reserves	-4.038	703	5.523	-4.754
Toevoegingen				
0.10 Mutaties reserves	4.801	0	8.796	8.796
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	7.093	0	0	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	0	0	0	0
Totaal Toevoegingen	11.893	0	8.796	8.796
Onttrekkingen				
0.10 Mutaties reserves	-7.855	-703	-14.319	-13.564
Totaal mutaties reserves	4.038	-703	-5.523	-4.768
Totaal	0	0	0	-9.522

Bijlage 3 Indicatoren

Verplichte indicatoren eigen gegevens

Programma	Nummer indicator	Naam indicator	Eenheid	Bron	GM realisatie 2020	GM realisatie 2021	GM realisatie 2022	GM realisatie 2023
5	1	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	6,79	6,88	6,91	7,68
5	2	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	6,43	6,59	6,62	7,15
5	3	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	€ 629	€ 962	€ 668	€ 783
5	4	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	12,0%	12,7%	13,7%	13,9%
5	5	Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	10,9%	12,64%	12,1%	13,2%

Toelichting:

1. De toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari en voor het realisatiejaar per 31 december
2. Het werkelijke aantal fte dat werkzaam is, incl. boventallige medewerkers, voor het begrotingsjaar op 1 januari en realisatiejaar per 31 december.
3. Alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, excl. bestuur.
4. Het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever. Begroting is 0%, omdat in de begroting de toegestane formatie leidend is voor de budgetbepaling.
5. Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Verplichte indicatoren Waar staat je gemeente?

Programma	Nummer indicator	Naam indicator	Eenheid	Bron	GM 2020	GM 2021	GM 2022	GM 2023	gemeente 50.000 - 100.000 inwoners 2023
5	6	Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar	Bureau Halt	15	4	7		
5	8	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	1,6	1,9	1,7	2,2	2,5
5	9	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,8	2,4	2,4	2,6	4,3
5	10	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,9	2,6	3,1	2,3	1,3
5	11	Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	6,5	5,8	4,7	5,2	5,8
5	22	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS / gemeentelijke monitor sociaal domein	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%
3	14	Functiemenging	%	CBS BAG/LISA	44,9%	45,8%	46,4%		
4	16	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar	LISA	203,3	211,7	229,4		
3	35	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	€ 431.000	€ 460.000	€ 503.000	€ 559.000	€ 368.000
3	36	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	BAG	6,6	5,1	15		
3	37	Demografische druk	%	CBS	87,0%	85,8%	86,1%	85,2%	70,30%
3	38	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	€ 712	€ 738	€ 857	€ 903	€ 860
3	39	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	€ 817	€ 851	€ 989	€ 1.040	€ 942
3	33	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	155	149	147		
3	34	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	4,3%	6,4%			
4	21	Banen	74,4	CBS / LISA	627,7	646,3	661,9		805,5
2	23	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS	3,0%	2,0%	3,0%		
4	24	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking	CBS	69,9%	71,7%	74,4%	75,1%	73,1%
2	26	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	CBS	1,0%	1,0%	1,0%		
4	27	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	399,9	315,4	237,8	219	344,8
4	28	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15-64	CBS	63,1	107,7	155,4	189,4	191,5

			jaar						
2	17	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	0	0	0	n.n.b.	
2	18	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	21	19	22		
2	19	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Ingrado	0,9%	1,1%	1,4%	1,3%	2,40%
2	29	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	9,7%	12,7%	13,0%	10,2%	11,10%
2	30	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	0,6%	0,7%	0,9%	0,7%	1%
2	31	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%	0,3
1	32	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD		610			
1	20	Niet-sporters	%	Gezondheids-enquête (CBS, RIVM)	42,90%	n.n.b.	36,60%		

Toelichtingen verplichte indicatoren

Programma	Nummer indicator	Toelichting
5	6	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar. De Halt-straft is een interventie voor jongeren van 12 - 17 jaar. Zij komen na het plegen van een licht strafbaar feit onder bepaalde voorwaarden in aanmerking voor een Halt-straft. Jongeren komen bij Halt terecht via de politie (soms na expliciete toestemming door het OM), een buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA), of bijvoorbeeld een leerplichtambtenaar. De stijging t.o.v. 2019 wordt veroorzaakt doordat in het verleden niet alle cijfers van de politie correct in de registratie zijn beland.
5	8	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
5	9	Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
5	10	Diefstallen uit woning. Het aantal diefstallen uit de woning dat door de politie is geregistreerd.
5	11	Het aantal vernielingen en beschadigingen per 1.000 inwoners. Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte.
5	22	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door kinderrechtter of de officier van justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.
3	14	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen. De verwachting is dat er iets meer woningen (nieuwbouwprojecten) dan arbeidsplaatsen worden gerealiseerd. Toch blijven we inzetten op behoud en groei.
4	16	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar. Het streven is om het aantal vestigingen gelijkblijvend te houden.
3	35	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
3	36	Het aantal nieuw gebouwde woningen, per 1.000 woningen.
3	37	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
3	38	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoons-huishouden betaalt aan woonlasten.
3	39	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
3	33	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg).
3	34	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa. Hernieuwbare elektriciteit komt uit bronnen die steeds opnieuw worden aangevuld. De berekening van het totaal aan hernieuwbare elektriciteit is voor een deel gebaseerd op modelmatige interpretaties. De cijfers uit 2019 zijn het meest recent.
4	21	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
2	23	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
4	24	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.
2	26	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar).
4	27	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners.
4	28	Het aantal lopende re-integratie-voorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
2	17	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school per 1.000 leerlingen. We vinden het van belang dat

		<p>jongeren onderwijs volgen om zo hun kansen in de maatschappij te vergroten. Daarom zetten we in op het verminderen van het verzuim, dat ieder jaar verder daalt.</p> <p>DUO heeft nog geen cijfers na schooljaar 2017-2018. Er zijn wel meer lokale en regionale gegevens beschikbaar: https://bestuur.gooisemeren.nl/fileadmin/user_upload/2170589_Bijlage_bij_RM_-_Jaarverslag_RBL_2019-2020.pdf</p>
2	18	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is per 1.000 leerlingen. We vinden het van belang dat jongeren onderwijs volgen om hun kansen in de samenleving te vergroten. Daarom zetten we in op het verminderen van verzuim, dat ieder jaar verder daalt.
2	19	Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 – 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. Zonder startkwalificatie kunnen jongeren geen goede plek verwerven op de arbeidsmarkt, één van de voorwaarden om zelfredzaam te zijn. We zetten in op het verminderen van het aantal VSV'ers, dat ieder jaar verder daalt.
2	29	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. We zien een niet significante daling ten opzichte van de realisatie 2019. Wel is meer jeugdhulp verstrekt dan begroot voor 2020. In hoeverre corona een rol speelt is niet inzichtelijk maar wel aannemelijk. Overigens sluit meer inzet van jeugdhulp dan begroot aan bij de landelijke trend.
2	30	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een Jeugdbeschermings-maatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. Er is sprake van een niet-significante daling.
2	31	Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasserings-maatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). We zien een stabilisatie in het aantal jongeren met jeugdreclassering.
1	32	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo.
1	20	Het percentage inwoners dat niet wekelijks sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners. Deze indicator wordt elke vier jaar onderzocht met behulp van de gezondheidsmonitor van de GGD. De meest recente cijfers dateren uit 2016. Op basis van die cijfers hebben we in Gooise Meren minder inwoners die niet wekelijks sporten (40,0%) ten opzichte van vergelijkbare gemeenten (50,9%).